

12. møde

Onsdag den 5. november 1997 kl. 13.00

Dagsorden

1) Spørgsmål til ministrene.

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 16:

Forespørgsel til justitsministeren [om register-sikkerheden i Schengeninformationssystemet samt om aktivitetsrapporten fra den fælles tilsynsmyndighed i Schengen].

Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Søndergaard (EL).

(Forespørgslen anmeldt 29/10 97).

3) Første behandling af lovforslag nr. L 33:

Forslag til lov om indgåelse af dobbeltbeskatningsoverenskomst mellem Kongeriget Danmark og De Forenede Mexicanske Stater.

Af skatteministeren (Carsten Koch).

(FremSAT 22/10 97).

4) Første behandling af lovforslag nr. L 35:

Forslag til lov om ændring af aktieafgiftsloven, aktieavancebeskatningsloven og fusionsskatte-loven. (Lettelse af strukturtilpasninger samt aktieafgift af anparter og konvertible obligationer).

Af skatteministeren (Carsten Koch).

(FremSAT 22/10 97).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 11:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Aftrapning af lejeværdien over 2 år).

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.

(FremSAT 21/10 97).

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 28:

Forslag til folketingsbeslutning om medarbejderes skattefrihed for arbejdsgiverbetalte sundhedsydelse.

Af Jørgen Winther (V) og Karen Højte Jensen (KF) m.fl.

(FremSAT 23/10 97).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 34:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Demokratisering af folkeskolens styrelse).

Af Bruno Jerup (EL) og Jette Gottlieb (EL).

(FremSAT 22/10 97).

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 27:

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af modersmålsundervisning i den danske folkeskole.

Af Jan Køpke Christensen (FP) m.fl.

(FremSAT 23/10 97).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene.

A. Spørgetimen

Formanden:

Til at besvare spørgsmål i spørgetimen har statsministeren udpeget justitsministeren.

Der er tilmeldt 8 spillere, hvoriblandt mindst 4 vil få mulighed for at stille spørgsmål i denne rækkefølge:

1. Helge Adam Møller (KF).
2. Margrete Auken (SF).
3. Birthe Rønn Hornbech (V).
4. Lissa Mathiasen (S).
5. Tom Behnke (FP).
6. Pia Kjærsgaard (DF).

Spm. US 12

Helge Adam Møller (KF):

Vil ministeren ændre loven, så det bliver strafbart at flygte fra et fængsel? Og jeg vil godt begrunde spørgsmålet:

Sidste år flygtede 115 fanger fra arresthuse eller lukkede fængsler. Det var altså én hver tredje dag. I dag er det strafrit at flygte fra et fængsel. Man får ikke én eneste dags ekstra straf, selv om man er morder, voldsmand eller en forhærdet bankrøver med 56 gidsler på samvittigheden. Det er gratis at flygte. Vi har altså et system, som nærmest opfordrer forhærdede forbrydere til at stikke af, eller til at tage et halvt års sabbatorlov. Det koster intet.

Derfor igen spørgsmålet: Vil ministeren ændre loven, så det bliver strafbart at flygte fra et fængsel, eksempelvis ved at følge det konservative forslag, så det bliver umuligt at blive prøveløsladt? Man lægger altså en tredjedel oven i straffen.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Hvis en afsoner begår fornyet kriminalitet under afsoningen, er det selvfølgelig forbundet med, at man bliver ført for domstolene og får en ny dom, hvis anklagemyndigheden er i stand til at løfte bevisførelsen sådan, at dommeren idømmer en ny dom.

Hvis en afsoner misbruger – sådan forstår jeg spørgeren – udgangsmulighederne under afsoningen, det kan være ledsaget udgang, det kan være uledsaget udgang, hvis en afsoner misbruger det grundlag, som han har fået udgangen på, er det forbundet med sanktioner.

Det vil sige, at med de stramninger, som vi har gennemført med stort flertal under den daværende justitsminister – en konservativ justitsminister – er der sket den stramning i udgangscirkulæret under Direktoratet for Kriminalforsorgen, at sanktionen kan være forbundet med, at man ikke får ledsaget eller uledsaget udgang i helt op til 12 måneder. Det er den sanktion, der ligger i at misbruge.

Der er selvfølgelig mulighed for yderligere at skærpe sanktionerne under Kriminalforsorgen. Det er noget, der tages stilling til i de konkrete sager.

Det er da heldigvis en meget, meget lille del af dem, der misbruger udgangscirkulæret, der begår fornyet kriminalitet. Og det er spørgeren jo helt bevidst om, for det har jeg gennemgået for spørgeren for kort tid siden oppe i Folketingets Retsudvalg. Sker det, er proceduren, at man føres for retten på ny, og muligheden er der for, at anklagemyndigheden kan få dommen til at idømme en helt ny straf.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg er ked af svaret, for svaret var jo i virkeligheden et klart og rungende og tydeligt nej. Ministeren vil ikke gøre det strafbart at flygte fra et fængsel, og det betyder jo, at en meget hårdet kriminel, som har myrdet, røvet, begået voldtægt eller andet, ved, at hvis han stikker af fra fængslet et halvt, et helt eller halvandet år, koster det ham ikke én eneste ekstra dag, den dag han bliver fanget; ikke én dag får han lagt oveni. Det er jo med til at opfordre meget hær-

dede kriminelle til: Tag bare et halvt års orlov, det koster intet.

Derfor vil jeg gerne stadig væk spørge ministeren: Mener ministeren fortsat, at det skal være helt gratis at stikke af fra et lukket dansk fængsel?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Som jeg indledningsvis sagde til spørgeren, er det ikke gratis at misbruge de udgangscirkulærer, der er i Kriminalforsorgen; så er det helt efter det grundlag, som også var gældende under den tidligere konservative justitsminister: så er det forbundet med sanktion, en sanktion, der betyder, at Kriminalforsorgen administrativt kan idømme den straf, at de næste 12 måneder bliver man frataget den ret, man har fået, efter at man har afsonet henholdsvis en fjerdedel, en tredjedel, ja, helt op til halvdelen af sin afsoningstid. Man får frataget muligheden for at få udgang til et bestemt formål.

Vi taler altså ikke om, at der er nogle fanger, der får adgang til blot at komme ud og så selv bestemme, hvor de vil færdes. Man får adgang til uledsaget eller ledsaget udgang til et bestemt formål. Det kan være at komme hjem og besøge forældrene, hvor man så har ledsager med, hvis man ikke har afsonet så lang tid, at man kan komme ud på uledsaget udgang.

Men misbruger man det her, udløser det sanktioner, og det er op til 12 måneder. Dernæst er det noget, der får indflydelse på vurderingen af, om man overhovedet er egnet til prøveløsladelse. Det er jo heller ikke noget, man umiddelbart har et retskrav på.

Så der er en række sanktionsmuligheder for at bidrage til selvdisciplinering af fangerne i de danske fængsler. Og det er spørgeren jo godt bekendt med, da det er vedtaget under en konservativ justitsminister.

Else Marie Mortensen (S):

Jeg vil spørge ministeren, om han ikke er enig i følgende betragtninger:

Det er Kriminalforsorgens opgave at vurdere – ud fra et farlighedskriterium og andre kriterier – hvilken form for anstalt vores afsonere skal afsone en dom i, og derefter er det Kriminalforsorgens opgave at holde de indsatte inde.

Så vil jeg også godt høre, om ikke det samlede antal af undvigere fra danske institutioner giver et fortegnet billede? Når det ikke lige drejer sig om en bulldozer ind igennem en mur, er

det vel for det meste folk, der hverken er mordere eller voldtægtsforbrydere.

Så vil jeg godt spørge yderligere: Er det ikke korrekt, at det for en afsoner har endda meget alvorlige konsekvenser af disciplinær karakter såsom eventuel isolation, overførsel til anden, eventuelt lukket anstalt og fratagelse af privilegier? Så der ligger vel nogle meget alvorlige konsekvenser, hvis man undviger fra en kriminalforsorgsanstalt.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg kan bekræfte over for fru Else Marie Mortensen, at der er en række sanktioner. Den primære består i, at hvis man misbruger udgangstilladelsen, kan den fjernes.

Over for den enkelte, som har afsonet op til halvdelen af sin tid og nu endelig er nået frem dertil, hvor man måske en gang om måneden kan begynde at få ledsaget eller uledsaget udgang til at besøge sine forældre eller til at besøge sin ægtefælle og børn, og man ikke kommer tilbage til den bestemte tid, hvis man – som jeg forstod der lå i den tidligere spørgers spørgsmål – undviger og skal tilbageføres ved politiets hjælp, ja, så er det et meget godt instrument, man her har i Kriminalforsorgen.

Men det er også noget, der virker fantastisk indgribende, og derfor har det også en selvdisciplinerende virkning. Derfor har vi heldigvis også et relativt meget lille antal misbrug af udgangscirkulæret.

Der er også andre sanktioner, som er beskrevet af fru Else Marie Mortensen, nemlig mulighed for at overføre folk, der har afsonet i en åben anstalt, til en lukket anstalt.

Bendt Bendtsen (KF):

Nu siger justitsministeren, at der ikke er så mange, der misbruger disse udgange, men kan ministeren bekræfte, at der i 1996 var 513 fangeflugter fra danske fængsler – 115 fra lukkede fængsler, 398 fra åbne fængsler – og kan ministeren så endnu en gang bekræfte, at der kun er tale om disciplinarmidler fra fængselsvæsenets side?

Der er ingen straf fra domstolenes side ved at flygte fra fængslerne, såfremt man ikke kan påvise fornyet kriminalitet.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Nu har jeg forstået, at den måde, som spørgertimen er tilrettelagt på, er, at man ikke skal bruge den til at få rent faktuelle oplysninger, som

man har på forhånd, men at det skulle være en holdningspræget debat.

Jeg kan sige for mit og regeringens vedkommende, at vi mener, det er nødvendigt, for at vi kan drive fængsler, at vi har redskaber i Direktoratet for Kriminalforsorgen og ude i de enkelte anstalter, der gør, at man kan have selvdisciplinering, mekanismer, der gør, at fangerne i fængslerne underkaster sig grundlaget for, at man kan drive fængslerne, at man kan have fanger sammen på et meget lille sted, endda ganske mange fanger – op til 500 afsonere i vor største lukkede anstalt.

Det kræver, at man har nogle redskaber til selvdisciplinering, hvis man skal drive de fængsler. Et af dem er, at man kan få adgang til ledsaget udgang og uledsaget udgang, som det er beskrevet. Det er ikke noget, man har retskrav på. Der ligger en vurdering af farlighedsgrundlaget, af potentiel mulighed for misbrug. Det er en vurdering, der henholdsvis foretages i den enkelte anstalt efter helt bestemte regler, og som forelægges i Direktoratet for Kriminalforsorgen og politiet i den politikreds, hvor den pågældende afsoner tidligere er ført for retten som arrestant.

Margrete Auken (SF):

Kan ministeren bekræfte, at selv om De Konserverative tydeligvis ikke mener, at dét at være i fængsel er en straf, så opfattes det i allerhøjeste grad af de indsatte som en straf, hvis man får frataget sine muligheder for at komme ud, og at der derfor ikke er tale om, at man uden straf kan forbyde sig mod de betingelser, der er fastsat?

Altså jeg forventer ikke, at ministeren skal sige, at han kan forklare De Konserverative det, for de har tydeligvis ikke begreb om, hvad det er, men at det inden for Kriminalforsorgen og i fængslerne i allerhøjeste grad opleves som en straf, hvis man ikke kan få lov til at komme ud sådan nogenlunde jævnlige, når man har udstået den periode, hvor man overhovedet ikke kan komme ud.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg har forstået, at det her er ved at udvikle sig til et spørgsmål om definition af ord – om det er straf eller det er sanktion. Jeg forbinder med ordet straf, når vi taler arrestanter, at det er den, der er idømt ved domstolen, og når vi taler om sanktion, ja, så opleves det af den pågældende indsatte som en meget stor straf at få afskåret

muligheden for i op til et år overhovedet at have kontakt med sin nærmeste familie uden for fængslet.

Det er også derfor, at det er muligt i den danske kriminalforsorg at have en meget stor grad af selvdisciplinering. Det er, fordi man har de redskaber. Og jeg har klart den forventning, at skulle der igen på noget tidspunkt sidde en konservativ justitsminister – lad det ikke komme straks – i justitsministerstolen, så ville den pågældende justitsminister heller ikke fjerne det her grundlag, for så ville det ikke være muligt for den pågældende justitsminister at have en kriminalforsorg, der fungerede.

Det er jo et mål med det, vi vedtager her i Folketinget, at de institutioner, der skal retshåndhæve sanktionerne, der skal straffuldbyrde, er i stand til at kunne fungere.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Justitsministeren efterlyste rent holdningsprægede spørgsmål. Jeg har et til justitsministeren:

Er justitsministeren enig i, at dette, at man stikker af fra et fængsel eller udebliver fra orlov, er en tilsidesættelse af den afsagte dom? Vi kan vel også blive enige om, at hvis man tilsidesætter en spiritusdom ved at køre i frakendelsestiden, medfører det allerede ved to små kørsler frihedsstraf. Hvorfor så denne forskel, hvis vi er enige om, at det er en tilsidesættelse af dommen, ligesom når der er tale om spirituskørsel?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Hvis man er blevet frihedsberøvet, og det er en dom, der er faldet ved domstolene – og det er det jo heldigvis i Danmark – ja, så er det, at man ikke er frihedsberøvet på et givet tidspunkt, hvor man misbruger udgangscirkulæret, et brud på det grundlag.

Derfor er der også forbundet sanktion med det. Men det er jo, som det er kendt af spørgeren, Kriminalforsorgen, der er sat til af Folketinget at stå for straffuldbyrdsen, og jeg har ikke forstået, at fru Birthe Rønn Hornbech eller andre her i Tinget ønsker, at det skal være anderledes, end at det er Kriminalforsorgen, der står for straffuldbyrdsen.

Det vil sige, at her har vi altså sat både fængselsinspektør og fængselsbetjente til at stå for det daglige, og så har vi Direktoratet for Kriminalforsorgen til at sikre, at der også juridisk er taget hensyn til retssikkerhedsmæssige garanti-

er. Her er det altså Direktoratet for Kriminalforsorgen, som har det overordnede ansvar.

Jeg er tilfreds med, at vi har mulighed for, at Direktoratet for Kriminalforsorgen kan sikre, at fanger, arrestanter og indsatte i fængslerne undervejs skal leve op til nogle normer, der fastsættes på den enkelte anstalt. Gør de ikke det, er der sanktioner forbundet med det.

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil godt spørge justitsministeren, om det er muligt at beskrive nogle af de konsekvenser, det må formodes at have på en persons resocialisering, hvis man skulle følge den tankegang fuldt ud, som der er fremkommet fra konservativ side om generelt at nægte en person udgang i hele afsoningsperioden.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg kan sige til fru Lissa Mathiasen, at jeg ikke synes, det er en klog beslutning, hvis man gør det. Jeg tror, det vil være ganske svært at drive vores fængsler, og jeg er sikker på – og det er også de erfaringer, man har fra lande, hvor man ikke har det perspektiv i kriminalforsorgspolitikken, at der er denne selvdisciplineringsmekanisme – at i den anden ende får samfundet nogle endnu hårdere og forhærdede tidligere kriminelle, der skal udsluses i samfundet, og at risikoen for, at de vender tilbage til kriminalitet er langt, langt større.

Det er i hvert fald regeringens håb, at vi med den politik, vi fører i Kriminalforsorgen, med en restriktiv vurdering i de enkelte tilfælde af, om der er en risiko for, at en fange vil misbruge de grunde, han har fået udgang på, er i stand til at sikre, at vi kan reducere antallet af folk, der vender tilbage til kriminalitet.

Det er klart min målsætning, og når man ser på de brud, der er på udgangscirkulæret, er vi altså heldigvis i 1996 helt nede på 0,2 pct., der har begået fornyet kriminalitet, og det er sådan set godt at have for øje, at det er i ganske få tilfælde, der begås fornyet kriminalitet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 13

Margrete Auken (SF):

Jeg vil godt spørge ministeren, hvornår vi kan regne med at få det lovforslag til ændring af offentlighedens adgang til personalemapper,

der er bebudet. Der hersker på trods af ministerens vejledning meget stor forvirring rundt omkring, og der er meget forskellig praksis til skade for den ene eller den anden part i sagen. Derudover er der jo altså tydeligvis ting, der skal ændres, f.eks. adresser og sådan nogle ting, som jeg tror vi er enige om giver anledning til helt urimelig chikane uden at have nogen speciel gavnlig virkning på offentligheden.

Jeg ved godt, at efteråret ikke er rundet ud endnu, men vi har jo endnu ikke set udredningen fra udvalget, så det kunne være meget godt lige at få et vink om, hvornår vi kan komme videre med sagen.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg kan oplyse fru Margrete Auken om, at udvalget har sat sit sidste punktum, og at jeg just for 2 timer siden har modtaget betænkningen fra udvalgets formand, højesteretsdommer Lorenzen, så den er ganske ny og varm. Den er lige kommet ud af kopimaskinen og ligger nu på mit bord. Den skal nu trykkes og offentliggøres i den kommende uge, og jeg kan allerede nu røbe, at udvalget er 100 pct. enig om de anbefalinger, det kommer med, og at det også gælder de repræsentanter, der kommer fra dagspressen, både fra Journalistforbundet og fra Danske Dagblades Forening.

Nu har jeg ikke selv haft lejlighed til at læse betænkningen, da den altså er afleveret for 2 timer siden, men jeg har forstået på højesteretsdommer Lorenzen, at man her anbefaler en positivliste, hvorpå borgerne kan se, på hvilke områder de har ret til aktindsigt, når det drejer sig om offentligt ansattes personalesager.

Jeg mener, det er klart nødvendigt at have en meget skarp adskillelse mellem, hvad der er rent private forhold, og hvad der er tjenstlige forhold. Man skal ikke som offentligt ansat hænges ud på nogle rent private spørgsmål, og det er mit håb, at vi her i Folketinget med fremsættelsen af lovforslaget inden for de næste 14 dage kan vedtage en ny lovgivning, der præciserer, hvornår man har ret til aktindsigt, og hvornår det drejer sig om rent private forhold, som den offentligt ansatte også skal have retskrav på beskyttelse af.

Margrete Auken (SF):

Nogle gange kan man jo så være mere aktuel, end man selv vidste. Det anede mig altså, at det nok måtte komme her i efteråret, men jeg takker da for, at vi er så langt, og selvfølgelig er det da

også godt at høre, at der er så stor enighed om det. Det må vel så også betyde, at vi kan se lovforslaget i en fart, idet jeg dog stadig væk vil bede om og håber, ministeren vil bekræfte, at der bliver en lille sprække til Folketinget, så man kan komme ind, hvis det nu skulle vise sig, at der ikke var helt enighed i Folketinget.

Jeg vil godt spørge ministeren, om han også lige vil garantere, at den svage åbning er til stede, så vi andre også kan få et lille ord at skulle have sagt.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg kan love fru Margrete Auken, at jeg ikke vil tilsidesætte grundlovens bestemmelser om lovtilblivelsen i Danmark, ej heller anden lovgivning og heller ikke Folketingets forretningsorden, således at også ændringer i lov om offentlighed i forvaltningen vil blive underkastet tre behandlinger i Tinget med den sædvanlige procedure.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 14

Birthe Rønn Hornbech (V):

Vi har jo som bekendt i Venstre sammen med Det Konservative Folkeparti i flere omgange foreslået en fængselsreform. Vi har på vores forslag til finansloven afsat midler til nye fængsler, sådan at stærke og svage fanger kan skilles ad. Vi synes ikke, at justitsministeren har været særlig imødekommende med overhovedet at løse problemet i fængslerne.

I går havde vi så i Retsudvalget besøg af fængselsforbundet, som dels kom med forslag til opstramninger, dels fortalte om, hvor elendige forholdene er både for de svage fanger og for de ansatte.

I dag har vi så altså konstateret, at der er strejker, udbredt faglig sygdom kan man vist kalde det, i fængslerne.

Jeg mener, det er fuldstændig uacceptabelt forhold. Det er sikkerhedsmæssigt helt i bund. Vil ministeren ikke gøre noget ved det?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Det siges jo, at hukommelsen er kort specielt i politik. For dem, der ikke er helt ajour med, hvad der skete i 1980'erne i det danske fængselsvæsen, vil jeg godt bare lige bruge ét sekund på at spørge: Hvad skete der, da fru

Birthe Rønn Hornbechs parti, Venstre, og Det Konservative Folkeparti havde regeringsansvaret? Hvad skete der i fængselsvæsenet? Man skar ned på personalet, man lukkede arresthuse. Man skar ned på personalet i størrelsesordenen 9 pct. Man sparede på mulighederne for den interne sikkerhed. Man sparede på mulighederne for, at de indsatte kunne komme igen nem disse selvdisciplineringsforløb og få bedre mulighed for at holde sig kriminalitetsfri, når de kom ud.

Det, der er sket igennem de sidste 5 år, er, at Kriminalforsorgen har fået flere penge, og det skal den også have. Jeg har været glad for, at jeg og min forgænger har fået stort flertal i Tinget for at sætte en lang række behandlingsinitiativer i det danske fængselsvæsen i gang, specielt på narkotikaområdet, men også for de sexdømte, for dem, der har begået sædelighedsforbrydelser, og det er nye ting, der peger fremad for dansk kriminalforsorg.

Men jeg vil godt sige, for så vidt angår nye fængsler – og jeg forstår, at det optager fru Birthe Rønn Hornbech, som det også optager mig – at der er også taget initiativer til at få adskilt de negativt stærke fanger fra de svage fanger. Fru Birthe Rønn Hornbech ved godt, at der allerede i begyndelsen af det nye år vil blive etableret to nye afdelinger, én i Horsens Statsfængsel og én her ved Københavns fængsler.

Målet er, at det både har en præventiv virkning, og at vi også skal kunne overføre negativt stærke fanger for kortere eller længere perioder, ja, endda helt op til hele deres afsoningsforløb, hvis det er sådan, at man ikke er i stand til at have dem på en almindelig fængselsafdeling.

Så der bliver taget initiativer også på dette felt, vil jeg sige til fru Birthe Rønn Hornbech.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg er meget utilfreds med det svar. Jeg er noget bestyrtet over, at ministeren slet ikke er optaget af den situation, der er i øjeblikket i fængslerne, og som er dødsensfarlig, at ministeren overhovedet ikke vil kommentere den. Jeg spørger igen: Hvad vil ministeren gøre ved de helt uacceptable forhold, der er i dag, hvor sikkerheden er nede på et minimum?

Og lad mig så sige med hensyn til indskrænkningen i 1980'erne, at der var jo ikke noget politisk flertal for noget som helst. Det har ministeren i dag. Vi støtter jo ministeren, hvis vi kan få strammet reglerne og få bygget nogle fængsler, sådan at de mange kriminelle,

der egentlig gerne vil opføre sig ordentligt i fængslerne og bare have fred for terror og trusler, også kan få lov til det.

Det kræver ikke bare to nye afdelinger, det kræver nye fængsler.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg vil bare sige til fru Birthe Rønn Hornbech, at det ikke er rigtigt, at det ikke er en sand beskrivelse af forholdene i 1980'erne. Dengang var det den daværende opposition – endda med bidrag fra venstrefløjens her i Folketinget – der pressede den daværende regering til, at der skulle ske forbedringer i kriminalforsorgen. Så det er ikke en rigtig beskrivelse, at den daværende regering ikke havde flertal her i Tinget for at gennemføre forbedringer i fængselsvæsenet. Men nu er de kommet, og de kom, da der kom en regering, der også ville tage denne opgave alvorligt.

Så ved fru Birthe Rønn Hornbech godt, at når der er en ulovlig konflikt på arbejdsmarkedet, specielt når det er tjenestemænd, der konflikter, er der kun ét at gøre for den ansvarlige minister, og det er at kræve, at man normaliserer arbejdet, og at man får reduceret det sygefravær, som Tjenestemandens retten i aftes erklærede var en ulovlig konflikt. Jeg opfordrer stærkt til her i Folketinget, at man normaliserer arbejdet i de fængsler, hvor der på nuværende tidspunkt er en ulovlig konflikt.

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg vil godt, når nu ministeren får lejlighed til at hidse sig en smule ned, spørge ministeren, om han ikke mener, han i øjeblikket har en enestående chance for at få øgede bevillinger til fængselsvæsenet igennem.

Ministeren kritiserer sikkert berettiget Venstre og De Konservative for på et tidspunkt at have skåret for meget ned, men jeg synes bestemt, den seneste tids debat tyder på, at justitsministeren, som er ansvarlig for, hvad der foregår i øjeblikket, har en helt enestående chance. De øvrige partier og også Dansk Folkeparti appellerer jo til, at der bliver brugt nogle flere ressourcer.

Jeg vil godt høre ministeren, hvorfor han dog ikke griber chancen i stedet for tilsyneladende at blive så vred, som ministeren gav udtryk for.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Når jeg lod talen her blive en lille smule skarp, hænger det sammen med, at den tidligere spør-

gers statsrevisor for ganske kort tid siden stod i fjernsynet og gjorde den nuværende justitsminister, mig selv, personligt ansvarlig for, at der var et for stort forbrug af penge i Kriminalforsorgen. Det var hr. Ivar Hansen fra partiet Venstre, der sagde, at man nu måtte sørge for, at der blev gennemført besparelser, sådan at Kriminalforsorgen holdt sig inden for de givne rammer. Så er det jo vanskeligt her i salen at skulle høre, at jeg bare skal skride ind og sige, at man skal bruge løs.

Selvfølge skal Kriminalforsorgen holde sig inden for de givne rammer, men når man har fået rettet det op, man har merforbrugt ud over det, der er givet finanslovmæssig dækning for af Folketinget, er jeg indstillet på at udnytte og afprøve det flertal, som fru Pia Kjærsgaard mener der er her i Tinget for at øge bevillingerne til Kriminalforsorgen for at få styrket de interne forhold, sådan at personalet langt bedre kan håndtere de negativt stærke fanger og sikre de svage fanger i fængslerne.

Jeg er også indstillet på at gå videre, når det drejer sig om behandling specielt på narkotikaområdet i danske fængsler, en sag, der ligger både regeringen og mig selv meget på sinde, specielt når det drejer sig om at få nogle udslningsmuligheder, også for dem, der har kunnet holde sig fri af narkotika i vores fængsler. Så jeg vil gerne på et senere tidspunkt vende tilbage til det spørgsmål, som fru Pia Kjærsgaard rejser.

Anne Baastrup (SF):

Nu er der altså også problemer med den måde, som personalet generelt bliver behandlet på ude i Kriminalforsorgen, bl.a. har vi her i går fået at vide af Kriminalforsorgens forbund, at hvis der ikke bliver tilført flere ressourcer lige specielt til personalet, vil man først få den teoretiske uddannelse i slutningen af en 2-årsperiode, og al den stund man samtidig satser på at afskedige folk, bliver det meget vanskeligt for os overhovedet at få fastholdt de mennesker i uddannelsessystemet, fordi de simpelt hen ikke ved, hvordan de skal håndtere de problemer, de løber ind i i et fængsel, der er blevet slanket på personaleområdet, og som samtidig ikke har fået ekstra ressourcer til at give en ordentlig uddannelse.

Så jeg vil godt bede ministeren om at være opmærksom på, at personalet som sådant har nogle meget store arbejdsmiljøproblemer, og at vi har meget svært ved at fastholde folk i

uddannelsesforløbet og derved også fastholde en udvikling af personalet fremover. Det håber jeg så sandelig at ministeren vil gøre noget ved.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Personalet i danske fængsler har et ualmindelig hårdt arbejde og specielt i øjeblikket, hvor vi har et sted mellem 120 og 130 rockere siddende til afsoning i de danske fængsler, hvor vi også har et stort antal af de såkaldt negativt stærke fanger, som giver en mere anspændt atmosfære i fængslerne.

Jeg er helt enig med fru Baastrup i, at personalet her er under pres, og derfor er det også fra regeringens side brandærgerligt, at vi i en periode, hvor vi har øget bevillingerne til Kriminalforsorgen og endda er ved at gennemføre en reform af fængselsfunktionæruddannelsen, kommer i en situation, hvor vi, om jeg så må sige, må stramme op for at undgå et merforbrug, som vi ikke har lovmæssig dækning for via finansloven.

Jeg er enig med fru Anne Baastrup i, at når dette er blevet gennemført, og når vi har opnået, at Kriminalforsorgen ikke bruger flere penge, end de har bevillingsmæssig dækning for, skal vi se på merbevillinger til Kriminalforsorgen for at få løst de akutte problemer, vi har i fængslerne, også når det drejer sig om personalets arbejdsmiljømæssige og tryghedsmæssige forhold.

Det er jeg indstillet på, og jeg er glad for, at der nu, sådan som jeg ser det, er tilkendegivelser fra både højre og venstre side i salen om at bidrage til det i forbindelse med de forestående finanslovforhandlinger.

Helge Adam Møller (KF):

Ministeren kan ikke forsvare sig, i hvert fald ikke med god samvittighed, ved at henvise til noget, som måtte være sket for 5, 10 eller 15 år siden. Det er ministeren og ministerens parti, der har haft regeringsmagten i snart 5 år, og det er ministeren, der er ansvarlig for lov og orden i dette samfund og også for lov og orden i de danske fængsler.

Kan ministeren så forklare, hvordan det kan være, at næsten halvdelen af alle indsatte i eksempelvis Nyborg Statsfængsel sidder i isolation, sidder alene i 24 timer i døgnet, ikke fordi de har begået noget kriminelt, mens de var i fængslet, men af hensyn til frygten for de stærke fanger inde i fængslet? De stærke fanger, som daglig begår vold mod fængselsfunktion-

nærerne, som tvinger de almindelige fanger til at smugle narkotika ind, og som, hvis de ikke gør det, brækker deres ben eller arme eller skolder dem. Det er virkeligheden ude i det danske fængselsvæsen her i november 1997.

Det ved ministeren, fordi vi har været på besøg i fængslerne. Hvad gør ministeren? Stort set intet. Og så kommer spørgsmålet: Hvad vil ministeren gøre, for der er jo et flertal for at støtte et forslag fra ministeren på dette område?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg er minister for justitsvæsenet samlet set, og jeg er glad for, at Det Konservative Folkeparti – sådan forstod jeg det i går – har tilsluttet sig regeringens forslag om at bevilge yderligere 300 mio. kr. til dansk politi over de næste tre år. Det er et eksempel på, at regeringen reagerer, når vi oplever, at der er områder inden for det samlede justitsvæsen, hvor der er brug for at få tilført flere ressourcer, fordi kriminalitetsforholdene i vort samfund tilsiger det.

På samme måde er regeringen også indstillet på det, når det drejer sig om Kriminalforsorgen, og det har vi været i de snart fem år, vi har haft regeringsansvaret. Hr. Helge Adam Møller ved, at der her er bevilget flere penge.

Så er vi kommet i en situation, hvor Kriminalforsorgen har brugt flere penge, end der er bevillingsmæssig dækning for. Her er jeg som ansvarlig minister af hensyn til både Folketinget, Rigsrevisionen og statsrevisorerne nødt til at sikre, at vi ikke forbruger flere penge, end vi har dækning for, og det er det, vi er i gang med nu.

Jeg er glad for de tilsagn, som hr. Helge Adam Møller her har givet om, at Det Konservative Folkeparti vil støtte regeringen, når vi kommer med et samlet initiativ til at forbedre forholdene i de danske fængsler, specielt når det drejer sig om personalets tryghedsmæssige og arbejdsmæssige situation i forhold til de negativt stærke fanger. Det arbejder vi med. Vi kommer med konkrete initiativer. Vi er i gang med at sikre, at der også kan opføres to nye afdelinger til de negativt stærke fanger i begyndelsen af det nye år.

Holger Graversen (S):

Ministeren nævnte før en række udmærkede initiativer til at behandle fanger, herunder oprettelsen af narkotikafri afdelinger. Ministeren nævnte også noget med udslusning. Det er selvfølgelig noget, vi har diskuteret meget, og

som ligger os meget på sinde, at der sker denne rigtige resocialisering på alle måder.

Vil ministeren uddybe, hvordan han havde tænkt sig, at en sådan udslusning kunne foregå?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg kan sige, at vi er i gang med at etablere narkotikafri afdelinger i fængslerne. At sikre, at narkotika kommer ud af vores fængsler, er noget, der optager regeringen meget. Derfor udvider vi antallet af narkofri afdelinger. Allerede i løbet af den næste måned bliver der åbnet to nye narkofri afdelinger, én i Sønder Omme Statsfængsel og en anden i Maribo Arrest.

Dernæst har vi sat et nyt forsøg i gang med en egentlig narkobehandling i Vridsløselille Statsfængsel, hvor vi nu har taget Kongens Ø, som er en privat behandlingsinstitution, ind i fængslet for at give Minnesotakuren til de narkomaner, der sidder til afsoning i fængslet.

Dernæst ønsker jeg, og det er noget af det, jeg godt kunne tænke mig at drøfte nærmere med flertallet her i Folketinget, at vi kunne få etableret en narkofri udslningsinstitution, en pension, hvor de, der har været narkofri undervejs i deres afsoning, kan udsles via en pension, hvor vi har sikkerhed for, at de kan holde sig væk fra narkomiljøet på vejen fra fængslet og ud i samfundet igen.

Jeg kunne også godt tænke mig, at vi fik sikret et vist antal boliger, som Kriminalforsorgen skal råde over, hvor man kunne udsle folk, der har siddet i danske fængsler og har kunnet holde sig fri af narkotika, og hvor de var under opsyn, når de kom ud af fængslet for at sikre, at de blev holdt væk fra pusherne. Vores mål er at sikre, at vi ikke bare får folk tilbage til fornyet kriminalitet. Det er en del af udslningsopgaven.

Tom Behnke (FP):

Der er ingen tvivl om, at personalet er stærkt overbelastet i øjeblikket, og der er ingen tvivl om, at de nedskæringer, som nu kommer til at foregå, eller i hvert fald det, at man kræver, at det overforbrug, der har været, bliver bragt ned, giver væsentlige problemer.

Der er ingen tvivl om, at det i hele Kriminalforsorgen flyder både med disciplinen, med moralen og med økonomien, og spørgsmålet er, hvornår Kriminalforsorgen vågner op og tager deres opgave alvorligt og indser, at det, de har

med at gøre, ikke er en eller anden form for daginstitution eller lignende, men at det er et fængsel, de arbejder i.

Det andet, der er interessant at spørge om, er det, som vi har fået oplyst om, at personalet ikke har ret store muligheder for sanktioner over for indsatte, som overfalder eller på anden måde ydmyger personalet. Det er endda sådan i dag, at de indsatte har aktindsigt i personale-mapperne. De har aktindsigt i de sager, der ligger, og hvis der er indgivet klager over dem, kan de få at vide, hvem klageren er, og så bliver der uddelt sanktioner bagefter.

Det er jo ikke hensigtsmæssigt, og spørgsmålet er, hvad ministeren vil gøre ved den aktindsigt, som de indsatte har. Skal den aktindsigt ikke snart fjernes?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Først vil jeg sige til hr. Tom Behnke, at hvis fængselspersonalet bliver overfaldet af indsatte i fængslerne, skal der naturligvis indgives en politianmeldelse, og i de tilfælde, hvor jeg har fået sådanne sager forelagt, har jeg anbefalet, at der straks blev indgivet en politianmeldelse fra fængselsledelsens side. Det er selvklart, at man som personale i et dansk fængsel ikke skal acceptere at blive udsat for overgreb fra de indsatte.

Når det drejer sig om aktindsigtsadgangen, har Tom Behnke ret i, at når det drejer sig om at foranstalte sanktioner og disciplinære foranstaltninger over for de indsatte, og når det bygges på konkrete begivenheder, har den indsatte ret til at få at vide, hvem der har videregivet oplysninger til fængslets ledelse. Der ligger nu et forslag fra Straffelovrådet, der anbefaler, at denne aktindsigt fjernes. Det er jeg enig i. Det er mit mål at fremsætte et forslag, der betyder, at denne aktindsigtsadgang fjernes.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 15

Lissa Mathiasen (S):

Jeg har forstået, at den aftale, der er indgået om politiet, har til formål at sikre et fortsat velfungerende politi med en effektiv anvendelse af ressourcerne og en styrkelse af den borgervendte indsats. Det er vi i Socialdemokratiet selv sagt meget godt tilfreds med.

Men jeg vil godt i den forbindelse spørge justitsministeren, om det er muligt at uddybe, om der er umiddelbare planer for, hvordan det løst på 300 mio. kr. skal bruges. Er det sådan, at der ligger målrettede tanker i forhold til bestemte områder, eller hvad er tanken bag det ganske positive løft, der er sket her over for politiet?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Regeringen mener, at vi har et godt politiforlig. Vi har nogle gode mål om et mere synligt politi, et politi, der skal bruge mere tid ude hos borgerne frem for at bruge den på et kontor. Derfor skal vi også sikre os, at der er kontorphersonale, som tager sig af de administrative opgaver, så politifolk kan bruge deres tid på det, som de er gode til, nemlig på at være ude og patruljere og opklare kriminalitet og forebygge kriminalitet.

Derfor er vi glade for, at vi med de tilkendegivelser, der er kommet fra forligspartierne efter de forhandlinger, vi har haft, har fået mulighed for at øge politiets bevilling med 120 mio. kr. allerede nu. Det er et beløb, som er målrettet til at få afviklet noget af den overarbejds-pukkel, der er i det danske politi, og som ellers ville betyde, at der skulle afspadeses, hvilket ville reducere politiets tilstedeværelse ude i samfundet og hos borgerne.

Dernæst skal pengene bruges til at øge investeringerne i ny teknologi til politiet. Det er helt nødvendigt også ud over den ramme, der ligger i vores nuværende politiforlig, specielt når det drejer sig om Københavns Politi og Rigspolitiet.

Dernæst kan vi konstatere, at i forhold til dengang, da vi indgik vores politiforlig, er der en række kriminalitetsområder, der enten er steget voldsomt eller ikke eksisterede. Det gælder specielt rockerkriminaliteten og rockerkrigen, det er gadebandekriminaliteten, og der er et stigende behov for, at politiet også går ud og efterforsker i illegal menneskesmugling og illegal indvandring.

Her er det regeringens målsætning i samarbejde med partierne bag politiforliget, at politiet med baggrund i de ekstra 300 mio. kr. tilrettelægger en målrettet indsats mod disse nye typer af kriminalitet, der har været i vækst.

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil godt spørge, om justitsministeren har mulighed for her at uddybe de tanker, som jeg kan høre også ligger i forhold til den øgede grænsebevogtning. Det gør jeg selvfølgelig ud

fra et ønske om, at vi i højere grad, end tilfældet har været tidligere, får mulighed for at sætte aktivt ind i forhold til menneskesmugling.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Kampen mod menneskesmugling og illegal indvandring ligger regeringen meget på sinde. Her har vi taget en række initiativer, hvor det mest målrettede er, at vi nu har lavet en fælles baglandspatrolje i det sønderjyske område mellem de to sydligste politikredse, Tønder og Gråsten, og endda fået en samlet styrke i baglandspatroljen for grænsebevogtning på 38 mand. Samtidig har vi givet mulighed for at trække på Rigspolitiets færdselsafdeling i det sønderjyske område, hvilket giver et ekstra bidrag på 20 årsværk.

Regeringen er af den opfattelse, at hvis det viser sig nødvendigt med baggrund i en vurdering foretaget i de to pågældende politikredse og hos Rigspolitiet, er regeringen indforstået med, at der af denne bevilling på 300 mio. kr. tilføres ekstra ressourcer til grænsepatroljen i det sønderjyske område.

Dernæst er det regeringens målsætning, at der i samtlige politikredse skal foregå en større efterforskning i den mere organiserede del af menneskesmuglingen, nemlig blandt bagmændene. Derfor er der nu etableret et centralt register hos Rigspolitichefen, der gør det muligt for samtlige kredse at trække på oplysninger, der lægges ind på baggrund af den styrkede indsats, der foregår både i det sønderjyske område og i samtlige politikredse. Det er et godt efterforskningsregister til at komme efter dem, der, om man så må sige, beriger sig på noget, der er så ulykkeligt, nemlig at der er nogle mennesker, der vil lade sig smugle rundt i verden.

Helge Adam Møller (KF):

Ministeren ville godt have holdningsprægede spørgsmål. Så vil jeg komme med et meget holdningspræget spørgsmål:

Finder ministeren ikke, at det er misbrug af debatreglerne for denne uforberedte spørgetid eller i hvert fald misbrug af ånden bag reglerne, at et medlem af ministerens eget parti, her fru Lissa Mathiasen, lægger beslag på store dele af den meget korte og begrænsede spørgetid til at spørge sin egen partifælle justitsministeren om noget, som hun hver eneste dag under det socialdemokratiske gruppemøde af en time eller halvanden times varighed kan få svar på, og hvor ministeren kan aflevere sine lange for-

beredte svar på det, som et partimedlem spørger ham om? Er det ikke et misbrug af ånden i hele dette spørgeinstitut?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg har tillid til – også som justitsminister – at retshåndhævelsen her i Folketingssalen overlades til Folketingets formand.

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg må erklære mig et hundrede procent enig med den foregående spørger. Jeg synes, at disse meget lidt spontane, tilrettelagte, nedskrevne, nærmest ministerspørgsmål bestemt ikke er på sin plads i denne meget afmålte spørgetid. Jeg kan se, at de giver anledning til yderligere debat, så nu får vi rigtig trukket tiden ud.

Jeg vil godt alligevel forholde mig til en del af spørgsmålet med hensyn til grænsebevogtningen ved den sønderjyske grænse. Der har været forlydender fremme om, at man nu nærmest har forøget bemanningen med 38 mand. Der har været indsigelser fra personalet ved grænsen, der går ud på, at det drejer sig om én mand.

Jeg vil godt spørge ministeren: Hvordan i alverden bærer man sig ad med at skærpe grænsekontrollen med én yderligere mand ved grænsen, for det er i virkeligheden det, der er tilfældet? Alt det andet er blot en sammenlægning og en organisatorisk ændring, som det drejer sig om, og ikke en virkelig forøgelse af mandskabet.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg tilrettelægger mit arbejde som justitsminister ud fra den forudsætning, at også jeg skal sikre, at vi udnytter skatteydernes penge så optimalt som overhovedet muligt, og det går jeg ud fra, at der er et stort flertal også her i Folketinget, der forventer, at jeg gør. Jeg er i hvert fald sikker på, at befolkningen forventer det, og at skatteyderne forventer, at det foregår så effektivt som overhovedet muligt, også når det drejer sig om brug af penge til politiet.

Jeg har ladet mig rådgive af politiet, når det drejer sig om tilrettelæggelsen af politiindsatsen i grænsebevogtningsområder. Her har politiet sagt, at en bemanning på 38 mand, der målrettet går efter at tage illegale grænsegængere, er tilstrækkeligt med det nuværende niveau. I helt ekstraordinære situationer – vi ved jo, at nogle gange kommer illegal indvandring i bølger – har man mulighed for at trække på hele Rigs-

politiets færdselsafdeling i det sønderjyske område.

Jeg har til gengæld også tilkendegivet – og hvis fru Pia Kjærsgaard havde hørt efter, ville hun også have hørt, at jeg sagde det – at regeringen var indstillet på at vurdere politiet efter indgåelsen af de aftaler, vi har med forligskredsen: Bliver det nødvendigt med en ekstraordinær yderligere indsats i baglandspatruljen i grænseområdet, kan politiet udføre den på basis af den ekstraordinære bevilling på 300 mio. kr., regeringen vil fremsætte forslag om.

Ole Stavad (S):

Jeg vil gerne spørge justitsministeren, om han ikke sidder og undrer sig en lille smule. Nu har vi fået en, synes jeg, meget, meget glædelig aftale mellem de partier, der står bag politiforliget, som sikrer muligheden for at få løst nogle af de problemer, som jeg tror, man har været meget optaget af både her i salen og ikke mindst ude i befolkningen.

Men er det så ikke lidt underligt, at de partier, som har været meget optaget af at tale om problemerne i så lang tid, mener, det næsten er tabu, at justitsministeren skal svare på væsentlige og meget relevante spørgsmål om, hvad de 300 mio. kr. skal anvendes til? Mener ministeren ikke, vi skylder befolkningen klare svar her, så befolkningen har mulighed for – også gennem det, der bliver sagt i denne spørgetid – at få at vide, hvad det er, der skal ske med de 300 mio. kr., og hvordan vi vil forbedre politiets indsats?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jo, jeg mener, det er helt oplagt, efter at der er indgået en meget vigtig aftale – jeg tror i hvert fald, den vurderes sådan af befolkningen. Politiet tilføres her og nu 120 mio. kr. til at øge sine investeringer i teknologi og få afviklet noget af overarbejdet, så det ikke skal afspadseres alt sammen, og vi derfor ville se, at et stort antal politifolk ikke var i tjeneste her i løbet af efteråret og vinteren.

Jeg er også enig i, at det har stor betydning for befolkningen at vide, hvad det er, de næste 180 mio. kr. tænkes anvendt på i de kommende 2 år. Jeg synes, det er fuldt berettiget, at de spørgsmål stilles her i salen, og jeg er i hvert fald sikker på, at befolkningen ville synes, det var underligt, hvis justitsministeren så kort tid efter, at den aftale var indgået, ikke fik mulighed for at redegøre for de spørgsmål. Derfor er

jeg glad for, at hr. Ole Stavad endnu en gang giver mig mulighed for at præcisere, at det er en meget vigtig aftale, og at regeringen lægger stor vægt på den.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg synes, det er tilfredsstillende, at ministeren nu har fundet ud af, at de penge, der blev afsat til teknologi i sin tid, overhovedet ikke var tilstrækkelige, og jeg er også tilfreds med den holdning, ministeren giver udtryk for, nemlig at mere teknologi og kontorfolk giver flere politifolk på gaden.

Men jeg vil alligevel godt spørge: Er ministeren ikke enig i, når vi nu skal videre, at det er meget vigtigt, at der er en jævn tilgang til Politiskolen, så den viden, der findes her, bliver ført ajour? Og kan ministeren ikke se, at der er nogle skævheder i politistyrkens aldersfordeling i dag? Jeg mener i hvert fald, at der nu er behov for en virkelig langsigtet planlægning, så vi får udjævnet den alderspukkel og den pukkel, der har været på skolen, og er ministeren enig i det?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg er glad for, at vi nu får lejlighed til at rette op på fortidens synder. I 1993 overtog vi et dansk politi, der var som et teknologisk fri-landsmuseum, og det tror jeg spørgeren er helt enig i, for jeg ved, at spørgeren selv har været interesseret i teknologiudviklingen i politiet og også i 1980'erne var en af dem, der prøvede at presse på.

Men spørgeren ved også godt, hvor lang tid der gik, inden der kom bevillinger igennem til ny teknologi i politiet i 1980'erne; dengang var det alene et spørgsmål om at få flere i uniform. Men sådan er det ikke længere. Nu prøver vi i samarbejde med politiet selv at indrette et moderne dansk politi, som skal kunne bekæmpe den moderne tids kriminalitet, og det kræver en teknologi, der matcher den teknologi, de kriminelle miljøer har til rådighed.

Jeg er enig med spørgeren i, at der er en aldersudvikling i den danske politistyrke, der tilsiger, at vi skal udvide optaget på Politiskolen ud over det, der er sket her i sommer. Det er nødvendigt, også for at vi kan sikre, at nogle af de ældre politifolk, som har svært ved at magte den almindelige omgangsstyrke, kan blive sat til mere kriminalpræventive opgaver, fordi de ellers ville forlade tjenesten. Det vil vi nødig have, og derfor vil vi gerne sikre, at politifolkene kan blive i styrken, når de er blevet 55 eller

60 år, så vi kan tage nogle unge mennesker fra Politiskolen ind i omgangstjenesten for at rette op på den alderspukkel, der er i politiet.

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg vil starte med at spørge justitsministeren, om han vil sende den aftale, vi nu har føjet til den oprindelige politiaftale, over til Retsudvalget, for jeg kan høre på både det spørgsmål, der var for et øjeblik siden fra fru Birthe Rønn Hornbech, og fra tilråb fra nogle af de meget ivrige, der sidder bag mig, at man ikke er klar over, hvad det hele går ud på: Det er altså ikke justitsministeren, og det er heller ikke Folketinget, der skal bestemme, om der skal flere elever på Politiskolen, eller om man skal have det ene eller det andet eller det tredje, eller om ældre politifolk skal kunne gøre tjeneste i styrken – det er Rigspolitichefen, som inden for de fastlagte bevillingsrammer skal udmønte konkret, hvordan politiet skal se ud, også på lang sigt. Det var netop en af de store fordele ved det politiforlig, vi indgik i 1995 – og her var Venstre jo ikke med – at det overlades til Rigspolitichefen som den, der har forstand på det og er den øverste ansvarlige embedsmand over for den politisk ansvarlige, nemlig justitsministeren.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Først skal jeg give tilsagn om, at aftalen bliver sendt over til Retsudvalget, og jeg kan også bekræfte, at der om meget kort tid bliver oversendt et aktstykke til Folketingets Finansudvalg om den bevilling på 120 mio. kr., som regeringen gerne ser, at Folketingets Finansudvalg allerede godkender her i efteråret. Det skulle nok kunne lade sig gøre nu, hvor der også er stor tilslutning fra CD og Det Konservative Folkeparti.

Men jeg kan også bekræfte her, at også ud over det, jeg har gennemgået om politiets organisation her i dag, er det ikke os politikere, der skal sidde og gøre os kloge på, hvordan man mest hensigtsmæssig udnytter de samlede ressourcer i politiet. Det er en polititaktisk, politimæssig overvejelse, der ligger godt hos Rigspolitichefembedet, hvor man har den samlede ekspertise på både det politioperative og det retssikkerhedsmæssige område og på, hvordan man udnytter og optimerer anvendelsen af penge på mandskab og teknologi.

Jeg er altså helt enig med hr. Bjørn Elmquist i, at det er den rigtige måde, vi gør det på i dag,

og det er den måde, der også set fra borgernes side sikrer den mest betryggende ressourceudnyttelse i dansk politi.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 16

Tom Behnke (FP):

Det drejer sig om brugstyper af biler.

Det er ved at være et stykke tid siden, vi i fjernsynet så en udsendelse, hvor man illustrerede, hvordan disse unge brugstyper stjæler biler i meget, meget stort omfang. På daværende tidspunkt udtalte ministeren, at det kom fuldstændig bag på ham, at virkeligheden så sådan ud, til trods for at flere folketingsmedlemmer, heriblandt undertegnede, adskillige gange har gjort ministeren opmærksom på, hvordan virkeligheden er, når man kommer uden for Christiansborgs eller Justitsministeriets tykke mure.

Det er et faktum, at vi i dag har unge, der stjæler ganske, ganske mange biler om dagen, og er det noget, ministeren har tænkt sig at gøre noget ved? Det kom bag på ministeren, da udsendelsen var i tv, men er det noget, ministeren i mellemtiden har overvejet at gøre et eller andet ved?

Sagen er, at i dag kan de unge mennesker stjæle adskillige biler, før der overhovedet sker noget som helst. Vi ved jo, at når de først er blevet pågrebet, tager man det ikke så tungt, at de har stjålet en enkelt eller to biler. Det er først, når de er oppe på 30-40 tiltalepunkter, at de endelig bliver stillet for en dommer, og så sker der det helt uacceptable, at det hele bliver lagt sammen i én pulje, hvorefter man giver en fælles straf, hvor der bliver givet nogle rabatter, så selv Bilka må se misundeligt på det. Det er vel ikke rimeligt, at man giver rabatter i det omfang. Man burde i stedet gøre det, at man sagde: antal biltyverier gange den normale straf, og så gav en straf af den pågældende længde i stedet for at give rabat.

Jeg spørger altså om to ting. Den ene er: Hvad har ministeren overvejet for at forhindre disse biltyverier? Og den anden er: Hvad har ministeren tænkt sig at gøre med hensyn til de meget store rabatter, der uddeles ved de danske domstole?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Først kan jeg sige, at spørgsmålet må bero på, at hr. Tom Behnke har tænkt på et andet medlem her i Tinget. Jeg tror nemlig ikke, jeg har udtalt, at det kom bag på mig, at vi har biltyve her i landet, specielt ikke, når jeg både er daglig avislæser og færdes meget ude i det danske samfund og kender borgere, der har været udsat for den krænkende oplevelse, det er at få stjålet deres køretøj.

Så må jeg sige til hr. Tom Behnke, at den beskrivelse, hr. Tom Behnke giver af straffen og sanktionssystemet over for biltyve, ikke er det rigtige billede, hvis vi ser på den lovgivning, der er vedtaget her i Tinget, altså her straffeloven. Den siger, at i førstegangstilfælde af dette brugstyveri får man en klækkelig bøde, og anden gang er det frihedsberøvelse, altså fængsel. Sådan er loven indrettet.

Men hr. Tom Behnke ved jo også godt fra sit civile arbejde, at det er ganske vanskeligt for politiet at efterforske sagerne og finde de folk, der har stjålet biler. Der udfoldes store anstrengelser fra politiets side over for biltyve, og ud over den almindelige indsats gøres der også en stigende præventiv indsats for at undgå biltyverier, specielt med udviklingen af ny teknologi som startspærre og andet. Jeg mener også, at den øgede politimæssige indsats, hvor Folketingets flertal – som jo ikke omfatter Fremskridtspartiet – er blevet enig om at give dansk politi 300 mio. kr. mere, gør det muligt for politiet at gøre en yderligere indsats i efterforskningen i biltyvemiljøet, og at man dermed også sikrer, at startspærre og den ny teknologi vinder hurtigere indpas i det danske samfund for at forebygge biltyverier.

Tom Behnke (FP):

Ministeren har jo ret i, at når man stjæler den første bil, får man en bøde, og når man stjæler den næste, bliver der tale om frihedsberøvelse. Men når man har stjålet bil nr. 25, 26, 27 osv., er sagen, at den frihedsberøvelse, man får for bil nr. 2, ikke bliver ganget med 25 osv. Det hele bliver slået sammen under én hat, og så får man ganske store rabatter. Jeg har selv set tilfælde, hvor ganske unge tiltalte er blevet fremstillet i byretten med over 50 verserende sager, hvor dommeren så har sagt: Nej, jeg tror såmænd ikke, han vil fortsætte med at gøre det i morgen – men det gør han selvfølgelig.

Sagen er, at den rabat, der bliver givet, gør, at den samlede straf bliver for lille, og derfor er

mit spørgsmål igen: Vil ministeren være indstillet på, at vi indretter straffeloven og retsplejeloven efter nutidens kriminelle og efter nutidens kriminalitetsmønster, således at man straffer første gang og straffer hver gang i stedet for at samle til hobe og give rabatter?

Holger Graversen (S):

Der er masser af bilejere, som endnu ikke har købt nogen tyverisikringer, selv ikke de enkleste og billigste. Ville det efter ministerens mening ikke være både bedre og mere frugtbart at diskutere, om vi ikke skulle gøre det til et lovkrav, at der skulle installeres nogle bedre tyverisikringer i alle biler?

Justitsministeren (Frank Jensen):

For lige at tage det sidste spørgsmål om lovpligtige installationer i danske køretøjer: Det sorterer under trafikministeren, og derfor vil jeg henvise til, at det spørgsmål tages op direkte med trafikministeren.

Dernæst vil jeg sige til hr. Tom Behnke, at jeg mener faktisk, at vi indretter vores lovgivning, både straffelov og retsplejelov, efter de gældende behov og de politiske synspunkter og flertal, der findes her i Folketinget. Men jeg mener til gengæld også, det er nødvendigt, at også hr. Tom Behnke bidrager til den korrekte folkeoplysning i dette spørgsmål, specielt på baggrund af hr. Tom Behnkes viden fra sit civile job: Lovgivningen er indrettet sådan, at ved førstegangstilfælde af brugstyveri på dette område er der en bødestraf på 5.000 kr., og i andengangstilfælde er der fængselsstraf.

Jeg er enig med hr. Tom Behnke i, at vi skal gøre det muligt for anklagemyndigheden og politiet at køre de sager langt bedre, og derfor er jeg også glad for, at et stort flertal her i Tinget vil øge politiets muligheder for at gøre en ekstraordinær indsats mod biltyve. Der er helt åbenlyst et stort behov for at styrke ikke mindst efterforskningssiden for at få fat i de folk og få dem ført dem for retten og dermed få dem dømt, for hr. Tom Behnke har ret i, at hvis vi ikke gør det, og hvis folk kan opleve, at de kan gøre det indtil flere gange med succes, uden at de bliver taget af politiet og sagerne bliver ført, er det med til at nedbryde retsfølelsen og respekten for retten i det danske samfund.

Hermed sluttede spørgsmålet.

B. Spørgetiden**Spm. nr. S 329**

1) Til statsministeren af:

Kristian Thulesen Dahl (DF):

»I hvilket omfang har danske embedsmænd i ministerierne fået besked på at arbejde for, at danskerne skal sige ja ved folkeafstemningen om Amsterdamtraktaten den 28. maj 1998, hvilke opgaver lægger statsministeren særligt vægt på, at embedsmændene tager sig af i bestræbelserne for at få et ja, og hvor mener regeringen grænsen går for, om embedsmændene er neutrale eller subjektive redskaber for at få danskerne til at stemme ja til traktaten?«

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

En gang imellem kan man komme i den situation, at man simpelt hen ikke forstår et spørgsmål, og den situation er jeg i nu.

Jeg er bange for, at spørgeren tager fuldstændig fejl. Sagen er jo den, at regeringen har en politik, regeringen har en linje, og regeringen har fremsat et lovforslag.

Der er tre gode grunde til at anbefale et ja ved den kommende folkeafstemning. For det første: Amsterdamtraktaten er bedre end den traktat, vi har i dag, det er uomtvisteligt; for det andet: De fire forbehold står uændrede efter konferencen, det er lige så uomtvisteligt; og for det tredje: Traktaten indebærer, at vi kan tage fat på fredens projekt, EU's udvidelse, og det er lige så uomtvisteligt.

Jeg er altså i en mærkelig situation, for jeg forstår ikke spørgsmålet. Jeg kunne forstå spørgsmålet, hvis det indeholdt en kritik af, hvorvidt regeringen har en linje eller ej, men det har regeringen jo. Sandheden er den, at når regeringen fremsætter et lovforslag – i dette tilfælde lovforslag nr. L 2, som danner grundlag for den kommende folkeafstemning – forudsætter regeringen naturligvis som enhver anden regering at embedsværket er med til at udforme det, hvorefter regeringen fremsætter det. Det er da klart, at det ikke kan være anderledes.

Så peger spørgeren på noget med neutralitet. Jamen det tager jeg da for selvindlysende. De fakta, regeringen fremlægger, er selvfølgelig fakta, og svarene på de spørgsmål, der vel at mærke er formuleret neutralt, er også neutrale og uanfægtelige svar. Sådan er det. Så enten er spørgsmålet misforstået, eller også er det over-

flødigt, men jeg har i hvert fald gjort mit bedste for at besvare det.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg skal prøve at uddybe spørgsmålet for statsministerens skyld, siden statsministeren spiller så uvidende her i spørgetiden, selv mod bedre vidende naturligvis.

Jeg skal spørge statsministeren, om statsministeren kan bekræfte, at der den 19. august blev holdt et møde i statsministerens embedsbolig på Marienborg, hvor samtlige topministre var samlet til et seminar om Amsterdamtraktaten; om statsministeren kan bekræfte, at departementscheferne herefter mødtes den 29. august i Statsministeriet under departementschef Nils Bernsteins ledelse for at pudse videre på det oplæg, der var givet af topministrene den 19. august, og om der derefter blev oprettet en kontaktgruppe om Amsterdamtraktaten, som bl.a. har ytret sig i en skrivelse fra departementschef Jørgen Rosted i Erhvervsministeriet, der indeholder følgende sætning:

»... at der i hvert enkelt ministerium etableres en task force, der kan reagere omgående på negative historier og meldinger om EU.«

Jeg vil gerne vide, om statsministeren kan bekræfte det, der her er nævnt. Hvis det er rigtigt, og hvis statsministeren kan bekræfte det, betyder det, at der i hvert ministerium – måske med undtagelse af Kirkeministeriet – nu er oprettet en specialgruppe på regeringens foranledning med ét formål, nemlig at forsøge at give et positivt indtryk af EU og fjerne negative historier i pressen. Men det er jo ikke udtryk for en saglig orientering, det er jo ikke udtryk for, at embedsmænd bliver brugt til at give en saglig viden om, hvad der er rigtigt og hvad der er forkert i EU-spørgsmål. Det er udtryk for, at embedsmænd bliver brugt til at fremme en bestemt partipolitisk sag – endda en sag, som ikke skal afklares her i Folketingssalen, men en sag hvor der skal afholdes folkeafstemning.

Det vil sige, at embedsmændene bliver brugt som partipolitiske redskaber, og jeg tør nok sige, at jeg forstår de bemærkninger, det har givet anledning til fra bl.a. nogle organisationer, som står helt uforstående over for, at embedsmænd pludselig ikke skal være selvfølgelig loyale, men objektive redskaber for en regering og ikke skal bruges i partipolitisk hensigt. Derfor håber jeg, at statsministeren vil besvare de stillede spørgsmål.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu har jeg jo bedt statsministeren om at komme i samråd i Folketingets Europaudvalg, for at vi kan få lejlighed til at gå i detaljerne med denne sag; men jeg vil godt allerede nu spørge statsministeren, om han er enig i, at det er et problem, at vi her har at gøre med en sag, som skal afgøres ved en folkeafstemning, dvs. at der ikke er tale om et almindeligt lovforslag. Den loyalitetsforpligtelse, som påhviler embedsmænd i forbindelse med arbejdet med et konkret lovforslag, kan altså ikke siges at være gældende i denne sag, og derfor er der meget, der tyder på, at regeringen er gået over grænsen for, hvad man kan pålægge embedsmænd.

Jeg vil spørge ministeren, om han er opmærksom på, at repræsentanter fra både Danmarks Jurist- & Økonomforbund og Danmarks Magisterforening netop har udtrykt stor betænkelighed ved det, der foregår, og om det kan give statsministeren anledning til at trække den skrivelse tilbage, som blev udarbejdet af departementschef Jørgen Rosted i anledning af sagen.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Det er den samme gamle melodi, vi nu skal høre igen og igen og igen. Fra de to partier, der nu lige har haft et indlæg, skal vi høre en evindeligt mistænkeliggørelse. Jeg kan høre, man bruger 90 pct. af sin tid til at diskutere procedure og 10 pct. til at diskutere indhold, og man må have mig meget undskyldt: Jeg ville foretrække, det var omvendt.

Og at prøve at mistænkeliggøre regeringens handlinger over for embedsværket skal man ikke slippe af sted med. Jeg kunne selvfølgelig ikke drømme om at stille mig op her i salen og redegøre for, hvad en eller anden departementschef har måttet skrive til sine medarbejdere, for det er ikke mit job; man må henvende sig til den relevante minister. Og dertil kommer noget helt principielt, som jeg må sige igen og igen: Det er indholdet, vi skal diskutere op til den kommende folkeafstemning, og der er intet at udsætte på, at regeringen i hvert enkelt ministerium har oprettet en hjemmeside på Internet, hvor enhver dansker kan trykke sig ind, få svar på de spørgsmål, man måtte have, og få de oplysninger, man måtte ønske. Det er en ekstra service til befolkningen, som jeg lægger meget stor vægt på.

Der er heller ikke noget forkert i, at regeringen har et klart standpunkt op til den kommende folkeafstemning. Der skal lovforslag til, og

det lovforslag foreligger nu, og det er ikke udtryk for partipolitisk misbrug. Det er regeringens opgave at mene noget, at have en klar holdning til den kommende folkeafstemning. Det havde vi den 18. maj 1993, og det vil vi have den 28. maj 1998. Sådan er det, og uanset alle anstrengelserne kan det altså ikke fremstilles som noget, der er forkert eller partipolitisk. Det er regeringens klare holdning, sådan er det, og det kan der ikke laves om på.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Helt ærligt: Fjern nu alt det omsvøb og lad os komme til sagen og ikke snakke om alt det med form og procedure. Lad os dog snakke om indholdet af denne sag. Det er det, vi beder statsministeren om, men det er det, statsministeren overhovedet ikke vil forholde sig til.

Er det i princippet regeringens opgave at engagere 4.700 fuldtidsansatte akademikere til kamp for et ja ved folkeafstemningen? Eller er det regeringens opgave at opfordre sine embedsmænd til – på et sagligt grundlag selvfølgelig – at udstyre ministrene med nogle redskaber, men ikke være engagerede til fordel for et ja eller et nej ved en folkeafstemning? Mener statsministeren, det er rimeligt, at embedsapparatet skal være et redskab for regeringen til fordel for et ja ved folkeafstemningen? Mener statsministeren, at det er en rigtig, en korrekt anvendelse af embedsapparatet?

Det er noget helt andet end det, man hidtil har defineret embedsapparatets opgave som værende, og derfor synes jeg, det vil være interessant at få et svar. Hvis statsministeren så åbenbart tager afstand fra en departementschef under debatten i dag, må man tage svaret som udtryk for – andet kan man vel ikke – at han er kommet til at skrive et brev, som han nok ikke skulle have skrevet, men det kan statsministeren jo bare sige i et klart sprog. Statsministeren bryster sig jo af at sige tingene klart og tydeligt, og så kan statsministeren vel forholde sig til, om det var klogt af departementschefen i Erhvervsministeriet at skrive et brev, hvor han klart og utvetydigt opfordrer sine medarbejdere til at arbejde for et ja ved folkeafstemningen.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge statsministeren, om ikke det rent faktisk er meget betænkeligt, når regeringen pålægger sine embedsmænd at bekæmpe såkaldt negative historier om EU. Nu vil jeg godt sige, at det er jo en kolossal opgave rent

indholdsmæssigt, statsministeren dermed har pålagt sine embedsmænd, men lad mig stille spørgsmålet omvendt: Ville det ikke være rimeligt, om embedsmændene blev pålagt samtidig at tjekke, om der var positive historier i pressen om EU? Jeg indrømmer, at det ville blive en begrænset opgave, men ville det ikke være rimeligt, at de også blev tjekket – så ville der jo være ligevægt – og er det ikke meget betænkeligt, at man pålægger embedsmændene at kæmpe udelukkende på den ene side?

Statsministeren svarede ikke på mit spørgsmål, så vi bliver nok nødt til at komme dybere ned i det i det samråd, vi skal have. Men er det rent faktisk ikke et skred, at man pålægger embedsmænd at arbejde for et bestemt resultat ved en folkeafstemning? Det er jo noget andet end at være loyal i forbindelse med arbejdet med et lovforslag, og forstår statsministeren ikke, at her har man overskredet en principiel tærskel?

Frank Dahlgaard (KF):

Efter at statsministeren og regeringen er blevet underkendt for ganske nylig af Højesteret med hensyn til at lægge dokumenter frem i sagen om grundlovsmedholdeligheden af Maastricht-traktaten og EU-Traktaten, skuffer det mig, at statsministeren ikke svarer mere konkret på dette spørgsmål, men bare taler om mistænkeliggørelse.

Er det ikke korrekt, som det har været fremme i dagspressen, at embedsmændene er blevet beordret til i et eller andet omfang, i en eller anden udstrækning, at skrive artikler og komme med notater? Skriver de artikler med et politisk indhold for at tilbagevise enhver form for betænkelighed? Er det korrekt, eller er det ikke korrekt, at der er rettet henvendelse fra embedsmændene til DJØF, fordi de er bekymrede over, at de bliver trukket ind i et politisk spil i stedet for at være neutrale embedsmænd? Jeg vil bede statsministeren svare mere konkret på det spørgsmål.

Holger K. Nielsen (SF):

Statsministeren forsøgte lige før at affærdige spørgerne med, at det bare var to partier, som havde interesser i dette spørgsmål. Jeg vil godt melde mig som repræsentant for et parti, der også har interesse i at diskutere de ting, og jeg bryder mig ikke om den arrogante tone, der var i statsministerens første svar.

Jeg vil godt spørge statsministeren: Kan den temmelig mangelfulde besvarelse tages som udtryk for, at den beskrivelse, der blev givet før af hr. Kristian Thulesen Dahl – og som vi også kunne læse i Weekendavisen sidste fredag – af det, der faktisk er sket, er korrekt? Og for det andet: Anfægter det slet ikke statsministeren, der jo har sin rod i fagbevægelsen, at repræsentanter for de faglige organisationer udtrykker dyb betænkelighed? Både DJØF og Dansk Magisterforening, som repræsenterer de medlemmer, der bliver pålagt de opgaver, siger: Her er man ved at gå over stregen, og det kan ikke være rimeligt, at vore medlemmer skal pålægges så kontroversielle politiske opgaver, som der tilsyneladende er lagt op til her.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg ved ikke, hvad det er, hr. Holger K. Nielsen tænker på, når han taler om en arrogant tone, men jeg vil gerne replicere og sige, at der er altså grænser for, hvilken mistænkeliggørelse jeg vil finde mig i i de spørgsmål, man stiller til mig.

Man kan jo spørge på mange forskellige måder. Man kan spørge som hr. Kristian Thulesen Dahl, der stiller sig op her i Folketinget og spørger, om det er rigtigt, at regeringen har beordret 4.700 højt begavede embedsmænd til at gå ind i en jakampagne. Jamen hvad er det for en måde at spørge på? Det efterlader jo det indtryk i befolkningen, at regeringen har hyret samtlige embedsmænd her på Slotsholmen, og det er det pure opspind.

Jeg synes, sandheden skal frem, og derfor må jeg sige: Hvorfor i alverden skal vi bruge tid på at svare på den slags manipulerende spørgsmål, hvis vi ikke siger det, som det er? Denne spørgsmålsdebat har jo ikke til formål at opklare, hvad sammenhængen egentlig er; nej, den har til formål at skabe større usikkerhed, større utryghed i befolkningen om Amsterdamtraktaten og den kommende afstemning.

Men det skal ikke lykkes, og derfor må jeg sige det, som det er, endnu en gang: Det er meget enkelt. Regeringen har udformet lovforslag nr. L 2, som den naturligvis beder embedsmændene om at medvirke til udformningen af, ligesom det gælder samtlige andre lovforslag fra regeringen. Det medvirker embedsmændstaben til, dygtige og kapable som de er, så det forslag, der bliver fremsat, er korrekt udformet og i overensstemmelse med regeringens politiske linje. Sådan er det under den nuværende

regering, og sådan har det været under andre regeringer.

Derudover gør regeringen det, at den stiller et korrekt informationsmateriale til rådighed for befolkningen. Regeringen sætter en hjemmeside op på Internettet for hvert enkelt ministerium, og regeringen sørger naturligvis også for, at hver enkelt minister er ansvarlig for, at der bliver givet den nødvendige service til befolkningen og til Folketinget. Så enkelt er det.

Der er ikke nogen embedsmænd her, der har fået besked på det ene eller på det andet. Embedsværket er selvfølgelig blevet bedt om at hjælpe regeringen med, at der fremlægges så korrekte oplysninger som muligt, og hvis der kommer en historie til diskussion eller op i medierne, som ikke er korrekt, jamen så skal den historie naturligvis imødegås med korrekte informationer. Så enkelt er det. Der er ikke mere på den pind, der er ikke fugls føde på den.

Derfor må jeg sige: Skal vi nu ikke beslutte – det kunne være herligt at sige til hinanden – at vi foretrækker en åben og en ærlig debat på holdninger og på indhold i stedet for at bruge så meget tid på at diskutere procedurer mig her og procedurer mig der.

Hvor skal Danmark hen i Europa? Skal Danmark ud på sidelinien, eller skal Danmark deltage i et spændende arbejde, der kan sikre os, at freden er kommet for at blive, der skal sikre os en fornuftig og god fremtid for Danmarks rolle i det europæiske samarbejde, og der kan sikre os, at menneskerettigheder, økonomi, udvikling og miljøarbejdet kan fortsættes og forbedres?

Det er det, debatten drejer sig om. Det er ikke en procedurediskussion, som befolkningen med rette er dødtræt af at høre på, og som vi gør befolkningen en dårlig tjeneste i at bruge al vores tid på.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Punkt 1 til statsministeren: Jeg motiverede netop ikke mit spørgsmål til at starte med, netop for at statsministeren ikke kunne bruge den dér tåbelige argumentation med, at jeg havde stillet et eller andet forkert spørgsmål, der gjorde, at statsministeren slet ikke ville svare. Alligevel fik jeg jo et ikkesvar fra statsministeren, og jeg kan forstå, at statsministeren heller ikke i denne omgang ønsker at svare på de spørgsmål, der er stillet.

Det er altså svært at få en indholdsmæssig debat om fred og frihed, og hvad statsministe-

ren ellers kan hive ud af ærmet, når statsministeren ikke vil svare på de meget simple og enkle spørgsmål, der stilles her i Folketingsalen. Jeg skal derfor prøve en sidste gang at få statsministeren til at svare konkret på et spørgsmål.

I det notat, som departementschefen i Erhvervsministeriet har sendt rundt, og som jo er kommet til offentlighedens kendskab, fremgår bl.a. følgende: På regeringens møde om Amsterdamtraktaten den 19. august 1997 blev hver enkelt minister pålagt at spille en aktiv rolle i debatten op til afstemningen om Amsterdamtraktaten. Statsministeren lagde på mødet op til, at der i hvert enkelt ministerium etableres et task force, der kan reagere omgående på negative historier og meldinger om EU. Og det er med henblik på at undgå en skiltesag, som der står.

Jeg vil gerne spørge statsministeren: Mener statsministeren, at det er den rigtige måde at bede embedsværket arbejde på? Eller mener statsministeren, at der selvfølgelig burde have stået såvel negative som positive historier, som ikke er korrekte?

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg vil godt takke statsministeren for, hvad jeg i hvert fald har opfattet som klare svar og tilbagevisninger på påstande om, at det skulle være pålagt danske embedsmænd at politisere.

Jeg vil godt bede statsministeren bekræfte, at også offentligt ansatte i statens tjeneste naturligvis har en ytringsfrihed, og at det, som vi tilsiger, er – det være sig i denne sag som i alle andre lovgivningsanliggender, hvor Folketingets medlemmer jo ofte stiller spørgsmål, f.eks. gennem udvalgene til lovtillblivelsesarbejdet – at man kan stole på, at det, man får tilbage af svar, er sagligt funderede og redelige svar.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes nok, at statsministerens seneste besvarelse viser lidt om problemet her. Det er jo rigtigt, vi har brug for en holdningsdiskussion, og det får vi så sandelig også, men det var en dybt demagogisk beskrivelse af den nye traktat, der kom fra statsministeren – dybt problematisk, dybt demagogisk.

Det, som så er spørgsmålet til statsministeren, er: Skal regeringen have støtte fra hele embedsværket i denne demagogiske argumentation, eller skal der gives færre vilkår i det, vi

ønsker bliver en folkelig diskussion om, hvor vi skal hen med Danmark i Europa?

Så mangler jeg stadig væk et svar på spørgsmålet: Anfægter det slet ikke statsministeren, at ledende faglige repræsentanter er dybt, dybt bekymrede over de direktiver, der er givet fra regeringens side i denne her sag?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Til hr. Thulesen Dahl har jeg ikke meget andet at tilføje end det, jeg allerede har sagt. Hr. Thulesen Dahl vil gerne have mig til at kommentere på et brev fra en departementschef. Jeg har ikke haft lejlighed til at studere det brev fra den pågældende departementschef. Det er heller ikke min opgave. Brevet er fra en departementschef, som tjener sit hverv i Erhvervsministeriet mig bekendt. Adressaten er den pågældende minister. Det er ikke mit job at gå ind at kommentere på en skrivelse fra en departementschef i et andet ressortministerium.

Det andet, jeg kan sige, er til hr. Holger K. Nielsen. Ja, vi kan jo bruge mange forskellige ordvalg. Jeg har nu aldrig ment, at ord som demagogi og dybt problematisk gør argumentet stærkere. Det er jo indholdet, det er jo logikken, ja, substansen i argumentet, der skal overbevise, det er ikke tonehøjde eller grovhed af ord, man anvender. Det ved hr. Holger K. Nielsen også godt.

Det, jeg før sagde om traktaten, er faktisk hverken demagogisk eller dybt problematisk, for det er jo i virkeligheden langt mere vigtigt. Det er grundlaget for den danske regerings anbefaling til den danske befolkning om at stemme ja. Jeg kender godt en stor del af befolkningens bekymringer, jeg ved også godt, at befolkningen tænker meget på dansk selvbestemmelse og befolkningen tænker meget på, hvor grænsen går.

Vi har lyttet, og vi har lært. Og derfor vil jeg også gang på gang understrege, at i Amsterdamtraktaten bliver grænsen på de afgørende områder om miljø, om beskæftigelse, om forbrugernes interesser på tværs af grænserne og om nærheden trukket mellem det, hvert enkelt land naturligtvis skal beholde – og det er langt det meste – og så det, man skal samle sig om i Europa, og det er kun det, man ikke selv kan løse. At den streg er trukket klarere nu, synes jeg er et vigtigt og afgørende argument.

Og til hr. Holger K. Nielsens synspunkt om fair vilkår: Jeg kan se – også på hr. Holger K. Nielsens reaktionsmønster – at det er rigtigt,

når jeg siger, at denne regering har ført en fuldstændig åben linje fra start, da vi gik i gang med forhandlingerne om den nye traktat – åben, når det gælder informationer, åben, når det gælder drøftelser i Europaudvalget i hele vort forberedende arbejde.

Tiden løber – jeg skal komme tilbage til hr. Bjørn Elmquist om et øjeblik.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg tror desværre, vi på baggrund af de her spørgsmål og svar i spørgetiden kan konstatere, at statsministeren ikke vil gå ind i en debat omkring substansen i det, der bliver spurgt om.

Statsministeren taler hele tiden udenom og vil have en såkaldt holdningsdebat, eller hvad det er for noget, statsministeren henviser til, men han vil under ingen omstændigheder forholde sig til de spørgsmål, der stilles. Derfor er jeg enig med flere andre, der har sagt, at vi må komme tilbage til sagen i det samråd, der er annonceret i Europaudvalget, og så må vi jo tage en videre drøftelse dér.

Jeg skal bare sige til statsministeren som afslutning, at når jeg tillader mig at henvise til et notat, der er sendt fra departementschefen i Erhvervsministeriet, og tager det frem her i dag som et relevant dokument – for jeg mener fortsat, det er et meget relevant dokument – så er det, fordi der direkte står i det, at notatet er en opfølgning på noget, der er foregået hos statsministeren. Og det, jeg henviste til i mit første spørgsmål til statsministeren, var jo, om statsministeren kunne bekræfte, at strategien omkring embedsmændenes involvering i arbejdet for et ja til Amsterdamtraktaten rent faktisk går tilbage til den 19. august, hvor der blev holdt et møde i statsministerens embedsbolig på Marienborg.

Men statsministeren vil jo ikke svare på de meget konkrete spørgsmål, der rejses her i dag, og så er der ikke andet for os at gøre end at trække statsministeren i samråd i Europaudvalget, hvor vi skal diskutere det videre.

Poul Nødgaard (DF):

Jeg synes, vi er så tæt på det pinlige, som vi overhovedet kan komme, fordi statsministeren har det med på konkrete spørgsmål at begynde at svare på noget helt andet.

Jeg vil godt lige erindre statsministeren om, at vi har 277 kommuner i Danmark, og hvis de 277 borgmestre brugte deres embedsværk, som

statsministeren nu vil bruge sit embedsværk, så så det uhyre skidt ud.

Helt konkret har to folketingsmedlemmer her i dag spurgt om statsministerens holdning til de faglige organisationer, der er dybt rystede og bekymrede over, hvordan regeringen vil behandle embedsværket. Det er der ikke afgivet noget svar på.

Og med hensyn til nejsigernes rettigheder, som der også er spurgt om: Har nejsigerne samme rettigheder, når der er plantet en positiv historie om EU, der ikke passer, til at gå til embedsværket i ministerierne og få embedsværket til at hjælpe til på samme måde, som jasigerne har? Det synes jeg også var interessant at få oplyst noget om. Men alt det svarede statsministeren udenom.

Jeg synes næsten hellere, man må afskaffe spørgetiden, hvis svarene er så elendige.

Ole Stavad (S):

Jeg vil godt spørge statsministeren, om ikke han synes, det er meget vigtigt, at negative oplysninger eller historier, der bliver sendt ud i en større kreds, bliver imødegået. Jeg betragter det eksempelvis som negativt, når et folketingsmedlem oplyser, at der er 277 kommuner i Danmark. Er det så ikke vigtigt, man får korrigeret og sagt: Der er kun 275 kommuner i Danmark?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Må jeg starte med at svare hr. Bjørn Elmquist, som jeg ikke nåede at svare før.

Jeg vil for det første gerne bekræfte svaret på hr. Bjørn Elmquists spørgsmål, om jeg kan bekræfte, at ytringsfriheden naturligvis også gælder danske embedsmænd. Det gør den, og det forudsætter jeg sandelig også at man bruger. Jeg mener da også, at man kan se flere eksempler på, at embedsværket som alle andre danske borgere bruger den. Det er jeg glad for, og det hører hjemme i et velfungerende dansk demokrati.

Det andet spørgsmål fra hr. Bjørn Elmquist, som jeg også meget gerne vil bekræfte svaret på, er: Ja, vi kan stole på de svar, embedsværket i Danmark hjælper de skiftende danske regeringer med, når der stilles spørgsmål her i salen eller i folketingsudvalgene. Vi kan stole på, at de svar, der gives tilbage, beror på et sagligt og på et redeligt grundlag. Det bekræfter vores historie, det bekræfter vores nutid, og jeg er

glad for også over for hr. Bjørn Elmquist at kunne bekræfte den kendsgerning.

For det saglige og det redelige grundlag er jo i virkeligheden også det, der er problemet for hr. Kristian Thulesen Dahl, hr. Keld Albrechtsen og for den sags skyld også hr. Holger K. Nielsen. Jeg tror, man af og til forveksler uenighed af politisk karakter med det at arbejde på et sagligt og redeligt grundlag.

Og derfor var jeg glad for hr. Ole Stavads spørgsmål, om jeg kan bekræfte, at vi selvfølgelig har en fælles interesse i at få korrigeret forkerte eller negative oplysninger. Vi hørte just et lille eksempel, som hr. Ole Stavad var inde på. Antallet af kommuner her i landet er ikke helt det antal, hr. Poul Nødgaard var inde på i sit første indlæg. Det foruroliger mig lidt, for hvis hr. Poul Nødgaards parti beror hele sin EU-kampagne på tilsvarende mangelfuld indsigt, så har vi et problem. Det gør man naturligvis ikke; det er jeg klar over.

Men jeg vil bare i dag endnu en gang sige: Jeg har den allerstørste tiltro til, at de informationer og oplysninger, som det danske embedsværk udformer til brug for regeringens svar på spørgsmål her i salen eller til brug for svar på spørgsmål til udvalgene, beror på et sagligt og ordentligt grundlag. Det har jeg intet grundlag for at anfægte, og det har jeg også gerne villet bekræfte i dag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 331

2) Til indenrigsministeren af:

Poul Nødgaard (DF):

»Hvilke initiativer vil ministeren, på baggrund af aftalen mellem de norske og jugoslaviske myndigheder om hjemsendelse af afviste Kosovo-albanere med ophold i Norge, tage med henblik på etablering af en lignende aftale for de Kosovo-albanere, der har ophold i Danmark, og hvorfor er det lykkedes Norge at indgå en sådan aftale, mens Danmark hidtil ikke har kunnet opnå dette?«

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Sidste uge havde jeg lejlighed til her i spørgetiden at besvare to spørgsmål, der vedrørte justitsministerens område, og to spørgsmål, der vedrørte socialministerens område. I dag er jeg så blevet anmodet om at besvare et spørgsmål,

der vedrører udenrigsministerens område. Det er i øvrigt igen stillet af hr. Poul Nødgaard, der stillede de to nævnte spørgsmål i sidste uge.

Som jeg også oplyste under Folketingets forespørgselsdebat i torsdags, så har der her i 1997 været drøftelser mellem Danmark og Forbundsrepublikken Jugoslavien med henblik på at indgå en tilbagetagelsesaftale. Det har ikke været problemfrit. På det første og hidtil eneste møde, der blev holdt i maj 1997, altså i år, endes vi om at udveksle aftaleudkast. Et dansk udkast blev fremsendt i begyndelsen af juni måned. Først den 6. oktober modtog Udenrigsministeriet et jugoslavisk udkast, og på det grundlag vil forhandlingerne blive fortsat.

For så vidt angår aftalen mellem Norge og Forbundsrepublikken Jugoslavien, så er der faktisk endnu ikke indgået en aftale mellem de to parter. Embedsmænd fra henholdsvis Norge og Jugoslavien er blevet enige om en aftaletekst, men aftalen er endnu ikke godkendt af de to regeringer. Det er heller ikke aftalt, hvornår undertegnelsen skal finde sted. Herudover skal de to parter forhandle en protokol i forbindelse med aftalen, som er en forudsætning for, at tilbagesendelser til sin tid kan påbegyndes.

Der kan derfor ikke fra min side siges noget om, hvornår aftalen i givet fald vil kunne træde i kraft, men jeg kan i den forbindelse oplyse, at der mellem Sverige og Forbundsrepublikken Jugoslavien på tilsvarende vis i marts i år er nået til enighed om indholdet af en aftale, men aftalen er endnu ikke undertegnet.

Poul Nødgaard (DF):

Jamen jeg synes, det virker lidt besynderligt og sådan nærmest lidt hen i retning af, at ministeriet i denne sag måske har sovet i timen. Når man tænker på, hvordan Norge har kunnet få de her ting sat på plads, og nu må ministeren her i dag stå og sige, at han overhovedet ikke kan sætte nogen dato på, hvornår man får en lignende aftale i stand for Danmarks vedkommende, så synes jeg, det er ret sørgeligt.

Så vil jeg godt spørge ministeren: Hvor mange af de her persongrupper kommer nu ud over de 3 år og får dermed ret til varigt ophold i Danmark? For hver eneste dag, der går, går jeg ud fra, at der er nogle, som bliver omfattet af den såkaldte 3-års-regel. Jeg synes, det var interessant, om ministeren kunne lægge nogle tal frem og også på, hvad det kommer til at koste det danske samfund.

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Hr. Poul Nødgaard taler, som om der var indgået en aftale mellem Norge og Jugoslavien, men det er jo det, der ikke er. Det mener jeg at jeg sagde meget tydeligt. Der skal for øvrigt altid mindst to parter til at indgå en aftale, og det er nok grunden til, at vi ikke er kommet videre – når man sender et brev i juni måned og får svar i oktober!

Jeg vil desuden gerne understrege, at det er udenrigsministerens arbejdsområde, jeg bevæger mig ind på, men det er jo det, spørgeren vil have, at jeg skal svare på. Jeg har ikke præcise oplysninger om, hvem der passerer 3-årsgrænsen her og nu, men det kan jeg skaffe mig, og jeg skal gerne sende dem til hr. Nødgaard.

Poul Nødgaard (DF):

Jeg synes stadig væk, at det er et meget utilfredsstillende svar, for jeg går ud fra, at når en minister kaldes i Folketinget for at svare på et spørgsmål, er ministeren klædt på til at afgive et konkret svar. Derfor mener jeg stadig væk, at ministeren må holdes fast her i Folketinget og give Folketinget og dermed i hvert fald undertegnede en redegørelse for, hvornår 3-års-reglen indtræder for de grupper af mennesker, vi står og taler om her.

Det, jeg i hvert fald får ud af svaret på mit spørgsmål om, hvorvidt ministeriet har sovet lidt i timen, er en bekræftelse, for den norske stat, som vi jo da er ret forbundet med i mange henseender, har tilsyneladende kunnet arbejde anderledes effektivt og hurtigere i denne sag, end Danmark har kunnet. Det synes jeg at jeg savner et konkret svar på.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg skal bare lige være sikker på det, som indenrigsministeren siger omkring den aftale, der er på vej mellem Norge og de føderale myndigheder i Jugoslavien.

Det fremgik af et Ritzautelegram den 30. oktober, som jo er for ganske få dage siden, at en ekspeditionschef i det norske Justitsministerium siger, at der er indgået en aftale, men at den nu bare afventer den endelige underskrivelse. Man mener altså, at der er indgået en aftale, som nu formelt skal underskrives, og at det er det, der er sagen.

Jeg vil spørge indenrigsministeren, om det er korrekt, at indenrigsministeren skelner mellem, om en aftale er indgået, eller om aftalen er reelt underskrevet. Det er klart, at den først er ende-

ligt bindende, når den er underskrevet, og det må vi jo håbe vil ske i snarlig fremtid, men er det korrekt, at det telegram alligevel er rigtigt i den forstand, at der er indgået en forståelse mellem de to parter om hjemsendelse?

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Jeg vil gerne sige til hr. Nødgaard, at jeg ikke mener, at Udenrigsministeriet har sovet i timen, sådan som det påstås. Det er en påstand, som må være spørgerens alene.

Jeg vil også gerne sige, at jeg ikke har været klar over, at jeg ved denne lejlighed skal redegøre for en større statistisk undersøgelse om, hvem der overskrider en grænse. Jeg sagde i mit svar før, at jeg skal sende det skriftligt, ikke kun til hr. Nødgaard, men til hele Folketinget.

Så var der hr. Thulesen Dahl. Så vidt jeg ved, er der indgået en aftale, men den er ikke nogen bekendt ud over dem, der har indgået den. Den er jo heller ikke noget værd, før den er underskrevet. Den dag, den er underskrevet, vil jeg meget gerne se indholdet af den, men det har jeg altså ikke kunnet komme til endnu.

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil godt spørge, om indenrigsministeren kan bekræfte, at til trods for Udenrigsministeriets gentagne henvendelser, til trods for Udenrigsministeriets meget aktive handling i denne sammenhæng og til trods for, at ministeriet først her den 6. oktober rent faktisk modtog udkast til aftalen for Forbundsrepublikken Jugoslavien og dermed altså undervejs har gjort alt, hvad man overhovedet har været i stand til fra Udenrigsministeriets side, så har man hver gang begrundet forsinkelsen enten med ferie eller andet fra Forbundsrepublikken Jugoslaviens side. Jeg vil godt høre, om indenrigsministeren kan bekræfte det.

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Jeg tror også, at man fremover skal spørge udenrigsministeren om hans arbejdsområde i stedet for at spørge mig, men nu vil jeg forsøge at give et svar.

Jeg kan bekræfte, at det, jeg har fået oplyst, er, at man har arbejdet meget energisk på at få disse udkast frem, og jeg kan også bekræfte, at man først modtog dem i Udenrigsministeriet den 6. oktober. Jeg kan også bekræfte, at man

hurtigt er gået videre med sagen. Det her er jo ikke engang en måned siden.

Og det er helt klart, at det vil have meget stor betydning, det kan jeg også forstå på Folketingets medlemmer, hvis vi kendte indholdet af den norske aftale, hvilket vi ikke gør. Men jeg skal skaffe oplysningerne eller få udenrigsministeren til at gøre det. Jeg synes, det er bedst, han svarer på spørgsmål, der er inden for hans arbejdsområde.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Indenrigsministeren har flere gange henvist til, at det er et andet ressortministerium, og dertil skal jeg bare sige, at da det var den tidligere indenrigsminister, Birte Weiss, der havde ansvaret for Indenrigsministeriet, var hun også draget ind i disse sager, var i samråd om dem og var slet ikke uvillig til at gå ind i diskussionen. Dette bare sagt for en ordens skyld, for det er altså ikke nyt, at indenrigsministeren bliver involveret i de her spørgsmål; men det er klart, at vi skal være opmærksomme på, at vi også skal involvere andre ministre i sagen.

Jeg vil spørge indenrigsministeren, om det ikke er rigtigt, og om indenrigsministeren kan bekræfte, at de føderale jugoslaviske myndigheder spekulerer i, at jo længere tid der går, inden der etableres en aftale, jo flere vil Danmark ikke kunne sende retur, selv om der indgås en aftale. Er det ikke rigtigt, at der spekuleres i det, og at det rent faktisk er et selvstændigt problem i forhold til at nå en aftale?

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Jeg har hørt påstanden, som den nu fremsættes. Jeg kan ikke bekræfte, om det er rigtigt, al den stund hverken vi eller Udenrigsministeriet for tiden har direkte kontakt med de jugoslaviske myndigheder, så jeg kan ikke svare bedre på, hvad de spekulerer i.

Jeg kan sige, at det da er klart, at jeg som indenrigsminister med det her arbejdsområde selvfølgelig vil inddrage de forskellige ting, men alligevel: Man skal rette spørgsmålet til dem, der har ansvaret for det. Jeg vil gerne medvirke til at opklare sagen. Det er vist tredje gang, jeg siger det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 332

3) Til indenrigsministeren af:

Poul Nødgaard (DF):

»Hvor mange afviste somaliske asylsøgere er hjemsendt fra Danmark til hjemlandet, og hvordan og hvornår forestiller ministeren sig, at yderligere hjemsendelser kan finde sted?«

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Dette spørgsmål om, hvor mange somaliske asylansøgere, der er hjemsendt fra Danmark, svarede jeg på i sidste uge. Danmark har hidtil udsendt en afvist asylansøger til Nordvest-somalia. Det lyder, som jeg også sagde i sidste uge, ikke af meget, men Danmark er imidlertid det første europæiske land, der i forståelse med og efter aftale med de stedlige myndigheder har tilbagesendt en afvist asylansøger til Somalia.

Poul Nødgaard (DF):

Så vil jeg godt bede ministeren om for en ordens skyld at bekræfte over for Folketinget, at der i Danmark befinder sig 10.500 somaliere, og af disse har de 7.000 passeret den såkaldte 3-års-regel. Når det så er konstateret, og jeg håber, at ministeren kan bekræfte det, står vi tilbage med yderligere 3.000, der endnu kan nå at blive hjemsendt, og dér vil jeg spørge om, hvad regeringen og specielt indenrigsministeren, der har stillet sig i spidsen for hele det udlændingeshow, vil gøre for at få bragt det på plads.

Jeg har også set i et svar, der er givet i sagen, at 593 af de 3.000 har nægtet at medvirke til at give oplysninger om personlige forhold og lignende, og derfor kan de af den grund få lov at blive, så jeg vil spørge ministeren, om ministeren synes, at det er rimeligt, at folk, der kommer til et demokratisk land, ikke vil give de oplysninger, som man beder dem om i forbindelse med behandlingen af deres sag.

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Jeg ved ikke, om det er præcis 593, der ikke vil give oplysninger; men det skal det nok være lige der omkring, og det er absolut ikke rimeligt; det skal der absolut gøres noget ved. Jeg ved ikke, om de alle sammen er fra Somalia, men jeg har hørt tallet. Med hensyn til Somalia er det vist rigtigt, at tallet ligger der, som spørgeren siger, men jeg vil også sige, at Somaliland er én del af Somalia, for der er to andre dele. Jeg

har ikke på stående fod, hvor mange der kommer fra den ene, den anden og den tredje del.

Jeg tror ikke, at man skal gøre sig nogen forhåbninger om, uanset om de har fast opholdstilladelse eller ej, at vi vil være i stand til inden for de nærmeste år at sende 3.000 somaliere tilbage. Det kan jeg lige så godt sige; det tror jeg ikke på. Jeg har også set fremtrædende folk fra andre partier have den samme opfattelse. Tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen har faktisk sagt det samme.

Poul Nødgaard (DF):

Jo, men det her svar minder sådan set lidt om det, vi lige for et øjeblik siden fik fra statsministeren, og det er reelt alt, alt for lidt konkrete oplysninger. Nu har ministeren siddet i stolen i omkring 14 dage, og så går jeg ud fra, at han også i de fjorten dage har brugt tiden til at tænke bl.a. den her sag igennem, som optager hele den danske befolkning. Alt det, som ministeren er fremkommet med, at der skal ske lidt stramninger her og dér, er også udmærket, men det, folk er optaget af, er, hvordan vi får sat det her tog i gang, sådan at man virkelig i håndgribelig handling kan se, at der sker noget på området.

Svar mig helt ærligt på, hvad ministeren har gjort for at få de her 3.000 mennesker bragt tilbage til deres hjemland.

Ole Stavad (S):

Jeg vil godt spørge indenrigsministeren, om han ikke undrer sig en lille smule over, at hr. Nødgaard sammen med sit parti tidligere på året gjorde alt det, han kunne, for at forhindre og besværliggøre regeringens arbejde med at tilbagesende afviste somaliske asylsøgere gennem den måde, man håndterede sagerne på her i Folketinget, da regeringen havde to aftaler, som var medvirkende til, at der uden for store problemer kunne komme flere asylsøgere tilbage til Somalia.

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Til hr. Ole Stavad først: Jeg kan bekræfte, at det i al fald har været generende for det arbejde, som departementet har haft på dette område. Det er helt klart.

Det er rigtigt, at jeg har været indenrigsminister vistnok nærmest i 15 dage, og i den tid har jeg stort set ikke beskæftiget mig med andet end at arbejde med flygtninge- og indvandrer-spørgsmål. Men jeg har ikke den opfattelse, som spørgeren har: at hele den danske befolk-

ning venter på, hvornår man kan sende 3.000 somaliere tilbage til et land, der ikke er i stand til at modtage dem ifølge forskellige internationale konventioner, og hvad ved jeg. Det har jeg ikke indtryk af, men jeg har indtryk af, at man skal finde løsninger på en række andre spørgsmål, og det har optaget mig meget.

Men jeg kan såmænd godt sende en opgørelse over, hvad jeg har brugt min tid til, hvis det hjælper spørgeren.

Lissa Mathiasen (S):

Jeg synes, at det fremgik af hr. Nødgaards spørgsmål, at hr. Nødgaard mente, at man fra regeringens side ikke gjorde noget for aktivt at gå ind i forhold til de mennesker, der ikke ønsker at medvirke til hjemsendelse. Jeg vil da godt på baggrund af den misforståelse, der måske kunne opstå hos nogen ved at høre det spørgsmål, spørge, om indenrigsministeren ikke kan bekræfte, at indenrigsministeren naturligvis aktivt vil gøre brug af de redskaber, som indenrigsministeren har fået i hænde i kraft af det lovforslag, som regeringen selv fremsatte, og som regeringen fik vedtaget her inden sommerferien, som bl.a. giver mulighed for at stille krav om fremmøde ved politiet, spørgsmålet omkring rationer af mad m.v., og at det naturligvis er den fremgangsmåde, man fra regeringens side holder fast i og gør brug af.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Der var gudskelov et flertal, som afviste den plan, regeringen havde lavet med en somalisk klanleder om at aflevere et meget stort millionbeløb, 56 mio. kr., for udveksling af nogle, der skulle sendes tilbage til Somalia. Det fremgik klart af regeringens svar på daværende tidspunkt, at den tilbagesendelsesaftale, der var indgået, var juridisk forpligtende, selv om man ikke efterfølgende sendte de 56 mio. kr.

Den meget klare adskillelse, som regeringen gjorde sig til talsmand for, var der et flertal der bakkede op, og man tog den ene aftale, som var indgået, men ønskede ikke at forpligte sig på de 56 mio. kr. Sådan er den sag, og der er ingen grund til, at vi bruger meget mere tid på den.

Det, der nu er mit spørgsmål til indenrigsministeren, er på baggrund af den debat, vi havde i salen i sidste uge, hvor indenrigsministeren jo oplyste, at der var hjemsendt 1 somalier, og der skulle, så vidt jeg husker, ifølge aftalen hjemsendes 10. Indenrigsministeren kunne under den debat redegøre for de 7, nemlig at man for-

handlede med de 6, fordi de frivilligt skulle sige, at de gerne ville hjem, ellers kunne de ikke sendes hjem, men ministeren kunne ikke redegøre for alle 10. Mit spørgsmål er så: Kan indenrigsministeren det i dag?

Indenrigsministeren lovede i sidste uge, at han ville sende noget over om det samt orientere os om sagen. Jeg har desværre ikke haft mulighed for her på det sidste at se, om der har ligget et skriftligt svar, og derfor ønsker jeg, at indenrigsministeren redegør for det her i salen.

Bjørn Elmquist (RV):

Det aktstykke, der her drøftes, var jo ikke indenrigsministerens, hverken den daværendes eller den nuværendes, men jeg vil alligevel godt bede indenrigsministeren om ganske klart at tage afstand fra den korte udlægning, vi her hørte fra hr. Kristian Thulesen Dahls side: at der var tale om at sende penge af sted.

Hvem var det, der skulle have pengene? Var det klanlederen, der skulle have cool cash, man talte om, eller var det ikke snarere projekter, der skulle iværksættes, så der slet ingen konstante pengeudbetalinger blev til de pågældende i Somaliland?

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg vil bare bede indenrigsministeren om oven i alle sine øvrige bekræftelser, som han nok kommer til at komme med, at bekræfte, at også Det Radikale Venstre egentlig var temmelig meget modstandere af den aftale, som Socialdemokratiet forsøgte at indgå med den daværende indenrigsminister i spidsen.

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Jeg vil først sige til hr. Bjørn Elmquist, at det jo er en rigtig oplysning, der gives her. Det var udviklingsministeren, som på sit ressortområde havde fundet frem til at støtte dette område, hvor der ligger landminer, hvor der mangler skoler, og hvor der mangler andre ting, sådan at det kunne blive forsvarligt overhovedet at sende nogen tilbage. Det var baggrunden.

Jeg kan så forstå, at det har tilknytning til fru Pia Kjærsgaards spørgsmål, men ud over det, jeg lige hørte for et øjeblik siden, er jeg ikke bekendt med, hvad Det Radikale Venstre har af tanker på det område, og jeg mener heller ikke, at det er min opgave at svare på det. Jeg synes i det hele taget, at man breder sig lidt rigeligt, når det drejer sig om, hvad jeg skal kunne svare på her.

Jeg har desværre ikke fået nye oplysninger om de 10 personer, så jeg vil tro, at det er status quo på det område.

Men jeg vil endnu en gang sige, at det her føles som at være noget helt andet end at få svar på nogle spørgsmål. Det er hele tiden at komme til pressen og sige, at vi ikke gør noget, at de, der sidder og arbejder med tingene, ikke arbejder, og at vi andre modarbejder det.

Vi gør, hvad vi kan for at opfylde både love, paragraffer og bestemmelser, og det gælder i høj grad også det, der blev sagt omkring politiets indsats over for de 593. Der er en lang række tiltag, og det bliver strammet meget mere op, end det kunne lyde til ud fra den måde, man spørger på. Jeg tror slet ikke, at spørgerne er interesseret i at få de rigtige svar. De er interesseret i – som jeg sagde i sidste uge – at få en hetz imod de fremmede, og den sang synger jeg ikke med på.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nej, men jeg skal for en ordens skyld afvise den demagogi, som kommer til udtryk i indenrigsministerens besvarelse. Dansk Folkeparti er interesseret i at få de faktuelle rigtige oplysninger, og så er vi selvfølgelig også på baggrund af de faktuelle rigtige oplysninger interesseret i at få en folkelig debat om den politik, der føres. Vi er overbevist om, at befolkningen er enig med Dansk Folkeparti i, at den politik, der føres, er for slap.

Og så skal jeg sige til indenrigsministeren, at når vi har travlt, og når vi hele tiden pacer på, som vi selvfølgelig gør i udlændingeproblematikken, er det jo bl.a., fordi vi har den regel i dansk udlændingepolitik, der siger, at når en asylansøger efterfølgende har fået asyl og har været her i en periode på tre år, har vedkommende ret til at blive her.

Det er derfor, det skal gå stærkt med at få lavet aftaler om at sende folk retur eller få dem sendt tilbage til nærområder, hvor det nu kan lade sig gøre. Det er derfor, vi vil pace på. Det vil vi også gøre fremover. Det kan indenrigsministeren trygt regne med at vi vil. Vi finder faktisk, at det er meget alvorligt; for hver dag, der går, er der nemlig flere udlændinge, som vi ikke kan sende hjem med det regelsæt, der er i dag.

Anden næstformand (Henning Grove):

Var der et spørgsmål i hr. Thulesen Dahls indlæg?

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Kan indenrigsministeren bekræfte, at det er rigtigt?

Elisabeth Arnold (RV):

I forlængelse af det nys afsluttede spørgsmål fra hr. Thulesen Dahl vil jeg godt bede indenrigsministeren bekræfte, at de afviste, som skal sendes tilbage til deres land, netop ikke er personer, der har fået asyl, men er afviste asylansøgere, og som derfor ikke er nogle, der falder ind under den 3-års-regel, som i øvrigt behandles i et følgende spørgsmål.

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Fru Elisabeth Arnolds spørgsmål kan jeg fuldt og helt bekræfte. Vi skulle måske på et tidligere tidspunkt have delt de 3.000 op i de to grupper. Det er helt klart. Men det er derfor, at jeg siger, at der ikke spørges for at få nogle rigtige svar. Der spørges hele tiden for at mistænkeliggøre. Det er det, jeg synes, er det kedelige, når det drejer sig om folk, der er kommet hertil.

Så var det hr. Thulesen Dahls spørgsmål.

Jamen jeg mener ikke, det er et spørgsmål, jeg skal besvare for at sige det lige ud, men jeg kan love, at de oplysninger, som mit ministerium har, skal blive fremlagt her, og jeg kan love for, at der er få, der har arbejdet i så mange timer i døgnet for at svare på de spørgsmål, der stilles, men løsningen er yderst kompleks.

Og da vi ikke kan bestemme alt her i Danmark og diktere det hen over hovedet på andre lande, bliver det yderligere svært. Vi har heller ikke nogen forestilling om at skulle diktere; det skal foregå ved forhandlinger og almindeligt samarbejde med andre lande.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 334

4) Til indenrigsministeren af:

Poul Nødgaard (DF):

»Vil regeringen ændre den såkaldte 3-års-regel i udlændingeloven, der medfører, at eksempelvis somaliske flygtninge ikke kan hjemsendes, hvis de har haft lovligt ophold her i landet i mere end 3 år, selv om der er fred i deres hjemland?«

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Spørgsmålet går ud på den 3-års-regel, som også har været omtalt for et øjeblik siden. Som det fremgår af statsministerens åbningsredeelse, overvejer regeringen en række initiativer vedrørende flygtninge og indvandrere i Danmark.

Statsministeren har i den anledning nedsat et udvalg, et udlændingeudvalg, bestående af ti ministre, der har fået til opgave at komme med et samlet udspil på udlændingeområdet. Det arbejder vi energisk med. Det er en af de ting, der har optaget det meste af min arbejdsdag i de 15 dage, jeg har været her.

I Udlændingeudvalget overvejes det bl.a., hvordan vi kan forbedre integrationen af flygtninge og indvandrere, der kommer her til landet, og i den forbindelse ser vi også på karakteren af de opholdstilladelser, som udlændingemyndigheder meddeler udlændinge.

Efter min opfattelse er det ikke det helt afgørende, om fristen for permanent opholdstilladelse er 2, 3, 4 eller 5 år, men der er derimod grund til at se meget nærmere på, om en permanent opholdstilladelse fortsat skal udløses automatisk efter et vist antal år, eller om der skal lægges betydelig større vægt på andre forhold, herunder om man kan tale dansk, om man har et arbejde osv., det vil sige forsørge sig selv.

Udgangspunktet for disse overvejelser er, at en permanent opholdstilladelse bør være noget, man kvalificerer sig til ved at vise vilje til integration og deltage aktivt i integrationsprocessen. Derfor har det at få en helt anden integrationsproces, end vi har haft, den højeste prioritet. Nærmere kan jeg ikke komme det spørgsmål i dag, men det vil der snarest komme nyere ting om.

Poul Nødgaard (DF):

Jamen jeg synes, at det lød forholdsvis positivt, at man faktisk vil annullere 3-års-reglen og altså gå over til et princip, hvor der godt kan gå et betydeligt antal år, inden det afgøres, om man kan få permanent opholdstilladelse.

Men så vil jeg godt spørge: Indgår der så også i de overvejelser, som man nu gør sig i den der regeringsklub, der er lavet omkring de her ting, at man simpelt hen kunne sige, at der ikke er nogen diskussion, for man hjemsendes i det øjeblik, der er fred i ens land? Eller vil det sta-

dig væk være sådan, at selv om der er fred i landet, kan man godt få lov til at få den varige opholdstilladelse?

Så vil jeg lige til sidst spørge ministeren, nu hvor ministeren siger, at regeringen overvejer en række initiativer: Er Det Radikale Venstre også med i de overvejelser, og er de lige så positive som ministeren eventuelt kunne tænkes at være? Det stiller jeg mig lidt tvivlende over for.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg lyttede meget opmærksomt til ministerens svar på det her spørgsmål, for jeg havde jo håbet, at ministeren gennem de mange timer, han nu i løbet af de sidste 14 dage angiveligt har studeret det her, havde haft lejlighed til at se på problemerne ud fra de tanker, som den tidligere indenrigsminister arbejdede med.

Jeg vil godt spørge ministeren, om man ikke vil nå frem til det resultat, at det vil være forkert, hvis man som forudsætning for at opnå permanent flygtningestatus giver sig til at sende flygtninge til eksamen i dansk, og om det ikke vil være i strid med hele det humanistiske retsgrundlag, som flygtninge skal behandles på.

Er det sådan, at man for at opnå flygtningestatus skal kunne tale dansk? Det findes ikke i nogen konventioner, i nogen bestemmelser af nogen art, og det må anses for at bryde med flygtningebegrebet. Jeg troede og havde egentlig håbet, at regeringen havde lagt den dødfødte idé på hylden.

Tom Behnke (FP):

Det lyder positivt, at indenrigsministeren er indstillet på, at den 3-års-regel, hvor man pr. automatik får permanent opholdstilladelse, nu faktisk bliver fjernet, og at man i stedet for, som ministeren siger, vil se på, om vedkommende har kvalificeret sig til eller har fortjent – eller hvilket ord vi nu skal bruge – at få en permanent opholdstilladelse.

Mit spørgsmål er så: I det øjeblik, hvor man fjerner 3-års-reglen, vil der så kunne være situationer, hvor en person kan opnå permanent opholdstilladelse før end de 3 år, ved at vedkommende på et tidligere tidspunkt end efter 3 års ophold i Danmark har kvalificeret sig til at få permanent opholdstilladelse, eller vil man fortsat have, at 3-års-grænsen er et minimum, og derefter skal man så kvalificere sig?

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg skal også meddele Dansk Folkepartis støtte til, at der kommer et langt mere individuelt skøn over, hvornår en person skal have fast opholdstilladelse her i Danmark.

Så vil jeg godt i forlængelse af det sidste spørgsmål og mest på baggrund af det, som kom fra fru Elisabeth Arnold, der udelukkende gik på afviste somaliske asylsøgere, spørge ministeren, om det også er regeringens intention, at de personer, der stadig væk er inden for 3-års-reglen, altså dem, der ikke har fået fast opholdstilladelse, kommer til at indgå i en analyse af, om de kan sendes tilbage igen – altså dem, der endnu ikke har fast opholdstilladelse.

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Først til hr. Keld Albrechtsen. Jeg har ikke med det, jeg sagde før, nogen forestilling om, at en række personer, hvad enten de er før de tre år eller efter de tre år, som er i en situation, hvor det land, de er kommet fra, ikke kan modtage dem, skal sendes nogen steder hen. Det var slet ikke det, jeg sagde.

Men det kunne godt være, at det kunne være et incitament for nogle, at man stillede nogle krav, inden man sådan officielt gav dem den permanente opholdstilladelse. Det er blot det, vi overvejer.

Der er for det første ikke, som to af spørgerne siger, afskaffet noget, ved at jeg svarer på et spørgsmål. Og for det andet sagde jeg, og det gentager jeg: Vi overvejer, om der er andre måder, hvorpå vi kan integrere de folk, som kommer her til landet. Det vigtigste er simpelt hen integrationen, og dér kunne det godt være, at netop det, at man stillede nogle krav, betyder noget.

Jeg må sige til hr. Keld Albrechtsen, at jeg ikke forestiller mig en danskeksamen på et eller andet niveau. Jeg forestiller mig, at man kan klare sig på en arbejdsplads på sådan nogenlunde almindeligt dansk, og at man eventuelt kan læse sikkerhedsbestemmelser og andre ting, som er nødvendige, uden at man skal have en tolk til stede. Det er nogle af den slags ting, jeg forestiller mig.

Jeg mener det med, at de skal have et arbejde, meget alvorligt. Jeg mener, at det, at vi får et sted, hvor de kan bo, hvor de kan få lært dansk og for min skyld gerne lære lidt om de danske samfundsforhold, og så det, at de samtidig får et arbejde, skal kædes meget nøjere sammen.

Nu vil jeg ikke starte den debat, som kørte i går, men det har sammenhæng med, hvad jeg har sagt omkring kommunerne, for at man kan vide, i hvilken retning det går. Dette her er nært forbundet med det, vi sidder og drøfter for øjeblikket, men jeg kan ikke på nuværende tidspunkt, hvor hverken regeringsudvalget eller andre er færdige, sige, hvad der bliver det endelige resultat. Det får Folketinget samlet.

Og så vil jeg gerne sige, at jeg da er helt klart over, at De Radikale er medlem af denne regering, og det troede jeg faktisk også spørgeren var.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 291

5) Til justitsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Vil den danske regering støtte forbundsdaysmedlem Angelika Beers forslag om, at der på begge sider af den dansk-tyske grænse fastlægges et 12 km bælte, inden for hvilket politiet må eftersætte ind på nabostatens territorium, og at reglerne for eftersættelse bliver de samme på begge sider af grænsen?«

Skriftlig begrundelse

Der skal ifølge Schengenaftalen fastsættes regler for grænseoverskridende politieftersættelse. Ifølge Der Nordschleswiger den 21. oktober 1997 har det tyske forbundsdaysmedlem Angelika Beer foreslået, at reglerne for eftersættelse på begge sider af grænsen bliver de samme, og hun foreslår, at der kun må eftersættes 12 km – og ikke 25 km – ind på dansk territorium. Hun mener, at 12 km vil være tilstrækkeligt for den tyske Bundesgrenzschutz.

Hendes forslag indebærer endvidere, at dansk politi ikke får en ubegrænset eftersættelsesret ind i Tyskland og heller ikke ret til at fastholde. For dansk politi må det være en klar fordel ikke at få pålagt vidtgående forpligtelser på en fremmed stats territorium.

Keld Albrechtsen (EL):

En af de stærkt negative konsekvenser af Schengenaftalen er jo, at der bliver åbnet adgang til grænseoverskridende politijagter, og det har været i ministerens overvejelser, at det

skulle kunne finde sted helt op til 25 km op i Sønderjylland, og i fremtiden, hvis Sverige også skulle komme med i en sådan ordning, så skal man altså fra svensk side kunne komme ind i Storkøbenhavn.

Dér vil jeg spørge ministeren, om han, når nu skaden er sket, vil være med til i det mindste at mindske den så meget, som det nu kan lade sig gøre.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Som det er spørgeren bekendt, er det efter Schengenkonventionens art. 41, stk. 1, hovedreglen, at et medlemslands politimyndigheder ikke kan fortsætte en igangværende forfølgelse ind på et andet medlemslands område. Den nærmere bestemmelse giver alene mulighed for i nøje opregnede undtagelsessituationer at fortsætte en politimæssig forfølgelse hen over landegrænsen til et andet medlemsland.

Det er således en betingelse herfor, at der enten ikke har været tid til at underrette nabolande, eller at nabolandets myndigheder trods underretning ikke har kunnet nå frem til landegrænsen inden for den tid, hvor det har været muligt at overtage forfølgelsen, herunder er det under alle omstændigheder en forudsætning for, at grænsen må passeres, at de forfølgende polititjenestemænd senest ved grænseoverskridelsen kontakter de danske myndigheder, og at forfølgelsen i den forbindelse straks indstilles, såfremt de danske myndigheder kræver dette.

I forbindelse med Danmarks ratifikation af Schengenkonventionen har den danske regering som bekendt afgivet en erklæring efter konventionens artikel 41, stk. 9, hvorefter forfølgelse ind i Danmark hen over grænsen til Tyskland sker på følgende vilkår: At tyske myndigheder kun må forsætte forfølgelsen på dansk grund i en afstand på op til 25 km fra grænsen, at tyske myndigheder ikke har ret til at pågribe personer på dansk grund, og at forfølgelse kun kan ske for de særligt kvalificerede forbrydelser, som er nævnt i konventionens artikel 41, stk. 4, litra a.

Denne ordning er efter regeringens opfattelse udtryk for en afbalanceret og fornuftig løsning, der så sent som her i foråret er godkendt af et stort flertal i Folketinget. Regeringen har derfor intet ønske om at forsøge at ændre herpå.

På den anden side af landegrænsen er ordningen som bekendt den, at de tyske myndigheder hverken i forhold til Danmark eller de andre Schengenlande har fastsat nogen territo-

rialbegrænsning for en evt. grænseoverskridende forfølgelse.

Mig bekendt er der heller ikke fra de tyske myndigheders side noget ønske om at forsøge at ændre herpå. Det tyske parlamentmedlems udtalelser må derfor stå helt for egen regning. I øvrigt kan jeg oplyse, at det følger direkte af Schengenkonventionens artikel 41, stk. 9, 2. punktum, at ændringer af de afgivne erklæringer, bl.a. hvad angår varm forfølgelse, ikke må medføre en indskrænkning af de allerede afgivne erklæringers rækkevidde.

Keld Albrechtsen (EL):

Det sidste, ministeren siger, skulle jo så indebære, at selv om det viser sig at være fornuftigt at lave noget andet end det, man nu én gang har lavet, er det simpelt hen pr. definition umuligt. Det må vel være sådan – det vil jeg godt bede ministeren bekræfte – at hvis Danmark og Tyskland bliver enig om noget andet, end det man allerede har aftalt, så kan man selvfølgelig gennemføre det. Men Schengenaftalen er måske sådan indrettet, at selv om noget viser sig at være ufornuftigt, så kan det ikke rettes.

Jeg vil gerne spørge ministeren: Vil ministeren forhøre sig hos de tyske myndigheder, om det er korrekt, hvad forbundsstatsmedlemmet siger, nemlig at 12 km er fuldt ud tilstrækkeligt set fra et tysk synspunkt? Og vil det ikke også være fornuftigt – det vil jeg også gerne spørge ministeren om – at indskrænke dansk politis mulighed for at rykke ind i Tyskland til 12 km samt fjerne danske politifolks mulighed for at arrestere folk i Tyskland, for det er jo en alvorlig forpligtelse at have for en dansk politimand, der kommer ned til Tyskland og kan blive anklaget for ikke at have brugt sine beføjelser? Det vil være rart – tror jeg – for dansk politi at få indskrænket ansvaret for retshåndhævelsen på fremmede staters territorium.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Der er mange spørgsmål i det, hr. Albrechtsen her fik fremført, men jeg skal forsøge at svare på dem, selv om det måske ikke bliver i helt den samme rækkefølge, som de blev skudt fra høften.

Men til det første: Det, der er vigtigt at holde fast i, og det, som jeg tror er afgørende for den danske befolkning, er, at der altså er tale om, at hvis tysk politi skal overskride den dansk-tyske grænse ind i Danmark, så er det ikke noget, de bare har tilladelse til. Der skal altså være et

kvalificeret grundlag at gøre det på, bl.a. at de ikke har kunnet få kontakt med dansk politi. Hvis det f.eks. er sådan, at der er 1-2 personer, der er brudt ud fra et tysk fængsel, som er kørt nordpå, men det tyske politi ved ikke, om fangerne præcist vil køre over den dansk-tyske grænse, men de vil via deres telefonsystem i bilen forsøge at få kontakt til danske myndigheder. Det lykkes ikke. Skulle de så stoppe – som vi kender det fra amerikanske film – når de kommer til den dansk-tyske grænse, når der nu er tale om nogen, der er brudt ud fra et fængsel i Tyskland?

Og her er regeringens svar: Nej, det skal de selvfølgelig ikke. De skal forsætte forfølgelsen, men de har ikke adkomst til at anholde de pågældende flugtbilister. Der skal de sørge for, at de fastholder kontakten og får fat på dansk politi, sådan at de kan forestå den politimæssige opgave, det er at bringe vognen til standsning og anholde de pågældende, hvorefter der kan blive tale om en udleveringsbegæring fra de tyske myndigheder for de tyske statsborgere, man ønsker udleveret.

For dansk politi er det sådan, at det alene er dansk politi, der har politimyndighed her i landet. Det er alene dansk politi, der har såkaldte eksekutive beføjelser. Ingen andre landes politimyndigheder har det i Danmark.

Så er det sådan, at Danmark har valgt at sætte en grænse. Vi har erklæret over for Schengenmedlemslandene, at vi har en grænse for, hvor langt man kan komme ind i Danmark, når man har en såkaldt varm forfølgelse, hvor man altså ikke kan gøre andet end blot at holde kontakt med den flugtbilist, der er på vej ind i Danmark, og dér har vi valgt at sætte en grænse på 25 km. Det vil, som spørgeren også siger, også være gældende den dag, hvor Danmark er landfast med bro til Sverige. Dermed skal det erklæres.

Vores tyske kolleger har ikke valgt nogen territorial grænse. Det er altså muligt for dansk politi – hvis det skulle komme på tale – at fortsætte forfølgelsen, men vores mål er selvfølgelig, at tysk politi overtager den politimæssige retshåndhævelse så hurtigt som overhovedet muligt på tysk territorium.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg takker for gennemgangen af mange af de bestræbelser, der er i Schengen, og som vi kendte i forvejen. Jeg vil så opfordre ministeren til at gå videre til besvarelsen af spørgsmålet:

Vil ministeren spørge tyskerne, om det er rigtigt, at 12 km er nok? Og vil ministeren også drøfte det spørgsmål med svenskerne, for hvis man går ned på 12 km, så kan vi i det mindste slippe for svenske politijagter ned ad Amagerbrogade, og det må da være en fordel!

Det andet spørgsmål var: Vil ministeren kontakte tyskerne med henblik på at få en tilsvarende indskrænkning på den tyske side, så dansk politi ikke får en forpligtelse til at skulle fortsætte en politijagt hele vejen ned igennem Slesvig-Holsten, og så dansk politi slipper for ansvaret for at skulle arrestere folk i Tyskland? For er ministeren ikke enig i, at det er meget ubehageligt for en dansk politimand at blive stillet over for spørgsmålet: Hvorfor brugte du ikke dine beføjelser til at arrestere den mand, når du nu havde dem?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Det er jo ikke tilladt under de regler, der gælder for spørgetiden, at stille et spørgsmål til spørgeren. Men jeg må forstå spørgerens spørgsmål og interessesfære sådan, at hvis Danmark havde erklæret 12-km-grænse, så havde hr. Keld Albrechtsen stemt for Danmarks tilslutning til Schengen. Sådan må man jo forstå interessen for, at den danske regering nu skulle gå efter at få en 12-km-grænse.

Vi har altså i den danske regering valgt at sætte en 25- km-grænse. Det er en ren suveræn erklæring, der er fastsat i Danmark, og den bliver respekteret af vore partnere.

Men jeg har forstået, at bare det bliver 50 pct. mindre, er Enhedslisten med, eller ligger der i det her, at det fra Enhedslistens side er et forsøg på at gøre det inferiørt, odiøst, at dansk og tysk politi er i stand til at kunne hjælpe hinanden, når kriminaliteten er grænseoverskridende?

Jeg går ud fra, at hr. Albrechtsen ligesom jeg og regeringen er optaget af, at vi får bragt dem, der begår grove forbrydelser, til standsning, også når de passerer landegrænserne, og at vi får dem retsforfulgt ved domstolene. Jeg går også ud fra, at hr. Albrechtsen også mener, at når de, der er arresteret og sidder til afsoning i fængslerne, bryder ud af fængslerne – uanset om det foregår i Nordtyskland eller Danmark – så drejer det sig om at få fangerne tilbage til fængslet så hurtigt som overhovedet muligt, så de ikke får mulighed for at begå ny kriminalitet. Det er regeringen optaget af, og det er baggrunden for, at når kriminaliteten bevæger sig over

landegrænserne, er det nødvendigt for politimyndighederne at kunne samarbejde.

Så regeringen og jeg har ingen hensigter om at optage nogen drøftelser hverken med de tyske eller de svenske myndigheder om en anden territorialgrænse end den på 25 km, som vi har fastlagt ved egen beslutning.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg skal med glæde besvare ministerens spørgsmål: Enhedslisten ville naturligvis ikke have stemt for Schengenaftalen, men vi er da optaget af at begrænse skadevirkningerne, nu hvor et flertal har vedtaget den.

Derfor vil jeg så for sidste gang i denne runde stille ministeren det spørgsmål, som jeg har forsegst at få svar på: Hvis det ud fra en saglig politimæssig bedømmelse viser sig at være tilstrækkeligt med 12 km, og hvis det viser sig, at tyskerne også mener, at det er forsvarligt og tilstrækkeligt med 12 km, vil ministeren så arbejde for, at vi kommer ned på 12 km? Eller har ministeren den opfattelse, at selv om det ikke er nødvendigt med 25 km, så skal det altså være 25 km, for det er ministeren én gang kommet til at skrive under på?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Mit håb er, at der overhovedet ikke bliver behov for at have nogen 25-km-grænse i den forstand, at det altid lykkes at nå at få stoppet folk, der har begået kriminalitet, inden de kommer ind i Danmark.

Men når det nu er sket, så mener jeg, at der på de vilkår, der her er tale om, alene er mulighed for at opretholde en kontakt; altså ikke en anholdelse, ikke en politimæssig myndighed, men blot sikre, at man ved, hvor den pågældende flugtbilist er på vej hen, sådan at man meget hurtigt kan få dansk politi sat på opgaven. Det var regeringens målsætning. Og dér er der altså sat en grænse på 25 km, om den så nogen sinde når op på 25-km-grænsen, kan kun fremtiden vise. Målet er at få dem bragt til standsning så hurtigt som overhovedet muligt inden for de lovmæssige rammer, som er gældende her i Danmark, og det er retsplejelovens bestemmelser.

Ole Stavad (S):

Jeg vil bare spørge justitsministeren, om han ikke undrer sig over, at hr. Keld Albrechtsen er meget mere bekymret for, at der skulle komme en fredelig tysk politimand, som ikke har nogle

politibeføjelser, 25 km op i Danmark, end at forbrydere må have lov til at køre rundt i og bevæge sig frit i Danmark, uden at der er mulighed for, at man i et samarbejde mellem tysk og dansk politi kan foretage anholdelser til tryghed for den danske befolkning.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg er helt enig med hr. Stavad. Det, der er baggrunden for, at Danmark har tilsluttet sig Schengen, er, at vi kan blive bedre til at bekæmpe den organiserede grænseoverskridende kriminalitet, og der, hvor der er tale om flugtbilister, hvor der jo kan være tale om folk, der er stukket af fra et fængsel, drejer det sig om at få bilen bragt til standsning så hurtigt som overhovedet muligt. Dér er jeg enig med hr. Stavad i, at det er nødvendigt – også med det civiliserede politimæssige samarbejde, vi har i Europa, specielt når det drejer sig om samarbejdet mellem Danmark og Tyskland og Sverige – at politiet har de bedste rammer for det samarbejde. Det har vi tilvejebragt her, men på det helt klare retslige grundlag, at det er dansk politi, der bestemmer på dansk territorium.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 324

6) Til justitsministeren af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Mener ministeren, at det ville have haft relevans for behandlingen af Schengenkonventionen i Folketinget, hvis offentligheden og Folketingets medlemmer havde haft kendskab til aktivitetsrapporten fra den fælles kontrolmyndighed?«

Skriftlig begrundelse

Rapporten omtaler en række yderst graverende forhold i forhold til kontrolenhedens (Joint Supervisory Authority) kontrol af C.SIS. Her tænkes der ikke mindst på, at Joint Supervisory Authority blev bortvist under en inspektion af C.SIS, og at Joint Supervisory Authority har haft svært ved at kontrollere relevansen af de data, der bliver lagt ind i SIS. På den baggrund mener Socialistisk Folkeparti, at rapporten ville

have haft en betydelig relevans for behandlingen af Schengenkonventionen i maj 1997.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Som jeg tidligere har haft lejlighed til at redegøre for i Folketingets Europaudvalg, så blev aktivitetsrapporten, som er dateret den 27. marts 1997, fremlagt for formandskabet på et møde i Schengens centralgruppe den 14. maj 1997. Centralgruppen, som er en gruppe af højstående embedsmænd, tog rapporten til efterretning og besluttede at overgive den til den underliggende SIS-styringsgruppe til nærmere undersøgelse og tilbagerapportering.

Når aktivitetsrapporten ikke er oversendt til Folketinget, skyldes det således ganske enkelt, at den endnu ikke har været forelagt ministrene i eksekutivkomiteen i Schengen. Rapporten falder derfor ikke ind under den aftale, regeringen har med Europaudvalget og Retsudvalget om at oversende dokumenter, der behandles på møder i eksekutivkomiteen.

Når vi har begrænset oversendelsesaftalen til de papirer, som behandles på politisk plan i Schengens eksekutivkomité, er det naturligvis for at undgå, at udvalgsmedlemmer begravnes i den mængde af tekniske dokumenter m.v., der forhandles på embedsmandsniveau.

I det foreliggende tilfælde behandles rapporten fortsat på embedsmandsniveau, hvorefter jeg forventer, at den vil blive forelagt ministrene i eksekutivkomiteen sammen med de konkrete forslag til ændringer, som SIS-styringsgruppen finder bør gennemføres i konsekvens af rapporten.

Efter jeg nu selv har set rapporten, mener jeg imidlertid, at det vil være nyttigt, at ministrene også får lejlighed til en foreløbig drøftelse af rapportens indhold. Jeg har derfor allerede tilkendegivet over for Europaudvalget, at jeg vil bede det østrigske formandskab om at sætte sagen på dagsordenen på eksekutivkomiteens møde i Wien i december. Forud herfor vil både Retsudvalget og Europaudvalget blive orienteret om sagen i overensstemmelse med de aftalte procedurer.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg må tilstå, at det er et temmelig overraskende og problematisk svar, vi her har fået fra justitsministeren. Spørgsmålet gik på, om det ikke ville have været relevant for hele behandlingen af Schengenkonventionen i foråret, om Folketinget og offentligheden havde fået de her

oplysninger? Er det relevant eller ikke relevant? Så får jeg et formalistiske svar gående ud på, at man ikke plejer at gøre sådan og det ville være at dynte for meget papir i hovedet på folketingsmedlemmerne osv. osv.

Lad mig gentage spørgsmålet: Mener justitsministeren, at det ville have været relevant for offentligheden og for Folketinget at få oplysninger om de problemer med den demokratiske kontrol, der beskrives i den her rapport? For det, der er sagens substans, er, at man står med et nyt informationssystem, hvor der på europæisk niveau lægges data, følsomme data, ind, og en helt afgørende ting heri er, at der bliver mulighed for, at vi demokratisk set kan kontrollere dette overvågningssystem. Det viste sig i denne rapport, at de, der skal kontrollere, ikke har fået disse kontrolbeføjelser. De blev afvist. De fik ikke mulighed for at gå ind og kontrollere det, de skulle kontrollere.

Så spørger jeg ministeren: Er det ikke relevante oplysninger, relevant information? Og burde disse relevante informationer ikke være tilgængelige offentligheden, før man endeligt vedtog Schengenkonventionen?

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge ministeren, der siger, at det her ikke er omfattet af den aftale, der er om orientering til Folketinget, fordi det var noget, som jeg forstod det, der lå på administrativt niveau: Vil ministeren undersøge, hvorfor den rapport, da den blev behandlet i foråret, blev undertrykt fra politisk niveau? Det fremgår jo af rapporten, at den er udarbejdet til Ministerrådet, til eksekutivkomiteen, men nogle har altså besluttet, at den ikke skulle forelægges eksekutivkomiteen.

Hvorfor blev det besluttet? Blev det besluttet, fordi det var politisk sprængstof? Var det politisk ansvarlige, der var med til at træffe den politiske beslutning om nedprioritering af rapporten på et tidspunkt, hvor det ville have været meget ubelejligt for en dansk minister at få den frem af hensyn til behandlingen i Folketinget? Hvordan kunne det gå til, at den blev undertrykt, at den blev fejlet ind under gulvtæppet?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Der er tale om en, og det har jeg jo forstået at begge spørgere har sat sig ind i, en meget teknisk betonet rapport om, hvordan man kan indrette et centralt edb-system på den bedst tænkelige måde.

Det er første gang, jeg nogen sinde har oplevet at høre en fra den såkaldte venstrefløj i dansk politik kritisere, at man har en kritisk tilsynsmyndighed på edb-området, når det drejer sig om registre. Jeg er målløs, vil jeg godt sige. Tænk sig, man skal opleve SF's formand møde op i Folketingssalen og kritisere, at man har en kritisk tilsynsmyndighed, der laver en rapport, men det kan vi vende tilbage til i besvarelsen af næste spørgsmål.

Vi har altså her en myndighed, der er sat til at føre tilsyn. De laver en rapport. Den går ind på helt normal vis og bliver forelagt i embedsmandsgruppen. Så bliver SIS's styringsgruppe bedt om at se på, hvad det er for nogle anbefalinger, der her ligger til at gøre systemet bedre.

Det arbejder SIS's styringsgruppe med i øjeblikket. Så skal den forelægges for ministrene, og så er det, jeg har sagt til Europaudvalget, at jeg synes, denne rapport er så interessant, at den bør ministeren kunne få en foreløbig drøftelse af, inden SIS's styringsgruppe har færdigbehandlet sit syn på de anbefalinger, der ligger i rapporten. Der er mange spændende initiativer til at stramme op på en række procedurer og til at forbedre muligheden for, at kontrolmyndigheden kan undgå de begivenheder, som hr. Holger K. Nielsen var inde på, og som var oplevelsen med franske myndigheder, hvor problemet nu i hvert fald ifølge de oplysninger, jeg har fået, skulle være løst i fælles forståelse mellem de franske myndigheder og tilsynsmyndigheden.

Det er en rapport, der er udarbejdet. Den er afleveret på embedsmandsplan i foråret. Den indgår på helt normal vis nu i den tilrettelæggelse af tilsynet og Schengens Informations System.

Jeg har meget svært ved at se, at der her skulle være, om jeg så må sige, stukket noget under stolen. Tværtimod er det en rapport, offentligheden har mulighed at få fat i, og jeg har nu sikret, at den også er blevet oversendt, selv om den ligger i en fransk udgave og i en foreløbig engelsk udgave, til Folketingets Europaudvalg og til Folketingets Retsudvalg. Jeg mener, det er ikke noget, der er foreholdt Folketinget i denne her proces.

Holger K. Nielsen (SF):

Somme tider kunne man ønske at have to hoveder at holde sig til, når man hører et svar som det, vi hørte her fra ministeren. Jeg har da ikke kritiseret denne rapport eller kritiseret, at der er

lavet en kritisk rapport om de her ting. Det, jeg har kritiseret, er, at denne udmærkede rapport ikke kom frem til offentligheden. Og det er det, spørgsmålet her går på.

Der er stillet et meget konkret spørgsmål, S 324, gående på, om denne rapport ville have været relevant, da man behandlede Schengen-aftalen i foråret, og så får man en besvarelse på alt muligt andet. Lad mig spørge igen – det kan besvares med et ja eller et nej: Ville det have været relevant for behandlingen af Schengenkonventionen i foråret, at Folketingets medlemmer havde fået denne her rapport i hænderne, før de tog endelig stilling? Ja eller nej?

Keld Albrechtsen (EL):

Kan ministeren bekræfte, at det fremgår af rapporten, at den er udarbejdet og stilet til eksekutivkomiteen, altså til Ministerrådet, og at det var meningen, den skulle have været sendt til Ministerrådet, men at embedsmændene, herunder en dansk embedsmand, traf den beslutning, at den ikke skulle op på politisk niveau på det tidspunkt? Hvorfor skete det? Og hvorfor orienterede danske embedsmænd ikke ministeren om, at der var fremkommet en sådan eksplosiv rapport, som jo viser, at registersikkerheden ikke er i orden?

Hvordan kan det være, at der kan ske en sådan meget alvorlig og grov fejl i Justitsministeriet og også fra Registertilsynets side, for de havde jo også materialet?

Hvorfor finder ingen på at sige til ministeren: Minister, her er altså noget galt. Her er noget, Folketinget absolut bør vide. Her er noget, som ministeren kan komme i vanskeligheder på, hvis han ikke sørger for, at Folketinget får det at vide?

Hvordan kan det ske? Og vil ministeren sætte en undersøgelse i gang i sit ministerium af, hvordan en sådan fejl kan opstå?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg er glad for, at vi nu har fået på det rene, det ikke er en kritik af, at der er en kritisk kontrolmyndighed, for det synes jeg også ville være ærgerligt.

Så spørger hr. Holger K. Nielsen: Ville det have været afgørende for Folketinget, for Folketingets partier og deres stilling til Danmarks medlemskab af Schengen, hvis man havde haft den her rapport? Det er en almindelig tilsynsrapport, og dem går jeg ud fra der kommer flere af i fremtiden også fra tilsynsmyndigheden.

Den er udarbejdet og dateret den 27. marts 1997. Den har været drøftet i Schengens central-gruppe den 14. maj 1997, hvor man på helt normal vis beder SIS's styringsgruppe om at forholde sig til tilsynsmyndighedens anbefalinger, og så skal tilsynsmyndighedens anbefalinger vurderes af SIS's styringsgruppe, som så skal komme med deres anbefalinger om, hvad man så konkret gør med de anbefalinger, som ligger fra tilsynsmyndigheden, og de skal forelægges for det politiske niveau.

Jeg går ud fra, at hr. Holger K. Nielsen og hr. Albrechtsen er vidende om, at der bliver lavet mange tekniske rapporter, som så går videre til folk, der kan bearbejde tekniske rapporter og gøre dem til stof, der kan forelægges for Ministerrådet, hvis det foregår i EU på ministerråds-møder eller det foregår i Schengens eksekutiv-komité. Sådan har det været med den her rapport.

Det er altså en fortløbende proces, at vi med alle edb-systemer – sådan har det også været med vores nationale edb-systemer – kan forbedre kontrolfunktioner, at man kan forbedre systemerne for at sikre databeskyttelse og personfølsomme oplysninger osv. Det har vi gjort i Danmark, siden vi begyndte at indføre edb, og dér har vi haft det danske registertilsyn til at bidrage til det, og derfor har vi fra dansk side valgt at sætte det danske registertilsyn ind i tilsynsmyndigheden.

De følger det her arbejde fra dansk side, og vi har mulighed for at trække på deres anbefalinger og rådgivning, hvilket vi også har gjort ved Danmarks tilslutning til Schengen, hvor der i forbindelse med Folketingets behandling af Schengenlovforslaget her i Tinget lå redegørelser fra det danske registertilsyn om deres syn på SIS-systemet og på sikkerhedsniveauet. Det er altså vores egen nationale, uafhængige myndighed på edb-sikkerhed, som har gennemset det her og har set, at det lever op til de bedste regler, man kan sætte for et centralt edb-system.

Jeg har altså ikke tænkt mig at ændre på noget i denne sag ud over at sørge for, at den også kommer op til en foreløbig debat i ministergruppen, altså i eksekutivkomiteen, og dermed også forelægges for Folketingets Europa-udvalg og Retsudvalget inden da.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg er da enig i, at der kan komme mange tekniske rapporter, som det ikke ville være rele-

vant at sende til en større offentlighed, men jeg synes ikke, det her kan betragtes som en sådan teknisk rapport, netop fordi den går ind til ker- nen i det, som er problemet ved det her, nemlig muligheden for at kunne fastholde en demokratisk kontrol i opbygningen af et sådant datasystem på europæisk niveau, som er konsekvensen af det her.

Jeg går ud fra, at ministeren er enig med mig i, at denne demokratiske kontrol er noget af det vigtigste, vi må kunne håndtere i opbygningen af det her, og at det i forlængelse af det er dybt, dybt bekymrende, hvad der bliver beskrevet i denne her rapport fra kontrolmyndigheden i forhold til viljen til at lade sig kontrollere, i forhold til muligheden for, at man kan udføre en effektiv kontrolvirksomhed.

Og derfor er det her, og det går jeg ud fra at ministeren er enig i, ikke bare teknik, det er i allerhøjeste grad også politik. Det er et spørgsmål om, hvordan demokratiet kan fungere i forhold til det her.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Den danske regering, det danske Folketing har i hele processen om Danmarks tilslutning til Schengen været stærkt optaget af registersikkerhed og af det bedst tænkelige grundlag for, at der er den optimale beskyttelse af de oplysninger, der er i Schengen Information System. Det af gode grunde, for jeg deler fuldstændigt hr. Holger K. Niensens optagethed af registerskyttelse og demokratiet i denne sag.

Derfor synes jeg, at det er – også af hensyn til offentligheden – værdt at vide, at der sidder en tilsynsmyndighed, der består af repræsentanter fra medlemslandene, og at det fra Danmark er vores uafhængige registermyndighed, Register-tilsynet, der sidder der.

I forbindelse med behandlingen af lovforslaget her i Folketinget var det deres anbefalinger, der også indgik i vores overvejelser og var genstand for drøftelser her i Folketingssalen under behandlingen. Så vi kendte altså også det danske registertilsyns syn på registersikkerheden her.

Men det er jo ikke unormalt, at man på registerområdet kan blive klogere, og det er jo baggrunden for, at vi har en tilsynsmyndighed. Derfor er jeg glad for, at vi har en meget kritisk tilsynsmyndighed. Det skal de anerkendes for, det skal de tilskyndes til, og det er baggrunden for, at jeg også mener, man skal tage deres arbejde så seriøst, at vi allerede på et foreløbigt

grundlag drøfter de indstillinger, de er kommet med, på ministermødet i december måned og så afventer den endelige behandling i ministerkredsen, i eksekutivkomiteen, når der ligger en endelig vurdering fra SIS-systemets styringsgruppe.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 325

7) Til justitsministeren af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Kan ministeren forklare, hvorfor aktivitetsrapporten fra den fælles kontrolmyndighed ikke blev fremlagt for Folketinget ved behandlingen af Schengenkonventionen i foråret?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge radioprogrammet Polaroid henholdsvis den 21. og 28. oktober 1997 blev rapporten behandlet på et møde i centralgruppen under Schengen den 14. maj 1997. På mødet var der også dansk repræsentation. Derfor står Socialistisk Folkeparti uforstående over for, at rapporten ikke blev forelagt Folketinget under behandlingen af Schengenkonventionen, således at folketingsmedlemmerne havde mulighed for at læse rapporten, inden de tog stilling til Schengenkonventionen.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg må jo med skam meddele, at jeg tror, jeg kom til at svare på spørgsmål nr. S 325 før og ikke S 324, og jeg kunne godt se på hr. Holger K. Nielsen, at han blev lidt overrasket over besvarelsen. Men når vi så skal se på, hvad det er, der er rejst spørgsmål om her, så står der, om ministeren kan forklare, hvorfor aktivitetsrapporten fra den fælles kontrolkomité ikke blev fremlagt for Folketinget ved behandlingen af Schengenkonventionen i foråret.

Det har jeg jo altså haft lejlighed til at rede-gøre for under besvarelsen af det tidligere spørgsmål, så jeg tror, vi med formandens tilladelse straks skal gå videre til det sidste spørgsmål, der er rejst, for vi har berørt det, der fremgår af spørgsmål nr. S 325.

Holger K. Nielsen (SF):

Nej, det synes jeg nu ikke, for det var da ærgerligt, at alle kuglerne blev skudt af ved forrige spørgsmål. Nu har jeg gemt på nogle supplerende spørgsmål, for jeg synes nu, at det er bedst at følge rækkefølgen i de spørgsmål, der bliver stillet her, og det synes jeg ikke skal ødelægges af, at ministeren tilsyneladende ikke selv er i stand til at kende forskel på S 324 og S 325.

Men jeg vil godt supplere, hvad der før kom fra hr. Keld Albrechtsen, for det her afhænger jo noget af, hvordan hele Schengensagen blev håndteret i foråret. Vi undrede os meget over, at det blev hastebehandlet på den måde, det blev her i Folketinget. Vi fandt det faktisk skandaløst, at man så kort tid før Amsterdamtopmødet med vold og magt skulle proppe Schengenkonventionen ned i halsen på et flertal her i Folketinget.

Og når det så kommer frem, at der har været oplysninger, kritiske oplysninger, tilgængelige for Justitsministeriet, og at disse oplysninger ikke er gået videre til Folketinget, så er det, man må spørge sig selv: Var denne hastebehandling af Schengenkonventionen virkelig sagligt set grundig nok? Blev der mulighed for, at alle sager kunne vendes, at alle spørgsmål kunne vendes, når denne her rapport, som er så kritisk, som vi var inde på ved det forrige spørgsmål, og som sætter fokus på de væsentlige ting i den her sag, ikke kom frem i Folketinget?

Og derfor vil jeg godt have et supplerende svar på, hvad der er sket. Vil ministeren foretage en undersøgelse af, hvordan hele håndteringen af den her sag har været? Kan ministeren med sikkerhed sige, at han ikke selv har været vidende om, at denne her rapport har eksisteret, at han har haft den i hænderne, og i givet fald vil han undersøge, hvorfor han så ikke har haft den her rapport i hænderne? Hvorfor har offentligheden, Folketinget ikke fået kendskab til de her for mig at se meget væsentlige oplysninger i forbindelse med Schengenbehandlingen?

Keld Albrechtsen (EL):

Ministeren sendte i maj Folketinget et svar, hvor der var vedhæftet et brev fra Registertilsynet, hvoraf Folketinget fik bibragt det indtryk, at registersikkerheden var i orden, og at Registertilsynet kunne påtage sig at være en del af Den Fælles Tilsynsmyndighed.

På dette tidspunkt – det vil jeg godt bede ministeren bekræfte – kendte Registertilsynet den aktivitetsrapport, som dokumenterer, at registersikkerheden ikke er i orden.

Var det ikke en overordentlig alvorlig fejl fra Registertilsynets side, at man skriver et brev, hvor man fører ministeren og Folketinget bag lyset med hensyn til de faktiske forhold? Var det ikke en meget alvorlig fejl, at Justitsministeriets embedsmænd til ministerens underskrift lod udarbejde en sådan besvarelse, når også disse embedsmænd havde kendskab til rapporten og vidste, at det, som ministeren skrev under på og sendte til Folketinget, altså ikke havde dækning i virkeligheden?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg tror, det bliver nødvendigt at sætte et par ting på plads, for ellers kan myterne jo få lov at blomstre op i kølvandet på det, som hr. Holger K. Nielsen og hr. Albrechtsen har forsøgt at skabe et indtryk af her i dag.

Det er jo ikke første gang, som man kunne forstå på hr. Holger K. Nielsen det var, at det her spørgsmål er til debat i Folketinget. Det kan da godt ske, at det er det for hr. Holger K. Nielsens vedkommende, men det er det ikke for de øvrige i denne sal. Det har været til debat både ved forespørgselsdebatter og ved de tre behandlinger af Schengenlovgivningen, der har fundet sted her i Folketinget.

Men lad os så se, hvad er det, der står i den her kritiske rapport. Der står, at medlemslandenes databaser ikke er fuldt identiske med den fælles database, og at proceduren til at sikre fuld identitet ikke er tilstrækkelig. Der står endvidere, at tilsynet anbefaler, at der derfor gennemføres en analyse af forskellene, og at kontrolproceduren ændres.

Hvad er det, der ligger i det? Ja, det drejer sig om noget, hvor man skal se på nogle tekniske forhold, sådan at man er i stand til at sikre identiteten mellem de oplysninger, der tilgår systemet. Det er selvfølgelig vigtigt, men det er en meget teknisk betonet kritik af systemet.

For det andet står der, at sikkerhedsforskrifterne ikke er tilfredsstillende, hvorfor tilsynet anbefaler, at der udsendes nye. Det er et meget vigtigt punkt, et kritisk punkt. Sikkerhedsforskrifterne kan gøres bedre. Det er jo noget, som vi også har set i de danske registerforskrifter igennem tiden.

I det tredje punkt skrives, at for mange personer er som superbrugere udstyret med ube-

grænset adgang til systemet. Der anbefaler tilsynet at nedbringe antallet til et absolut minimum. Det er altså et vigtigt procedureforslag, så man ikke skal have en større personkreds til at have ubegrænset adgang til systemet.

Det fjerde punkt handler om, at kontrollen af systemets anvendelse ikke er tilfredsstillende, hvorfor tilsynet anbefaler, at der indføres mulighed for rutinemæssig efterkontrol af alle operationer i systemet. Det er altså noget, vi også har været stærkt optaget af i den danske debat. Der skal være en rutinemæssig efterkontrol af alle operationer i systemet. Det har noget med logningsprocedure at gøre, som jeg også har haft lejlighed til at drøfte både her i salen og i Europaudvalget.

Det femte punkt drejer sig om, at sikkerheden omkring håndtering og transport af disketter og lignende ikke er tilfredsstillende, og tilsynet anbefaler at indføre rutinemæssig kryptering.

Det er fem – jeg er enig – meget væsentlige anbefalinger. Men jeg tror, de fleste kan høre, at der er tale om meget tekniske anbefalinger til et system. Jeg er enig i, at de her anbefalinger er så vigtige, at vi skal bede alle, der har forstand på sikkerhedsspørgsmål i SIS-systemet, om at komme med deres anbefalinger, sådan at det politiske råd, altså eksekutivgruppen, kan tage stilling til det.

Jeg har intet ønske om og har ikke noget foresat om, at der skal gennemføres en særskilt undersøgelse af det her forhold i Danmark. Det her er en helt normal kontrolprocedure, der skal gennemføres.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg må sige, at jeg har en fornemmelse af, at vi igen fik en forkert besvarelse af et spørgsmål, for besvarelsen på anbefalingerne i rapporten havde ikke noget at gøre med spørgsmålet. Spørgsmålet gik på, hvorfor denne rapport ikke kom frem til Folketinget. Og jeg synes, at ministeren i det mindste kan udtrykke en beklagelse over for Folketinget i forhold til, at denne her rapport ikke kom frem.

Vi får bare at vide, at der ikke er grund til noget som helst. Vi får at vide, at det bare er en lille bitte teknisk sag som så mange andre små tekniske sager. Det er efter min opfattelse at tage det alt for lemfældigt.

Der var tale om et meget kontroversielt emne før sommerferien, nemlig Schengensamarbejdet, som gav anledning til meget diskussion, mange

forespørgselsdebatter og debatter i Folketinget. Det var fuldstændig rigtigt, men her er det så vores påstand, at i denne her rapport, som viser noget om de manglende kontrolmuligheder, er der ikke bare tale om nogle tekniske ændringer. Der er også tale om, at kontrolmyndighederne ikke fik mulighed for at udføre deres arbejde. Det viser da noget om den indstilling, man har til kontrollen i SIS, i Schengensamarbejdet, og den information var da vigtig at få frem til Folketinget.

Jeg vil godt spørge igen: Kan vi ikke godt få en mere præcis beskrivelse af, hvorfor disse oplysninger ikke kom frem til Folketinget?

Keld Albrechtsen (EL):

Ministeren må jo åbenbart have fået en usorteret stak notater med fra Justitsministeriet, som han tager et af, når han skal i gang med at svare, og som han begynder at læse op af. Nu bliver det spændende at se, hvad det næste bliver. De spørgsmål, vi stiller, svarer ministeren jo i hvert fald overhovedet ikke på.

Jeg kan så oplyse for ministeren, at vi har stillet en forespørgsel om registersikkerheden i Schengensystemet.

Og jeg vil godt spørge ministeren, når nu vi ikke kan få svar på tingene i dag, om ministeren så vil sikre, at vi kunne få, inden den forespørgsel finder sted, et grundigt notat, der belyser alle de problemer med registersikkerheden, som er beskrevet i rapporten, og det er jo langt mere end fem punkter. Det ved ministeren jo også godt.

Kan vi få et sådant notat som grundmateriale til forespørgselsdebatten? Det tror jeg ville være nyttigt, så kunne vi komme et pænt stykke længere, håber jeg, end det er muligt i dag med de notater, ministeren har fået stukket i hånden.

Ole Stavad (S):

Jeg vil godt spørge justitsministeren, om han har fået henvendelse fra nogle af de seks partier og det meget brede flertal, som vedtog loven i maj måned, og som gik ind i positive forhandlinger med henblik på at nå et resultat i denne her sag. Har der været nogen fra de partier, der udgjorde det brede flertal, der har følt sig dårligt serviceret, eller som har ment, at man ikke fik nødvendige oplysninger, og som har udtrykt nogen former for kritik over for ministeren i anledning af den rapport, vi snakker om her?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg skal jo overholde taletiden, og den er på 2 minutter, og når der er tre spørger og tidligere to, der stiller en 4-5 spørgsmål hver, så tillader tiden jo ikke at nå at komme ind på dem alle sammen.

Jeg skal sige først til hr. Holger K. Nielsen, der spørger, om jeg mener, at den rapport var helt afgørende for Folketinget. Dertil er mit svar: Nej, det var den ikke. Det er klart min vurdering, og det ligger så også i forlængelse af hr. Stavads spørgsmål.

Han spurgte, om der var nogen af de partier, der har tilsluttet sig lovforslaget, som har henvendt sig. Der er ikke nogen, der har henvendt sig og sagt, at det var altafgørende for dem, at de kendte kontroltilsynets seneste aktivitetsrapport, som jeg forventer der kommer flere af, og som vi behandler seriøst, og som jo også er sendt over til Folketinget, endda i en foreløbig version på engelsk. Tidligere lå den kun i en fransksproget udgave.

Vi kan godt dygne Folketinget til i papir, men det har altså været hensigten at sende dem, der kommer op på ministermødet, og det har rapporten som sagt ikke været. Alle procedurer har været overholdt, og det ved hr. Holger K. Nielsen udmærket.

Men hr. Holger K. Nielsen forsøger i denne sag at finde et eller andet lille blad, han kan besmykke sig med, fordi SF valgte at stå uden for det her samarbejde, der skal bidrage til at bekæmpe den organiserede kriminalitet i Europa. Sådan må jeg se hr. Holger K. Nielsens anstrengelser.

Der er nemlig kun noget at rose i denne sag. Man har en tilsynsmyndighed, der gør sit arbejde godt. Og hvis der er nationale blokeringer, så tages de op, og der findes løsninger som den, hr. Holger K. Nielsen har trukket frem fra Frankrig.

Jeg skal sige til hr. Albrechtsen, at alt, hvad hr. Albrechtsen har bedt om af notater og skrifter omkring Schengen og Danmarks tilslutning til Schengen igennem de seneste 2 år, har han fået. Dem har han fået, og det vil også ske, hvis hr. Albrechtsen beder om at få et grundnotat forud for en ny forespørgselsdebat. Sådan er det, og den måde servicerer vi altid hr. Albrechtsen på fra Justitsministeriets side.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg har ikke brug for hverken et stort eller lille blad til at skjule noget som helst.

Det, der er mit anliggende her, er demokratiet. Det er de demokratiske muligheder for at kontrollere et datasystem, som bygges op inden for Schengensamarbejdet. Og der vil jeg så godt spørge ministeren: Kan det virkelig være rigtigt, at det kun kan være de interesser, som forligspartierne har, man skal tilgodesee i den måde, man informerer på? Mener ministeren, at hvis partierne bag det pågældende forlig ikke kræver besked, om denne rapport er væsentlig eller ej, så er den ikke væsentlig?

Eller mener ministeren ikke, at der også er et hensyn ud over til de pågældende forligspartier, nemlig til en offentlighed, til de borgere uden for dette hus, som er interesseret i de her ting, til de mennesker, der reelt er optaget af, at vi ikke får opbygget et overvågningssystem, et Big Brother-samfund inden for Schengen, men at vi kan fastholde en demokratisk kontrol. Mener ministeren virkelig ikke også, der er et hensyn at tage til dem, som ligger ud over forligspartierne i denne her sag?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jo, og hr. Holger K. Nielsen ved godt, at det, der har optaget den danske regering i hele tilblivelsen af den danske ratifikationslovgivning til Schengen, har været spørgsmål om registerkontrol og sikkerhed i systemet, og at der var fuld transparens og gennemsigtighed. Derfor har vi også sat vores eget registertilsyn ind i den fase, hvor Danmark ikke er fuldgældende medlemmer af Schengen.

Når jeg ser på, hvilken rolle SF tidligere har spillet i den danske registerlovgivningsdebat, så skulle det have været en solstrålehistorie for hr. Holger K. Nielsen i dag, at vi har sådan et godt registertilsynssystem i Schengen – det skulle have været en solstrålehistorie – og at der lå en rapport i maj måned, der ikke var oversat til dansk, og som jeg så skulle have sendt over i Folketinget, hvor jeg mener, jeg ville være blevet kritiseret for at sprænge den procedure, som vi har med Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg, med, at man sender de papirer over, som har relevans i forhold til den politiske beslutningsproces.

Men i forhold til debatten om registersystemerne i Schengen var det forelagt med baggrund i: Hvordan vurderer de eksperter, vi har i Danmark, det her?

Jeg har altid forstået det sådan, at SF har haft fuld tillid til det danske registertilsyn. Sådan har jeg forstået det igennem de debatter, vi har

haft om den danske registerlovgivning. Den opfattelse vil jeg selvfølgelig gerne kunne bibeholde også efter debatten her i dag.

Det blev forelagt i Folketinget, endda i skriftlig form, og det indgik i debatten, som hr. Holger K. Nielsen jo desværre ikke tog del i under de tre lovbehandlinger af Schengen her i Folketinget i foråret.

Men jeg skal sige, at jeg er helt enig med hr. Holger K. Nielsen: Vi skal ikke have noget Big Brother-samfund. Vi skal ikke have noget overvågningssystem, og de danske regler er gældende for indberetninger til Schengen, sådan som de står i den danske registerlovgivning og den danske straffelov og den danske forvaltningslov. Det gælder også, når det drejer sig om vores tilslutning til Schengen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 326

8) Til justitsministeren af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Hvad har ministeren tænkt sig at gøre i forhold til aktivitetsrapporten fra den fælles kontrolmyndigheds meget foruroligende indhold?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge artikel 115 i Schengenkonventionen skal Joint Supervisory Authority beskytte borgerne. På den baggrund kan rapportens meget kritiske indhold i forhold til kontrollen med C.SIS ikke undgå at stille spørgsmålstejn ved hele SIS-konstruktionen. På den baggrund ønsker Socialistisk Folkeparti svar på, hvad ministeren agter at gøre for, at Joint Supervisory Authority's kontrolmuligheder ikke fremover bliver obstrueret af den instans, som Joint Supervisory Authority er sat til at kontrollere.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Som jeg allerede har nævnt i besvarelsen af de tidligere spørgsmål, så agter jeg indtil videre at bede det østrigske formandskab om at sætte sagen på dagsordenen for eksekutivkomiteens møde i Wien i december. Herudover behandles rapporten på dens anbefalinger som nævnt i SIS-styringsgruppen.

Det er naturligvis min klare forventning, at den arbejdsgruppe vil komme med konkrete

forslag til at imødekomme de kritikpunkter, som Den Fælles Tilsynsmyndighed har rejst, selv om Danmark endnu ikke deltager i det praktiske samarbejde og dermed i Schengens Information System, så det er klart, at vi vil arbejde aktivt for alle forslag, der kan medvirke til, at systemet løbende forbedres og gøres mere sikkert.

Derimod kan jeg slet ikke følge spørgeren i, at rapporten skulle give belæg for at sætte spørgsmålstejn ved hele SIS-konstruktionen. Det uafhængige tilsyn har ønsket forbedringer på en række konkrete punkter, som jeg har gennemgået, og de forbedringer må vi nu se at få gennemført.

Det er alt fald mit udgangspunkt at sikre, at vi i denne sag får udnyttet den ekspertise, som vi har til rådighed i Den Fælles Tilsynsmyndighed, og herudover skal tilsynsmyndigheden naturligvis have det bedst mulige grundlag for sit arbejde og de bedste betingelser for løbende at gennemføre den uafhængige kontrol. Det er et punkt, som vi hele tiden har lagt stor vægt på fra dansk side.

Det er rigtigt, at der i rapporten omtales en uenighed mellem tilsynet og de franske myndigheder, som også hr. Holger K. Nielsen har været inde på her i spørgetiden, nemlig en uenighed i fortolkningen af, hvilke personer der efter reglerne har autorisation til at gennemføre kontrollen. Det nævnes imidlertid også, at man sammen har udarbejdet en protokol, som skal forhindre, at denne fortolkningstvivil opstår i fremtiden.

Jeg mener derfor ikke, at man kan fortolke den beklagelige episode som andet end en teknisk uenighed om, hvilke krav man skal stille til de konkrete personer, der som et led i kontrollen skal have adgang til at følge oplysningerne i systemet. Og at udlægge denne uenighed som et forsøg på at modarbejde tilsynet vil efter min opfattelse være en grov overfortolkning af episoden.

Holger K. Nielsen (SF):

Ja, vi har jo haft debatten tidligere, og jeg skal ikke forlænge den unødigt, men blot konstatere, at vi er uenige om, hvor vigtige de her sager er, og at ministeren mener, at det primært drejer sig om lidt teknik, mens jeg altså mener, at der er meget mere politik i det.

Og så vil jeg spørge ministeren, om han skriftligt eller på anden måde hurtigst muligt vil give en redegørelse for, hvilke konkrete ini-

tiativer den danske regering vil tage med hensyn til at forbedre kontrolmulighederne i forhold til SIS.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg forstod også ministerens svar således, at vi kan få et notat som det, hr. Holger K. Nielsen nu beder om, men det vil jeg gerne have bekræftet.

Og så vil jeg spørge ministeren, om han på det kommende ministermøde vil stille forslag om, at sagsgangen i Schengensystemet ændres således, at både Registertilsynet og Den Fælles Tilsynsmyndighed får direkte adgang til Ministerrådets Eksekutivkomité, således at vi ikke igen skal opleve, at de embedsmænd, som skal kontrolleres – altså dem, der sidder i den såkaldte Centralgruppe – kan undertrykke en kritisk rapport og forhindre, at den når frem til ministrene.

De havde ganske vist sendt et enkelt eksemplar til den portugisiske regering – som den portugisiske regering imidlertid havde arkiveret lodret – men det viser i hvert fald, at kommunikationssystemet i Schengen ikke fungerer, og det kan ikke være rigtigt, at de mennesker, som skal kontrolleres, kan undertrykke kritikken ved at bestemme, at den ikke skal forelægges for ministrene.

Jeg vil altså bede ministeren om at tage det frem på ministermødet og virkelig kæmpe for, at embedsmændenes magt til at foretage sådan nogle ting stækkes, for det kan vi altså ikke have.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Som hr. Holger K. Nielsen ved fra det samråd i Europaudvalget, som jeg var til i fredags, har jeg tilkendegivet over for både Europaudvalget og Retsudvalget, at jeg på regeringens vegne er indstillet på at finde en helt ny procedure for forelæggelse af sager for Europaudvalget og Retsudvalget, der drejer sig om Danmarks holdninger til de initiativer, der foregår i henhold til Schengenkonventionen, og det mener jeg skal gøres nu, inden Schengen integreres i Den Europæiske Union.

Derfor har jeg nu indkaldt formændene for de to udvalg til et møde, hvor vi kan få fastlagt en ny procedure, der kan minde om den, vi har, for så vidt angår forelæggelse af sager i Europaudvalget, der drejer sig om Den Europæiske Union, og på den baggrund er jeg selvfølgelig også indstillet på forud for det ministerrådsmø-

de, vi skal have den 9. december, at forelægge både for Europaudvalget og for Retsudvalget – enten i skriftlig form eller for min skyld også gerne i mundtlig form – hvilke initiativer den danske regering vil tage på baggrund af tilsynsmyndighedens aktivitetsrapport, og hvilke overvejelser den giver den danske regering anledning til.

Og til hr. Keld Albrechtsen vil jeg for det første sige:

Den rapport har ikke været på mit bord. Det er en teknisk rapport, som er gået til gruppen af højtplacerede embedsmænd i Schengens Centralgruppe på deres møde den 14. maj. Og det er en foreløbig rapport, som de har bedt om at få oversendt til de eksperter, der er i SIS, for at de kan se på dens anbefalinger. Og så skal den vende tilbage, og så skal den forelægges på Eksekutivgruppens møde, altså på minister-rådsmødet, og når den har været det, vil den naturligvis også gå ind i den sædvanlige procedure med hensyn til oversendelse til Folketinget.

Men nu har vi altså foregrebet begivenhedernes gang og oversendt den til Folketinget, så Folketingets medlemmer allerede har den på nuværende tidspunkt.

Og med hensyn til at lægge tilsynsmyndigheden direkte ind under Eksekutivkomiteen vil jeg sige, at embedsmændene i Centralgruppen jo er Eksekutivkomiteens rådgivere, og det er altså ikke sådan, at embedsmændene kan tilsidesætte, hvad tilsynsmyndigheden anbefaler. Det kan de aldrig gøre, og jeg kan til enhver tid som dansk minister bede om at få tilsynsmyndighedens opfattelse på konkrete områder inden for Schengeninformationssystemets edb-system.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 161

9) Til fødevareministeren af:

Bent Hindrup Andersen (EL):

»Vil ministeren medvirke til at gennemføre enten et nationalt forbud mod antibiotiske vækstoffremmere eller en national afgift, hvis denne kan have samme effekt – en væsentligt begrænsende effekt – således at vi kan komme på niveau med Sverige?«

Bent Hindrup Andersen (EL):

På nogle skriftlige spørgsmål, som jeg har stillet inden det mundtlige i dag, har jeg fået nogle svar, som bl.a. præciserer, at hvis man skal gennemføre et nationalt forbud i forhold til EU, skal det være dokumenteret, at tilsætningsstofferne udgør en fare for menneskers eller dyrs sundhed eller for miljøet, og det vil sige, at man ikke kan gøre det i henhold til forsigtighedsprincippet.

Ministeren bekræfter dog, at det er muligt at indføre en afgift, men ministeren understreger samtidig i svaret, at det ikke er muligt at udføre den afgift således, at den virker på samme måde som et forbud, for så omgår man reglerne om forbud.

Derfor ser jeg frem til ministerens svar, især fordi jeg kan forstå af dagspressen, at ministeren efter i går gerne vil føre en tosporspolitik, som går ud på både at pålægge afgifter og at fortsætte med forbud.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg tror, det er vigtigt først at slå fast, at Danmark har et lavt resistensniveau for antibiotika, men også at slå fast, at det er vigtigt, at vi opretholder det.

Dansk forskning er førende i verden med hensyn til at belyse de risici, der er ved antibiotika. Og jeg har iværksat følgende initiativer: Efter avoparcinsagen, der medførte et totalt EU-forbud, har jeg iværksat en målrettet forskningsindsats til belysning af de øvrige vækstoffremmere, og jeg forventer at modtage en ny statusrapport ved årsskiftet 1997-98. Min målsetting er et totalt forbud på EU-plan.

I samarbejde med den daværende sundhedsminister iværksatte jeg en koordineret overvågning af resistensbakterier fra jord til bord for at få sat fingeren på pulsen, om man så må sige, så vi kan reagere tidligt, hvis nye problemer opstår.

Endelig har man på Statens Veterinære Serumlaboratorium udfærdiget konkrete retningslinjer for dyrlægenes valg af antibiotika til behandling af syge dyr, og det vil fastholde et lavt og et faglig korrekt antibiotikaforbrug til behandling af syge dyr.

Det er i høj grad seriøsiteten i den danske forskning og i særdeleshed i avoparcinsagen, der har været med til at sætte international fokus på dette vigtige område, og internationale organisationer som WHO, FAO og OIE, International Office of Epizootics, har bl.a. erkendt

behovet for en koordineret indsats fra jord til bord for at forebygge udviklingen af resistens.

Og jeg ønsker at fortsætte den seriøse linje i EU, og jeg vil ikke tøve med at forbyde andre vækstfremmere, hvis dokumentationen for en risiko for mennerskers eller dyrs sundhed er til stede, men jeg vil afvise den kortsigtede løsning, der hedder et totalt forbud uden dokumentation, for det er EU-stridigt, og Danmark vil dermed miste troværdighed, og vi vil formodentlig også blive nødt til at imødekomme erstatningskrav.

Jeg synes også, der er grund til at takke erhvervet for det medspil, det har givet i sagen, for i sommer indførte det et frivilligt stop for anvendelse af antibiotiske vækstfremmere, og det var fint. Men nu synes jeg, tidspunktet er kommet til at tage et skridt videre, og derfor har jeg i går annonceret, at regeringen ønsker at indføre en afgift, og det lovforberedende arbejde er gået i gang.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg takker ministeren for svaret, og jeg er enig i, at det er nødvendigt at tage det skridt at indføre en afgift. Men jeg vil spørge ministeren, om ministeren kan løfte lidt af sløret for, hvad det er, ministeren tænker på, og her kan jeg sige, at vi foreslår en afgift på det dobbelte af det, som det koster at bruge vækstfremmere til at producere et slagtesvin.

Det koster i dag 4,75 kr., og fortjenesten er godt og vel 13 kr., og det vil sige, at hvis man pålægger det en afgift, som svarer til, hvad prisen er i dag – en lille femmer – så kommer man ikke i klemme i EU, og efter min opfattelse når man også et niveau, der er rimeligt i forhold til, at vi især presser landbruget til denne omlægning i fravænningsstaldene.

Det giver så et årligt provenu på ca. 100 mio. kr., hvis det ikke lykkes at få sat brugen af vækstfremmere ned. Men jeg vil gerne sige, at formålet jo ikke er at få et højt provenu; formålet er selvfølgelig at få sat brugen af vækstfremmere ned, så det provenu på 100 mio. kr., som jeg her nævner, vil forhåbentlig kun have den størrelse i en meget kort periode.

Og jeg vil spørge ministeren, om det er noget i den retning, ministeren tænker på, og jeg vil også spørge, hvornår forslaget kan forventes at blive fremsat fra regeringens side. For det er jo ingen hemmelighed, at vækstfremmerne udgør et meget lille produkt, så i det øjeblik der anes et flertal for forslaget i Folketinget, vil der blive

tale om hamstring, og derfor vil jeg gerne vide, hvor hurtigt regeringen ønsker at handle, og på hvilket niveau man har tænkt sig at lægge afgiften.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Den principielle tilkendegivelse er blevet givet i går, og da gik arbejdet også i gang. Men jeg kan ikke her i dag give et klart svar på spørgsmålet om, hvilket niveau afgiften komme til at ligge på, og hvordan tilrettelæggelsen af det i det hele taget bliver. Jeg vil dog sige, at mit håb er, at det vil blive en afgift, som ikke giver en eneste krone i provenu, for sker det, så er målet jo nået.

Og med hensyn til, hvor hurtigt det kan komme til at gå, vil jeg sige, at regeringen som sædvanlig vil sørge for, at når lovforslaget bliver fremsat, er det et gennemarbejdet lovforslag, som forhåbentlig hurtigt kan vedtages her i Folketinget bagefter.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg takker ministeren for svaret og kvitterer for, at regeringen vil medvirke til at indføre en afgift på vækstfremmere. Men så vil jeg spørge ministeren, om ministeren ikke er nervøs for, at hvis der i netop sådan en sag som denne ikke handles lynhurtigt, vil der foregå en hamstring, som kan have eftervirkninger mange år frem i tiden, og om det ikke giver anledning til at accelerere fremsættelse af lovgivningsarbejdet mere, end man plejer at gøre.

Jens Kirk (V):

Jeg kan forstå af landbrugsministerens forrige svar til hr. Hindrup Andersen, at regeringens eneste mulighed efterhånden er at lægge afgifter på alt, og at der ikke mere er noget, der hedder en dialog med organisationerne om en frivillig aftale.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Til hr. Bent Hindrup Andersen vil jeg sige: Regeringen vil fremsætte dette lovforslag så hurtigt, som det er forsvarligt, altså når teknikken er i orden osv., for det skylder vi selvfølgelig erhvervet. Og med hensyn til spørgsmålet omkring hamstring kan man sige, at den fare selvfølgelig er til stede, men foder koster jo altså også penge.

Jeg forstod ikke helt hr. Jens Kirks spørgsmål til mig, men hvis det gik på en dialog med erhvervet, vil jeg sige, at der faktisk har været

en ganske glimrende dialog med erhvervet, og at jeg synes, det medspil, vi har fået med hensyn til frivillige handlingsplaner, har været ganske udmærket – hatten af for det!

Og for 14 dage siden tilkendegav store dele af erhvervet, at de nu ønskede at indføre et frivilligt stop for brugen af antibiotiske vækstfremmere, og dertil er der kun at sige, at en afgift jo netop ikke vil ramme dem, men blot sørge for, at de, der eventuelt måtte være lidt gumpetunge, kommer med. Så det passer jo egentlig meget smukt i det samspil, der har været med erhvervet indtil nu.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil spørge landbrugsministeren, om ministeren for at sikre en hurtig behandling af forslaget vil inddrage de partier, der eventuelt vil stå bag sådan en afgift, hurtigst muligt, så ministeren kan få de forskellige partiers synspunkter på sammensætningen af sådan en afgift.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Vi er altid optaget af at få flertal for de lovforslag, som vi fremsætter her, og derfor vil der selvfølgelig som sædvanlig være et konstruktivt medspil med partierne i Folketinget, og vi hører gerne deres synspunkter desangående.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Skal jeg forstå ministeren sådan, at vi først skal sende det lovforslag til regeringen, som vi har udarbejdet, og som lægger en lille femmer på alle antibiotiske vækstfremmere, og som er faktisk klar til at blive fremsat i morgen. Eller skal vi fremsætte vores eget forslag? Eller kan regeringen lave et lige så hurtigt?

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg ser gerne de forslag, der er, hvad enten det er lovforslag eller blot synspunkter på det her. Dem modtager jeg meget gerne, så kan de indgå i vore overvejelser. Men regeringen vil nu gå i gang med et ordentligt og seriøst arbejde og hurtigst muligt fremsætte et lovforslag i Folketinget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 251

10) Til fødevareministeren af:

Margrete Auken (SF):

»Er ministeren enig med zoonosekonsulent Henrik C. Wegener i, at der skal en større omstilling af dansk landbrug til (mere plads, mindre stress og frisk luft til dyrene), hvis antibiotiske vækstfremmere helt skal afskaffes, og vil ministeren tage initiativ til uden tøven at sætte denne omstilling i gang?«

Margrete Auken (SF):

I dag har statsministeren udtalt til Børsen, at det danske samfund bør behandle dyrene efter de bedste dyreetiske velfærdsprincipper. Men ifølge de oplysninger, vi har nu, er de staldsystemer, der hænger sammen med brugen af vækstfremmere, af en sådan art, at dyrene bliver syge, hvis de ikke får medicin.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om han vil give sin statsminister opbakning og støtte og hurtigst muligt gå i gang med at få afviklet et system, som vi tydeligvis ikke kan være bekendt at have i Danmark.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg er enig med min statsminister. Jeg synes også, at der er brug for en omstilling af dele af dansk landbrug, hvis vi skal væk fra brugen af vækstfremmere. Jeg må på den anden side også understrege, at landbruget som alt muligt andet er differentieret. Det tror jeg er vigtigt at have med i denne debat.

Jeg finder det faktisk også ganske opmuntrende, at landbruget på det seneste ofte har udtalt en velvillig indstilling til at gå videre og være aktiv i omstillingsprocessen.

Det forlyder, at en del landmænd har oplevet sygdomsproblemer hos deres dyr, når de prøvede at stoppe brugen af vækstfremmere, og det har så tilsyneladende fået nogle til at vende tilbage til vækstfremmere, selv om de egentlig ønskede at stoppe med at bruge dem.

Jeg mener derfor, at der er et behov for, at landbruget i et samarbejde med rådgivere og forskere får identificeret, hvilke ændringer i produktionssystemet der er nødvendige for at kunne producere sunde dyr uden brug af antibiotiske vækstfremmere og for meget medicin.

Vi har i Danmark medvirket til at få klarlagt de midler, der er nødvendige for at bevare en også lønsom produktion af fødevarer uden brug af vækstfremmere. Det er kendt, at dyr

under gode produktionsforhold kun har en begrænset gavn af vækstfremmere, og at de derfor behøver mindre antibiotika til behandling. Der hersker derfor ingen tvivl om, at det også handler om det, man bredt kalder godt landmandskab.

I den forbindelse kan jeg nævne, at der under Danmarks Jordbrugsforskning er afsat midler til forskning i optimering af smågrisenes, slagtesvins og høns' mave-tarm-sundhed ved at ændre fodersammensætningen og forbedre staldmiljøet osv. Denne forskning udgør et bidrag til at finde alternativer til de antibiotiske vækstfremmere. Hertil kommer, at de faktorer, der har betydning for forekomsten af sygdomme i besætningen, rent faktisk kan være af meget forskellig karakter. En omstilling af dansk landbrug kræver derfor, at der tages højde for alle de forhold, der har betydning for sygdomsforekomsten og tilvæksten i besætningen.

Med dette vil jeg gerne sige, at der ikke er en enkel, klar løsning: Gør vi sådan, er alt perfekt. Tværtimod er der mange steder, hvor vi skal tage fat. Jeg synes faktisk, at den måde, tingene foregår på i øjeblikket, går i den rigtige retning og også i et positivt medspil fra dansk landbrug.

Margrete Auken (SF):

Jeg vil gerne takke for svaret. Jeg kunne ikke helt høre, om der i det lå, at ministeren ville sætte forholdsvis hårdt ind.

Der er f.eks. problemet med smågrisene, som er kommet frem nu. Selv om man tager vækstfremmerne fra slagtegrisene, vil smågrisene inden for det system, vi har, stadig væk skulle have medicin for at kunne klare sig, hvis man skal tage dem så tidligt væk fra søerne, som man gør nu. Man gør det, så vidt jeg er informeret, også af og til under den alt for stramme 3-ugers-grænse.

Jeg vil godt spørge ministeren, om han er indstillet på, at dyrevelfærd også skal nå helt hen til smågrisene, så de også kan have et så rimelig sundt liv, at de ikke skal have medicin. Jeg synes ikke, at udtrykket for meget medicin er særlig trygt. Jeg synes, udtrykket må være, at de ikke skal have medicin.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen):

Lige så vel som vi skal behandle syge mennesker, skal vi selvfølgelig også behandle syge dyr. Ellers ville det være dyremishandling.

Jeg tror, at med den afgift, som vi lige har diskuteret, vil incitamentet til at forbedre staldsystemerne for smågrise, hvor der er behov for det, være til stede. Det handler i øvrigt ikke kun om smågrise. Det handler om dyrevelfærd i al almindelighed.

Jeg vil sige til fru Margrete Auken, at jeg tror, det er utrolig vigtigt at gøre sig klart, at der skal være tale om en dynamisk udvikling. Det er sådan, at der kan være lavet staldsystemer for fem, syv eller otte år siden, som vi alle sammen var glade for, da de kom frem. Vi sagde dengang, at det var et stort fremskridt, hvor vi med den viden, vi har i dag, siger, at det var nok ikke så godt, og nu er det nogle andre typer.

Derfor synes jeg, at målet må være, at vi til stadighed sikrer, at vi bruger den bedste viden om dyrevelfærd ved nybygning, ombygning og tilbygning. Jeg synes, det må være målet, at vi hele tiden sikrer dynamikken i det. Måske vil det være sådan, at om det, som vi i dag synes er de optimale staldsystemer, vil man måske om ti år sige: Herregud, var de ikke kloge i 1997?

Margrete Auken (SF):

Jeg vil lige sige, at ministerens påstand om, at vi alle sammen syntes, det var vældig godt, da de systemer kom frem, må stå for ministerens egen regning. Nu har jeg arbejdet med dyreforsøg, og jeg kan sige, at mange af de ting, man tillader inden for dyreindustrien, ikke er tilladt inden for dyreforsøgsloven.

Her har vi altså en noget skrappe lov. Her tillader vi ikke, at man f.eks. opererer med, at dyrene skal kunne blive syge ved almindelig behandling, medmindre der skal laves forsøg med den del af det. Jeg går ud fra, at det ikke er det, ministeren synes. Selvfølgelig skal syge dyr have medicin, men dyr skulle gerne være i en forfatning, så de ikke bliver syge.

Jeg kan stadig væk ikke helt høre, om ministeren mener, man skal blive klog i den takt, som det passer landbruget, eller om man måske skulle blive klog i den takt, som vi andre kan se, at dyrene har det godt eller skidt med. Men hvis ministeren kan sige, at det, vi er i gang med nu, vil medføre, at dyrene ikke skal have antibiotika, og at det er sikkert, er det klart, at det er svært at protestere imod.

Kristen Touborg (SF):

I forlængelse af oplysningen om, at ministeren reelt ønsker, at vi skal undgå vækstfremmere i dansk svineproduktion, vil jeg gerne spørge

ministeren, om han har planer om at ændre fravænningsalderen for smågrise hos søer til f.eks. en måned i forhold til de tre uger, der nu gælder. Det ville være en naturlig konsekvens af et regulært ophør med at anvende vækstfremmere, og det ville nok være en nødvendig konsekvens.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg synes, ministeren var noget defensiv i sin besvarelse af spørgsmålet om, hvad det var for nogle ændringer af staldsystemerne, der skulle til, for at man kunne undgå vækstfremmerne. Ministeren henviste til, at man byggede på én måde for 10 år siden, i dag har vi en anden viden, og måske har vi en helt tredje viden om 10 år.

Er det virkelig Fødevareministeriets vidensniveau, der her kommer til udtryk? Er det sådan, at man i dag kun er nået dertil, at man ved, at der er en eller anden form for sammenhæng mellem produktionssystemer, staldsystemer og landmandskab og så nødvendigheden af brugen af vækstfremmere, men at man ikke aner mere om, hvordan sammenhængen ser ud?

Der er en af ministerens rådgivere, zoonosekonsulent Henrik Wegener, der har sagt, at det handler om mere plads, mindre stress og frisk luft. Er ministeren enig i, at det kunne være nogle af overskrifterne på, hvordan staldsystemerne skal laves om?

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Til hr. Jørn Jespersen vil jeg sige, at det faktisk er lykkedes igennem de senere år, siden vi fik et skift i regeringssammensætningen i Danmark, at få dirigeret forskningskroner over på netop dette område. Derfor har vi også en større viden om det, og det er nogle af de elementer, som hr. Jørn Jespersen gør opmærksom på.

Det, jeg prøvede at sige før, er, at vi hele tiden skal blive ved at forske i dette område. Det kan godt betyde, at noget, som vi i dag synes er det optimale, ikke er det om fem eller syv år. Derfor handler det om, at vi til stadighed sikrer, at vi, når vi bygger, ombygger eller tilbygger, hele tiden bruger den dynamiske viden, vi har, og dermed sikrer den optimale dyrevelfærd.

Med hensyn til fravænningsstidspunktet har jeg lidt på fornemmelsen også af den måde, som hr. Kristen Touborg stillede spørgsmålet på, at det måske nærmest kommer af sig selv, for

hvis der ikke længere er økonomisk rentabilitet i det, bliver smågrisene nødt til at være længere tid hos soen.

Til fru Margrete Auken vil jeg sige med hensyn til at være klog og i takt med tiden osv.: Jeg tror, det er sandt, at der var staldsystemer for nogle år tilbage, hvor vi syntes, at vi var nået nogle skridt videre i forhold til dyrevelfærd. Det ville vi ikke synes om de samme staldsystemer i dag, for nu er vores viden en anden.

Derfor er min pointe, at når man bygger en ny stald, er det jo ikke en investering, som kun skal vare et år eller to. Det er faktisk et længere forløb, vi her taler om, og derfor synes jeg, at det allervigtigste, det handler om her, er at sikre dynamikken. Hver gang der skal bygges, tilbygges eller ombygges, tager man den sidste viden på dyrevelfærdsområdet i betragtning.

Alternativet til det, og det, som jeg næsten hører fru Margrete Auken sige, er, at vi skal ud og rive alle stalde ned og bygge dem op igen. Jeg tror ikke, det er det, spørgeren mener. Men jeg er meget optaget af, at vi har dynamikken med i den måde, vi bygger staldsystemer på.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg tror ikke, der er nogen, der kan være uenig i, at man hele tiden skal sikre sig ny viden og indrette sig efter den, men det er sådan set ikke det, vi diskuterer i øjeblikket. Nu diskuterer vi, om den viden, vi har i dag, også udmønter sig i den måde, man laver nybygninger, tilbygninger og ombygninger på.

Så spørgsmålet er, om det er ministerens opfattelse, at den viden, der rent faktisk er til stede i dag, også bliver brugt, når man rundt omkring bygger nye stalde og ombygger eksisterende stalde. Bliver den viden brugt i dag, eller må man konstatere, at vi ikke helt følger den viden, der trods alt er til stede på nuværende tidspunkt?

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren ikke vil overveje at hæve fravænningsstidspunktet fra tre uger til fire uger. For det første hjælper det alt sammen, hvis der kommer en afgift, for det er jo ikke det samme som et forbud mod brug af vækstfremmere, og for det andet er der også den risiko, at man kan lave amerikanske tilstande, hvor man fravænnede smågrisene efter 14 dage. Det er helt uacceptabelt set ud fra et dyrevelfærdssynspunkt, men man kan jo gøre det, som man gør i USA, at man fjerner alle gri-

sene fra soen, så smitstofferne ikke kommer derfra. Det er faktisk et udbredt system i USA, og det er dybt uforsvarligt med hensyn til husdyrvelfærd, men man kan undgå vækstfremmerne på den måde.

Derfor vil jeg gerne spørge ministeren endnu en gang, om han ikke vil overveje det, som hr. Kristen Touborg foreslog, nemlig at man hæver fravænnings tidspunktet fra tre til fire uger for at sikre, at man ikke laver den amerikanske model.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Til hr. Jørn Jespersen vil jeg sige: Jeg har ikke de eksakte tal. Det er min fornemmelse, at den konstellation, vi i realiteten har med tæt kontakt til forskermiljøet og rådgivning til den enkelte landmand, som regel bærer frugt, når det gælder den primære produktion, altså den enkelte landmand.

Jeg så gerne, at vi sikrede, at man brugte den nye viden ét hundrede procent. Jeg har på fornemmelsen, at vi ikke ligger helt oppe på hundrede procent, men det må selvfølgelig være målet.

Om fravænnings tidspunktet vil jeg sige, at det har jeg ikke noget bud på i dag, al den stund det også er en anden ministers ressort. Men jeg vil gerne give udtryk for, at statsministeren, justitsministeren og jeg selv er optaget af, at vi til stadighed har en dynamisk udvikling på dette område, der betyder så stor dyrevelfærd som overhovedet muligt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 252

11) Til fødevareministeren af:

Margrete Auken (SF):

»Vil ministeren øjeblikkeligt indføre et stop for nyopførelse af alle produktionssystemer i landbruget, som kun vanskeligt eller slet ikke kan fungere uden brug af antibiotiske vækstfremmere, og som medfører et unødvendigt forbrug af medicin i øvrigt?«

Margrete Auken (SF):

Jeg er ikke i tvivl om, at vi ikke kan sige ministerens velvilje noget på, og jeg er heller ikke i tvivl om, at de fornemmelser, ministeren har, bestemt er på den positive side til gavn for dyrene. Men vil ministeren også gøre noget ved

det? For den fornemmelse, som vi også får, og som man kan lytte sig til, er, at ministeren håber, det går godt, og at ministeren mener, at hvis vi nu alle sammen er sådan lidt sødere, kan det godt være, at man begynder at bygge nogle stalde, som ikke er helt så rædselsfulde.

Jeg vil godt spørge, om ministeren vil tage initiativ til at bruge regeringsstyrke til at sætte kraft bag det, for ellers kommer det altså til at tage utrolig lang tid, netop fordi det er så dyrt, som ministeren siger det er. Det er altså dyrevelfærd, der skal i centrum, og det er ikke kun et spørgsmål om, hvad der er sundt for os eller for vores pengepung.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Det ville selvfølgelig altid være rart, hvis der var en enkel måde, hvorpå man kunne løse de problemstillinger, vi her taler om.

Det ville også være ønskeligt, hvis man kunne finde en enkel, effektiv løsning, der effektivt kunne forhindre, at problemerne opstår i fremtiden. Det tror jeg er svært at give nogen enkle løsninger på, netop fordi det er en dynamisk udvikling, vi her taler om.

De tiltag, der er nødvendige for at drive en besætning eksempelvis uden brug af vækstfremmere og med et fornuftigt forbrug af medicin, handler ikke kun om produktionssystemets indretning. Sundheden i besætningen afhænger også af en række indbyrdes relaterede forhold såsom fodring, drift, ledelse og landmandens egen indstilling og engagement.

Det er min opfattelse, at et forbud mod et bestemt produktionssystem ikke nødvendigvis fører til en løsning af sundhedsproblemerne i besætningerne, og at der dermed kan komme et fravalg af brugen af vækstfremmere. Svaret på, hvordan vi får løst sundhedsproblemerne i husdyrbruget, er efter min mening, at vi skal gøre en øget indsats i forhold til rådgivning og forskning, at vi lovgivningsmæssigt skal sikre dynamikken, og at man skal benytte sig af den seneste viden.

Jeg tror, der er behov for en koordineret indsats mellem landmænd, rådgivere og myndigheder, hvis landbruget skal væk fra de produktionsmetoder, der er baseret på brugen af vækstfremmere og et for højt forbrug af medicin.

For to år siden, og det er så et af instrumenterne, som jeg gerne vil tale om her, indførte vi en regel om sundhedsrådgivning i husdyrbrug. Intentionerne bag reglen var i høj grad møntet

på en forebyggende og en fremadrettet afvikling af sygdomsproblemerne i husdyrbruget.

Efter disse regler kunne landmanden indgå en aftale med sin dyrlæge om faste månedlige rådgivningsbesøg, hvor de i fællesskab kunne udarbejde en handlingsplan og gennemgå besætningen med særlig vægt på langsigtede løsninger af problemerne.

Antallet af aftaler om sundhedsrådgivning er steget i løbet af de seneste år specielt inden for kvægbruget. Det er et af de steder, hvor jeg mener, vi skal satse i fremtiden.

Margrete Auken (SF):

Altså jeg vil gerne takke ministeren, for jeg er som sagt helt sikker på, at viljen er god. Men hvis vi nu tager det spørgsmål, som hr. Bent Hindrup Andersen stillede før, hvis man nu kan løse det, f.eks. med nogle brutale midler med at fjerne smågrisene med det samme, så man undgår smitte, så står vi med noget, der tilsyneladende er en sundhedsforbedring for dyrene, men som i hvert fald dyrevelfærds-mæssigt er ret katastrofalt.

Jeg synes ikke, jeg kan høre af ministerens svar, at dyrevelfærden, altså hvor man ser på, om dyrene har det godt, indgår som det højeste i det, altså hvordan vi undgår at bruge helt så meget medicin til dem.

Jørn Jespersen (SF):

Ministeren siger, at det ikke kun er produktionssystemerne, der har indflydelse på nødvendigheden af at bruge vækstfremmere.

I det svar ligger jo også, at det bl.a. er produktionssystemerne, der har indflydelse på det. Og da ministeren i sin besvarelse af et tidligere spørgsmål var inde på, at det er ganske bekesteligt at rive stalde ned, kunne man jo da i hvert fald indtage det standpunkt, at vi skal undgå at bygge nye stalde, der ikke lever op til den viden, vi har i dag. Det forstår jeg ministeren langt hen ad vejen er enig i og siger, at der er brug for en koordineret indsats mellem erhverv, rådgivere og myndigheder.

Spørgsmålet er: Hvilket politisk initiativ vil ministeren tage for at sikre, at man ikke nyopfører produktionssystemer, der nødvendiggør brugen af vækstfremmere? Det er jo sådan set det, vi har politikere til – til at tage politiske initiativer. Hvilket initiativ vil ministeren tage?

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg tror, der er grund til at sige til fru Margrete Auken, at som jeg hørte hr. Bent Hindrup Andersen før, så talte han i realiteten om, at USA-modellen jo handlede om, at man endnu før skulle tage smågrisene væk.

Dér synes jeg kun der er én ting at sige, nemlig at det jo så ville betyde, at den lov, vi i dag har om 3 uger, skulle sættes ned. Det vil da ikke kunne komme på tale. Den dyrevelfærdslov, vi har i dag, er en minimumslov. Man kan kun tænke sig, at vi skal gå i den anden retning.

Det er så også et svar til hr. Jørn Jespersen. Der er flere ministre, som er involveret i det her. Jeg tror, regeringen klart har signaleret, at det er et område, som vi er engageret i, og et område, hvor vi ønsker en dynamisk udvikling, og det vil vi koordinere hen over tiden.

Jeg tror, én ting er, at lovgivning på det her område selvfølgelig er vigtig, det vil jeg meget gerne medgive, men det handler også meget om en diskussion, moralsk diskussion – kald det, hvad man vil.

Det handler også om – og det synes jeg heller ikke helt man kan fragå her – forbrugernes ansvar. Derfor glæder det mig for eksempel, at vi nu får den nye mærkningsordning, som jo netop har haft dyrevelfærd som udgangspunkt, hvor der klart er defineret nogle betydelig vidtgående staldsystemer og nogle tydeligt mere vidtgående ting, som skal være i orden i forhold til de enkelte dyr, som skal kunne sælges under det nye kvalitetsmærke. Dér har forbrugerne også et ansvar.

Så jeg vil gerne sige, at jeg vil fastholde, at det her er dynamikken, hvor vi hele tiden siger, at nu har vi minimumsbestemmelser; det kan kun gå i en opadgående retning.

Jørn Jespersen (SF):

Det, ministeren siger nu, er, at det er en dynamisk udvikling, at der skal koordination til, og at det vil man sådan set håbe på at der kommer.

Men det er jo ikke et særlig konkret svar på mit spørgsmål om, hvilke initiativer ministeren vil tage for at sikre, at der ikke fortsat bliver indrettet og opført produktionssystemer, som peger i den forkerte retning, fordi de peger i retning af, at det er nødvendigt eller hensigtsmæssigt at bruge vækstfremmere.

Jeg kan have forståelse for, at ministeren ikke kan give et konkret svar i dag, men kunne vi så ikke i det mindste få et tilsagn om, at ministeren vil give det relevante folketingsudvalg en ori-

entering om, hvordan man vil sikre sig, så vidt det nu er muligt ved hjælp af politiske initiativer, at der ikke med direkte eller indirekte støtte fra det offentlige bliver opført flere produktionssystemer, som baserer sig på den gammel-dags produktionsform med brug af vækstoffremmere.

Christian Mejdahl (V):

Skal ministerens svar forstås sådan, at ministeren overvejer at lovgive om, hvilke staldsystemer der skal bruges og benyttes, og vil ministeren så i den forbindelse også tage ansvaret for, at disse staldsystemer måske er forældede om ti år, og ansvaret for de konsekvenser, som det så får?

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen):

Til hr. Jørn Jespersen vil jeg sige, at en minister kommer jo selvfølgelig altid, hvis et folketingsudvalg beder om det. Det må jo ligge i sagens natur.

Regeringen er faktisk optaget af det her. Vi er optaget af en dynamisk udvikling på det her område; det synes jeg klart er fremgået.

Det fører så direkte over til det spørgsmål, som hr. Christian Mejdahl stillede, og der er mit svar: Nej, det er jo netop ikke mig, som skal gøre mig til herre over, hvilket staldsystem den enkelte landmand ønsker at operere i, og hvor han mener, der er kvaliteter i det.

Men det, jeg gerne vil sikre, er, at de staldsystemer, som vi har, som udgangspunkt altid har den største dyrevelfærd. Nogle foretrækker så den ene måde, nogle foretrækker den anden måde. Jeg synes, det ville være urimeligt, hvis det skulle være politisk bestemt.

Men det, jeg synes der er utrolig vigtigt, og det signal, jeg meget, meget gerne kraftigt ville sende af sted, er, at her har den enkelte landmand også en forpligtelse, når der nybygges, når der tilbygges, når der ombygges, til at se sig rundt og finde ud af: Hvor er den største dyrevelfærd? Hvad er der nu af nye landvindinger på det her område? Og så skal de implementeres.

Her ser jeg gerne, at vi når et hundrede procent, og når vi det ikke ad frivillighedens vej, kan vi også blive nødt til at kigge på det område, så vi stikker til dynamikken.

Margrete Auken (SF):

Det er lidt mærkeligt, at når vi har industriudbygninger osv., så er – jeg ved ikke, hvad Ven-

stre er – men altså hverken regeringen eller vi andre bange for at gå ind og sige, at der er forbud, og der er påbud, og der skal man gøre sådan, og der skal man gøre sådan.

Indimellem har man så taget fejl. Det er jo sjældent, at det sker helt med henblik på, hvad der er bedst for miljø og i det her tilfælde landbrug med dyr. Nu lyder det, som om ministeren siger: Når det gælder landbruget, må man ikke stille sådan nogle krav. Så kan man håbe det bedste, og man kan have nogle gode samtaler.

Jeg er ikke i tvivl om, at ministeren er fremragende til at have sådan nogle gode samtaler. Men hvorfor skal landbruget behandles med sådan en ekstraordinær nænsomhed i forhold til industrien?

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg vil gerne sige, at sådan kunne det svar, jeg gav, næsten ikke høres. Det nægter jeg næsten at tro på.

Jeg prøver igen: Vores nuværende lovgivning stiller nogle forholdsvis præcise krav i forhold til dyrevelfærd; der er klart givet udtryk for, at det er minimumskrav. Det kan kun gå i dynamisk retning, tror jeg jeg har fået understreget op til mange gange nu. Mit konkrete svar til hr. Christian Mejdahl var: Jeg skal ikke gå ind og beslutte i forhold til detaljerne i et staldsystem, hvad der er bedst, og hvad der er dårligst.

Der er forskellige måder. Drejer det sig om løsgående køer, kan man finde op til mange forskellige staldsystemer. Nogle ønsker at gøre det på den ene måde, nogle ønsker at gøre det på den anden måde. Men det forhindrer ikke, at det er minimumsregler, vi har. Og jeg tror, fru Margrete Auken skal være klar over, at vi kommer ud i noget teknisk meget kompliceret her.

Det betyder ikke, at der så kan være nogle staldsystemer, som dyrevelfærds-mæssigt kan være dårligere end andre i forhold til nyudviklingen. Det, det handler om, er, at der rent praktisk er forskellige måder, man gør tingene på. Og det er dér, jeg synes, ansvaret ligger hos den enkelte landmand.

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil godt spørge i forlængelse af hr. Christian Mejdahls spørgsmål, om det er sådan, at regeringen overvejer at indføre et forbud imod visse byggerier, visse staldsystemer, der måtte være så belastende for det dyreetiske, at man finder det nødvendigt af den grund. Altså at vende

tingene om og så sige, at hvad angår en række ting, er det bondens frie valg, hvad man vil bygge, hvilke staldsystemer man vil have, men at der er nogle, der er så belastende, at dem vil man ikke anvende.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Det kan kun blive det samme svar, som der er givet hidtil. Vi ønsker dynamik på det her område. Er der staldsystemer, som i dag er lovlige, som vi må sige, at det burde de ikke være med den viden, som vi har nu, skal vi selvfølgelig kigge på det. Der er i øvrigt også nogen EU-harmonisering på det her område.

Så altså det, jeg synes man skal være klar over, er, at det er den dynamiske udvikling, som er hovedfaktoren i det her, og her har regeringen i forhold til dyrevelfærd et meget højt ambitionsniveau.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 246

12) Til fødevareministeren af:

Jørn Jespersen (SF):

»Vil ministeren følge anbefalingen fra et WHO-møde, hvor 70 forskere fra hele verden anbefaler, at alle dyr i landbrugsproduktionen fremover bør vokse op helt uden antibiotiske vækstfremmere i foderet – og rejse forslaget i EU og i Codex Alimentarius?«

Jørn Jespersen (SF):

Det er jo et spørgsmål, som er stillet for et stykke tid siden, men som vi ikke har fået svar på, fordi det ikke kunne lade sig gøre sidste onsdag, og det blev så berørt i den åbne spørgetid.

Derfor har jeg kun behov for nu at få helt klart bekræftet, at ministeren på det kommende rådsmøde i EU vil rejse et forslag om, at man på EU-plan forbyder alle antibiotiske vækstfremmere, uden at det behøver at afvente yderligere undersøgelser, fordi man ud fra et forsigtighedsprincip må sige: Vi ved nok nu til at sige, at her er der en stor risiko for sundheden og for brugerne, og den tvivl bør komme sundhed og forbrugere til gode.

Jeg synes, det er ekstra vigtigt at få det bekræftet efter de sidste dages forlydender om, at man nu er parat med et forslag om afgifter, fordi det muligvis kan hjælpe temmelig meget i Danmark; men hvis vi skal løse problemet for

alvor, er det jo vigtigt at gøre det på EU-plan. Derfor vil vi gerne have klarhed.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg er enig med hr. Jørn Jespersen i, at ud over et dansk niveau er der et EU-niveau, i realiteten er der vel et internationalt niveau her, og der skal arbejdes på alle niveauer.

Jeg vil gerne bekræfte, at jeg vil bruge udtalelsen fra WHO til endnu en gang at rejse sagen på det kommende EU-landbrugsministerråds-møde, som, så vidt jeg husker, er den 17., 18. og måske også den 19. i denne måned. Så denne sag vil blive sat på dagsordenen endnu en gang på foranledning af Danmark.

Jørn Jespersen (SF):

Tak for det tilsagn.

Nu ved jeg godt, at det er meget svært og meget sjældent at få en minister til åbent at indrømme, at man har ændret strategi. Derfor skal jeg bare sige – og så kan ministeren jo svare på det, hvis han føler anledning til det – at jeg også opfatter svaret på den måde, at der er tale om, at det, ministeren vil sige på rådsmødet, er, at nu har vi efter dansk opfattelse tilstrækkelig viden til at forbyde alle antibiotiske vækstfremmere uden at afvente undersøgelsen af stofferne ét for ét.

At man så vil forsætte undersøgelserne, synes jeg er helt o.k., så kan det jo være, man kommer frem til, at der ikke viser sig at være nogen risiko. Det tror jeg nu ikke man gør. Men forbudet behøver efter dansk opfattelse ikke at afvente yderligere undersøgelser; vi ved nok. Jeg går ud fra, at det er det, ministeren vil fremføre på det kommende rådsmøde.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Det mærkelige er, må jeg sige, at jeg oplever i realiteten ikke, at det er mig, der har ændret strategi, men måske nærmere hr. Jørn Jespersen.

Jeg har hele tiden argumenteret for, at målet er et forbud mod antibiotiske vækstfremmere i EU og gerne over hele verden. Jeg har bare hele tiden sagt, at hvis vi skal bevare seriositeten i det her, kan vi ikke lave et ensidigt dansk forbud. Jeg så gerne, at vi lavede – kunne man sige – et ensidigt EU-forbud. Det har jeg faktisk ofte gjort mig til talsmand for.

Så jeg har ikke på nogen måde ændret strategi. Min målsætning har, fra vi begyndte at diskutere det her, været et EU-totalforbud

omkring antibiotika i foderet. Så strategien er nøjagtig den samme, som den altid har været.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg vil bare sige to ting. For det første: Hvis ministeren dukker tilbage i Folketingstidende, vil han se, at SF's sidste beslutningsforslag for området faktisk opfordrede til et forbud på EU-plan; så der er ingen uoverensstemmelser mellem os.

Så skal jeg sige, at jeg betragter ministerens svar som en bekræftelse på, at det, ministeren vil fremføre på det kommende rådsmøde, er et forslag om, at der efter dansk mening er grund til og belæg for at forbyde alle antibiotiske vækstfremmere på basis af den viden, vi har nu.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Danmark har hele tiden været af den opfattelse, at ved at bruge antibiotika i foder løber vi en unødvendig risiko. Det synspunkt tror jeg ikke der er nogen i EU – blandt EU-kollegerne – som er i tvivl om.

Danmark har også hele tiden været kendt for at være i førertrøjen, når det gælder forskning, når det gælder diskussion netop omkring det her, så jeg oplever ikke, at der er noget problem. Det store arbejde, vi har lavet herhjemme med overvågningscentre osv. har jo netop været for at kunne have ekstra argumenter i bestræbelserne på at få et totalt forbud mod antibiotiske vækstfremmere i EU og over hele verden for den sags skyld.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 247

13) Til fødevareministeren af:

Jørn Jespersen (SF):

»Kan ministeren bekræfte oplysninger fra medicinalindustrien om, at man ikke er i stand til at udvikle ny antibiotika lige så hurtigt, som bakterierne bliver resistente, bl.a. på grund af brugen af vækstfremmere over for de typer, som findes på markedet – og hvilke politiske konsekvenser vil ministeren i givet fald drage?«

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Det er korrekt, at videnskaben og den farmaceutiske industri er kommet til den erkendelse, at vi i fremtiden ikke vil kunne udvikle nye

effektive antibiotika, lige så hurtigt som bakterierne udvikler resistens, hvis takten i bakterieresistensudviklingen forsætter som hidtil.

Der er derfor behov for at bevare effekten af de antibiotika, som vi har til rådighed i dag, så længe som overhovedet muligt. Den bedste metode til at bevare effekten af antibiotika er at anvende dem korrekt og specielt at vise mådeholdenhed.

Jørn Jespersen (SF):

Tak for det svar.

Jeg skal så bare spørge, om det i tillæg til det også er muligt for ministeren at bekræfte, at der ikke er nogen antibiotika, som i dag bliver brugt i vækstfremmere, og som lægerne ikke mener de på et tidspunkt også får brug for til human behandling.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg kan ikke svare på det spørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 248

14) Til fødevareministeren af:

Jørn Jespersen (SF):

»Kan ministeren bekræfte oplysninger fra WHO om, at der er fundet alvorlig resistens hos en salmonellabakterie, som var blevet resistent på grund af forkert brug af medicin til dyr, og hvilke konsekvenser i forbindelse med handlingsplanen for bekæmpelse af salmonella og andre bakterier i fødevarer agter ministeren på denne baggrund at drage?«

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg kan bekræfte, at der i England er observeret begyndende udvikling af resistens over for en ny type antibiotika, der kaldes quinoloner. Quinoloner anvendes bl.a. til behandling af patienter med salmonellainfektion. Hvis bakterien er resistent over for quinoloner, kan det føre til mere komplicerede sygdomsforløb og i værste fald til patientens død på grund af behandlingssvigt.

Det er vigtigt at understrege, at der findes andre behandlingsmuligheder end quinoloner, når man taler om salmonella. Ikke desto mindre er det af stor betydning at forebygge udvikling af resistens over for antibiotika hos salmonella.

Der er endnu ikke blevet påvist quinolonresistente salmonella på husdyr i Danmark, og resistensniveauet for salmonella hos danske husdyr er generelt lavt sammenlignet med forholdene i de fleste andre lande.

Salmonella findes i husdyr og udvikler ligesom andre bakterier resistens over for de antibiotika, der anvendes til dyr. Quinoloner er godkendt til behandling af husdyr i det meste af verden og således også i Danmark, men det er væsentligt at huske på, at quinoloner ikke anvendes som vækstfremmere. Det betyder, at quinoloner kun kan benyttes, hvis dyrlægen receptordinerer dem til behandling af syge dyr. Stoffet er særdeles effektivt til behandling af en lang række sygdomme hos husdyr, men da det er relativt dyrt, har det hidtil kun opnået begrænset anvendelse i Danmark. Det udgør således mindre end 1 pct. af forbruget i 1996.

Der er ikke belæg for at sige, at resistensudviklingen i Danmark i særdeleshed skyldes forkert brug af antibiotika, hvis man dermed mener uhensigtsmæssig eller ulovlig brug.

Syge husdyr skal som før sagt behandles. Der vil derfor altid være en risiko for at udvikle en resistens, hvis dyr, der behandles med antibiotika, samtidig er bærere af salmonella. Derfor er den bedste måde at forebygge resistens over for salmonella på at få forekomsten i husdyrene mest muligt reduceret. Det er jo netop også filosofien bag den danske handlingsplan til bekæmpelse af salmonella.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg synes ikke, ministeren var særlig konkret med hensyn til, hvilke politiske initiativer han vil tage på baggrund af denne i hvert fald relativt nye viden.

Det handler jo både om at lave en produktion i landbruget, som forhindrer udviklingen af resistente bakterier, så langt som det nu lader sig gøre, og om, hvordan man forholder sig til salmonellaproblemerne, når de eksisterer.

Vi har godt nok en handlingsplan i dag, som jo ikke har vist sig voldsomt succesrig indtil nu, og som har medført den situation, at myndighederne i dag har kendskab til, at bestemte besætninger er inficeret med salmonella, uden at de griber ind.

Så det kunne jo være, at denne nye viden burde føre til, at man var mere restriktiv med hensyn til distribution på markedet af fødevarer, som er salmonellainficeret. Jo værre salmonellainfektionen er, jo større grund er der jo til

at være meget restriktiv med, hvilke fødevarer der bliver distribueret.

Derfor vil jeg gerne spørge igen: Hvilke politiske initiativer agter ministeren at tage på baggrund af denne viden?

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg synes faktisk, vi har taget initiativer.

Punkt 1: Vi har gennemført salmonellahandlingsplanen, som er hr. Jørn Jespersen velbekendt. Punkt 2: Vi har sikret, at der er så højt et informationsniveau som overhovedet muligt fra Statens Veterinære Serumlaboratorium til den enkelte dyrlæge; vi har til stadighed sikret et meget højt informationsniveau den vej rundt. Punkt 3: Man må også forstå, at vi i forhold til den nye lov om netop sygdomsbehandling af dyr har ført en konsekvent politik i Danmark: sundhedsrådgivningsaftaler og de andre ting.

Vi prøver faktisk til stadighed at være restriktive, men med den indgangsvinkel, at antibiotika er et godt middel, som først og fremmest eller faktisk kun skal bruges til behandling af syge mennesker og dyr. Derfor anlægger vi en generel restriktiv indgangsvinkel til brugen af det.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg forstår, at myndighederne nu planlægger at udbygge en stikprøvekontrol af importerede fødevarer.

Vil det være sådan, hvis man i kraft af denne stikprøvekontrol opdager inficerede partier af fødevarer, at man så forbyder, at de bliver markedsført, før de eventuelt måtte være varmebehandlet? Eller vil man fra ministerens og myndighedernes side bare sige: O.k., nu har vi fået et indtryk af niveauet, så kan varerne komme ud til forbrugerne, og så må vi se, hvor mange der bliver syge?

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Fødevareministeriets vigtigste opgave er at være med til at sikre, at vi har sunde og sikre fødevarer i de danske forretninger, og det er sådan, at hvis vi kan konstatere, at mennesker kan blive syge, vil vi selvfølgelig reagere på det.

Jørn Jespersen (SF):

Hvis man har taget stikprøver og fundet ud af, at man altså har et parti fødevarer, som er inficeret med f.eks. salmonella, ved man vel, at det ikke er sunde og sikre levnedsmidler.

Betyder ministerens svar, at man så vil forhindre, at de kommer på markedet?

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Vi har jo faktisk nogle meget udmærkede paragraffer om myndighedernes ansvar. Jeg tror, vi bliver nødt til at erkende, specielt når vi taler salmonella, at dér har vi simpelt hen et problem, der er for stort. Man kan ærgre sig over, at vi ikke for 10 år siden tog fat i denne problemstilling i Danmark. Det gjorde vi altså ikke, men vi gjorde det så for et par år siden med den konference, jeg holdtovre i Eigtveds Pakhus, hvor vi for første gang af forskerne og eksperterne fik en model for, hvordan vi kan få nedbragt salmonellaen i Danmark, og målet er helt sikkert, at når vi kommer ned i niveau, vil vi kræve varmebehandling, så vi får sikret, at det sidste også bliver salmonellafri. Det har været målet for salmonellahandlingsplanen, som er i fuld gang med at blive gennemført.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 249

15) Til fødevareministeren af:

Kristen Touborg (SF):

»Hvor længe har ministeren været bekendt med, at salmonellabakterier kunne udvikle resistens mod antibiotika som følge af forkert brug af medicin?«

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Det har, lige fra antibiotikaen blev opfundet kort efter Anden Verdenskrig, været kendt, at bakterier, der bekæmpes med antibiotika, kan udvikle resistens. Hvis spørgeren med »forkert brug« af antibiotika mener overdreven brug, har det også længe været kendt blandt læger og dyrlæger, at overdreven brug af antibiotika kan føre til en hurtig udvikling af et højere niveau af resistens hos bakterier. Salmonella er ingen undtagelse fra denne regel.

Det er således vigtigt at undgå en unødigt eller overdreven brug af antibiotika til sygdomsbehandling eller forebyggelse. Det kræver, som vi før har været inde på, uddannelse, oplysning og vejledning af de personer, der har retten til at skrive recepter, dvs. dyrlæger og læger.

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil godt takke ministeren for svaret, og så vil jeg godt vende mig til de antibiotiske vækstfremmere. Situationen i Sverige er den, at der skete et meget stort fald i salmonellaniveauet, samtidig med at man forbød de antibiotiske vækstfremmere. Giver det stof til eftertanke? Arbejder regeringen med det spørgsmål, at der kan være en tæt sammenhæng mellem, at man ikke mere bruger vækstfremmere i Sverige, og at de har fået et meget lavt salmonellaniveau derovre?

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg er sikker på, at vi også i Danmark er opmærksom på den situation i Sverige. Jeg vil i øvrigt gerne gøre opmærksom på, at da vi lavede vores salmonellahandlingsplan, brugte vi jo bl.a. og havde jeg nær sagt, ikke mindst de svenske erfaringer. Hvis jeg ikke husker helt galt, var der også svenske eksperter med til den konference, jeg omtalte før, så det er klart, at viden på det her område i Sverige vil vi selvfølgelig forsøge at bruge i Danmark.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 250

16) Til fødevareministeren af:

Kristen Touborg (SF):

»Vil ministeren straks følge anbefalingen fra et forskermøde i WHO om at forbyde enhver brug af bredspektrede antibiotika til behandling af syge dyr?«

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at anbefalingerne fra WHO ikke lyder på at forbyde brugen af bredspektrede antibiotika til behandling af syge dyr, men på at begrænse denne brug.

Et generelt forbud mod anvendelsen af bredspektrede antibiotika ville have den meget uheldige virkning, at dyr i nogle tilfælde ikke kunne behandles for deres sygdomme. Det er den praktiserende dyrlæge, der beslutter, hvilket antibiotikum der skal anvendes i en given behandlingssituation. Valget af det bedste og mest virksomme antibiotikum beror på mange forskellige forhold, som jo selvfølgelig indgår i dyrlægens faglige overvejelser om en given behandling.

Det er min hensigt at sørge for, at dyrlæger opfordres til gennem ansvarlig og bevidst behandlingsrutine at begrænse brugen af antibiotika, herunder de bredspektrede antibiotika, mest muligt. Statens Veterinære Serumlaboratorium har i den forbindelse formuleret nogle faglige retningslinjer for dyrlægers brug af antibiotika som forslag til valget af antibiotika i henhold til faglige prioriteringskriterier. Statens Veterinære Serumlaboratorium sørger for, at de praktiserende dyrlæger er bekendt med disse konkrete retningslinjer for valget af antibiotika i en given behandlingssituation, og at de har mulighed for at få laboratoriehjælp til at stille en præcis diagnose.

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret og beklage, hvis jeg har stillet et lidt uklart spørgsmål; det er naturligvis et spørgsmål om at begrænse.

Jeg vil godt spørge ministeren, om han finder, det er tilstrækkelige initiativer, der er taget. Jeg må erkende, at jeg ikke var bekendt med regeringens udmeldinger til dyrlægerne, men jeg vil så spørge her: Er det efter ministerens opfattelse tilstrækkelig bekendtgjort over for dyrlægesystemet, at de skal omgås de bredspektrede antibiotika meget forsigtigt?

Jørn Jespersen (SF):

Hvis vi skal være helt præcise med, hvad det er, der er foreslået ifølge det Ritzautelegram, der refererer det pågældende WHO-møde, så anbefaler man samlet fra mødet, at der kun bruges de gamle, smalle typer antibiotika til dyr, hvis det er nok til at gøre dem raske, og så var der amerikanske forskere, som foreslog, at de nye bredspektrede typer kun må bruges til mennesker, altså et forbud mod at bruge dem til dyr. Så er vi vist nogenlunde enige, hvis ellers referatet er rigtigt af, hvad det er, der er foreslået.

Men jeg synes også, vi skal se det her i EU-sammenhæng igen, for jeg er helt enig med ministeren i, at niveauet i Danmark givetvis er langt højere end gennemsnittet i EU, men igen det hjælper jo ikke ret meget på det samlede problem, for problemet krydser grænserne.

Der er en forsker på Landbohøjskolen, som har udtalt, at der er så store problemer i det sydlige Europa, hvor man har brugt meget medicin til dyrene, at en lang række dyresygdomme visse steder er næsten umulige at

behandle, og hvis det så oven i købet spredt sig til menneskelige sygdomme, er vi jo ilde stedt.

Derfor er spørgsmålet: Vil ministeren følge det her spørgsmål op for at begrænse, lad os sige, brugen i hele EU og tage nogle initiativer til at sikre det?

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Jeg må sige i relation til WHO-konferencen, at jeg endnu ikke mig bekendt i hvert fald har modtaget de endelige papirer i ministeriet. Det er pressemeddelelser, som vi indtil nu opererer på, men de er jo så til gengæld, kan man sige, også alvorlige nok.

Men jeg synes, man skal forstå, at det jo ikke kun er antibiotika i foder, vi taler om, når vi diskuterer de her ting i EU; det er medicin bredt. Hormonerne har været velkendt, og det europæiske standpunkt på dette område har været velkendt. Der er holdt op til flere konferencer i europæisk regi, som ikke kun har haft hormoner eller antibiotika som indgangsvinkel, men har haft en bredere indgangsvinkel, hvilken vi vel også har diskuteret nu her i en times tid, nemlig at antibiotika er noget, der skal bruges med varsomhed. Det skal som udgangspunkt bruges til syge dyr og til syge mennesker.

Til hr. Kristen Touborg vil jeg sige, at jeg har stor tiltro til, at vi gør det på den bedst tænkelige måde, men det er jo på dette område som på så mange andre områder, at vi hele tiden må opdatere vores viden og handle i forhold til ny viden. Men det er jo ikke noget, vi har sat i gang på baggrund af de sidste par dages debat; det er faktisk noget, som går lidt længere tilbage.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 253

17) Til fødevareministeren af:

Kristen Touborg (SF):

»Mener ministeren, at man politisk ud fra et forsigtighedsprincip kan beslutte at forbyde alle antibiotiske vækstoffremmere, før alle stofferne er undersøgt enkeltvis?«

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Et ensidigt dansk totalforbud mod alle vækstoffremmere uden dokumentation for risikoen vil stride mod EU-retten og kan i øvrigt være

erstatningspådragende, således at Danmark forpligtes til at betale erstatning til de industrier og landmænd, som vil lide ved et totalforbud. Et medlemsland har derimod mulighed for at anvende beskyttelsesklausulen jf. tilsætningsstofdirektivet artikel 11, hvis det kan dokumenteres, at anvendelsen af et tilsætningsstof udgør en fare for menneskers eller dyrs sundhed eller for miljøet.

Derfor undersøger Danmark de antibiotiske vækstoffremmere, og de har naturligvis rangorden, således at de, der har størst slægtskab med humanmedicinske antibiotika, undersøges først. Ved årsskiftet 1997-98 kommer resultatet for så vidt angår Virginiamycin og Tylososin fosfat.

Endvidere blev tilsætningsstofdirektivet ændret ved et rådsdirektiv i juli 1996. Som en konsekvens af ændringen skal de antibiotiske vækstoffremmere, der før var permanent godkendt på bilag 1, revurderes hver tiende år, således at producenten skal dokumentere, at den pågældende antibiotiske vækstoffremmer lever op til godkendelseskravene. Dette er med til at sikre, at stofferne lever op til den videnskabelige udvikling.

Danmark ville med et totalforbud sælge ud af den seriøsitet, der indtil nu har åbnet omverdenens øjne for de problemer, der er med antibiotiske vækstoffremmere. Min løsning går ud på at afgiftsbelægge de antibiotiske vækstoffremmere, således at forbruget i Danmark reduceres og den bevidstløse tilsætning af antibiotiske vækstoffremmere ophører, samtidig med at vi arbejder internationalt.

Derudover vil jeg fortsætte i sporet med at undersøge de enkelte antibiotiske vækstoffremmere, undersøge resistensen op gennem hele fødekæden og i øvrigt forske i alternativer til vækstoffremmere.

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil godt takke ministeren for svaret. Nu er spørgsmålet stillet for en halv snes dage siden, og derfor er der sket en glædelig udvikling i mellemtiden, som jeg samtidig godt vil kvittere for.

Men jeg vil også stille ministeren det spørgsmål: Når det nu er sådan, at det er retspolitisk umuligt at indføre et generelt forbud for Danmark, er det så sådan, at afgiften, som regeringen opererer med, vil få den samme effekt, som et reelt forbud ville have haft? Når jeg spørger, er det, fordi jeg finder, at der i dagens aviser gives lidt forskellige vurderinger af, hvad det

er, regeringen vil, hvad enten det er skatteministeren, man har spurgt, eller det er landbrugsministeren.

Jørn Jespersen (SF):

Først vil jeg gerne sige til fødevareministeren, at jeg har svært ved at se, at der i spørgsmålet står noget om et ensidigt dansk forbud. Der er også i EU noget, der hedder et forsigtighedsprincip, og det skulle oven i købet være blevet styrket i Amsterdamtraktaten, så derfor kunne man sige, at man står stærkere på den linje.

Vi har været inde på det tidligere i dag, og jeg tror ikke, vi kommer så meget længere ad det spor. Vi må vente på referatet fra det næste rådsmøde og se, hvad der er sket dér, og håbe, at ministeren er kommet et stykke videre i sit arbejde med at overbevise de andre om, at vi skal have et totalforbud på EU-plan.

Jeg vil godt følge hr. Kristen Touborgs spørgsmål op med hensyn til afgiften. Vil ministeren, når afgiften er blevet indført og det måtte vise sig, at der stadig væk bliver brugt betydelige mængder af vækstoffremmere, være enig i, at den er for lav og derfor medvirke til at forhøje afgiften, hvis den situation skulle opstå?

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen):

Der er ingen tvivl om, at et forbud selvfølgelig er at foretrække. Undervejs til det forbud er afgiften sammen med de initiativer, som landbruget selv har foretaget, et instrument, som vi kan benytte os af. Målet med en afgift er selvfølgelig at fjerne brugen. Det er det, som det arbejde, vi er i gang med i øjeblikket, koncentrerer sig om, og vi vil hurtigst muligt fremsætte et lovforslag for Folketinget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 330

18) Til fødevareministeren af:

Kristian Thulesen Dahl (DF):

»Hvorfor anvendte ministeren ikke Danmarks mulighed for at fremkomme med et såkaldt hængende veto i forbindelse med forhandlingerne med de øvrige EU-lande om de nye fangstregler for fiskeriet torsdag den 30. oktober 1997?«

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): På baggrund af de synspunkter, der blev fremlagt af partierne i Folketingets Europaudvalg den 24. oktober, søgte og fik regeringen på mødet den 29. oktober mandat til at arbejde for en udsættelse af forslaget vedrørende tekniske bevaringsforanstaltninger.

Hvis forslaget på trods af bestræbelserne på at udsætte beslutningen blev sat til afstemning, agtede regeringen i overensstemmelse med flertallet i Europaudvalget at stemme imod forslaget.

Forslaget vedrørende tekniske bevaringsforanstaltninger mødte tilslutning fra alle øvrige 14 medlemslande. Set med danske øjne var forslaget ikke tilstrækkelig afbalanceret og derfor ikke tilfredsstillende. Derimod indebar forslaget efter regeringens opfattelse ikke, at Danmark med rimelighed kunne påberåbe sig vitale danske interesser. Drøftelserne i Folketingets Europaudvalg viste, at et flertal i udvalget delte denne vurdering.

Det forslag, som Rådet vedtog den 30. oktober, indeholdt fælles fiskeriregler i EU. På vigtige punkter er de nye regler et skridt hen imod en større bæredygtighed i fiskeriet for EU som helhed. Det er regeringens opfattelse, at der ud fra en samlet vurdering af forslaget og dets konsekvenser ikke var grundlag for at påberåbe sig vetoretten.

I øvrigt må jeg gøre opmærksom på, at et såkaldt hængende veto, som der er refereret til i spørgsmålet, er et ukendt begreb i EU-sammenhæng.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak til ministeren for besvarelsen.

Vi er jo alle bekendt med baggrunden for sagen og med de to møder, der har været i Europaudvalget om den, og jeg må sige til ministeren, at Dansk Folkeparti selvfølgelig under ingen omstændigheder er tilfreds med den indsats, der er gjort på dette område. Vi har også under møderne i Europaudvalget været af den opfattelse, at Danmark burde nedlægge veto.

Begrebet hængende veto er blot et udtryk for, at man varsler et veto og så forhandler videre. Det er det, der er ment med begrebet, men det kan godt være, at ministeren ville formulere det anderledes.

Jeg vil gerne spørge ministeren om to ting. For det første: Når ministeren siger, at denne sag ikke er af vital interesse for Danmark, vil

jeg spørge, hvorfor den egentlig ikke er det. Hvornår mener fødevareministeren, at der inden for hans ressortområde vil kunne være tale om en sag, der er af vital interesse for Danmark? Vi har at gøre med et område, hvor den danske fiskeripolitik efter en del partiers mening kastes årtier tilbage, og derfor kan jeg egentlig ikke forstå ministerens udgangspunkt i denne sag. Jeg vil gerne høre, hvornår ministeren overhovedet mener, at der inden for dette politiske område vil være tale om en vital interesse for Danmark.

Det andet spørgsmål, jeg gerne vil stille ministeren, er på baggrund af, at statsministeren har udtalt, at fødevareministeren stod med et håbløst mandat fra Europaudvalget: Enten kunne man få udsat sagen, eller også måtte man stemme nej. Jeg vil gerne spørge, om det er udtryk for, at regeringen havde fundet det bedre, hvis Europaudvalget måske imod regeringens vilje havde udstyret regeringen med en pligt til at nedlægge veto i denne sag. Ville det have gjort, at statsministeren og regeringen i det hele taget ville have følt, at man havde stået i en bedre situation, siden statsministeren altså nu går på banen og siger, at fødevareministeren stod med et håbløst mandat fra Europaudvalget?

Keld Albrechtsen (EL):

Vi er vel alle sammen enige om, at det var et meget alvorligt nederlag, som ministeren led på fiskeriministermødet i denne sag, og vi må have fundet ud af, hvorfor det kunne gå så galt.

Derfor vil jeg godt spørge ministeren, om det stod klart for ham, da han fik det mandat, som statsministeren med rette har kaldt håbløst, at der ikke var udsigt til, og at der ikke var nogen som helst rimelig sandsynlighed for, at ministeren kunne undgå at blive stemt ned.

Det synes jeg er meget afgørende for bedømmelsen af, hvordan vi skal reagere på ministerens håndtering af denne sag, for hvis ministeren har vidst, at mandatet var håbløst, vil jeg mene, at det er en meget alvorlig sag for ministeren.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg tror, at ingen, der deltog i de to nævnte møder i Europaudvalget, kunne undgå at være klar over, at jeg anså det for at være en særdeles vanskelig situation. Derfor bad jeg også om det mandat, som jeg gjorde, om fredagen. Det kunne jeg så ikke få, og det resulterede i, så vidt jeg

husker, onsdagens møde, hvor jeg så fik et mandat med bred tilslutning.

Hvad kan man vide på forhånd, før man starter nogle forhandlinger? Man kan jo ikke vide noget præcist om, hvor forhandlingerne ender, for hvorfor skulle man så overhovedet forhandle? Men at det ville blive vanskeligt, tror jeg ikke, der var nogen, der var i tvivl om.

Så spørger hr. Kristian Thulesen Dahl: Hvornår er tingene vitale? Det tror jeg ikke der kan gives en entydig definition på, ligesom der heller ikke kan gives en entydig definition på, hvad det er for en situation, der i givet fald ville kunne udløse et dansk veto.

Med hensyn til at være bombet 10 år tilbage og andre meget værdiladede udtryk, som er blevet brugt i denne debat, vil jeg sige, at den opfattelse deler jeg ikke, og det må selvfølgelig stå for spørgerens egen regning.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak til ministeren for besvarelsen. Jeg er nemlig enig med ministeren i, at der ikke findes nogen entydig definition på, hvornår man kan påberåbe sig, at der er en vital interesse for et land, for det er jo landets egen definition, og det er en politisk vurdering, hvornår noget er vitalt.

Det er også derfor, at vi i Dansk Folkeparti finder, at man sagtens fra regeringens side kunne have påberåbt sig vitale interesser i denne sag. Vi kunne ikke af de andre lande være blevet mødt med, at det var noget vrøvl, for det er en politisk vurdering i Danmark, hvornår det er af vital interesse for Danmark. Derfor kunne vi godt have påberåbt os det i denne sag, og det synes jeg er vigtigt at få konstateret under spørgetiden i dag.

Det, der er spørgsmålet, er, hvorfor ministeren ikke finder, at denne sag er af vital betydning. Her savner jeg simpelt hen en redegørelse fra ministerens og regeringens side for, hvorfor man ikke har fundet, at denne sag er af vital interesse for Danmark. Det har jeg ikke hørt. Jeg har kun hørt konklusionen, at den ikke er af vital interesse.

Det andet spørgsmål, jeg havde, og det fik jeg ikke svar på, gik i retning af, om ministeren ville have fundet, at regeringen havde stået i en bedre position, altså ikke i en håbløs position, som statsministeren har udtalt om Europaudvalgets mandat, hvis Europaudvalget måske mod regeringens ønske om mandat havde udstyret regeringen med et krav om, at der skulle nedlægges veto, fordi et flertal så fandt,

at det var af vital interesse. Det synes jeg også er interessant for den debat, som Europaudvalget efterfølgende skal have – jeg tror, det er på fredag – og hvor ministeren vil aflægge mundtlig beretning om sagen.

Det sidste spørgsmål, jeg har, og som jeg gerne vil bede ministeren besvare, er: Det er på det seneste kommet frem, at de hollandske fiskerierorganisationer faktisk heller ikke synes, at det her er en god beslutning. Kan ministeren redegøre for, hvordan hollænderne har stillet sig med hensyn til de spørgsmål, som de selv har rejst?

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg forstår på ministerens svar, at man fra regeringens side godt var klar over, at det forhandlingsmandat, man lod sig påtvinge af V og K, reelt ledte ud i nederlaget.

Så vil jeg godt spørge ministeren: Hvordan kan en ansvarlig minister modtage et sådant mandat? Det fatter jeg simpelt hen ikke, for ministeren kan jo ikke tørre ansvaret af på to partier i Folketinget. Det er regeringens ansvar ikke at bringe sig i en sådan situation, der fører ud i et sådant nederlag. Det går jeg ud fra at ministeren er enig i. Og hvis en regering står i den situation, at den ikke kan få et forsvarligt grundlag igennem, er ministeren så ikke enig i, at så må regeringen stå fast og ikke bøje sig?

Men ministeren bøjer sig og påtager sig dermed ansvaret for nederlaget. Jeg kan ikke fremstille det anderledes, for ministeren har selv indrømmet, at han udmærket godt var klar over, at det ville gå galt.

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen):

Jeg vil sige til hr. Keld Albrechtsen: Jeg tror faktisk, at jeg selv er bedre til at tolke, hvad jeg siger, end den måde, som hr. Keld Albrechtsen tolker det på. Jeg bryder mig ikke om at blive manipuleret med på den måde.

Jeg sagde helt klart før, at jeg ikke tror, der var nogen, der kunne være i tvivl om, at vi var i en vanskelig situation. Jeg sagde også lige så klart før, at hvis man går til nogle forhandlinger, kan man ikke på forhånd vide, hvor de ender. Jeg forsøgte loyalt at følge op på det mandat, som jeg havde fået, og som havde to elementer i sig. Jeg skulle først og fremmest søge at arbejde for en udsættelse, og det har jeg brugt mine kræfter på på rådsmødet. Så jeg behøver ikke nogen til at fortolke hverken mit første eller mit andet svar.

Til hr. Thulesen Dahl vil jeg bare sige: Der er så forskellige opfattelser af denne sag. Regeringen mener ikke, at den var af en sådan dimension, at der skulle søges nedlagt veto. Det var der et flertal i Folketinget som var enig med regeringen i, og det synes jeg sådan set ikke kan fortolkes ret meget. Det var den konklusion, som regeringen kom til. Det var der et flertal, som var enig i.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 321

19) Til trafikministeren af:

Jette Gottlieb (EL):

»Mener ministeren, at moderne sporvognssystemer bør have en rolle at spille i et fremtidigt kollektivt trafiksystem i større danske byer, og hvorledes bør etableringsomkostningerne da i givet fald finansieres?«

Trafikministeren (Bjørn Westh):

Sporvejssystemer er ét blandt flere bud, der kan være på fremtidens kollektive transport i de store byer. Der er andre effektive, attraktive metoder, som man kan bruge: man kan udbygge sporbusser, man kan udbygge busbanenet, man kan lave busprioritering, og alle de ting må indgå i en vurdering af, hvilken trafikforsyning der er den bedste.

Metroen i København er et kollektivt trafiksystem, som er valgt til København på baggrund af grundige analyser. Tilsvarende grundige analyser må man også lave, hvis man skal bruge sporvognssystemer, og det er muligt, at det kan påvises, at de vil udgøre en god løsning i nogle store byer på grundlag af forskellige teknisk-økonomiske analyser.

Med hensyn til finansieringen af sådanne systemer er der ikke på nuværende tidspunkt grundlag for at tage konkret stilling til et ønske herom, for vi ved endnu ikke, om det ville være den mest hensigtsmæssige løsning, fordi det ikke er analyseret.

Jette Gottlieb (EL):

Mener ministeren, at sporvognsrapporten, hvoraf det fremgår, at alle de undersøgte storbyer, hvor sporvognsnettet er blevet etableret, har modtaget statsstøtte i etableringsfasen, er uden betydning? Gør det ikke indtryk, at alle de steder, hvor det faktisk er lykkedes at etablere

moderne sporveje, har det været med en statslig medfinansiering? Kunne det ikke også indebære en statslig medfinansiering i en projekteringsfase, således at man kunne få afklaret, om det var den rigtige løsning?

Trafikministeren (Bjørn Westh):

Mig bekendt er der ikke nogen regler i udlandet, der siger, at man absolut skal støtte et projekt, men man har somme tider støttet et sporvejsprojekt. Hvis man efter en grundig analyse har fundet ud af, at det er det rigtige trafiksystem det pågældende sted, er der nogle eksempler på, at man har støttet det. Det er korrekt.

Jette Gottlieb (EL):

Der er noget, der tyder på, at der er en hurdle med hensyn til at komme i gang med de undersøgelser, fordi de er meget omkostningsfyldte. Men mener ministeren ikke, at etablering af sporveje under alle omstændigheder ville have stor betydning for reduktionen af CO₂-udslippet, og mener ministeren ikke, at det også er en statslig opgave at bidrage til noget sådant?

Trafikministeren (Bjørn Westh):

Nu er den lokale og den regionale trafik jo et decentralt anliggende i Danmark, men det er selvfølgelig også en regerings opgave at sørge for, at CO₂-udslippet bliver så lavt som muligt. Det er muligt, at sporvejssystemer kunne hjælpe med til det, og jeg ville også overveje det, hvis nogle lokale myndigheder spurgte mig om det. Men der har mig bekendt ikke været nogen spørgsmål af den karakter.

Jette Gottlieb (EL):

Nu fremgår det jo af aviserne, at ministeren har været til diskussion i Århus om spørgsmålet, og det fremgår også, at ministeren afviste – næsten kategorisk, står der – at indgå i en sådan debat. Men skal jeg forstå ministerens svar sådan, at hvis der forelå lokale analyser, som lagde op til, at man skulle etablere et sådant system, ville der være mulighed for at få statsstøtte i etableringsfasen? Jeg forstår godt de kommuner, som gerne vil have sådan en forudsætning med, inden de igangsætter et dyrt analyseapparat.

Trafikministeren (Bjørn Westh):

Jeg afviste ikke noget i Århus. Jeg blev spurgt, om jeg ville støtte indførelse af sporvogne i Århus, hvis der kom et forslag om det, og om jeg syntes, det var en god idé med sporvogne.

Og så sagde jeg: Det må I da først gøre op med jer selv.

Hvis man i Århus ønsker sporvogne, er man for min skyld velkommen til at lave sporvognssystem. Det var i og for sig det, diskussionen gik på, hverken mere eller mindre, og det var i øvrigt et meget lille punkt på dagsordenen, og der var mange andre punkter på dagsordenen. Men jeg kan sige, at jeg har fået tilkendegivelser fra borgmesteren om, at de var glade for den diskussion, og det har jeg også fået bekræftet skriftligt siden.

Jeg blev altså spurgt: Hvad mener trafikministeren om sporvejssystemer i Århus? Og jeg sagde: Det synes jeg først og fremmest borgerne i Århus skal være med til at træffe beslutning om.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er meget glad for det, ministeren nu siger, for der må jo være sket det, at borgmesteren i Århus og også Århus Stiftstidende formentlig har misforstået ministerens udtalelser lidt; men det er der jo ingen grund til at træde rundt i. Jeg fik bare på et møde samme aften i Århus det indtryk af borgmesteren, at ministeren havde været noget bastant afvisende, og jeg er glad for, at ministeren ikke var det, men tværtimod faktisk lægger op til en dialog med f.eks. Århus Kommune, hvis Århus Byråd beslutter det.

Jeg vil godt spørge ministeren, om han ikke ved f.eks. at svare på det indlæg, jeg havde i forgårs i Århus Stiftstidende, kunne gøre det klart – også over for offentligheden i Århus – at der ikke er tale om en sådan kategorisk afvisning fra ministerens side.

Trafikministeren (Bjørn Westh):

Som sagt: Ønsker man fra Århus' side et sporvognssystem, må man gøre det op med sig selv, og ønsker man det, vil jeg da gerne være behjælpelig med at vurdere forskellige omstændigheder omkring projektet. Men det er jo ikke det samme som, at jeg på et møde kan sidde og sige, at jeg i øvrigt vil give et eller andet kæmpestort statstilskud. Sådan foregår det jo ikke.

I øvrigt var det en helt overordnet diskussion om, hvad jeg ville mene om sporvogne i Århus, og så sagde jeg, at det måtte man først og fremmest selv finde ud af, og var det noget, man ønskede, måtte man jo diskutere, hvordan man kunne komme videre med det. Mig bekendt i hvert fald kender vi i Trafikministeriet ikke noget til nogen ansøgninger om tilskud til

Århus, så der er ikke taget stilling til det, og der er heller ikke nogen konkret sag. Jeg ønsker heller ikke og kan selvfølgelig heller ikke tage stilling til et projekt, før vi kender projektet nøje og har analyseret det både økonomisk og trafikalt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 322

20) Til trafikministeren af:

Jette Gottlieb (EL):

»Vil ministeren være åben over for at overveje, at staten kan yde økonomisk støtte til at indføre moderne sporvogne, således som det ofte er tilfældet i udlandet?«

Trafikministeren (Bjørn Westh):

Som jeg sagde før, er den lokale og regionale trafik jo først og fremmest et regionalt og lokalt ansvar, og der er i hvert fald ikke lige for tiden nogen diskussioner om medfinansiering af sporvognssystemer, som jeg også har redegjort for tidligere. Men hvis der skulle være et sådant ønske, må der i givet fald være et konkret projekt, og så må dette konkrete projekt først analyseres nøje.

Trafikministeriet har i 1995 sammen med bl.a. Århus Sporveje udarbejdet en rapport om finansiering af kollektiv trafik i Frankrig, Tyskland, England og Sverige, og det er rigtigt, at den viser, at der nogle steder gives statslige tilskud til den slags systemer. Men der er tale om tilskud til engangsprojekter efter grundige overvejelser om, hvilket trafiksystem man i givet fald skal vælge, og så vidt jeg kan se, er der ikke nogen automatik i det. Hvis det viser sig nogle steder i Danmark, at det ville være godt med sporvejssystemer, må vi selvfølgelig overveje det, men initiativet må komme udefra.

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil gerne spørge ministeren på en lidt mere overordnet måde: Mener ministeren, det vil være gavnligt for reduktionen af CO₂-udslippet fra trafikken, hvis man etablerer sporveje i de største byer? Jeg taler selvfølgelig specielt om Århus og København.

Keld Albrechtsen (EL):

Ministeren må forstå, at jeg som århusianer naturligvis har fulgt debatten med overordnet-

lig stor interesse, for det var jo, som om den kommunikationsbrist, der åbenbart har været i mandags i Århus mellem borgmesteren og ministeren, slukkede lidt af lyset for de forhåbninger, der var i Århus om at komme i gang med at få udviklet et sporvognsprojekt.

Jeg vil godt spørge ministeren, om jeg har forstået det helt rigtigt, så jeg kan rejse hjem til Århus og sige til bl.a. byrådsmedlemmerne, at det er vigtigt, at Århus Kommune nu udarbejder et projekt, lægger det på ministerens bord og indbyder ministeren til en drøftelse om det. Jeg er meget vel klar over, at selvfølgelig har ministeren ikke konkret taget stilling på forhånd, men ministeren har altså heller ikke konkret afvist noget som helst på forhånd.

Trafikministeren (Bjørn Westh):

Det er rigtigt, at jeg ikke har taget stilling til noget konkret, hverken positivt eller negativt. Jeg har sagt, at vil man have sporveje, må det først og fremmest bygge på, at man lokalt har et ønske om det, og inden man så kan tage stilling til det, må det være grundigt gennemarbejdet og gennemanalyseret, om det er en god idé.

I det arbejde må selvfølgelig indgå det, som fru Jette Gottlieb peger på, nemlig CO₂-udslippet: Hvad får man ud af det på denne måde? Er der andre trafikløsninger, der måske løser problemet bedre? Det må også ind i overvejelserne, og det er derfor nødvendigt med grundige studier, inden man sætter tingene i værk. Det er ret store projekter, vi taler om.

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil godt supplere med det spørgsmål, om ministeren også er villig til at gå ind som initiativtager, som igangsætter til sådanne ting, netop fordi det er store undersøgelser, der skal til, før man kan nå frem til en beslutning. Jeg vil også gerne dreje diskussionen lidt over til København, for jeg forstod på ministerens svar før, at den umiddelbare opfattelse var, at når vi fik etableret minimetrosystemet, var der ikke brug for sporvogne eller letbaner i København. Men jeg ved, der ligger planer i HT om letbaner, så vil ministeren være parat til at indgå i en drøftelse med HT om eventuel etablering af ringbaner eller radialbaner i Københavnsområdet?

Trafikministeren (Bjørn Westh):

Jeg har ikke afvist at deltage i diskussioner om fornuftige trafikløsninger nogen steder, hverken

om sporvogne eller letbaner i København, Århus eller Odense, eller hvor det kan være. Men jeg har sagt, at jeg synes, det vil være naturligt, hvis man f.eks. i Århus vil drøfte sporveje, at Århus Byråd gør op med sig selv: Er det noget, vi ønsker? Og hvis man så ønsker det, spørger sig selv: Hvordan kommer vi videre med den tanke? Det kan da godt være, at Trafikministeriet kan deltage i en finansiering af en eller anden undersøgelse af det, hvis det er noget, man ønsker, så det vil jeg da gerne overveje.

Det samme i København: Jeg tror ikke, man kan sige, at fordi man bygger en metro, har man løst alle trafikproblemer i København. Jeg tror, vi skal have en fleksibel holdning, og det krav, jeg vil stille til trafikløsninger, er, at hvis man har forskellige former for trafik, og det har vi jo i København – busser, tog og senere metro – skal man have nogle systemer med knudepunkter, hvor man let kan komme fra det ene til det andet system, så der er nogle gode kombinationsmuligheder systemerne imellem. Så kan det godt være, det vil være uøkonomisk at have for mange forskellige systemer, men det må jo netop være noget af det, der indgår i overvejelserne og de undersøgelser, man laver, inden man beslutter sig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):

Skatteministeren (Carsten Koch) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af forskellige skatte- og afgiftslove. (Ændret klagestruktur m.v.). (Lovforslag nr. L 56).

Medlemmer af Folketinget Keld Albrechtsen (EL) og Gert Petersen (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod brug af atomvåben. (Beslutningsforslag nr. B 51).

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 16:

Forespørgsel til justitsministeren [om register-sikkerheden i Schengeninformationssystemet samt om aktivitetsrapporten fra den fælles tilsynsmyndighed i Schengen].

Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Søndergaard (EL).

(Forespørgslen anmeldt 29/10 97).

Anden næstformand (Henning Grove):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 33: Forslag til lov om indgåelse af dobbeltbeskatningsoverenskomst mellem Kongeriget Danmark og De Forenede Mexicanske Stater.

Af skatteministeren (Carsten Koch).

(Fremsat 22/10 97).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Lis Greibe (S):

Efter afslutningen af forhandlingen om dobbeltbeskatningsaftalen mellem Danmark og De Forenede Mexicanske Stater skal Folketinget i dag behandle det lovforslag, der bemyndiger regeringen til endeligt at tiltræde overenskomsten.

I modsætning til de fleste af de tidligere tilsvarende dobbeltbeskatningsaftaler tager denne ikke udgangspunkt i tidligere indgåede aftaler med det pågældende land. Dagens lovforslag er udtryk for, at Mexico har bevæget sig fra at være ret lukket over for udenlandske investeringer til nu at være blevet interessant også for dansk erhvervsliv. Der er dermed opstået et behov for en overenskomst, der regulerer beskattningen af indkomst mellem de to lande.

Som ved de tilsvarende indgåede overenskomster med andre lande er hovedformålet at fjerne de ulemper, som international dobbeltbeskatning ellers ville medføre. Dansk erhvervsliv vil med den foreliggende aftale blive bedre stil-

let og opnå bedre konkurrencevilkår i forhold til virksomheder fra de mange lande, der allerede har indgået tilsvarende overenskomster med Mexico.

Socialdemokratiet anser den forelagte overenskomst for at være gennemarbejdet og uproblematisk, og vi vil anbefale lovforslaget og fremme en hurtig udvalgsbehandling.

Charlotte Antonsen (V):

Venstre er positiv over for det foreliggende lovforslag. Det er til gavn for dansk erhvervsliv, danske byggevirksomheder og vel ikke mindst vores rederivirksomheder, men vi vil naturligvis afvente, om der i forbindelse med udvalgsbehandlingen måtte fremkomme oplysninger, der bør have indflydelse på overenskomsten.

Venstre lægger vægt på, at overenskomsten ikke har tilbagevirkende kraft, og vi kan anbefale en hurtig behandling af forslaget.

Gitte Seeberg (KF):

Jeg kan blot meddele, at Det Konservative Folkeparti kan støtte forslaget.

Kristen Touborg (SF):

Da SF's ordfører på området ikke har mulighed for at være til stede, har jeg lovet at give SF's meldinger til samtlige skatteforslag, og med hensyn til dette forslag kan jeg sige, at SF er positivt.

Bruno Jerup (EL):

Da vores ordfører, hr. Frank Aaen, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre følgende:

Ligesom ved tidligere dobbeltbeskatningsaftaler er vi enige i, at sådanne aftaler er nødvendige og skal indgås eller revideres i de tilfælde, hvor vi har haft en for dårlig aftale. Som det videre er bekendt, er Enhedslisten imod aftaler, der indeholder bestemmelser om skatterabat i form af matchingkredit, og for at få et samlet overblik over brugen af matchingkredit i de dobbeltbeskatningsaftaler, der siden 1994 er godkendt af Folketinget, vil vi i udvalgsarbejdet bede ministeren om en oversigt.

Vores stillingtagen til dette lovforslag vil vi træffe i lyset af en samlet vurdering af udviklingen i de foregående aftaler, men vi er som udgangspunkt skeptiske over for lovforslaget.

Sonja Albrink (CD):

Også CD kan give sin positive tilslutning til dette her forslag. Jeg har dog et lille spørgsmål

til skatteministeren, og det er, om skatteministeren kan fortælle mig, hvornår loven kan træde i kraft, hvis vi når alle tre behandlinger inden jul.

Elisabeth Arnold (RV):

I lighed med de tidligere ordførere vil jeg blot sige, at Det Radikale Venstre også støtter dobbeltbeskatningsaftalen mellem Danmark og Mexico.

Skatteministeren (Carsten Koch):

Jeg skal takke for en velvillig modtagelse af forslaget og tilsige en hurtig udvalgsbehandling; herunder vil fru Sonja Albrink også få svar på sit spørgsmål.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 35: Forslag til lov om ændring af aktieafgiftsloven, aktieavancebeskatningsloven og fusions-skatteloven. (Lettelse af strukturtilpasninger samt aktieafgift af anparter og konvertible obligationer).

Af skatteministeren (Carsten Koch).
(Fremsat 22/10 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jens Peter Verner (S):

Da vores ordfører, hr. Klaus Hækkerup, ikke kan være til stede, skal jeg give udtryk for mit partys synspunkter.

Forslaget om ændring af afgiftsloven indeholder tre dele: afgiftsfritagelse for aktier m.v.,

der overdrages og ombyttes i forbindelse med fusion, spaltning og tilførelse af aktiver og ombytning af aktier m.v., afgiftsfritagelse for aktier m.v. i boligaktieselskaber, og for det tredje udvidelse af afgiftspligten til konvertible obligationer, anparter i anpartsselskaber.

Mit parti kan støtte lovforslaget.

Charlotte Antonsen (V):

Venstre mener, at det er godt at lette beskatningen på erhvervslivet, og dette er jo en lettelse af aktieskatte med 25 mio. kr., så som udgangspunkt vil vi gerne støtte forslaget.

Vi så helst, at man helt fjernede aktieafgiften, og derfor er vi ikke så begejstrede for sidste del af forslaget, som vedrører, at man udvider afgiftspligten til også at gælde konvertible obligationer og anparter. Men vi vil se nærmere på detaljerne i udvalget.

Gitte Seeberg (KF):

Det Konservative Folkeparti er relativt positivt indstillet over for ministerens forslag.

Den første del, som vedrører aktieafgiftsloven, er der tre led i. Det første er afgiftsfritagelse i forbindelse med ombytning, fusion, spaltning og lignende. Det er et forslag, hvor det er godt, at det kommer nu, for det er der bestemt også behov for. Så er der det andet led: afgiftsfritagelse for aktier m.v. i boligaktieselskaber. Der synes vi, det er rimeligt, at der sker en ligestilling med andelsbeviser. Og så er der punkt 3: udvidelse af afgiftspligten for konvertible obligationer, anparter i anpartsselskaber. Og dér må jeg tilslutte mig det, som fru Charlotte Antonsen netop har sagt: Vi ønsker som udgangspunkt denne omsætningsafgift på aktier afskaffet og er derfor ikke interesseret i, at man nu overfører afgiften til også at gælde anparts-selskaber.

Så er der den næste del af lovforslaget om ændringer i aktieavancebeskatningsloven. Der støtter vi, at man giver tilladelse til yderligere succession, som foreslået af ministeren.

Endelig er der spørgsmålet om fusionsskatte-loven, og dér fremgår det af bemærkningerne, at det forslag, som ministeren nu kommer med, er på baggrund af et forslag fra Investeringsfor-eningsrådet. Det er også noget, som Det Kon-servative Folkeparti kan støtte.

Men der er lige den lille hage ved forslaget; det håber jeg vi kan få afklaret under udvalgs-behandlingen.

Kristen Touborg (SF):

Lovforslaget, som det ligger her, lempet beskattningen ved fusioner, spaltninger og aktieombytninger, som der også er flere ordførere, der har været inde på. Den del af lovforslaget er vi imod.

Derudover omfatter det også stramninger ved at indføre afgift på konvertible obligationer og anparter, og det er vi positivt indstillet over for.

Samlet må vi sige, at det er en negativ melding, der kommer fra SF.

Elisabeth Arnold (RV):

Når man kigger på de økonomiske konsekvenser af dette forslag, sådan som de er anslået i den skriftlige fremsættelse med et mindre provenutab på 25 mio. kr. årligt, kunne man måske fristes til at tro, at det her var udtryk for et eller andet finanspolitisk tiltag, altså en lempelse, men det er altså – sådan opfatter jeg det – en modernisering, en tilpasning til de faktiske forhold i samfundet.

Der sker flere og flere fusioner, der sker mange aktieombytninger, og der sker mange handler, som ikke har direkte noget med de klassiske aktiehandler at gøre, eller som er anderledes end disse, og derfor synes vi, det er rimeligt, at man afgiftsfritager den del af aktierne, som har at gøre med fusioner og spaltninger.

På samme måde må vi også sige, at aktier i boligaktieselskaber selvfølgelig skal være noget, der minder om det, man i øvrigt har i boligsektoren.

Til sidst om udvidelse af afgiftspligten til konvertible obligationer og anparter i anpartsselskaber: Her mener vi også, det er en analogi til, at lignende transaktioner skal behandles nogenlunde ensartet, for at man ikke forvrider handelen med de forskellige værdipapirer.

Så vi opfatter bestemt ikke det her hverken som en lempelse eller en stramning i skattemæssig henseende, men som en ligestilling mellem ensartede transaktioner, og i den forbindelse vil vi sige, at vi varmt kan støtte forslaget.

Kim Behnke (FP):

Lad mig starte med at sige, at dette forslag ikke er det, der har ført til allerflest søvnløse nætter i Fremskridtspartiets folketingsgruppe. De tilpasninger i forhold til EU-direktiver osv., som

ministeren sagligt og grundigt redegør for, kan vi fuldt ud tilslutte os.

Vi eller rettere sagt ikke bare vi, men hele Europa, oplever jo i disse år, at virksomheder bliver fusioneret og spaltet osv. på tværs af gamle landegrænser og på tværs af gammel skattelovgivning, og for at vi ikke skal have alt for mange tilløb til, at de etablerer sig i Irland alle sammen, skal vi selvfølgelig have de danske skatteregler tilpasset, sådan at virksomhederne stadig væk føler en tilknytning til Danmark.

Derfor er det også sådan, at når vi ser på det tredje punkt, nemlig den udvidede afgiftspligt til konvertible obligationer og anparter i anpartsselskaber, kan vi tilslutte os den bekymring, som også andre ordførere har givet udtryk for. Ministeren argumenterer grundigt for, at netop konvertible obligationer og de pågældende anparter i mange henseender erstattes eller sidestilles med aktier, og derfor bør der være en tilsvarende afgift, ligesom vi har aktieafgiften. Fremskridtspartiet er af den opfattelse, at aktieafgiften bør afskaffes, og derfor synes vi ikke, at det vil være særlig hensigtsmæssigt, at man udvider den til at omfatte endnu flere.

Men vi vil også godt, inden vi puster os op til den store ideologiske debat, have en lille fornemmelse af omfanget af det her, for hvis disse anpartsselskaber er meget få og små, og hvis det er ubetydelige midler eller antal, det drejer sig om, er vi af den opfattelse, at det ikke er det, der skal hindre os i til sidst at stemme ja til lovforslaget.

Men vi vil bruge udvalgsarbejdet til at få et overblik over, hvordan og hvem det drejer sig om, sådan at vi med god samvittighed kan stemme for forslaget, når det kommer til tredje behandling.

Bruno Jerup (EL):

Da vores ordfører, hr. Frank Aaen, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre følgende:

Dette lovforslag medfører lempelse af aktieafgiften og udvider mulighederne for at undgå beskattning ved strukturrationaliseringer og tilsvarende en lempelse af aktieavancebeskattningen. Det kan vi ikke støtte. Vi ønsker at gå den modsatte vej og sikre et øget bidrag fra erhvervslivet, herunder fra aktieejerne, til samfundshusholdningen. De har i øvrigt rigeligt råd, når vi ser på de enorme kursgevinster, der er på aktier. Desuden er vi altid nervøse for misbrug, når der åbnes nye undtagelser fra de

generelle regler om mulighederne for at udskyde skat.

Endelig rejser dette forslag igen spørgsmålet om EU's betydning for den danske skatte Lovgivning, som vi vil prøve at dyrke lidt ved en anden lejlighed; men vi kan altså ikke stemme for det foreliggende lovforslag.

Sonja Albrink (CD):

Aktieomsætningsafgiften er faktisk en hindring for en fri omsætning af aktier, og i de fleste andre lande er afgiften enten afskaffet, eller også har der aldrig været nogen. Med et marked for aktieomsætning, som stadig bliver mere og mere åbent, bør man overveje helt af afskaffe aktieomsætningsafgiften, for ellers risikerer vi bare, at København helt taber kampen om aktieomsætningen. Børsudvalget talte også i Børsreformens betænkning fra 1995 varmt for en afskaffelse af afgiften, som så ville bringe Danmark på linje med de andre nordiske lande på det punkt.

CD kan heller ikke umiddelbart støtte ideen om at udvide de afgiftspligtige omsætninger til også at omfatte anparter og konvertible obligationer. Det er simpelt hen en forkert udvikling.

Men i CD vil vi selvfølgelig gerne støtte en lempelse af beskattningen i forbindelse med erhvervslivets strukturforandringer, og derfor giver vi også vores støtte til den anden del af forslaget, som tilsigter at gøre det enklere og billigere at gennemføre spaltning og fusion af selskaber.

Det samme gælder den del af forslaget, som forenkler aktieavancebeskatningsreglerne og bringer dem i overensstemmelse med EU's fusionsdirektiv.

Det meste af det her forslag er teknik, og dér skal vi nok også komme overens, men forslaget indeholder altså nogle ting, som vi skal have kigget nærmere på under udvalgsarbejdet, så vi ikke skyder os selv i foden og ødelægger et dansk marked for handel med aktier og anparter, som vi ellers kæmper så hårdt for at få til at blomstre hos os.

Skatteministeren (Carsten Koch):

Efter at have hørt de forskellige ordføreres tilkendegivelser, hvoraf nogle åbenbart går ind for ligestilling til en vis grænse, kan jeg sige, at det her forslag først og fremmest er tænkt som en forenkling, et forsøg på at strømline og gøre fusioner og fissioner og andre strukturændringer lettere for virksomhederne, uden at der

samtidig sker reelle ændringer i besiddelsen af de forskellige aktier.

Efter at have set, hvordan ordførerne har markeret, føler jeg trang til at overveje at foretage en lille fission af forslaget, en opdeling af forslaget for at sikre, at de intentioner, jeg har med det samlede forslag, bliver tilgodeset.

Så jeg vil nok overveje, om man ikke skulle lave en spaltning af det her lovforslag for at få det hele igennem.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 11: Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Aftrapning af lejeværdien over 2 år).

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 21/10 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Skatteministeren (Carsten Koch):

Dette forslag fra Fremskridtspartiet er jo set før. Alt er ved det gamle, og jeg vil også fortrinsvis komme med synspunkter, som er hørt før fra min mund.

Forslaget går ud på, at der skal foretages en hurtig aftrapning – må man nok sige – af lejeværdien over de næste to år, således at lejeværdien helt er afskaffet i 1999. Standardfradraget skal bevares uændret på de 3.000 kr.

Det er, som jeg sagde, en revideret genfremsettelse af L 7 fra sidste samling, som sikkert igen er en revideret fremsættelse af tidligere forslag.

Det begrundes med, at den 20. almindelige vurdering og årsreguleringen pr. 1. januar giver betydelige stigninger i grund- og ejendomsvurderingerne. Vurderingerne er grundlaget for beregninger af både lejeværdi og ejendomsskatter, og stigningen i vurderingen hævdes at indebære betydelige skattestigninger for boligejerne. Videre anføres som begrundelse, at når boligejerne nu skal betale mere i form af højere ejendomsskatter og stigende lejeværdi, så vil det sige, at man fjerner den kompensation for begrænsning af rentefradraget, man gav boligejerne i forbindelse med skattereformen. Alt sammen kendte synspunkter.

Det er heller ikke ukendt, at boligejernes situation rent faktisk er blevet væsentligt forbedret i løbet af de seneste år. Det er blevet meget attraktivt at være boligejer. Det er noget, man altid benægter – det er altså blot kendsgerninger, der peges på. Det er bl.a. derfor, at de samlede ejendomsværdier som følge af den større efterspørgsel, det, at de er blevet mere attraktive, selvfølgelig er steget, og de skønnes at være steget med over 300 mia. kr. siden 1993, en stigning i størrelsesordenen 45 pct. Det være værd at erindre sig.

Det er ikke rationelt dette forslag. Det er vigtigt at huske på, at lejeværdien har sin baggrund i statsskatteloven fra 1903. Det er altså, hvad skal vi kalde det, udtryk for en vis holdbarhed af tankegangen, vi her har med at gøre. Det oprindelige udgangspunkt har været beskattning af den objektive udlejningsværdi, det vil sige, hvad boligen kan udlejes for til tredjemand.

Boligejersens skatteevne er anset for at være forøget med denne værdi i forhold til lejer, der skal betale husleje. Boligejeren kan fratrække renter bl.a. på de lån, som er knyttet til boligen, og nettovirkningen har således været, at boligejeren er blevet beskattet af værdien af den formue, som er bundet i ejendommen, ligesom lejer er blevet beskattet af sin opsparing i f.eks. obligationer – altså udtryk for ligelig behandling.

Lejeværdien af egen bolig er nødvendig for at sidestille skatteydere, der vælger at opspare i deres bolig, med de skatteydere, der opsparer på anden vis. Så enkelt kan det fremstilles. Efter min opfattelse er sparet husleje lige så likvid som renteindtægter fra obligationer.

Gennem en lang årrække har lejeværdien været standardiseret til den procentlejeværdi, som nu foreslås aftrappet. Procentlejeværdien

er betydelig gunstigere end den objektive udlejningsværdi, som jo egentlig burde have dannet udgangspunkt for fastsættelsen af lejeværdien.

Ved finanslovforliget for 1996 blev standardfradraget, som gives til ejere af en- og tofamiliehuse, forøget fra 2.000 til 3.000 kr. Det gav boligejerne en yderligere fordel. Standardfradraget skal efter det foreliggende forslag åbenbart opretholdes, selv om lejeværdien afskaffes. Der vil, hvis dette forslag vedtages, overhovedet ikke være sammenhæng i skattesystemet, men det er måske heller ikke så vigtigt.

Forslaget om at give afkald på lejeværdiskatten må jeg på regeringens vegne kalde økonomisk uansvarligt. Når vi sigter mod ligevægt på de offentlige budgetter, gerne overskud, så er der ikke plads til de store skattelettelser, der med forslagene her er lagt op til, specielt ikke på et tidspunkt, hvor vi forsøger at begrænse det private forbrug, men det er sikkert ifølge Fremskridtspartiet også unødvendigt.

Lejeværdien for 1998 skønnes til ca. 19 mia. kr. og skatten heraf til ca. 8,8 mia. kr. Overskud af ejerbolig, altså lejeværdi minus standardfradrag, skønnes at omfatte ca. 15 mia. kr. og skatten heraf ca. 7 mia. kr. Lovforslaget skønnes således at medføre et provenutab på ca. 4,4 mia. kr. i 1998 voksende til et årligt provenutab på ca. 8,8 mia. kr. fra og med 1999. Det er pæne tal.

Hertil skal føjes, at vi bl.a. fra arbejdsgiverorganisationer har hørt argumenter for, at eventuelle skattelettelser kan bruges meget bedre end på sænkning af lejeværdien. Det er jo interessant.

Finansministeriet har beregnet de afledte samfundsøkonomiske virkninger af at afskaffe lejeværdien, og beregningerne viser, at afskaffelsen af lejeværdien vil føre til markante stigninger i ejendomspriser og dermed også i boligbyggeri og det private forbrug. Der vil være særlig store aktivitetsvirkninger i bygge- og anlægssektoren, hvilket i tillæg til det allerede betydelige pres i sektoren rummer store risici for accelererende lønstigninger i sektoren. Disse lønstigninger kan aflede et betydeligt inflationspres også i andre sektorer, men det er sikkert noget, som Fremskridtspartiet synes er fuldstændig forvrølet eller ligegyldigt.

Aktivitetsvirkningen vil på sigt medføre merstigninger i byggeriets beskæftigelse på over 10.000 personer, hvilket er på niveau med den nuværende ledighed, der reelt svarer til fuld beskæftigelse i byggefagene. I kraft af en væsentlig lavere privat opsparing vil betalings-

balancen blive forringet i størrelsesordenen 5-10 mia. kr. Forslaget må vurderes til at ville ødelægge en stor del af de forudgående ti års strukturelle forbedringer af den private opsparring.

Ud over de realøkonomiske betragtninger er der endvidere hensynet til at sikre det danske skattesystems bæredygtighed i en integreret verdensøkonomi, hvor stort set alt andet end fast ejendom har meget let ved at glide over landegrænserne.

I bestræbelserne på at sænke beskatningen af arbejdsindkomster er og bliver beskatningen af fast ejendom en af de mest hensigtsmæssige indkomstkilder – og jeg gentager – i bestræbelserne på at sænke beskatningen af arbejdsindkomster. Vi taler altså ikke om, at man bare skal have mere og mere skat.

Dette forslag står i kontrast til den ansvarlige finanspolitik, som regeringen agter at blive ved med at føre på trods af dette forslag fra Fremskridtspartiet.

Jeg må derfor sige, at regeringen ikke kan støtte lovforslaget.

Jens Peter Verner (S):

Fremskridtspartiets forslag om at fjerne lejeværdien ligner de forslag, vi flere gange har behandlet her i Folketinget. Enten har Fremskridtspartiets forslag omhandlet neutralisering af stigningen i lejeværdien eller – som det forslag, vi behandler her i dag – fjernelse af lejeværdien.

Forslagene fremsættes jo tydeligvis uden sammenhæng med konsekvenserne på boligmarkedet. Enhver ved jo, at markedets reaktion på en fjernelse af lejeværdien vil være stigende boligpriser, idet boligpriserne for en- og tofamiliehuse først og fremmest fastsættes efter, hvad køberne kan og vil betale, samt efter, om der er efterspørgsel af boliger. Det har jo helt tydeligt været situationen de sidste år. En fjernelse af lejeværdien vil altså betyde dyrere boliger for unge mennesker, der ønsker sig en familiebolig.

Forslaget, som vi behandler i dag fra Fremskridtspartiet, ligner jo næsten det forslag, vi behandlede sidste år, og det ser ud til, at man sådan pr. automatik trækker den ud af edb-maskinen.

Forslaget er uafhængigt af den økonomiske situation. Det er mindre end en måned siden, at et stort flertal i Folketinget erkendte, at det er nødvendigt med en lille opbremsning i økono-

mien for at sikre fortsat overskud på betalingsbalancen og for at undgå overophedning af samfundsøkonomien. Som bekendt er den opstramning, der foretages, på ca. 7 mia. kr. Det svarer stort set til den lempelse, Fremskridtspartiet nu vil gennemføre ved at fjerne lejeværdien. At Fremskridtspartiet så alene ønsker en lempelse for den del af befolkningen, der bor i parcelhus, gør forslaget endnu mere grotesk. Det må da virke dybt besynderligt for den del af befolkningen, som har valgt lejeboligen som boform. At forslaget fremsættes på et tidspunkt, hvor det vel næppe tidligere har været så fordelagtigt at eje egen bolig, er tankevækkende.

Lad mig også tilkendegive, at når Fremskridtspartiet under Schlüterregeringen den 17. november 1992 fik sine forslag om neutralisering af virkningen af den 19. almindelige vurdering afvist, så viser det jo helt tydeligt, at der er andre end Socialdemokratiet, der har øje for de problemer, der er ved at følge Fremskridtspartiets forslag. Socialdemokratiet afviser forslaget.

Charlotte Antonsen (V):

Venstre er enig i, at lejeværdien skal aftrappes. Vi havde en forespørgsel her i salen den 21. maj i år, og den 22. maj stemte vi sammen med de øvrige borgerlige partier her i Folketingssalen for en dagsorden om afvikling over fire år. Det står vi ved. Så vi har altså fortsat den holdning, at det skal afvikles over en periode, men over fire år.

Gitte Seeberg (KF):

Det Konservative Folkeparti ønsker lejeværdien afskaffet. Det har vi sagt mange gange, og det er også indgået i de forhandlinger om finansloven, vi har haft med regeringen. Men når det drejer sig om Fremskridtspartiets forslag her, så må jeg henvise til det, som fru Charlotte Antonsen netop har sagt, at vi her i Folketinget den 21. maj 1997 havde en forespørgsel om boligudgifter, og der fremsatte vi sammen med Venstre, Dansk Folkeparti, Fremskridtspartiet og CD en fælles dagsorden, som gik ud på afvikling af lejeværdien over fire år startende fra 1999, hvor CD ikke længere er bundet af skattereformen. Og den dagsorden står vi fortsat ved.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Min korte bemærkning skal gå til både fru Charlotte Antonsen og til fru Gitte Seeborg. Vækker det slet ikke nogen eftertanke hos de to partiers ordførere, at både V og K for 14 dage siden medvirkede til en opstramning af finanspolitikken, og begge partier har været ude med kritik af denne regering, fordi man ikke hurtigt nok har strammet op på finanspolitikken, samtidig med at man så nu giver tilsagn om, at man vil pumpe 8 mia. kr. ud i skattelettelser?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Vi mener ikke som udgangspunkt, at regeringens løbsagte omgang med skatteydernes penge skal få os her i huset til at stemme for begrænsninger eller øgede skatter i forhold til borgerne. Så vi mener, at det offentlige overforbrug skal løses ved at begrænse det offentlige forbrug, og det skal ikke gå ud over private, at man har været løbsagtig med midlerne dér.

Formanden:

Vil fru Elisabeth Arnold have ordet som ordfører nu? Nej, SF, nå, der kommer hr. Kristen Touborg, så får vi plads til ham.

Kristen Touborg (SF):

Undskyld forsinkelsen.

Til gengæld kan jeg give en meget hurtig melding på forslaget: SF er imod.

Elisabeth Arnold (RV):

Det Radikale Venstre er også imod dette forslag. Det var vi også sidste gang og sidste gang igen og sidste gang igen. Alle de tidligere gange, dette forslag har været fremsat, og det er mange, har vi været imod. Vi synes, det er skævt i forhold til beskatning af andre værdier i samfundet. Og jeg mener, at skatteministeren i sin tale gjorde meget logisk og meget klart rede for, hvorfor det var ræsonnabelt at være imod, og vi er imod af nøjagtig de samme grunde.

Desuden mener vi, at det er økonomisk uansvarligt med skattelettelser på 8 mia. kr. i en situation, hvor alle mener, at man skal – eller hvor vi i hvert fald mener, man skal føre en ansvarlig økonomisk politik. Det mener vi ikke at de borgerlige gør, når de tilslutter sig dette forslag.

Og desuden mener vi også, at det er økonomisk uansvarligt i en situation, hvor huspriser-

ne helt givet vil tage en himmelflugt, hvis vi afskaffer lejeværdibegrebet. Så der er et klart nej fra Det Radikale Venstre til forslaget her.

Bruno Jerup (EL):

Som sidste gang vi behandlede det her forslag, afviser vi at støtte det. Forslaget indebærer, at boligejere kan få enorme skattefrie indtægter i form af samfundsskabte værdistigninger, og vi forstår slet ikke, at Fremskridtspartiet især vil give skattelettelser til ejerne og tilmed på den måde, at jo rigere boligejere jo større skattelettelser.

Alle undersøgelser viser, at ejere har en mere positiv indkomstudvikling end lejerne. Også derfor er det et forkert sted at begynde på skattelettelserne. Hvis der er råd til 1 mia. kr. i skattelettelser, var det bedre at bruge pengene til højere pension og andre overførselsindkomster eller at lempe skatten for de laveste indkomster, ejere som lejere.

Afsluttende skal jeg tilføje, at Enhedslisten forbereder et forslag, der erstatter lejeværdibeskatningen med en beskatning af værdistigningen, altså således at skatten ikke betales løbende, fordi de mennesker, der bor i ejerboliger jo – helt rigtigt – ikke kan spise mursten – det må man jo indrømme – men på en måde, så man betaler, når det er sådan, at værdistigningen realiseres, det vil sige, når man sælger huset.

Sonja Albrink (CD):

En aftrapning af lejeværdien er jo også noget, der ligger CD på hjerte. Vi er endda selv kommet med forslaget i tidernes morgen, men som en tidligere ordfører allerede har sagt, så er der jo vedtaget en dagsorden i maj måned.

CD står ved musketereden, som vi aflagde dengang sammen med de borgerlige partier. Derfor synes vi, at forslagsstillernes timing ikke er særlig god, og vi kan derfor ikke støtte forslaget.

Formanden:

Hr. Kim Behnke som ordfører for forslagsstillerne.

Kim Behnke (FP):

Flere ordførere har været inde på den kendsgerning, at det ikke er første gang, Fremskridtspartiet har fremsat et forslag om aftrapning af lejeværdien. Det gjorde vi også i sidste folketingssamling i form af lovforslag nr. L 7.

På daværende tidspunkt var vores forslag, at man skulle aftrappe lejeværdien over fem år. Da blev vi på daværende tidspunkt mødt i Folketingssalen af bl.a. partiet Venstre, som ville have lejeværdien aftrappet over to år. Venstre havde fremsat et beslutningsforslag om det. Det var hr. Brixtofte, der var ordfører.

Ikke fordi vi følte os kaldet til en eller anden konkurrence om, hvem der kunne afvikle lejeværdien over den kortest mulige tid, men vi fandt jo alligevel, at vi havde brug for over for vælgerne at give et klart signal om, hvilke forventninger man kunne gøre sig i det omfang, at der skabes et politisk flertal for det efter næste folketingsvalg.

Og derfor gjorde vi det – i stedet for blot at genfremsætte forslaget om, at det skulle være på fem år – at vi faktisk fulgte anbefalingen fra hr. Brixtofte og fra Venstre gående ud på, at man i stedet satte det til to år.

Så er det rigtigt, som det har været nævnt, at der i mellemtiden har været en forespørgselsdebat i Folketinget, hvor vi var med på en dagsorden, der sagde fire år. Men ét er at fremsætte dagsordener, som det hed dengang i Folketinget, noget andet er det konkrete lovforslag. Og her føler vi fra Fremskridtspartiets side en forpligtelse til ikke bare at komme med meldingerne sådan mere luftigt, men at der også skal være konkrete lovforslag bag de politiske synspunkter, vi har, og de skal være grundige og velargumenterede.

Så over til ministeren, som med skiftende tonefald både kaldte det økonomisk uansvarligt og mente, at det faktisk er sådan, at lejeværdien er en særlig retfærdig skat. Jeg skulle hilse og sige fra dem, som betaler skatten, at de ikke synes, at den er spor retfærdig, for lejeværdiskatten er en skat, som man ikke selv har ret stor indflydelse på.

De værdistigninger, der har fundet sted i de senere år, og som flere ordførere har været inde på, har jo altså også udløst ganske betydelige stigninger i den offentlige ejendomsvurdering, og det betyder, at man kan være i den situation, at selv om man ikke handler hus, selv om man ikke er ude at deltage i forbrugsfesten, selv om man ikke med finansministerens ord er med til at ødelægge betalingsbalancen og det store bilde, og selv om man bare bliver boende i sit hus og ikke foretager sig noget som helst andet end at blive boende i det hus, vil dels den 20. almindelige vurdering og dels reguleringen pr. 1. januar 1997 og den regulering, der kommer

igen pr. 1. januar 1998, udløse stigende offentlige ejendomsvurderinger og dermed også stigende ejendomsskat, herunder stigende lejeværdi.

Det vil sige, at de mennesker, som vælger at lade være med at skifte bolig, men bliver boende, skal betale mere i skat af nogle penge, som de ikke har og ikke kan bruge, medmindre de går ud og gør det, som vil være uklogt, nemlig optager større lån i deres ejendom.

Så er det selvfølgelig rigtigt, at der er nogle, der er i den situation, at de har handlet hus. De har solgt et hus og måske høstet en værdistigning. Men når de mennesker skal hen og købe en ny bolig, har markedspriserne altså generelt hævet sig. Det vil sige, at de penge, som folk har fået ved at sælge et hus eller en ejerlejlighed, er blevet bundet i en ny bolig, fordi man har skullet købe et andet sted at bo.

Jeg skal ikke afvise, at der er nogle mennesker, der sidder og lægger sådan et livslangt spekulationsregnskab på bordet og sælger fast ejendom, når priserne er høje, og flytter i en lejlighed og bliver boende dér, indtil markedet falder igen, og nærmest betragter deres ejendom som en aktie, man handler. Men min vurdering er, at det ikke er ret mange mennesker, der betragter deres ejendom på den måde.

Langt de fleste mennesker betragter deres ejendom som en bolig, et sted, hvor de ønsker at være i mange år, og som de oftest kun sælger, hvis de for eksempel skifter arbejde eller overgår til pensionisttilværelsen og ikke har brug for så meget plads.

Så vi kan ikke deltage i det synspunkt, at folk har opført sig specielt uansvarligt. Oven i købet er det sådan, at en del af den værdistigning, der har fundet sted på ejendomsmarkedet i de senere år, er en værdistigning, som regeringen udløste i 1993. Man ændrede på belåningsreglerne, man forlængede belåningstiderne fra 20 til 30 år, man havde en situation, hvor markedsrenten faldt betydeligt for realkreditbelåning, og man lempede i det hele taget mulighederne for belåning.

Det var selvfølgelig med til at give folk en øget adgang til at belåne deres hus. De kunne konvertere de gamle lån til nye, lavt forrentede lån og på den måde frigive kapital. Men det var faktisk også det, som den daværende regering bad befolkningen om at gøre. Økonomiministeren sagde på daværende tidspunkt, og jeg citerer næsten ordret: Vi har mulighed for at bruge lidt af betalingsbalancen.

Og det gjorde folk. Som de retskafne samfundsborgere, de er, følger de selvfølgelig de retningslinjer, de får fra politisk side. Det kan ikke nytte noget, at man i dag bebrejder befolkningen det.

Det, vi skal tænke på, er, hvordan folk skal have det fremover, og fremover vil folk altså opleve, at de skal betale en stadig stigende lejeværdibeskatning af deres bolig. For os er det ikke et spørgsmål om, at vi bare vil forære en skattelettelse væk. For os er det også et spørgsmål om at betragte lejeværdien og sige: Er det overhovedet en fair måde at beskatte på?

Ministeren var inde på, at der er tale om nogle mere eller mindre samfundsskabte værdier, som bliver akkumuleret i folks bolig, og det skal de så betale en særlig skat af. Man kunne akkurat lige så godt, som vi har redegjort for i forslagens bemærkninger på side 4, have en særlig lejeværdibeskatning af campingvogne eller lystbåde eller malerier eller ægte tæpper eller kunstgenstande eller andre ting, som også har en tendens til at stige i værdi.

Men for at understrege det, der også står i bemærkningerne, er det ikke nogen god idé, vi her prøver at give skatteministeren. Vi prøver bare at anskueliggøre, at man kan placere sine penge i mange andre ting, uden at der af den grund skal udløses en lejeværdibeskatning.

Hvis man går ind for ejendomsretten, og det gør vi, og vi mener, at grundlovens bestemmelser om den er ganske nyttige og gode at holde fast i, må det også være sådan, at når man har anskaffet sig en ejendom, har man en brugsret, og man har ret til ikke at skulle betale en særlig lejeværdi til staten for at få lov til at bruge den ejendom, man har købt.

Men det er den rent principielle diskussion, og her er der et klart skel ned igennem Folketingssalen, hvor socialisterne inklusive Det Radikale Venstre går ind for, at man betaler lejeværdi af egen bolig, og hvor vi liberale og konservative på den anden side ikke mener, at det er en rimelig måde at opkræve skat på.

Skulle man nu forestille sig det tankeeksperiment, at fru Elisabeth Arnold ville få ret i, at hvis man fjerner lejeværdien af egen bolig, ville der ske en eksplosion i ejendomspriserne, så ville den eksplosion i ejendomspriserne kun blive materialiseret i det øjeblik, folk begynder at flytte rundt. Det kræver jo en konkret handel, for at denne ejendomsstigning bliver materialiseret.

Ellers er det rene papirpenge, som kun er noteret i de offentlige vurderinger, og her ville det være sådan, at en stigning i markedspriserne og en tilsvarende stigning i den offentlige vurdering ville udløse de traditionelle ejendomsskatter til amterne og kommunerne, så de ville nyde godt af det rent provenumæssigt i form af stigende ejendomsskatter.

Så blev der fra Socialdemokratiets side flere gange gjort opmærksom på, at dette forslag er en genfremsættelse, og at det måske bare er en edb-knap, som Fremskridtspartiet trykker på for at kunne fremsætte forslaget i Folketinget. Det er ingenlunde tilfældet, men vi har et ønske om så ofte som muligt at få bogført de synspunkter, vi har, og med grundig argumentation for dem.

Der er jo en tendens til, at Folketinget ikke altid er argumentresistent, men at tiden modner visse sager. Hvem havde forestillet sig, at hr. Jens Peter Verner sen selv skulle stemme for først at sænke og senere helt afskaffe formuebeskatningen? Det er næppe det, der er blevet holdt vælgermøder om i socialdemokratiske kredse igennem årene, og derfor kan der også komme et tidspunkt, hvor selv hr. Jens Peter Verner kommer til at trykke på den grønne knap, når lejeværdien af egen bolig skal afskaffes, simpelt hen fordi tiderne har udviklet sig sådan, at det er fornuftigt at gøre det. Og der er ingen grund til at beskatte folk usagligt.

Lad mig sige til Enhedslisten, at Fremskridtspartiet sandelig også er af den opfattelse, at vi skal bruge enhver krone, vi kan lægge til side, til lempelser af indkomstskatten og særligt for de laveste indkomster ved at hæve den skattefri bundgrænse. Her er Fremskridtspartiet og Enhedslisten enige om, at det skal man gøre. Men det skal man *også* gøre, og her har Fremskridtspartiet den beskedne opfattelse, at hvis ellers den politiske vilje var til stede, kunne vi sagtens skabe plads til både dette forslag og til en håndfuld andre gode skattelettelsesforslag.

Det betyder selvfølgelig, at der flyttes økonomi ud i den private sektor, og for at det ikke skal resultere i inflation eller eksplosioner i trækningen på betalingsbalancen, skal der selvfølgelig kompenseres i den modsatte ende med offentlige besparelser. Derfor har de ordførere, der har henvist til, at det her ville jo betyde en eksplosion i samfundsøkonomien, ikke ret.

Nej, det fremgår klart af Fremskridtspartiets forslag, at der krone for krone skal ske offentlige besparelser. Når man gør det sådan, er der

styr på tingene, så er der snor i økonomien, og så inviterer vi ikke til en forbrugsfest, men vi sørger for, at fra at økonomien omsættes i den offentlige sektor, flyttes den til at være en økonomi, der bliver omsat i den private sektor.

Jeg skal takke for de positive tilsagn, der var, og så glæder vi os til, at et folketingsvalg giver os mulighed for at få forslaget vedtaget.

Formanden:

Så er der til anden ordførerrunde indtegnet hr. Jens Peter Vernersen, fru Elisabeth Arnold og hr. Bruno Jerup.

Jens Peter Vernersen (S):

Jeg havde nærmest opfattelsen af, at hr. Kim Behnke erkendte, at det her ville betyde en stigning i priserne på fast ejendom, og så siger hr. Kim Behnke, at det ikke er et problem. Det er kun et problem, hvis man flytter. Men der er nu engang rigtig mange unge mennesker, der skal ud at købe et hus for første gang. For dem vil det være et problem, hvis der sker det, som jeg også sagde i min ordførertale, at man får en priseksplosion. Så skal de nemlig betale meget mere for det hus, de ønsker at købe. Det synes jeg er væsentligt, og jeg synes, at det også er et problem, der ligger mellem de andre problemer i forslaget.

Jeg forstår heller ikke, at hr. Kim Behnke ikke ser en sammenhæng mellem den lange diskussion, vi havde her i Folketingssalen for mindre end en måned siden, hvor vi netop diskuterede den overophedning af økonomien, der er, og hvor vi netop sammen besluttede, at vi skulle forsøge at stoppe denne ophedning, hvilket vi gjorde ved at lave et indgreb på omkring 7 mia. kr., og så det at komme med et forslag, der eliminerer dette indgreb. Det synes jeg ikke, der er nogen sammenhæng i.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg er helt enig med hr. Jens Peter Vernersen i, at dem, der vil blive ramt af de stigende huspriser, først og fremmest er de tusindvis af unge familier, som skal ud at købe deres første hus. De vil få meget, meget sværere ved at købe det, end de har i dag. Det vil sige, at de skal ud og finansiere dyrt, eller at de må vente med at købe hus. Det ville blive konsekvensen af at afskaffe lejeværdien.

Det andet, jeg vil sige, er, at tilsyneladende har hr. Kim Behnke en meget bred definition på, hvad socialisme er. Jeg tror, det er noget

med, at alt, hvad der ligger til venstre for hr. Kim Behnke selv, er den skinbarlige socialisme. Jeg kan se, at hr. Kim Behnke nikker, så jeg har ramt rigtigt. Det er jo også nemt, når det er så bred en definition. Så kan man næsten ikke undgå at ramme rigtigt.

Jeg vil blot sige, at hvis Det Radikale Venstre er socialister, fordi vi går ind for lejeværdiens bevarelse, er den samlede økonomiske ekspertise her i landet altså også socialister, selv om de muligvis selv privat stemmer på Det Konservative Folkeparti eller måske på et andet borgerligt parti. Der er ingen i det økonomiske establishment, som foreslår lejeværdien afskaffet.

De foreslår alle sammen, at vi sætter den op. De mener, at den faktisk er for lav, som den er nu. Lejeværdibeskatningen bør sættes op, er den enslydende melding fra den økonomiske sagkundskab her i landet. Så jeg vil sige til hr. Kim Behnke, at vi fra Folketingets side er meget skånsomme over for boligejerne i vores politik.

Bruno Jerup (EL):

Jeg er enig med fru Arnold i, at hr. Behnke har en meget, meget bred socialismedefinition. Jeg ville sige: Gid det var så vel. Men det er det desværre ikke, vi er få endnu.

Det, som hr. Kim Behnke ikke helt har fået fat i i Enhedslistens position, og det synes jeg er meget vigtigt, er, at vi har tilsluttet os tanken om at afskaffe lejeværdien. Men, og nu skal man høre efter: Det er, fordi vi betragter lejeværdien som en løbende afbetaling på den værdistigning, der er på jord og fast ejendom.

Derfor har vi et forslag om, at man i stedet for samler det sammen og siger: O.k. når det er sådan, at man realiserer den værdistigning, går man ind og laver beskatningen. Det tror jeg vil være lettere at forstå for de fleste mennesker.

Det er her, jeg synes, hr. Behnkes kæde hopper af, nemlig med hensyn til hele analysen af spørgsmålet om den værdistigning, der samfundsmæssigt sker i jord og fast ejendom. Her må man altså holde fast i, at det ikke er noget, der er udtryk for nogen øget produktion i det konkrete hus eller den konkrete jord, men det er simpelt hen et udtryk for, at der sker en kapitalisering af nogle værdistigninger, som man så derefter kan prøve at se, om man kan høste hjem.

Jeg tror, det er her, problemet er i forhold til hr. Behnkes mulighed for at forstå, at hans forslag er helt hen i vejret. Hr. Behnke accepterer

ikke den problemstilling, at det er en kræftbyld på samfundet, at vi har disse værdistigninger på tusinder af milliarder kroner, som ikke er udtryk for noget som helst andet, end at det stiger. Det er en omfordeling af den kollektive produktion, som ryger derover, og som nogle så af en eller anden grund kan få lov til at have stående som deres husværdi. Det er det, det handler om. Den samlede produktion ender derovre, og i virkeligheden, hvis man skal formulere det groft, er den stigning, der er på jord og fast ejendom, efter Enhedslistens opfattelse simpelt hen regulært tyveri af den produktion, der foregår ude i samfundet på arbejdspladserne, dér, hvor folk laver noget.

Kim Behnke (FP):

Jeg tror, hr. Bruno Jerup har problemer. Jeg ved ikke, om det er misundelse over for nogle, der er så heldige, at de bor i en eftertragtet bolig.

Men sagen er jo den, at der er mange andre ting, der stiger i værdi. Hvad med et maleri, hvor en tilsyneladende kendt kunstner klatter lidt farver på et lærred, og blot fordi kunstneren er kendt, skal man give millioner for dette lærred, eller fordi der er en, der flækker nogle gamle rustne ting sammen og sprøjter dem sorte og stiller dem op i en grusgrav i Midtjylland, så er det millioner af kroner værd?

Dér kan man da tale om værdistigninger, som slet ikke har noget som helst indhold. Men der er det da mit indtryk, at hr. Bruno Jerup og Enhedslisten synet, det er fint, at man har disse gigantiske stigninger inden for det kulturelle og det kunstneriske område. Der er jo heller ikke noget som helst arbejdsindhold i, at den ene maler, blot fordi man er blevet et kendt ansigt, får en meget højere pris for et maleri end den anden, der lige er startet som kunstner, og som måske bruger dobbelt så lang tid på at male et maleri.

Så de betragtninger omkring de samfundsskabte værdier giver jeg ikke så forfærdelig meget for.

Endelig er problemet for Enhedslisten måske også, at man har for lidt indsigt i, hvordan tingene rent faktisk forholder sig. Det er ikke mange år siden, at der i de huse i nabolaget, hvor jeg bor, var folk, der havde svært ved at afsætte dem, selv om de var helt nede i pris og man nærmest tilbød at give dem væk til 625.000 kr.

I dag bliver tilsvarende huse solgt for 1,2 mio. kr. Hvad er det, der er sket i mellemtiden?

Ja, der er sket det, at efterspørgslen er steget. Men på det tidspunkt, hvor der var nogle, der gerne ville flytte, og som faldt deres huse for 625.000 kr., var der ingen, der ville give den pris, og derfor kunne de ikke få 625.000 kr. for det, men måtte blive boende.

I dag, hvor der er nogle, der er parate til at give næsten 1,2 mio. kr. for et tilsvarende hus, er det, fordi udbud og efterspørgsel har gjort, at det er interessant.

Det er altså ikke nogle samfundsskabte værdier. Det er ikke nogle arbejdere, de her svedende arbejdere ude på sådan en arbejdsplads, som Enhedslisten gerne vil have det til at se ud, der får stjålet noget som helst. Nej, der er mennesker, der vælger at efterspørge en bolig og er parate til at aflevere så mange penge for den, at det udløser værdistigninger for de huse, der ligger attraktive steder.

Det Radikale Venstre refererede til, at økonomerne gerne vil have lejeværdien sat op. Jo, men altså, økonomer kommer jo med anbefalinger både om dette og hint, og hvis man spørger dem, hvordan kan det lade sig gøre at få mere økonomisk balance i de offentlige udgifter, er der jo ingen af dem, der længere tør formulere det ønske, at man rent faktisk skaber balancen med offentlige besparelser. De prøver at kigge sig rundt og se: Hvilke muligheder er der så for at opkræve nogle skatter? Og dér vil lejeværdistigninger jo da være en dejlig nem måde at skabe ekstra skatter, for folk er tvungne til at blive boende i deres bolig. Men derfor synes vi ikke det er nogen god idé.

Lad mig så sige til hr. Jens Peter Verner sen, som havde den betragtning, at vi for en måneds tid siden »var enige om«. Den enighed deltog Fremskridtspartiet ikke i. Vi stemte ikke for den ekstra ATP-skat. Vi stemte ikke for, at man gik ind med det indgreb, der blev fremlagt fra regeringens side. Og en række af de skatteforhøjelser osv., som er indbudgetteret i finanslovsforslaget for 1998, vil heller ikke få Fremskridtspartiets stemme. For vi er fundamentalt uenige i den betragtning, at den private sektor har udløst nogen særlig forbrugsfest. Vi synes derimod, at der er tale om en overordentlig stor forbrugsfest i det offentlige, når man i år nyan sætter over 30.000 mennesker, mens man »kun« havde budgetteret med 13.000 nyansættelser. Dér er der tale om et overforbrug. For hver eneste af de medarbejdere skal både have et skrivebord og en kuglepen og en computer og en stol at sidde på, som man skal ud og købe i

butikkerne. Og dér kunne regeringen jo holde igen, f.eks. ved at lave et ansættelsesstop i et år eller to, og så se, hvilke samfundsøkonomiske gevinster der rent faktisk var i det.

Endelig vil jeg sige til hr. Jens Peter Verner- sen om de stigende huspriser, som man forventer at dette her vil udløse: Ja, jeg skal være den første til at indrømme, at nogle huse vil komme til at stige, og det gør de under alle omstændig- heder, men Fremskridtspartiet kan ikke på nogen måde nikke genkendende til forklaringen om, at der vil ske en eksplosion i huspriserne.

Der må jeg tage mit eget forslag og holde op og sige: Så stor er lejeværdien dog trods alt hel- ler ikke, at det kan udløse eksplosioner i hus- priserne. Men for nogens vedkommende vil der være huse, som kommer til at stige i pris, og det har vi sådan set ikke noget imod. Vi synes sta- dig væk, at det er fundamentalt forkert, at man skal betale en lejeværdi til staten for en ejen- dom, som man selv har købt.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Skatte- udvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 28:

Forslag til folketingsbeslutning om medarbej- deres skattefrihed for arbejdsgiverbetalte sundhedsydelse.

Af Jørgen Winther (V) og Karen Højte Jensen (KF) m.fl.
(Fremsat 23/10 97).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Skatteministeren (Carsten Koch):

Beslutningsforslaget, som vi her har til første behandling, omhandler medarbejderes skatte- frihed for arbejdsgiverbetalte sundhedsydelse. Sådanne ydelser skal efter forslaget gøres skat- tefri. Forslaget er altså udtryk for et ønske om endnu en særregel, som vil komplicere det dan- ske skattesystem yderligere.

Indledningsvis kan jeg ikke lade være med at udtrykke min forundring over, at oppositionen, som ofte klager over det komplicerede skatte- system, gang på gang foreslår særregler, som gør skattejunglen endnu mere ugenomsigtig, og det er partier, som samtidig beskylder mig for at gøre skattelovgivningen kompliceret.

Begrebet sundhedsydelse dækker over en række meget forskellige ydelser på sundheds- området: Klinisk behandling hos læge eller på hospital eller lignende, lægeordineret medicin, helbredsundersøgelser, krisebehandling hos psykolog, alkoholprogram, måske Minnesota- kur, kiropraktorbehandlinger osv. Måske inklu- derer forslagsstillerne også rygeafvænnning ved hypnose, forskellige former for akupunkturbe- handling og lignende i det her begreb.

Jeg antager, at det fremsatte beslutningsfor- slag omhandler begrebet sundhedsydelse i sin helhed, således som der lægges op til, altså generel skattefrihed på området. Indledningsvis vil jeg kort skitsere de gældende skatteregler for arbejdsgiverbetalte sundhedsydelse:

Efter de gældende skatteregler er udgangs- punktet, at arbejdsgiverbetalte sundhedsydelse er skattepligtig indkomst for medarbejderen, og det har hjemmel i statsskattelovens § 4 og lig- ningslovens § 16. Den skattepligtige værdi af sundhedsydelsen afgøres på grundlag af ydel- sens værdi til almindelig betaling. Den skatte- mæssige begrundelse for, at arbejdsgiverbetalte sundhedsydelse er skattepligtig, er, at sund- hedsydelse repræsenterer en væsentlig privat interesse for medarbejderen.

Dette udgangspunkt om, at arbejdsgiverbe- talte sundhedsydelse beskattes, modificeres dog i en række situationer, hvor der faktisk er hel eller delvis skattefrihed for sundhedsudgif- ter.

For det første må jeg fremhæve, at der er skattefrihed for arbejdsgiverbetalte sundheds- ydelse, hvis ydelsen har en klar karakter af forebyggelse eller helbredelse af arbejdsrelate- rede skader eller sygdomme. Som eksempler

kan jeg nævne bedriftssundhedstjenesten, der skal varetage medarbejderens arbejdsmiljøskader og den fysiske eller psykiske sundhed; arbejdsgiverbetalt fysioterapeut, der f.eks. sørger for, at den ansatte har den korrekte arbejdsstilling; psykolog- og krisehjælp som følge af f.eks. bankrøveri, lokomotivførerens påkørsel af personer m.v.; arbejdsgiverbetalte præmier til den lovpligtige arbejdsskadeforsikring samt andre forsikringer, der alene dækker skader opstået i arbejdstiden. Også værdien af helbredsundersøgelser, som virksomheden tilbyder samtlige medarbejdere, er skattefritaget for de medarbejdere, der gør brug af tilbudet.

Det er for at nævne nogle af de væsentlige undtagelser, der gælder i forhold til det generelle princip, men jeg kan også henvise til ligningslovens § 7 Z, der indeholder en regel om skattefrihed for sundhedsudgifter betalt af fonde m.m. Efter bestemmelsen er der skattefrihed for ydelser til en person fra en fond, stiftelse, forening m.m., som er godkendt af socialministeren, og hvis formål er at støtte socialt eller sygdomsbekæmpende arbejde. Den skattefri ydelse kan maksimalt udgøre 5.000 kr.

Endelig vil jeg fremhæve, at arbejdsgiverbetalte sundhedsforsikringer kan være en mulighed, altså hvor arbejdsgiveren forsikrer medarbejderen for sygdomme, behandlinger m.m. Arbejdsgiverens præmier til en sådan sundhedsforsikring vil være skattepligtig indkomst for medarbejderen. Derimod vil selve forsikringsydelsen, altså sygdomsbehandlingen m.v., være skattefri.

I forbindelse med disse forhold skal man hele tiden huske på, at arbejdsgiverens udgifter til f.eks. sundhedsforsikringer for de ansatte er fradragsberettigede for arbejdsgiveren som en driftsomkostning. Ser man på medarbejderens situation, bliver udgiften til behandling eller forsikring uanset beskattningen lavere, end hvis den pågældende selv skulle afholde udgiften af egen lomme med beskattede penge.

Er der f.eks. tale om en arbejdsgiverbetalt behandling, der koster 30.000 kr., vil medarbejderen skulle betale skat af dette beløb, men skatten udgør jo ofte kun omkring halvdelen af selve udgiften. Skulle man derfor ind på overvejelser om at skattefritage de omhandlede ydelser hos medarbejderen, ville det være naturligt, kunne man sige, at overveje at fjerne arbejdsgiverens fradragsret for udgifter til sådanne ydelser. Ellers ville der mangle sym-

metri i beskattningen. Det er selvfølgelig ikke klart, om forslagsstillerne er bevidst om det her.

Regeringen kan ikke støtte en udvidelse af medarbejdernes skattefrihed for sundhedsydelser betalt af arbejdsgiveren. For det første er det min opfattelse, at de eksisterende skatteregler om sundhedsydelser, sådan som jeg allerede har antydnet det, giver rimelige muligheder for at tilgodese såvel hensynet til medarbejderen som hensynet til arbejdsgiveren, hvis denne ønsker at afholde sundhedsudgifter for den ansatte. Arbejdsgiveren har eksempelvis mulighed for at betale skatten for medarbejderen, således at virksomheden betaler hele medarbejderens skat. Virksomheden vil kunne få fradragsret for såvel sundhedsydelse som den betalte skat.

Man kan også forestille sig, at virksomhed og medarbejder deles om skatten. Hvis medarbejderen selv må betale en del af skatten, modsvares det jo af, at han springer en eventuel kø over og får en hurtigere behandling. Det er vel nærliggende og skattemæssigt muligt, at medarbejderen også selv yder noget for denne fordel. Selv om medarbejderen må betale hele skatten, vil sundhedsydelsen stadig repræsentere en betydelig værdi for medarbejderen.

Som alternativ til en konkret sundhedsydelse kan arbejdsgiveren vælge at tegne en sundhedsforsikring for medarbejderen, således at medarbejderen beskattes af de arbejdsgiverbetalte relativt beskedne præmier, hvorimod selve forsikringsydelsen, behandlingen altså, er skattefri. En virksomhed kan eksempelvis her vælge helt eller delvis at betale medarbejderens skat af forsikringspræmierne, hvorved man faktisk opnår den samme effekt inden for de eksisterende regler.

Man kunne f.eks. hævde, at sådanne forsikringsordninger ville være et fint element i den almindelige aflønning på virksomheden, de almindelige vilkår for virksomheder, som har ansatte, altså for virksomheder, som synes, de vil gøre noget særligt for de ansattes sundhedsvilkår. Der er rige muligheder for inden for det eksisterende regelsæt, som er det fornuftige, at gøre noget sådant.

Der er altså gode muligheder for inden for det eksisterende regelsæt uden at skulle lave komplicerende særregler at tilgodese de hensyn, som forslagsstillerne faktisk har tænkt sig at tilgodese, i hvert fald i det omfang de føler, at det er for at fremme sundheden og gøre det muligt for virksomhederne at kunne give med-

arbejderne en sundhedsfremmende behandling. Der er ingen grund til at begynde at lave et andet regelsæt, når det eksisterende kan udnyttes fornuftigt. Det synes jeg faktisk man skulle skrive sig bag øret.

Der er også en anden grund. Der er ingen tvivl om, at en gennemførelse af denne særrregel om skattefrihed for sundhedsydelse – det skatteretlige princip, som jeg har været inde på – medfører, at personalegoder beskattes generelt.

Derudover mener jeg, at en regel om skattefrihed vil føre til adskillige afgrænsningsproblemer her, f.eks. i forhold til de behandlingstyper, der skal være omfattet af skattefriheden. Jeg nævnte, antydede kort disse problemstillinger i min indledning. Når jeg har drøftet det her med folk, når emnet er på bane, tænker nogle på operationer til ledende nøglemedarbejdere. Det er ét tema. Andre tænker på rygeafvænnings f.eks. som led i virksomhedens rygepolitik eller alkoholafvænnings via Minnesotakuren, eller hvad det nu er, man tænker på, når man snakker om arbejdsgiverens muligheder for at betale sundhedsudgifter.

Og skal det gøre nogen forskel, om en operation skyldes en skade, der er opstået i fritiden, f.eks. under udøvelse af sport, og som slet ikke på nogen måde kan betragtes som en arbejdsskade, eller er det ligegyldigt?

Afgrænsningsproblemerne er betragtelige. Man kan være meget sikker på, at uanset hvor man end vil sætte grænsen, vil der være nogle, der føler sig dårligt behandlet af lovgiverne, for alle kan være enige om, at der må sættes en grænse, men grænsen bør naturligvis ligge på den rigtige side af den situation, som man selv regner med at kunne lande i.

Hertil kommer, at ligningsmyndighederne, der skal tage stilling til skattefritagelsen, skal bebyrdes som følge af dette med det merarbejde, der følger af en sådan fritagelse. Det er en særdeles u hensigtsmæssig ressourcebelastning i kommunerne, det er en belastning af ligningsmyndighederne, som jo først og fremmest skulle bruge deres ressourcer på at foretage fornuftig ligning af de komplicerede tilfælde og ikke til at tage stilling til, hvilke typer af sundhedsudgifter der er skattefri.

Så afgrænsningen vil under alle omstændigheder blive meget vilkårlig og medføre skattefrihed for behandlinger, der f.eks. end ikke er arbejdspladsrelaterede, hvis alle ønsker og synspunkter skal tilgodeses. Så der er ingen tvivl om, at man her åbner en ladeport.

Dernæst må det i givet fald vurderes, om det skal være en betingelse for skattefrihed, at alle medarbejdere får tilbudt sundhedsydelsen på lige vilkår, sådan som det gælder i dag, for så vidt angår helbredsundersøgelser. Skal sundhedsydelsen være skattefri, hvis arbejdsgiveren alene tilbyder ydelsen til visse uundværlige nøglemedarbejdere, således at de også på dette felt bliver særlig privilegerede, eller skal det være et vilkår, at det skal gælde for alle ansatte? Det er da ikke ligegyldigt.

Får alene nøglemedarbejdere tilbudt sundhedsydelsen, uden at virksomhedens almindelige ansatte får tilbudt ydelsen, jamen så vil virksomheden selvfølgelig gøre forskel på medarbejderne, og det er også noget, som man bør tage stilling til.

I det hele taget vil forslaget ud over denne vilkårlighed skabe en række andre vilkårligheder. Arbejdsløse, hjemmearbejdende og andre grupper uden tilknytning til arbejdsmarkedet får ikke denne mulighed for betalte behandlinger, men kommer indirekte til at medfinansiere skattefritagelsen for andre. Det er også noget, der er værd at tage i betragtning.

Så afslutningsvis: Regeringen kan ikke støtte beslutningsforslaget af de nævnte vægtige grunde, hvoraf der måske kan være grund til at nævne én, nemlig det forhold, at det eksisterende regelsæt er tilstrækkelig fleksibelt til, at intentionerne i forslaget faktisk kan tilgodeses inden for dette.

Anna-Marie Hansen (S):

Diskussionen om en generel skattefritagelse for arbejdsgiverbetalte sundhedsudgifter dukker op med jævne mellemrum, men meget ofte på et mangelfuldt grundlag, senest ved lovforslag nr. L 180 om lempelse af beskatningen af frynsegoder, hvor Venstre og De Konservative atter førte temaet til torvs.

Derfor kommer det heller ikke bag på Socialdemokratiet, at V og K her fortsætter det ideologiske felttog. V og K ved jo godt, at en generel skattefrihed på området vil medføre en større privat andel i sundhedssektoren og dermed et brud på de grundlæggende principper om lige adgang til behandling, når sygdom rammer. Det minder om manipulation med de faktiske forhold, når V og K påstår, at alle kan vinde ved gennemførelse af et lovforslag, der giver yderligere skattefrihed for arbejdsgiverbetalte sundhedsydelse.

Hvem er det så, man mener kan vinde? Det er i hvert fald ikke de mange, der over skatten betaler det offentlige sundhedsvæsen og dermed sikrer alle i Danmark lige ret til sundhed. Det er heller ikke de personer, der ikke har en arbejdsgiver, som kan eller vil betale.

V og K har åbenbart slet ikke tænkt på de mennesker, der er uden for arbejdsmarkedet og derfor ikke har en arbejdsgiver til at betale for sig. Jeg tænker her bl.a. på pensionister, der ikke længere har en arbejdsgiver til at presse sig frem i køen. Det ville efter vores mening være en uhyggelig diskriminering af ældre mennesker, der netop har været med til at bygge velfærdssamfundet op.

Eller hvad med de selvstændige og de offentligt ansatte, der heller ikke kan nyde godt af de skattefri, arbejdsgiverbetalte sundhedsudgifter, jf. forslaget? Socialdemokratiet vil bekæmpe alle forsøg på at indføre ulighed i retten til sundhedsbehandling.

Det er faktisk en mild overdrivelse, når V og K påstår, at alle vil vinde. Tværtimod vil der blive flere tabere. Lad mig blot henvise til Socialministeriets betænkning nr. 1296 af juni 1995 om emnet, hvoraf det fremgår, at en ændring på området vil medføre en række problemer, f.eks. en forskelsbehandling såvel på arbejdspladsen som uden for arbejdspladsen. Denne risiko vil typisk opstå ved, at en arbejdsgiver ganske naturligt prioriterer ud fra rationelle økonomiske betragtninger, således at medarbejdere i uundværlige positioner sikres først.

Derfor lyder det ærligt talt også lidt hult, når V og K er så bekymrede for medarbejdere, der må vente længe på behandling og måske bliver så uarbejdsdygtige, at de risikerer at blive udstødt fra arbejdsmarkedet. Sådan står der i bemærkningerne. Og det siger V og K, samtidig med at deres forslag vil skabe en diskriminerende forskel i retten til behandling.

Det er således noget letsindigt, når V og K påstår, at regeringens politik med et større socialt ansvar i virksomhederne falder til jorden med de nuværende regler på området, og at disse fratager virksomhederne deres muligheder for at føre en god personalepolitik. Kendsgerningerne er jo, at virksomhederne allerede med de nugældende regler har alle muligheder for at føre en god og sundhedsfremmende personalepolitik. Lad mig blot minde om den gældende skattefrihed i forbindelse med forebyg-

gende ydelser og behandling af arbejdsrelaterede skader.

Jeg må derfor karakterisere V og K's bemærkninger om personalepolitikken som direkte vildledende. Skattemæssigt anses alle udgifter til personalepleje for driftsomkostninger, og de er jo som sådan fradragsberettigede i medfør af statsskattelovens § 6 A. Det samme gælder, hvis arbejdsgiveren ud over sundhedsudgiften dækker den medfølgende beskatning af arbejdstageren.

Påstandene om de samfundsøkonomiske fordele er helt uden dokumentation. Tværtimod vil der ikke blive tale om en økonomisk gevinst for samfundet. Al international erfaring viser jo netop, at en lempelse som den, V og K her foreslår, vil medføre øgede udgifter i sundhedssektoren. Øget skattefrihed skaber nemlig ukontrollable stigninger i sundhedsudgifterne.

Så der er absolut ingen grund til, at V og K skubber arbejdstagerne foran sig i deres ideologiske bestræbelser på at få indført et todelt sundhedssystem, der vil være ødelæggende for de grundlæggende og bærende principper om lige ret til behandling i det danske sundhedsvæsen.

Beskatningsreglerne, som de er i dag, giver muligheder for at tilgodese både hensynet til medarbejderne og arbejdsgiverne. F.eks. kan arbejdsgiveren betale skatten for den ansatte, så vedkommende ikke påføres udgifter til behandlingen. Oven i købet kan arbejdsgiveren både trække den betalte skat og udgiften til behandling fra som driftsomkostning.

Det er på dette grundlag, at Socialdemokratiet må afvise V og K's forslag.

Gitte Seeberg (KF):

Jeg kan ikke lade være med at komme med en bemærkning til det sidste, som den socialdemokratiske ordfører var inde på. For mon ikke det beløb, som arbejdsgiveren ville betale til skatten, også skulle være skattepligtigt? Men det kan vi jo afklare under udvalgsbehandlingen.

Men regeringen har igennem længere tid været meget optaget af virksomhedernes sociale ansvar. Det gælder særligt arbejdsministeren, men også socialministeren. Og der har også for nylig været afholdt en konference om dette emne her i København.

Det beslutningsforslag, som nu er til behandling, giver regeringen mulighed for at bevise, at den politik, regeringen taler så meget om, netop

hvordan virksomhederne kan tage et større socialt ansvar, også kan blive en realitet.

Det er selvfølgelig beklageligt, at det overhovedet er nødvendigt at drøfte det her spørgsmål om at lade arbejdsgiverne betale for operationer eller andet for en medarbejder, men vi må se i øjnene, at med de ventelister, vi har på mange operationer og behandlinger, kan det i visse tilfælde være nødvendigt at ty til behandling på et privathospital, hvis man vil til med det samme. Og der er gode og saglige argumenter for at støtte dette forslag.

For det første vil forslaget medføre, at virksomhederne bliver tilskyndet til at engagere sig i medarbejdernes sundhedstilstand.

For det andet vil forslaget for virksomhederne indebære den fordel, at man kun behøver at undvære sin medarbejder i kort tid fremfor at vente i den lange tid, som en offentlig behandling kan tage.

For det tredje vil forslaget medføre, at en række lønmodtagere, som ellers måtte sygemeldes i lang tid og være på sygedagpenge, hurtigere kan komme i arbejde. Det offentlige sparer dermed udgifter til sygedagpenge.

For det fjerde vil brugen af private hospitalspladser afkorte ventetiderne generelt og i øvrigt samtidig spare det offentlige udgiften til sengepladsen, naturligvis bortset fra den udgift, som man kan sige man har i forbindelse med, at jeg forudsætter, at beløbet hos arbejdsgiveren her er fradragsberettiget.

Men det er ikke første gang, vi diskuterer denne sag i Folketinget. Sagen var oppe i forbindelse med skatteministerens fremsættelse i foråret af frynsegodebeskatningsforslaget. På det tidspunkt var skatteministeren meget optaget af afgrænsningsproblemerne, og dem har han også været optaget af i dag: Hvilke sygdomme, operationer osv. skulle forslaget i givet fald omfatte?

Jeg anser ikke det problem for at være så uoverstigeligt, som skatteministeren gør. Der kunne f.eks. med fordel anvendes den samme afgrænsning, som forsikringselskaberne bruger, når de tegner forsikringer, hvor man netop forsikrer sig på en måde, så man kan komme på et privathospital. For vi ønsker ikke, at medarbejderne skal kunne få udført alle mulige skønssoperationer, fedtsugninger eller lignende ting for arbejdsgiverens regning, også selv om arbejdsgiveren måske vil få glæde af at give pengene ud til det. Det skal selvfølgelig kun dreje sig om deciderede sygdomme.

Skatteministeren spurgte: Hvad med Minnesotakur, afvænnning osv.? Vi ønsker også, at det skal være muligt for arbejdsgiveren at betale det her med fradrag, men uden skattevirkning for lønmodtageren.

Så Det Konservative Folkeparti er varm tilhænger af forslaget, og vi håber selvfølgelig på, at ministeren på et eller andet tidspunkt kan se det fornuftige i forslaget.

Kristen Touborg (SF):

Da SF's ordfører, hr. Jes Lunde, ikke har mulighed for at være til stede i øjeblikket, skal jeg give udtryk for SF's holdninger til forslaget.

Forslaget vil medføre, at gratisoperationer på privathospitaler bliver et frynsegode for nogle medarbejdere. Det vil så være slut med at finde f.eks. direktører på hospitalernes venteliste. Det siger vi nej til. De må dele vilkår med hele befolkningen og deltage i presset for at få fjernet ventelisterne.

Derimod synes vi godt, man kan overveje skattefrihed for sundhedsydelser, der bliver givet til alle virksomhedens medarbejdere, f.eks. hvis det er virksomhedens politik at tilbyde den nødvendige støtte til medarbejdere med alkoholproblemer. Det er SF parat til at diskutere nøjere, men forslaget her er vi imod.

Elisabeth Arnold (RV):

Allerførst vil jeg sige til forslagsstillerne, at det her er for lidt. To linjer: Forslag til folketingsbeslutning om medarbejderes skattefrihed for arbejdsgiverbetalte sundhedsydelser. Meget få og overfladiske bemærkninger og overhovedet ikke noget forsøg på at tage fat i de åbenlyse problemer, man hele tiden har vidst der var i denne type forslag. For det er jo ikke første gang, vi diskuterer skattefrihed for arbejdsgiverbetalte sundhedsydelser. Jeg synes, forslagsstillerne er sluppet for let om ved det. Men de får selvfølgelig en debat ud af det, og det er så også i orden.

Jeg vil gerne med det samme sige, at jeg ville hjertens gerne stemme for dette forslag, hvis jeg havde en fornemmelse af, at det kunne lade sig gøre. Jeg ville lade al ideologi ligge. Jeg ville lade al snak ligge, om, at vi ikke vil have direktører til ikke at dele vilkår med den almindelige befolkning, eller at vi ikke vil have befolkningen delt op i A- og B-grupper, i dem, der har en arbejdsgiver, der kan betale for dem, og dem, der ikke har.

Det Radikale Venstre har ikke noget som helst imod omsorgsfulde arbejdsgivere. Vi ønsker tværtimod, at vi har omsorgsfulde arbejdsgivere, som også hjælper deres ansatte med at passe på helbredet.

Vi har heller ikke noget imod privathospita-
ler. Vi har ikke noget imod, at der er alternati-
ver til det offentlige sygehusvæsen. Vi har ikke
noget imod, at det er muligt for folk at kunne
lade sig behandle andre steder end i det offent-
lige sygehusvæsen. Og vi har heller ikke noget
som helst imod hurtig behandling af lidelser
eller forebyggende behandlinger på grund af, at
man gerne vil forhindre, at folk bliver længere
sygemeldt.

Men vi synes ikke, at skattesystemet skal hol-
de for i denne forbindelse. Der er for det første
problemer med at finde en økonomisk afgræns-
ning. Hvor store skal de ydelser være, som en
arbejdsgiver skal kunne give sin medarbejder,
uden at det får skattemæssige konsekvenser?
Hvad er det for ydelsesstørrelsesordener, vi
taler om? Og så er der en ydelsesmæssig
afgrænsning. Hvad er det for ydelser, vi taler
om?

Desuden har vi også i Danmark en meget
fornuftig frynsegodebeskatning, som dette for-
slag vil bryde fundamentalt med.

De løsninger, der allerede er til stede, er ble-
vet nævnt tidligere, også af skatteministeren.
Der er den mulighed, at arbejdsgiveren betaler
skatten for den arbejdstager, der har fået en
ydelse, og der er også den mulighed, at man
forsikrer sig, sådan at den afgrænsning, som jeg
før nævnte der er vanskelig, i stedet for at skul-
le nedfældes i loven nu bliver et anliggende
mellem den arbejdsgiver, som køber forsikrin-
gen, og det forsikringsselskab, som skal dække
forsikringens område.

Den forhandling bliver forskellig fra firma til
firma, fordi den risiko, de enkelte virksomheds-
medarbejdere har for at pådrage sig lidelser,
selvfølgelig vil være forskellig, afhængig af den
aldersfordeling, kønsfordeling og arbejdstype
de har i det pågældende firma.

Der vil være utrolig mange forskellige løs-
ninger på det problem. Jeg synes, det er en dår-
lig idé blot at sige, at det må skattesystemet kla-
re, for skattesystemet er i forvejen overbelastet
af de mange hensyn, det skal tage. Hvis skatte-
systemet også skal klare denne type opgaver,
bliver skattesystemet endnu mere uigennemsig-
tigt og endnu mere vanskeligt at forstå for
menigmand.

Så jeg må sige, at vi ikke kan støtte forslaget,
selv om vi godt kan støtte arbejdsgivere, der
gerne vil hjælpe deres arbejdstagere med at få
en behandling.

Til slut vil jeg blot sige, at dengang hr.
Anders Fogh Rasmussen var skatteminister,
prøvede han faktisk også på at undersøge, om
sådan noget som det her kan lade sig gøre. Han
havde et udvalgsarbejde i gang, og han under-
søgte flere forskellige muligheder. Det viste sig
hver gang, at det ikke var muligt at gennemføre
noget, der blot var tilnærmelsesvis håndterbart
i praksis, og derfor kan Det Radikale Venstre
ikke støtte dette beslutningsforslag.

Jan Kørpe Christensen (FP):

Lad det være sagt med samme, at Fremskridts-
partiet naturligvis sympatiserer med det pågæl-
dende forslag, idet vi har haft de samme tanker
fremme i debatten, som er indeholdt i forslaget.

Fremskridtspartiet mener i hvert fald ikke, at
det er rimeligt, som systemet er i dag. Det er på
høje tid, at udgifter afholdt af arbejdsgivere i
forbindelse med de ansattes lægeordnede
behandlinger fritages for beskatning som perso-
nalgoder.

For den medarbejder, der modtager ydelsen,
bliver der derfor tale om en skattelettelse, da
den efter gældende regler som bekendt er skat-
tepligtig.

Tilsvarende bør skattefrihed også gælde, hvis
arbejdsgiveren i stedet tegner en forsikring på
den ansatte. Medarbejderen fritages for beskat-
ningen af såvel præmie som af udbetalingen til
eksempelvis dækning af en operation. Udgiften,
som arbejdsgiveren derved påtager sig, er at
sidestille med andre driftsudgifter og dermed
fradragsberettiget.

Tilbudet skal være generelt og gives til samt-
lige firmaets medarbejdergrupper, hvorved en
favorisering af enkelte medarbejdere undgås.

Efter gældende regler beskattes behandlin-
ger, som en arbejdsgiver ønsker at finansiere for
sine ansatte, på samme vilkår som for eksempel
fri bil, fri sommerbolig, fri telefon og lignende.
Ligheden er måske slående for nogle, men det
er forslagsstillernes klare holdning, efter hvad
jeg kan se ud af forslaget, at arbejdsgiverbetalte
behandlinger ikke er frynsegoder, men snarere
samfundsgoder, og det er Fremskridtspartiet
ganske enig i.

Samfundsgoder er, som ordet siger, til gavn
for samfundet, og det er netop den egenskab,
der kendetegner arbejdsgiverbetalte behandlin-

ger. Ved at afholde udgifterne til de ansattes behandlinger løser arbejdsgiverne med ét slag utrolig mange af de problemer, vi har i samfundet.

For det første bliver medarbejderne behandlet inden for en overskuelig tidshorisont og undgår derved at blive fyret efter f.eks. et halvt år, hvilket desværre ikke er en unormal ventetid for visse typer operationer.

Medarbejderen undgår også det frustrerende ved de her lange ventelister, først til en forundersøgelse og siden hen til selve operationen, hvor uvisheden om, hvorvidt man nu når det, ikke just er befordrende for en patients helbred.

For det andet nedbringes ventelisterne til det offentlige behandlingssystem naturligvis. Arbejdsgiveren vil i høj grad benytte sig af behandlertilbud i den private sektor, og det vil medføre, at medarbejderen ikke kommer til at figurere på det offentlige ventelister.

For det tredje får arbejdsgiveren hurtigt sin ofte vigtige medarbejder tilbage. Produktions- tab som følge af sygdom hos nøglepersoner kan derved minimeres, og sædvanligvis tidkrævende søgen efter kvalificeret erstatning undgås.

For det fjerde er det sådan, at den samlede sygeperiode også forkortes, hvilket medfører offentlige besparelser på udgifter til sygedagpenge, som jo er en kæmpe post. Det er jo noget, vi alle sammen herinde er klar over og har drøftet til hudløshed.

Endelig foretages behandlingen for private midler, hvilket giver amterne en besparelse i udgifter til offentlig behandling, operation, genoptræning osv.

Jeg mener faktisk, at som systemet er i dag, bliver det opfattet som en gave fra arbejdsgiver til lønmodtager, hvis lønmodtageren bliver indlagt på f.eks. et privathospital til en behandling for arbejdsgiverens regning. Det er naturligvis også en gave til den pågældende, men det er altså også, som jeg siger, en gave til samfundet som sådant. Der er noget etisk i det her, og jeg synes, det er utrolig fornuftigt.

Forslaget her indebærer naturligvis, at den ansatte ikke længere skal beskattes af den gave. I Fremskridtspartiet kunne vi godt gå et skridt videre og sige, at det også må være fradragsberettiget, som jeg var inde på, for arbejdsgiveren, når han betaler for sådan en behandling.

Men dette er i hvert fald et skridt i den rigtige retning, og Fremskridtspartiet er naturligvis indstillet på at støtte det.

Så vil jeg godt sige til bl.a. den radikale ordfører, at det ikke kan være rigtigt, at man ligesom går i detaljer og siger, at det her er for løst et beslutningsforslag; beslutningsforslag er jo overordnet set meget lette forslag.

Hvis der havde været bare lidt vilje fra Det Radikale Venstres side, havde man jo også accepteret, at dette kunne være udgangspunktet for en forhandling om at få en decideret lovændring i systemet.

Fremskridtspartiet er klar til at gå ind i drøftelserne om det her og måske få det udvidet, således at arbejdsgiveren kan få fradrag.

Bruno Jerup (EL):

Et af de store problemer er jo, at der er lange ventelister til behandling, til operationer og til andre typer behandling i det offentlige sundhedsvæsen, og derfor er det Enhedslistens holdning, at de ressourcer, der kan findes, og det er flere, end der er i dag, skal bruges dér.

Det er jo klart, at de udgifter, der vil være forbundet med sådan et forslag som det her, vil være manglende skatteindtægter, og dem vil vi sådan set hellere sørge for at man brugte inden for det offentlige sundhedsvæsen, sådan at man kunne korte ventelisterne ned dér.

Problemet, og det er en tilbagevendende diskussion, vi har med Venstre, er, at Venstre åbenbart har den opfattelse, at fordi man lader nogle bruge privathospitaler, kan man forkorte ventelisterne. Det sker ikke. Der sker ganske rigtigt det, at det offentlige venteliste tilsyneladende bliver kortere, hvis man piller en person ud og placerer vedkommende på et privathospital, men eftersom de læger, som er på privathospitalerne, ofte kommer fra det offentlige sundhedsvæsen og så mangler i det offentlige sundhedsvæsen, betyder det bare, at de, der står på venteliste i det offentlige, kommer til at stå der endnu længere. For et af problemerne er jo lige præcis, at det offentlige enten ikke kan få læger nok, fordi der er mangel på dem inden for bestemte områder, eller fordi der ikke er penge nok til at ansætte de læger, der er nødvendige for at fjerne ventelisterne. Det kan man altså ikke løse på nogen som helst måde ved at lave ordninger, som understøtter privathospitalernes overlevelse.

Derfor er vi nødt til at sige: Det her er ikke et forslag, der handler om at gøre ventetiden kortere for almindelige mennesker. Det betyder heller ikke, at ventelisterne bliver nævneværdigt kortere. Det er et rent subsidieforslag til

privathospitalerne. Det er et støtteforslag til en lille snæver del af overklassen, som åbenbart skal frem i køen foran pensionister, foran arbejdsløse, foran folk, som faktisk også kunne have brug for at få en ordentlig behandling i sundhedsvæsenet.

Det er det, det handler om, og det vil sige, at det er et forslag, der et hundrede procent på alle måder er asocialt, og et forslag, der strider imod den lighedsgroundsætning, man kan sige der ligger i det danske sundhedsvæsen.

Det er jo da interessant, at et parti som Venstre åbenbart med støtte fra en række andre står på en sådan holdning, som er grundlæggende forkert og grundlæggende i modstrid med, hvad vi har arbejdet på, og i hvert fald med, hvad Enhedslisten står for.

Det, jeg mener at Folketinget har forsøgt at lægge ind i dansk sundhedslovgivning, skal åbenbart skævvrides på denne måde med et sådant forslag.

Vi må sige, at det naturligvis ikke er noget, som på nogen måde kan få Enhedslistens støtte.

Sonja Albrink (CD):

Der har efterhånden været mange situationer, hvor folk ikke har haft råd til at tage imod en gratis behandling på et privathospital eller en alkoholafvænningsbehandling på en privatklinik, simpelt hen fordi skattevæsenet så skulle have op til 60 pct. af behandlingsprisen. Det er en urimelig situation.

Man taler så meget om, at virksomhederne skal være socialt ansvarlige, og når virksomhederne så rent faktisk gør noget for at tage en del af ansvaret – og tilmed aflaster det offentlige system – bliver alle parter alligevel flået i skat. Selvfølgelig skal en arbejdsgiver kunne betale for, at en medarbejder bliver behandlet på en privatklinik eller et privathospital, uden at hverken medarbejderen eller arbejdsgiveren skal betale skattevæsenet for at få lov til at betale for en behandling.

Jeg ved godt, at udvalget bag betænkningen fra 1995 om arbejdsgiverbetalte sundhedsudgifter havde betænkeligheder ved ordningen, fordi det mente, at en sådan ordning måtte kræve fradragsret for egne sundhedsudgifter, men i stedet for at affeje et så vigtigt forslag, fordi der er problemer, synes jeg, at vi skal prøve at samles her i Folketinget og finde en brugbar løsning på det.

Da Venstre havde et par medlemmer, der var skatteministre, burde Venstre vel have fået det-

te problem løst. Nu ser det altså ud til, at Venstre kommer med et forslag, og derfor siger vi også, at vi er positive over for forslaget. Vi er parat til at tage de nødvendige drøftelser i udvalget for at nå frem til en løsning, som alle parter kan være tjent med.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg har et lille spørgsmål til fru Albrink. Jeg kunne godt tænke mig, at fru Albrink prøvede at forholde sig til den problemstilling, som jeg rejste i mit indlæg, om, hvad konsekvenserne vil være af, at man laver en eller anden model, der sikrer, at nogle personer kan springe over køen ved at benytte private hospitaler.

Har CD overvejet den problemstilling, at der er to grunde til, at der er ventelister, nemlig enten at man ikke har prioriteret de nødvendige ressourcer til det offentlige sundhedsvæsen, eller at man ikke kan ansætte det nødvendige antal læger.

I ingen af de to situationer vil dette forslag jo føre til flere ressourcer til det offentlige. Det vil sige, at man vil få en situation, hvor det er sådan, at der enten mangler læger i det offentlige, fordi de nu er ovre i privathospitalerne, eller at man mangler penge til at ansætte flere læger i det offentlige, fordi man jo mister nogle skatteindtægter, når folk slipper for at betale skat af de penge, de får til deres operationer.

Begge situationer vil være negative for den venteliste, der er i den offentlige sektor. Det vil sige, at ventelisten ikke forkortes, men forlænges eller i hvert fald forbliver lige så lang, som den er nu.

Poul Nødgaard (DF):

Kort skal det i hvert fald nok blive.

Jeg kan kun sige, at da Dansk Folkepartis ordfører, hr. Kristian Thulesen Dahl, ikke kan være til stede, kan jeg meddele, at vi kan støtte det foreliggende forslag.

Jens Vibjerg (V):

Jeg vil starte med at takke de partier, der har været positive over for forslaget. Jeg havde selvfølgelig håbet, at der var et bredt flertal i Folketinget for det her forslag, og jeg er da skuffet over, at skatteministeren i hvert fald ikke kunne se lyset. Det havde jeg for så vidt forventet.

Skatteministeren var inde på, at der var afgrænsningsproblemer. Jeg kan ikke se, at der

er større afgrænsningsproblemer end dem, vi har i dag, så for mig at se, er det derfor et spørgsmål om, at skatteministeren og Socialdemokratiet altså ikke vil være med til ordningen, og det samme kom jo til udtryk hos den socialdemokratiske ordfører.

Jeg vil godt komme med et par bemærkninger til den radikale ordfører, fru Elisabeth Arnold – nu er det en skam, hun ikke er her og kan høre roserne; det er ikke så ofte, at jeg får lejlighed til at rose De Radikale.

Det, jeg hørte, var, at De Radikale egentlig meget gerne vil være med til det her, men fordi man nu sad i det regeringssamarbejde, man sidder i, var man bundet op af den socialdemokratiske tænkning og havde derfor ikke mulighed for at støtte et ellers meget fornuftigt forslag.

Ellers vil jeg sige, at når Venstre og De Konservative fremsætter dette beslutningsforslag, er det jo, fordi vi finder det ganske urimeligt, at en medarbejder, der ud over alle de lidelser, sygdommen medfører, også – som loven er i dag – bliver økonomisk hårdt straffet, når en virksomhed vil betale for den pågældende medarbejders behandling for en lidelse, der måske medfører et langt fravær fra arbejdspladsen.

Vi har alle en interesse i, at en medarbejder, der får behov for behandling, en operation eller andre nødvendige sundhedsydelser, bliver behandlet så hurtigt som muligt. Er der en virksomhed, der vil betale for sin medarbejder, ja, så sparer vi omkostningen i den offentlige sektor og har altså pengene til behandling af en anden patient. Det betyder, at vi kan behandle flere patienter for de samme offentlige kroner. Og det betyder også, at vi kan reducere ventelisterne, enten fordi behandlingen foregår i privat regi, eller fordi man med den øgede tilførsel af ressourcer kan foretage behandlingen i det offentlige sygehusvæsen.

Det er selvfølgelig også vigtigt for Venstre, at den pågældende patient bliver behandlet så hurtigt som muligt. Vi lægger vægt på, at ingen patienter skal vente længere end allerhøjest nødvendigt på behandling.

Det betyder også meget, at virksomhederne i videst mulig udstrækning kan disponere over medarbejderne, og at vi undgår lange sygemeldinger, sygemeldinger, som i mange tilfælde vil betyde nedsat produktion, enten det er i fremstillingsprocessen eller det er i servicevirksomheden. Og hvad der kan vise sig at være et endnu større problem: Hvis en medarbejder bliver

uarbejdsdygtig i så lang tid, at der er risiko for udstødelse af arbejdsmarkedet, en udstødelse, der kan give store menneskelige og økonomiske problemer.

Forslaget her er jo godt i tråd med regeringens idé om at lægge det sociale ansvar ud til virksomhederne. Og der er ikke mange skatte-kroner i det for staten set i den store sammenhæng, men der er en kæmpe signalværdi over for virksomhederne, over for medarbejderne i at sige: Når I påtager jer et medansvar, kommer vi ikke og straffer jer med en stor regning.

Jeg havde som sagt håbet, at forslaget kunne nyde bred opbakning i Folketinget. Det er et forslag, der giver medarbejderen hurtigere behandling, og som jo igen giver større chancer for det optimale behandlingsresultat. Arbejdsgiveren får en god medarbejder hurtigere på benene, samfundet sparer penge til behandling, og vi afkorter ventelisterne.

Så det er jo et af de forslag, hvor alle kan være vindere og ingen tabere, men jeg håber – og det skal være mine afsluttende bemærkninger – at udvalgsarbejdet vil overbevise i hvert fald et flertal i dette Ting om, at det her forslag tjener alle.

Formanden:

Så vil fru Anna-Marie Hansen få ordet i anden omgang.

Anna-Marie Hansen (S):

Lad mig give et svar til Venstres ordfører.

Alle de urimeligheder, som Venstres ordfører lige har opremset her, kan jo netop løses af de nugældende skatteregler. Og det er helt hen i vejret at påstå, at ventetiden kan reduceres ved, at man sender folk på privathospitaler.

For det første er der et begrænset antal sengepladser på de private hospitaler, og for det andet kommer alle de behandlende læger jo fra det offentlige system og bruger deres fritid dér; så meget fritid håber jeg ikke de har, når de samtidig skal bestride et job i det offentlige.

Fru Gitte Seeberg fra De Konservative kom også med argumenter for, at der er en økonomisk gevinst ved at følge et lovforslag, hvor man indfører skattefritagelse for arbejdsgiverbetalte sundhedsudgifter.

Ud fra alle økonomiske betragtninger og internationale undersøgelser er det sådan, at der ikke er hold i alle de økonomiske argumenter, som både Venstre og De Konservative kommer med. Tværtimod er det sådan, at der netop

er risiko for overbehandling, idet de private udbydere har økonomisk interesse i en omfattende undersøgelse og behandling, og netop udgiftsniveauet i sundhedssektoren vil stige, hvis et privat sundhedsvæsen og et forsikringsmarked får et større omfang. Og sådan kunne vi blive ved. Der er ikke hold i de økonomisk argumenter, man kommer med.

Men jeg kan ikke lade være med at spørge Venstre og De Konservative: Når man mener, at der er så mange fordele ved et sådant forslag, hvorfor i alverden kom man så ikke med et forslag i de 10 år, man havde regeringsmagten?

Den daværende skatteminister svarede Folketinget den 13. december 1989, da der blev redegjort for en beskatning af forsikringsordninger, og i den forbindelse nævntes det også, at der ville være skattepligt, hvis arbejdsgiveren direkte betalte udgifterne ved en ansats ophold og behandling på et privat hospital. Der ville således efter den daværende skatteministers opfattelse – og det var i 1989, måske kan Venstre og Konservative huske, hvem det er – være tale om et løntillæg til den ansatte.

Dengang mente man sådan; hvorfor mener man noget andet nu? Hvorfor gjorde man ikke noget dengang, når man nu mener, at der kan spares, og at alting bliver så socialt retfærdig, osv.

Hr. Jan Køpke Christensen kommer også med en masse argumenter for beslutningsforslaget, og der må jeg sige om alle de argumenter, som Fremskridtspartiet kommer med her, og hvor man nævner gaven, at det er der faktisk mulighed for nu, idet der er mulighed for at friholde arbejdstageren for beskatning af den arbejdsgiverbetalte sundhedsudgift, og så kan arbejdsgiveren oven i købet trække det fra over driftsomkostningerne.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg kommer til at sige til den socialdemokratiske ordfører, at hvis man rykker patienter ud af ventelisten, fordi de bliver behandlet, så afkorter man altså ventelisten. Sådan må matematikken i det her være.

Så siger fru Anna-Marie Hansen også, at det vil give overbehandling. Altså, det mener jeg også er grebet helt ud af luften, for selvfølgelig begynder man ikke at overbehandle, for der er jo stadig væk en omkostning ved det, og der er da ingen, der går hen og bliver behandlet for en lidelse, de ikke har. Så jeg mener, at det simpelt

hen bare er socialdemokratiske søforklaringer for at undlade at støtte et godt forslag.

(Kort bemærkning).

Anna-Marie Hansen (S):

Lad mig gøre det helt klart: Det er ikke søforklaringer; det er en god, solid argumentation for at bevare det aller- allervigtigste princip i det danske sundhedsvæsen, og det er det princip, at alle skal have lige adgang til at blive behandlet, når man er syg, uanset om man sidder i en nøgleposition et eller andet sted på arbejdsmarkedet, uanset om man har penge til behandling. Socialdemokratiet vil forsvare det solidariske princip, så vi kan have det flotte sundhedspolitiske princip, at alle kan blive behandlet, når der er behov for det.

Det skal vel heller ikke være arbejdsgiverne, der skal til at diagnosticere og vurdere, om folk skal sendes til behandling. Der mener jeg det er utrolig vigtigt, at det er lægefagkundskaben, der stiller en diagnose og vurderer, hvornår man skal til behandling.

Og jeg synes, at når Venstres ordfører taler om ulighed, vil jeg gerne spørge: Hvad med de ældre, der er uden for arbejdsmarkedet? Hvad med de mange, der ikke har en chance for det her? Hvordan vil Venstre så tage hånd om dem? Vil Venstre så overlade dem til et offentligt sundhedsvæsen, som ud fra alle undersøgelser let kan blive stillet meget dårligt økonomisk. Vi skal jo ikke have USA-tilstande herhjemme.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Alle lige adgang til behandling – smukke, flotte ord. Det er jo det, vi hører gang på gang fra Socialdemokratiet. Ikke desto mindre – så kommer jeg med en sidebemærkning – benytter selv Folketingets medlemmer i den socialdemokratiske gruppe sig af den mulighed, det er ikke at have lige adgang til behandling, at stå fint og vente på venteliste. Så det er i hvert fald en bekræftelse af, at man lever op til det, man står for.

Man kan komme i en situation, som de pågældende personer er kommet i, hvor det er nødvendigt med behandling her og nu, og så må man altså sige: I stedet for at tage en tur til USA eller et andet sted i verden vil jeg hellere bruge pengene på en behandling. Er det ikke rimeligt? Jeg synes da, det er rimeligt. Jeg synes da, det er flot af de folketingsmedlemmer, de

Europa-Parlamentsmedlemmer fra Socialdemokratiet, der har benyttet sig af den mulighed, jeg synes virkelig, det er flot. Men lad være med at være hyklere og gang på gang fra Socialdemokratiets side afvise den tankegang. Man benytter sig af det, og bagefter sviner man systemet til i den private sektor.

Jeg synes, det er uanstændigt efterhånden, og jeg tror, det er gennemskuet af befolkningen, at det er og bliver hyklери, socialdemokratisk hyklери, også på sundhedsområdet.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg må sige til den socialdemokratiske ordfører: Hvis en læge efter at have opereret 7-8 timer på et offentligt hospital går hen og opererer 4-5 timer på et privat hospital, så giver det altså en større produktivitet for den enkelte og betyder derfor også flere mennesker igennem systemet. Anderledes kan det ikke være.

Hvis jeg står på en venteliste sammen med nogle andre til behandling, og der er én foran på listen, der kommer ud af listen, fordi vedkommende får det betalt andetstedsfra, ja, så rykker jeg en tak op på listen og kommer hurtigere til behandling; derfor er det også en fordel for mig, selv om jeg ikke har nogen til at betale for mig.

(Kort bemærkning).

Anna-Marie Hansen (S):

Mener Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet ud fra den debat, der har været, virkelig, at det er rimeligt, at borgerne skal betale to gange til sundhedsvæsenet, først over skattebilletten og så bagefter skat én gang til? Men det er jo sådan, at når arbejdsgiveren har givet en sundhedsydelse til en medarbejder, så kan den arbejdsgiver, den virksomhed, jo netop fritage arbejderne for at blive beskattet, idet arbejdsgiveren kan betale såvel sundhedsydelsen som den skat, som arbejdstageren ellers skulle betale, og oven i købet trække det fra.

Så de problemer, som jeg hører de tre partier male op, kan løses ud fra de regler, vi har på nuværende tidspunkt, uden at man risikerer den store forskelsbehandling, og uden at man risikerer det økonomiske virvar og den uigenkendskuelighed, der vil blive resultatet af forslaget.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Jamen jeg kan da godt give den socialdemokratiske ordfører ret. Umiddelbart synes jeg, at det moralsk set ikke er anstændigt, at folk skal betale for at blive behandlet. Det er Fremskridtspartiet 100 pct. enige i.

Men hvem har ansvaret for, at vi har de lange ventelister? Det har bl.a. Socialdemokratiet, der gang på gang ikke har levet op til i skiftende regeringer at forhandle noget på plads med Amdrådsforeningen. Man har lovet vælgerne den ene gang efter den anden, at nu skulle man nok forhandle noget på plads med Amdrådsforeningen, nu skulle vi nok få de ventelister ned, og intet er sket. Det er faktisk blevet værre og værre, og det synes jeg nok falder tilbage på Socialdemokratiet selv.

Vi synes ikke, det er rimeligt, at man skal betale for det, men systemet med Socialdemokratiet i spidsen har ikke sørget for at få ventelisterne afskaffet, som man f.eks. har gjort det i Frankrig. Her er det ens egen politiske død, hvis man vil indføre ventelister, som der var en sundhedsminister, der sagde, da vi var dernede med Sundhedsudvalget.

Jeg synes faktisk, det er uforskammet at stå og klandre alle andre end sig selv her fra talerstolen, for de problemer, der er i sundhedssektoren, falder tilbage på Socialdemokratiet selv. Vi synes ikke, det er rimeligt. Vi synes, disse ventelister skal afskaffes, så alle og ikke kun dem, der har økonomien i orden, kan få behandling. Men det har i øvrigt altid været sådan, at de, der havde økonomien i orden, bare kunne blive behandlet på f.eks. udenlandske hospitaler, så det er ikke noget nyt.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Skal den medarbejder, der på grund af sin sygdom lider nok i forvejen, betale to gange? Nej, lige netop, men som det er nu, betaler man over sin skattebillet, og hvis der så er en virksomhed, der er parat til at betale for en medarbejder, kommer skattevæsenet og hiver ekstra betaling fra den pågældende, som har lidt nok.

Nej, vi skal ikke betale to gange, men vi skal give mulighed for, at man kan blive behandlet også på denne måde.

(Kort bemærkning).

Anna-Marie Hansen (S):

Jeg må sige til Fremskridtspartiets ordfører, at jeg er fuldstændig enig i, at ventelisterne skal afskaffes, og det må vist være en erindringsfor-skydning fra Fremskridtspartiets side, når man mener, at Socialdemokratiet fastholder venteli-sterne. Det er Socialdemokratiet, og det er den nuværende regering, der virkelig har investeret i og gjort en kolossal indsats for at løse vente-listeproblematikken ved at bevilge flere penge osv. Det blev der ikke gjort noget ved i de ti år, de borgerlige havde regeringsmagten.

Jeg må igen sige til Venstre: Hvad er det ved de nuværende regler, der gør det umuligt at opnå det, som vi alle sammen gerne vil, nemlig at tilgodese medarbejderne i virksomhederne og tilgodese virksomhedernes behov for hurtig behandling af medarbejderne og dermed muligheden for hurtigt at komme i arbejde igen? Der er masser af muligheder i de nuværende regler, og det er dem, man skulle gå i gang med at bruge.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Jeg skal gerne erkende, at det ikke kun er Socialdemokratiets ansvar, at vi har de uaccep-table ventelister. Det er også Venstres ansvar, og det er også Det Konservative Folkeparti og den borgerlige regering i sin tid, der har et medansvar. Men Socialdemokratiet, Venstre og De Konservative havde i hvert fald flertallet sammen til at få noget gennemført.

I 1988 vedtog Folketinget en dagsorden fra Fremskridtspartiet om at afvikle ventelisterne til maksimum tre måneder. Nu skriver vi 1997, snart 1998, og hvad er sket? Ventelisterne er faktisk blevet længere og længere, og det er uanstændigt, at man gang på gang fra Socialde-mokratiet skal høre de smukke ord om, at nu skal patienterne hjælpes, og nu skal ventelister-ne ned.

Det har vi hørt gang på gang ved de for-handlinger, der har været med amterne, og det er ikke lykkedes. Vi har sagt: Så fyr amterne. De kan ikke administrere det. Vi må have sund-hedssektoren væk fra amterne og lægge den direkte ind under sundhedsministeren og Fol-keetinget, således at vi får det direkte ansvar. Det er en uanstændig behandling af de svage i samfundet, sådan som det foregår.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør ind-sigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 34: Forslag til lov om ændring af lov om folke-skolen. (Demokratisering af folkeskolens styrelse).

Af Bruno Jerup (EL) og Jette Gottlieb (EL).
(Fremsat 22/10 97).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Enhedslistens forslag til ændringer af folkesko-lens styrelsesregler drejer sig for størstedelens vedkommende om spørgsmål, som Folketingets partier har taget stilling til ved vedtagelsen i juni i år af ændringer i folkeskoleloven.

Styrelsesreglerne må nu med de ajourføringer, der blev gennemført for kun fire måneder siden, have tid til at virke. Jeg mener ikke, at der er behov for at ændre styrelsesreglerne på nuværende tidspunkt, og jeg må derfor allerede også af den grund afvise Enhedslistens forslag.

Om de enkelte bestemmelser i lovforslaget vil jeg kort bemærke, at mange af dem med hensyn til deres indhold ligger tæt op ad de vedtagne nye bestemmelser. Det gælder med hensyn til skolebestyrelsens forpligtelse til at udarbejde en årsberetning og til at forelægge den for forældrekredsen. Det gælder ligeledes med hensyn til skolelederens forpligtelse til at inddrage elevrådet i spørgsmål om elevernes sikkerhed og sundhed, og endelig gælder det med hensyn til ønsket om at fremme et samarbejde mellem kommunalbestyrelsen og skolebestyrelserne.

Det sker ikke ved at gøre de fælles rådgivende organer obligatoriske, således som Enhedslisten foreslår, men ved at fastsætte en forpligtelse for kommunalbestyrelsen til at afholde to årlige dialogmøder, hvis der ikke er oprettet et fælles rådgivende organ.

Derimod er der ikke sket ændringer af reglerne om skolebestyrelsens sammensætning, således som Enhedslisten ønsker det. Forældrene har fortsat flertallet, og jeg mener, at det er helt afgørende at fastholde dette. Når forældrene har 5 eller 7 repræsentanter, er baggrunden, at der er tale om en brugerbestyrelse.

Når medarbejderne har 2 repræsentanter, hænger det sammen med, at de ansatte har medindflydelse gennem de samarbejdsudvalg, som findes på de fleste skoler. Lærerguppen kan få indflydelse på principper om skolens virksomhed m.m. ved, at de gennem pædagogisk råd stiller forslag herom til skolebestyrelsen.

Jeg henleder desuden opmærksomheden på, at det er den enkelte lærer, der i samarbejde med eleverne tilrettelægger den daglige undervisning. Når eleverne ligesom lærerne har 2 repræsentanter, hænger det selvsagt sammen med, at forældremyndighedens indehavere træffer mange beslutninger også i forhold til skolen på elevernes vegne.

Der skal imidlertid ikke være tvivl om, at elevdemokratiet ligger både mig og regeringen meget på sinde, og det er baggrunden for de forslag til ungdomspolitiske initiativer, herunder vedrørende det repræsentative demokrati i uddannelsessektoren, som er iværksat. Jeg forventer i nær fremtid at komme med en redegørelse til Folketinget herom.

Foreløbig kan jeg med hensyn til folkeskolen henvise til, at der ved lovændringen fra juni i år er tillagt elevrepræsentanterne i skolebestyrelserne automatisk stemmeret. Tidligere var det op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, om eleverne skulle have stemmeret eller ej. Desuden er det nu i bekendtgørelsen fastsat, at eleverne skal have diæter m.m., hvis der ydes forældrene vederlæggelse.

Afsluttende skal jeg bemærke følgende om Enhedslistens forslag om at genindføre beboer-afstemninger om skolenedlæggelser: Reglerne om beboer-afstemninger er blevet ophævet i 1990 efter et kommunalt ønske og er erstattet af regler, der på anden vis skal sikre borgernes medindflydelse på forslag om skolenedlæggelser. Baggrunden var, at navnlig det dalende

elevtal i skolerne dengang gjorde det nødvendigt at ændre skolestrukturen i mange kommuner.

Nu har situationen vendt sig, idet elevtallet i folkeskolen som bekendt er stigende. Der er derfor i de seneste år kun blevet nedlagt ganske få skoler, og sådan vil det nok også være i de kommende år. Fremgangsmåden ved skolenedlæggelser er derfor kun i meget begrænset omfang af aktuell betydning, og jeg finder derfor ikke behov for at optage forhandlinger med de kommunale organisationer om at ændre denne bestemmelse.

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jeg vil gerne tage udgangspunkt i et ganske udmærket hæfte, som vi har modtaget, skrevet af elev- og studenterorganisationer om demokrati i uddannelsessystemet. En meget god pjecce, synes jeg, som også Danmarks Elev Organisation og Folkeskoleelevernes Landsorganisation har medvirket til at få udgivet, og derfor indeholder den også et ganske udmærket afsnit om demokrati i grundskolen.

Der er mange rigtige og fornuftige betragtninger i den pjecce, og der er også forslag, som jeg mener, vi skal se nærmere på. I den forbindelse mener jeg, at vi skal afvente undervisningsministerens bebudede redegørelse. Her får vi mulighed for nærmere at drøfte konkrete ændringer, der måtte være behov for, og som vi kan samles om for at styrke demokratiet i uddannelserne.

Jeg har især hæftet mig ved pjecens indledende afsnit om demokrati i uddannelsessystemet. Her giver de unge mennesker, synes jeg, en meget god beskrivelse af, hvad demokrati er. Det er et spørgsmål om samtale, det er et spørgsmål om repræsentation, og det er et spørgsmål om medvirken. Det er virkelig gode synspunkter, som de unge mennesker har taget med der.

Og så ser jeg Enhedslistens forslag, som jeg synes er meget fikseret på alene det formelle. Når folkeskolens formålsparagraf taler om, at skolens undervisning må bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati, går det jo langt ud over, hvad der kan ligge i det formelle om elevernes repræsentation i forskellige sammenhænge. Dermed ikke være sagt, at reglerne om elevernes formelle repræsentation og indflydelse ikke har betydning. Selvfølgelig har de det, og det kom da også til udtryk, da vi i foråret ændrede folkeskoleloven på flere områder som allerede

nævnt af undervisningsministeren. Vi ændrede den på flere områder for at styrke både skolebestyrelserne og elevernes indflydelse og det arbejde, som de udfører.

En del af det foreliggende lovforslag indeholder elementer, som vi allerede har gennemført, og andre dele kan vi simpelt hen ikke støtte fra Socialdemokratiets side.

Vi mener f.eks. ikke, at forældrene skal fratages den bestemmende indflydelse, altså flertallet i skolebestyrelserne. Vi vil ikke sætte eleverne i den situation, at de kan blive tungen på vægtskålen i skolebestyrelsen i en modsætning mellem de ansatte og forældrene. Vi mener, at vi skal fastholde, at det er forældrene, der skal have flertallet, og jeg kan slet ikke følge og forstå, at Enhedslisten mener, at eleverne skal sættes i den situation.

Vi kan heller ikke støtte, at kommunalbestyrelserne skulle have svækket deres beføjelser, når det gælder skolestrukturen, nemlig spørgsmålet om nedlæggelse af skoler, sådan som Enhedslisten foreslår. Nu er det temmelig uaktuelt, for jeg tror, det vil gå den anden vej, således at kommunalbestyrelserne skal opføre skoler eller i hvert fald udvide skoler for at tage de flere elever, der kommer.

Som det fremgår, er vi altså positivt indstillet over for intentionerne, når det gælder demokrati i uddannelsen, men vi må afvise det foreliggende lovforslag.

Henning Urup (V):

Knap er blækket tørt på den ændring af folkeskolelovens styringsregler, som blev vedtaget endda enstemmigt i slutningen af sidste folketingsår, før vi nu fra Enhedslisten skal se en hel byge af forslag til ændringer på selv samme område.

Selvfølgelig er der jævnlig brug for justeringer på folkeskoleområdet, for at det danske skolesystem kan være dynamisk og tidssvarende. Men for at skolen kan være et stort og stabilt apparat, er det vigtigt, at der i perioder er arbejdsro.

I Venstre føler vi, at både lærere, forældre og elever ønsker fred til at få de eksisterende styringsregler på plads og få afprøvet dem i praksis, før et nyt sæt bringes i spil. Det er den ene side af sagen.

Den anden er, at vi i Venstre ikke kan få øje på ret meget i dette lovforslag, som kan friste os. Venstre ønsker mere indflydelse til skolebestyrelsen, som efter Venstres opfattelse primært

skal bestå af forældre, og dette forslag vil reducere forældrerepræsentantsandelen og går derfor i den stik modsatte retning.

Skal folkeskolen forblive sund og god og gerne vokse sig bedre, må forældreengagementet under ingen omstændigheder forringes inden for de økonomiske rammer, som kommunalbestyrelsen sætter.

Det fører mig videre til det andet element i dette lovforslag, der går ud på at reducere kommunalbestyrelsernes handlefrihed i forbindelse med nedlæggelse af skoler. I Venstre har vi fuld forståelse for de følelser, der knytter sig til skolen i lokalområdet, men samtidig må vi også holde os for øje, at det er kommunalbestyrelsen, der er den økonomisk bevilgende instans og samtidig er ansvarlig tilsynsmyndighed med hensyn til, at skolen lever op til folkeskolelovens intentioner.

Kommunerne må derfor have handlefrihed til at gennemføre de strukturændringer, der måtte være nødvendige for at lave en god og tidssvarende skole. Venstre kan ikke støtte lovforslaget.

Frank Dahlgaard (KF):

Folkeskolens hovedproblem er jo ikke et spørgsmål om mangel på demokrati. Folkeskolens hovedproblem er, at eleverne ikke lærer nok, at de ikke får de færdigheder og kundskaber, som man må forvente, at de skal få. Heldigvis sker der nu noget på dette område efter solidt konservativt pres. Der er sat en række initiativer i gang fra regeringens side og med støtte fra folkeskoleforligspartierne, og det er også med vores fulde opbakning.

Så til dette lovforslag. Selvfølgelig er det godt med medbestemmelse og demokrati også i folkeskolen, men demokrati er jo ikke bare afstemninger og noget med at have et flertal i forhold til nogle andre. Demokrati er for det første, at de, der deltager i det, har en viden og en indsigt i tingene.

Det næste er en debat, hvor man taler sig til rette eller i hvert fald forstår hinandens synspunkter, og endelig for det tredje skal der træffes en afgørelse, og så kan det i sidste instans blive til et eller andet kampvalg. Men jeg synes ligesom den socialdemokratiske ordfører, at dette lovforslag centrerer sig om den sidste del, nemlig om de formelle afstemningsregler ved et kampvalg.

Ifølge forslaget om skolebestyrelsens sammensætning skal eleverne have flertal, hvis jeg

har forstået det rigtigt. Jeg synes, det er forkert. Vi siger ikke, at elever og forældre har hver deres interesser. Forældrene varetager jo børnenes interesser, og forældrene lytter og hører på deres egne børn. Hvad er det for en underlig verden, der er inde i hovedet på dem, der har fremsat dette forslag? Vi tror, at som det er i dag, er der en udmærket sammensætning af skolebestyrelserne til gavn for børnene, forældrene og skolen i det hele taget.

For det andet foreslår man, at elevrådene skal styrkes, og at der skal gives bemyndigelse til undervisningsministeren, som skal pålægges at give elevråd og pædagogiske råd nogle minimumsrettigheder i forhold til skolens ledelse. Nåh ja, så skal man altså stække skolens ledelse. Vi tror ikke, det er nogen god idé, og vi tror i øvrigt, at skolens ledelse lytter til eleverne og til medarbejderne, og at man ikke skal lave en hel masse regler her. Det er unødvendigt, og det er i hvert fald fuldstændig unødvendigt alle de steder, hvor man har en god skoleledelse, og det er heldigvis en hel del steder.

For det tredje vil man præcisere skoleledersens pligt til at inddrage skolens elever i alle spørgsmål om sikkerhed og sundhed. Vores svar på det er, at det kan måske være en meget god idé. Men er der et behov for at præcisere det? Lytter enhver skoleleder og lærer ikke til eleverne, når det drejer sig om sikkerhed og sundhed? Det tror vi faktisk er tilfældet.

Så er der det med, at forældre og elevrepræsentanter skal have ret til vederlag for at deltage i demokratiet. Vi synes, det er en rigtig dårlig idé og et rigtig dårligt signal at sende til de unge mennesker, at man skal have penge for at deltage i den slags.

Så er der spørgsmålet om at gennemføre disse lokale folkeafstemninger, der skal forhindre skolenedlæggelser. Vi mener, det er forkert. Vi mener ikke, at man på den måde skal stække kommunalbestyrelsens beføjelser. Det er de demokratiske valgte kommunalbestyrelser, der sidder med det økonomiske ansvar, som skal træffe beslutningerne og også skal have mulighed for det.

Alt i alt vil vi afvise dette forslag, og med hensyn til demokrati i uddannelsessystemet vil vi i øvrigt afvente regeringens og ministerens redegørelse på det område, som vi har forventning til er et meget bedre udgangspunkt for debat end dette forslag fra Enhedslisten.

Anne Bastrup (SF):

Der er ingen tvivl om, sådan som Enhedslisten også skriver i bemærkningerne, at undervisningsministeren skal følges tæt. Undervisningsministeren kom med nogle gode udmeldinger på Sorø-mødet, og det skal vi naturligvis følge op, således at han ikke smutter, for der er jo ingen tvivl om, at vi har brug for demokrati, og vi har brug for, at de unge får en reel indflydelse.

Men spørgsmålet er, om det er den rigtige vej frem at genfremsætte ændringsforslag, som blev forkastet sådan cirka i maj.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at SF blandt andet støttede ændringsforslaget om folkeafstemninger i forbindelse med skolenedlæggelser, og jeg vil da heller ikke på nogen måde afvise, at det kan være en god idé med minimumsregler, for så vidt angår elevråd og pædagogisk råds rettigheder, men grundlæggende tror jeg altså, at vi skal give os tid til demokrati for at få skolebestyrelserne, som for at sige det mildt mange steder ikke fungerer optimalt, til at virke.

Vi ser alt for mange steder, at man har tømt stort set hele listen af suppleanter. Vi ser oven i købet steder, hvor listen af suppleanter ikke længere eksisterer, fordi man har tømt den, så man derfor ikke har skolebestyrelser, der er fyldt op med forældrepræsentanter, så vi har et problem.

Men det, vi skal huske, er, at nu er skolebestyrelserne gået i gang med at rekvirere efterfølgere. De er gået i gang med en intensiv indsats for at sikre, at man nu her til marts, tror jeg, at valget finder sted, har en mulighed for at få nogle velfungerende skolebestyrelser valgt.

Teknisk tror jeg nok, det kan lade sig gøre, men demokratisk set er det for mig at se umuligt, hvis vi ændrer på reglerne nu, medmindre Enhedslisten lægger op til, at der skal komme et nyt skolebestyrelsessystem, som så skal træde ind midt i en valgperiode. Jeg har i og for sig lidt svært ved at gennemskue den stringente tankegang, der ligger bag at komme med lovforslaget nu. Jeg kan godt forstå, at Enhedslisten er træt af, at mange af disse forslag er blevet nedstemt i maj måned, men sådan er livet somme tider.

Der er nogle af de elementer, som Enhedslisten nu kommer med i lovforslaget, som jeg har lidt svært ved at forstå. Jeg vil enormt gerne have en forklaring på, hvad forskellen er på den foreslåede § 45, stk. 5, om inddragelse af elever

i forbindelse med sikkerhed og sundhed på skolen, og så den nugældende paragraf. Der er et eller andet med, at elevrådet, hvis det eksisterer, skal inddrages.

Der er i hvert fald nogle formuleringsændringer, men jeg forstår simpelt hen ikke den juridiske forskel på den foreslåede og den gennemførte bestemmelse. Der er jo ingen tvivl om, at skolelederen efter den gældende lovgivning, som trådte i kraft den 1. august, har en forpligtelse til at inddrage elever i skolens sikkerhed og sundhed. Det lægges der også op til i bestemmelsen, så det står jeg lidt uforstående over for.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

På mange måder er det et interessant lovforslag, som Enhedslisten har fremsat. Tankerne om demokrati og medindflydelse i folkeskolen er noget, som ligger Det Radikale Venstre meget på sinde, og et spørgsmål, som vi løbende arbejder med. Demokratiet skal vi værne om, udvikle og give mulighed for at gro.

Meget af det, som Enhedslisten foreslår, er dog noget, som stort set er tilgodeset med de ændringer af folkeskoleloven, som vi vedtog i slutningen af sidste folketingssamling. Her vedtog vi nemlig at ændre styrelsesreglerne, og de vedtagne ændringer må have mere end fire måneder at virke i, før vi igen går ind og ændrer på loven.

Hvad angår ændringerne i elevrådenes arbejde, som Det Radikale Venstre også tillægger stor vægt, vil vi se på det i forbindelse med undervisningsministerens redegørelse om demokratiet i uddannelsessektoren.

Det Radikale Venstre kan på den baggrund ikke støtte lovforslaget.

Jan Køpke Christensen (FP):

Jeg skal sige meget kort, at når man lige læser forslaget hurtigt igennem, synes jeg, der er mange fornuftige intentioner i det. Men som ministeren sagde, er der faktisk mange elementer i det, der ligger i forslaget, der allerede er opfyldt. Måske går det lidt mere i detaljer og vil regulere mere ned i det mindste hjørne af systemet. Det kan jeg ikke se, at der er grund til. For eksempel med hensyn til sammensætningen af skolebestyrelserne må jeg helt klart sige, at jeg synes, sammensætningen som sådan er fornuftig, som den ligger i dag.

Jeg må også sige, at det med, at skoleledelserne ikke skulle lytte så meget til f.eks. elevre-

præsentanter, for det ligger der faktisk i dette forslag, ikke er min opfattelse med mit kendskab til skolerne i min egen kommune, som jeg også kender som kommunalbestyrelsesmedlem. Jeg synes, de fungerer helt optimalt, hvad det angår.

Med hensyn til at der skal være en pligt til at inddrage eleverne angående sikkerheden og sundheden, mener jeg faktisk også, som en tidligere ordfører sagde, at det fungerer i dag. Enhver leder med respekt for sig selv vil altid helt automatisk tage eleverne med på råd, og det vil man også som lærer.

Så var der det med vederlaget. Hvis det er sådan, at skolebestyrelsen får vederlag, er der jo, som ministeren også sagde, ingen forskel, uanset om man er elev, eller hvad man er.

Med hensyn til lokale folkeafstemninger er det naturligvis noget, som Fremskridtspartiet altid har hyldet. Jeg må sige, at når det drejer sig om nedlæggelse af skoler, synes vi, det er helt o.k. med en folkeafstemning, så jeg er ikke enig med den konservative ordfører i, at når man har en demokratisk valgt kommunalbestyrelse, må det være den, der i de næste fire år bare kan køre derudad. Jeg mener helt klart, at hvis man mener noget med det nære demokrati også i lokalsamfundene, hvilket jo specielt er tilfældet med skolenedlæggelser, bør man have disse folkeafstemninger.

Man bør lytte til, hvad den enkelte borger også helt ude i lokalsamfundet mener om nedlæggelse af skoler. Fremskridtspartiet hylder det princip at spørge befolkningen mest muligt også i de enkelte kommuner og også vedrørende skolenedlæggelser, så det punkt i lovforslaget er altså et stort plus set fra Fremskridtspartiets side.

Jeg må sige, som andre ordførere har sagt, at vi selvfølgelig venter spændt på ministerens redegørelse på dette felt, og så vil vi prøve at tage udgangspunkt i den. Jeg vil på nuværende tidspunkt sige, at vi naturligvis ikke kan støtte dette lovforslag.

Poul Nødgaard (DF):

Jeg må desværre bedrøve Enhedslisten med, at Dansk Folkeparti ikke kan støtte det foreliggende lovforslag.

Jeg vil godt tage fat i et par enkelte dele og sige til Enhedslistens ordfører for at få det skåret helt ud i pap, at når vi i vores folketingsgruppe læser dette forslag, er der altså enighed i Enhedslisten om, at der i skolebestyrelsen skal

sidde tre fra forældrene, tre fra skolens personale og tre fra personalet, altså tre plus tre plus tre. Det vil så faktisk i realiteten sige, at eleverne og de ansatte på skolen fuldstændig kan bestemme over foretagendet, og de kan også vælge formanden.

Det må være helt i strid med de nærdemokratiske principper, som jeg troede, Enhedslisten gjorde sig til talsmand for, nemlig at forældrene skulle være i centrum. De får allernådigst lov til at få tre pladser i en ny skolebestyrelse, hvis det står til Enhedslisten, ifølge det forslag, der ligger her.

Jeg kunne godt tænkte mig at spørge, om de tanker er skabt på et tidspunkt, hvor man ikke tænkte helt klart, eller er det noget, man virkelig mener? Jeg kunne godt lide at få en helt præcis forklaring på, hvorfor Enhedslisten har den opfattelse, at forældrene helt skal sættes ud på et sidespor i dansk skolepolitik. Det er i hvert fald ikke tanker, som vi kan støtte.

Så vil jeg sige om det med skolenedlæggelserne, at jeg synes, de nuværende bestemmelser ikke er så tossede, men jeg kan godt se, at det, der lægges op til i forslaget, præcis er en genindførelse af de gamle regler, som vi havde, og som altså blev afskaffet. Umiddelbart kan jeg ikke støtte, at vi ændrer i det.

Jeg har da respekt for det synspunkt, at man synes, at forældrene skulle have en større indflydelse på, om man kan nedlægge en skole, men man har allerede gennem de nuværende bestemmelser visse muligheder for at komme med på banen. Jeg tror, det var ministeren, der i sit indlæg sagde, at der faktisk i øjeblikket ikke er tale om nogen form for skolenedlæggelser, så det pågældende punkt er ikke særlig aktuelt. Hvis man stod over for en hel lavine af skolenedlæggelser, var det måske en lidt anden situation.

Jeg må bedrøve Enhedslistens ordfører med, at Dansk Folkeparti ikke kan støtte det foreliggende forslag, så bedre held næste gang.

Formanden:

Så er det hr. Bruno Jerup som ordfører for forslagsstillerne.

Bruno Jerup (EL):

Nu er bedrøvelsen ikke så voldsom, fordi jeg ikke kan få hr. Nødgaards opbakning. Det overlever jeg såmænd nok.

Hvis vi ser på dette lovforslag, er formålet med det selvfølgelig at forbedre demokratiet i

og omkring folkeskolen. Det har vi også skrevet i indledningen, og der er mange gode grunde og anledninger til at tage fat på det spørgsmål.

Hvis vi ser på folkeskolens formålsparagraf, hedder det, at skolens undervisning og hele dagligliv må bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati, og for Enhedslisten er demokrati i folkeskolen utrolig vigtigt. Eleverne i skolen skal ikke blot lære om demokrati i timerne, de skal leve i demokrati, hvis formålsparagraffen skal tages alvorligt.

Regeringen udsendte for nylig tre pjecer om en samlet ungdomspolitik. På overskriftsniveau er der smukke ord om demokrati, men når man kommer ned i teksten, siver demokratiet væk mellem fingrene. Den flotte overskrift »Handlingsplan for demokrati i skole og uddannelse« bliver til tre initiativer: lidt penge til uddannelsessøgende, der vil arbejde for, at de nuværende indflydelseskkanaler bruges bedst muligt, en redegørelse til Folketinget om de nuværende regler og endelig etablering af et internationalt akademi for uddannelse og demokrati, hvor det officielle Danmark kan prale af de store landvindinger på området. Det er efter vores opfattelse et lidt tyndt udgangspunkt.

En lang række elev- og studenterorganisationer lige fra Danmarks Elevorganisation over Folkeskoleelevernes Landsorganisation og Landssammenslutningen af Moderate Studenter til Danske Studerendes Fællesråd har, som andre har nævnt, udgivet en pjec i juli 1997, der hedder »Demokrati i uddannelsessystemet«. På trods af forskellige politiske holdninger eller andre forskelle i disse organisationer er der enighed om, at der er brug for mere demokrati i uddannelsessystemet, og den melding bør Folketinget efter vores opfattelse tage alvorligt. Det er skuffende, at spørgsmålet om demokrati stort set er ikkeeksisterende i oplægg »Folkeskolen år 2000«, som undervisningsministeren fremlagde sammen med formændene for Danmarks Lærerforening og Kommunernes Landsforening den 30. oktober i år.

Hvis vi ser på Enhedslistens konkrete forslag, indeholder det for det første en ændring af skolebestyrelsens sammensætning – det er der flere, der har hæftet sig ved, så nogle har altså læst teksten korrekt – så elever, forældre og ansatte får lige mange pladser i skolebestyrelsen, og det bliver op til skolebestyrelsen selv at vælge en formand blandt bestyrelsens medlemmer. I dag har forældrene altid flertal i skolebestyrelsen og eneret til formandsposten, og vi

foreslår reglen ændret med det klare formål at sikre, at en skolebestyrelse ikke skal være forældrenes skolebestyrelse, men bliver en skolebestyrelse for skolen, hvor de tre grupper, som er repræsenteret på skolen – de ansatte, eleverne og forældrene – i højere grad bliver tvunget til at arbejde sammen, også i skolebestyrelsen.

Det vil med andre ord sige, at forslaget er tænkt som et samarbejdsforslag. Det handler om, at man i højere grad tvinger de tre parter til at lytte til hinanden. Ingen kan få flertal mod hinanden, og alle er nødt til at lytte til hinanden, også i skolebestyrelsen. Det mener jeg vil være et kæmpe fremskridt, og vi har stor tillid til både eleverne, de ansatte og forældrene.

For det andet styrkes elevrådene gennem en bemyndigelse til undervisningsministeren, der pålægges at give elevråd og pædagogiske råd nogle minimumsrettigheder over for skolens ledelse. Det synes vi faktisk mangler i dag. Der er selvfølgelig en række steder, hvor det ikke er noget problem, hvor det altså er sådan, at skolens ledelse helt klart forvalter sin ledelsesopgave på en demokratisk og fornuftig måde. Men vi får jævnligt meldinger fra skoler rundt omkring i landet, hvor det ikke er tilfældet, og det er altså et forsøg på at stramme op på dette område.

For det tredje præciserer vi skolelederens pligt til at inddrage skole og elever i ethvert spørgsmål vedrørende elevernes sikkerhed og sundhed. Nogle har sagt – bl.a. fru Anne Bastrup fra SF – at det er det samme som det, der står i loven i forvejen, og det ville selvfølgelig være betænkeligt, hvis Enhedslisten bare skrev det af, der allerede gjaldt. Men det er selvfølgelig heller ikke sandt. Sagen er, at hvis man kigger på § 45, som ganske rigtigt blev vedtaget for nogle ganske få måneder siden, er nogle af ordene de samme; men forskellen mellem det forslag, vi har stillet, og det, der gælder i dag, er, at vi for det første vil understrege, at eleverne skal inddrages i alle spørgsmål – det står der ikke noget om i dag – og for det andet understreger vi, at de også skal inddrages de steder, hvor der ikke er elevråd. Det fremgår heller ikke klart af loven, som den ser ud i dag.

Nogle vil sige, det er en mindre ting; men for os er det en opstramning. Der er faktisk en del steder, der er en del skoler, hvor man ikke har så veldefinerede strukturer, som vi gerne ser, og vores forslag går altså ud på at sikre, at elevernes interesse også bliver varetaget her.

Lovforslaget har også til hensigt at styrke skolebestyrelsens arbejde på flere områder. Dels får forældre og elevrepræsentanter ret til vederlag og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, og det synes vi er fornuftigt. Det var en diskussion, vi allerede havde for nogle måneder siden, men som det er nu, er det tilfældighederne, der afgør, om der rent faktisk bliver givet erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, også til eleverne, hvoraf i hvert fald en del har erhvervsarbejde ved siden af skolen.

Man kan selvfølgelig mene, at man ikke synes, de skal have det; men vi foretrækker at forholde os til virkelighedens verden, der viser, at en stor del af eleverne har kortere eller længere arbejdstid om eftermiddagen, og derfor synes vi, det er rimeligt, at de også får mulighed for at medvirke i demokratiet.

En anden ting i forslaget er, at dels skal skolebestyrelsen ikke blot godkende skolens budget, men også skolens regnskab, og vi mener egentlig, det er ganske naturligt, fordi de to ting hænger sammen. Endelig bliver det obligatorisk for kommunen at oprette et fælles rådgivende organ for kommunens skolevæsen. Det findes allerede nogle steder, og vi synes sådan set, man bør gøre det obligatorisk.

Hvis man ser på lovforslaget, indeholder det faktisk nogle ønsker, som blev rejst af foreningerne og af Skole og Samfund i forbindelse med de ændringer, der kom i foråret. Her klarede man sagen på den måde, at ministeren skrev et længere betækningsbidrag, som blev optrykt sammen med betænkningen.

Endelig vil vi som et ekstra element genindføre muligheden for folkeafstemninger i forbindelse med problemer, der opstår, når kommuner lukker lokale folkeskoler. Nogle har sagt, at det skal kommunen bestemme, og at vi endelig ikke skal blande os i det og give forældrene en sådan ekstra demokratisk ret. Men det, man glemmer – og det er de sager, jeg i hvert fald primært tænker på – er, at mange steder fungerer folkeskolen ikke bare som et undervisningssted for eleverne. Mange steder i de mindre kommuner, f.eks. Stausø skole i Blaabjerg Kommune, fungerer den lokale folkeskole faktisk som det sted, hvor byens borgere mødes. Den bliver ikke kun brugt til undervisning, den er også et kulturelt samlingssted, den bliver brugt til både fester og kulturelle arrangementer af forskellig art, og den er også det sted, man holder politiske møder, hvis der er behov for det. Det vil sige, at i mange små samfund fungerer

den lokale folkeskole faktisk som et kulturelt samlingssted og ikke kun som et sted, hvor eleverne bliver undervist, og derfor mener vi, det er rimeligt, at også forældrene har mulighed for at stoppe lukningen.

Så vil jeg tage de enkelte ordførere, og bredt set er der jo en afvisning af forslaget, hvor stort set alle henviser til, at man ser frem til ministerens redegørelse om dette område. Nu er vi selvfølgelig nødt til som alle andre at afvente ministerens redegørelse – det er de vilkår, vi må leve med – men problemet er, at selv hvis der på grundlag af den redegørelse skal laves nogle ændringer, vil den bemærkning, undervisningsministeren selv startede med, nemlig at det ikke er hensigtsmæssigt at lave ændringer i den eksisterende struktur, fordi vi lige har lavet nogle, stadig være gældende. Det vil sige, hvis vi skal tro ministeren på hans ord, at man allerede på forhånd har låst sig fast, og at der ikke kan laves nogen som helst ændringer på grundlag af redegørelsen; men det kan muligvis være, at den politiske virkelighed vil sætte en anden dagsorden. Vi er selvfølgelig også villige til at diskutere ikrafttrædelstidspunktet for nogle af vores forslag, hvis det er det, der er det afgørende punkt; sådan skal selvfølgelig også være.

Ellers må jeg forstå det sådan, at i hvert fald ministeren og flere af ordførerne, både fra De Radikale, Socialdemokratiet og SF, er positive over for overvejelserne om udvidelsen af demokratiet, men i øvrigt ikke støtter alle og måske kun nogle få elementer i vores forslag. Hr. Frank Dahlgaard har misforstået – og det har jeg sådan set redegjort for – spørgsmålet, om eleverne skal have flertal. Det har ikke været tanken, det er lige præcis meningen, at der skal være et samarbejdende organ med 3 gange 3 repræsentanter, som hr. Poul Nødgaard havde forstået helt korrekt.

Jeg vil selvfølgelig takke for, at SF i hvert fald støtter et par af elementerne: skolenedlæggelser og minimumsregler og lidt forskellige andre ting. Jeg forstår også, at hr. Jan Kørpe Christensen i hvert fald støtter et enkelt element vedrørende skolenedlæggelserne, og det vil jeg også benytte lejligheden til at takke for. Men jeg jo konstatere, at der i hvert fald ikke er flertal for Enhedslistens forslag samlet set, og at vi er nødt til at afvente ministerens redegørelse og se, om der kommer nogle positive elementer i den.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 27:

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af modersmålsundervisning i den danske folkeskole.

Af Jan Kørpe Christensen (FP) m.fl.
(Fremsat 23/10 97).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Det foreliggende beslutningsforslag fra Fremskridtspartiet er, som det rigtigt oplyses, en genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 65 af 20. november 1996 om, at kommunerne fritages for forpligtelsen til at tilbyde modersmålsundervisning, dog med den forskel, at man nu foreslår modersmålsundervisningen helt afskaffet.

Jeg fremførte i behandlingen af det tidligere beslutningsforslag fra Fremskridtspartiet en række tungtvejende grunde til at bevare modersmålsundervisningen i folkeskolen; men da Fremskridtspartiet åbenbart ikke – ikke fuldt ud i hvert fald – har forstået mine argumenter, vil jeg uddybe det, jeg fremførte den 27. november 1996.

For det første: En udvikling af modersmålet er i vidt omfang en forudsætning for, at børn kan lære et nyt sprog. Denne forudsætning lægger vi jo også til grund, når det gælder danske børns indlæring af fremmedsprog. For yderligere at få viden på dette område har jeg, som det givetvis også er forslagsstillerne bekendt, anmodet Danmarks Pædagogiske Institut om at belyse tosprogede børns sproglige udvikling, herunder forholdet mellem modersmålsundervisningen og tosprogede børns tilegnelse af

dansk som andetsprog. Delrapport nr. 1, som blev udsendt i foråret 1997, omhandlede tosprogede elevers danskkundskaber på folkeskolens ældste klassetrin, og forholdet til modersmålet vil blive belyst i undersøgelsens delrapport nr. 2, som forventes at foreligge i marts 1998.

For det andet: Kendskab til flere sprog kan være af stor værdi for et barns udvikling. Det kan også have betydning i internationalt samarbejde, at der i Danmark findes personer med kendskab til andre sprog som f.eks. arabisk og tyrkisk.

For det tredje: Hvis modersmålet ikke udvikles, risikerer børn og unge at blive fremmedgjorte i forhold til forældrene, og noget sådant vil selvsagt være til allerstørste skade for børns og unges udvikling. For at andengenerationsindvandrere ikke skal blive rodløse, er det afgørende, at de forstår både det danske samfund og deres egne forældre.

For det fjerde: Modersmålslærerne på skolerne formidler i mange sammenhænge en kontakt mellem skolen og forældrene, hvilket fremmer indvandrerforældrenes forståelse af og tillid til folkeskolen.

For det femte: Oprindeligt var udsigten til, at de udenlandske arbejdstagere og deres familier senere ville rejse hjem, en del af begrundelsen for modersmålsundervisningen. Det har imidlertid vist sig, at det kun sker i begrænset omfang. Når det gælder flygtningefamilier, skal man dog ikke på forhånd opgive håbet om, at forholdene i hjemlandet kan bedre sig så meget, at familierne kan beslutte at vende hjem. Opstår denne situation, vil det jo være af stor betydning for familiernes beslutninger, at børnene forstår og taler oprindelseslandets sprog.

For det sjette: Internationale organisationer, herunder Europarådet og UNESCO, har udsendt anbefalinger om, at medlemsstaterne tilbyder modersmålsundervisning til alle børn af udenlandsk oprindelse. En sådan undervisning kendes da også i mange europæiske lande i større eller mindre udstrækning, og den gives overalt i de nordiske lande og i Tyskland de steder, hvor der er et tilstrækkeligt antal elever.

EF vedtog i 1977 et direktiv, der indeholder en forpligtelse til at tilbyde vederlagsfri modersmålsundervisning til børn, der kommer fra andre EU-lande. Selv om den generelle forpligtelse i folkeskoleloven blev ophævet, skulle der alligevel fortsat i overensstemmelse med EF-direktivet gives tilbud til børn, der kommer

fra andre EU-lande, og dette ville indebære en forskelsbehandling af børn i folkeskolen, som efter min opfattelse vil være meget betænkelig. Det vil ikke være en opfyldelse af forpligtelsen til at træffe egnede foranstaltninger vedrørende modersmålsundervisningen at henvise til, at en sådan undervisning kan varetages af forældre eller interesseorganisationer.

Men det vigtigste er efter min mening, at vi gør os klart, hvilke konsekvenser en eventuel afskaffelse af modersmålsundervisningen ville få. Hvis der ikke var etableret modersmålsundervisning i folkeskolen, hvor vi har indflydelsen på indholdet af undervisningen, er der grund til at tro, at flere forældre ville vælge etniske friskoler, og at et stigende antal børn ville blive sendt til koranskoler og lignende. Det er også sandsynligt, at nogle ambassader ville oprette en modersmålsundervisning.

Spørgsmålet er således efter min opfattelse ikke, om modersmålsundervisningen kan bevares eller afskaffes, men snarere, om denne undervisning skal varetages af folkeskolen, hvor vi har indflydelse på indholdet, eller om den i højere grad skal overlades til etniske friskoler, ambassadeundervisning og koranskoler og lignende.

Hvis man ønsker at fremme integrationen af tosprogede elever, er den bedste løsning efter min opfattelse at tilnærme modersmålsundervisningen til folkeskolens øvrige undervisning, og jeg går ind for, at retningslinjerne for modersmålsundervisning ændres i denne retning. Det primære formål må være, at modersmålsundervisningen skal støtte de tosprogede børns almindelige sproglige udvikling og fremme deres indlæring af dansk.

Hans Peter Baadsgaard (S):

Socialdemokratiet afviser det foreliggende beslutningsforslag, som er endnu mere vidtgående end det forslag, vi afviste i sidste samling, hvor man lagde op til kommunerne at afgøre, om der skulle gives modersmålsundervisning. Med dette forslag vil man helt stoppe offentlig støtte til modersmålsundervisning, og det er for vidtgående.

Det kan selvfølgelig diskuteres, i hvor stor udstrækning der skal gives modersmålsundervisning; men det vil eksempelvis være oplagt, at de børn, som har mulighed for at vende tilbage til deres hjemland, også får mulighed for undervisning i deres modersmål i den tid, de opholder sig her. På den anden side må vi vel

også diskutere, i hvor mange generationer de etniske minoriteter kan kræve modersmålsundervisning. Der er som bekendt ingen pligt til at tilbyde modersmålsundervisning til børn af forældre, der begge er født og opvokset her i landet – sådan har jeg i hvert fald forstået det – og det giver jo en vis afgrænsning af pligten.

Jeg synes også, vi må se på indholdet af modersmålsundervisningen. Den kan jo godt tilrettelægges sådan, at den bedst muligt styrker de tosprogede elever i deres tilegnelse af dansk kultur og sætter dem bedst muligt i stand til at følge med i andre af skolens fag. Det er også afgørende for Socialdemokratiets stillingtagen til spørgsmålet, hvilken betydning modersmålsundervisningen har for børnenes tilegnelse af det danske sprog; her afventer vi den endelige rapport fra Danmarks Pædagogiske Institut, og alene fordi vi er nødt til at afvente den, må vi afvise det foreliggende forslag.

Lad mig tilføje, at når man læser forslagsstillernes bemærkninger til beslutningsforslaget, kan man få det indtryk, at modersmålsundervisning er et alternativ til undervisning i det danske sprog. Det er jo ikke tilfældet, og det skal det heller ikke være. Vi lægger i Socialdemokratiet overordentlig stor vægt på, at børnene kan tale og forstå det danske sprog, når de begynder i 1. klasse, og vi har også gennem lovændringer givet kommunerne mulighed for at styrke indsatsen for, at det kan blive tilfældet; men det er måske ikke tilstrækkeligt. Vi mener i Socialdemokratiet, at det i hvert fald bør være en moralsk pligt for forældrene at sørge for, at deres børn kan dansk, når de skal begynde i børnehaveklasse eller i hvert fald i 1. klasse.

Jeg synes, vi skal overveje, hvordan vi kan styrke indsatsen her. Det vil helt afgjort være til gavn for de tosprogede børn, hvis de kan dansk, når de begynder i 1. klasse. Det vil forbedre mulighederne for en god start i 1. klasse, hvis alle kan undervises på det danske sprog, og det vil i hvert fald skabe større tryghed hos de danske forældre, der ofte med rette eller urette er bekymrede for deres børns skolegang i klasser med en stor andel af tosprogede elever.

Som sagt: Vi afviser det foreliggende forslag. Vi vil afvente DPT's, altså Danmarks Pædagogiske Instituts, rapport om modersmålsundervisningens betydning, og så vil vi arbejde videre med, hvordan vi kan styrke indsatsen for de tosprogede børns tilegnelse af det danske sprog.

Henning Urup (V):

Beslutningsforslaget er en genfremsættelse, som det også fremgår af bemærkningerne, og emnet modersmålsundervisning har i øvrigt med Venstre som medforslagsstiller været drøftet ved flere lejligheder her i salen. Det kan derfor næppe være nogen overraskelse, at Venstre er af den opfattelse, at kommunerne bør have mulighed for selv at bestemme, hvorvidt de vil tilbyde modersmålsundervisning eller ej.

Fordelingen af tosprogede børn er således, at ca. halvdelen af alle tosprogede børn i den undervisningspligtige alder er koncentreret i meget få kommuner, nemlig ca. 10 af landets i alt 275 kommuner. Udfordringen er derfor enormt forskellig fra kommune til kommune, og det er derfor vigtigt, at kommunerne selv får lov til at tilrettelægge tingene bedst muligt.

Kommuner med et meget stort antal fremmedsprogede børn vil langt lettere kunne tilbyde modersmålsundervisning med fornuftigere holdstørrelser end andre kommuner med meget få fremmedsprogede børn. Kommunerne kan måske med henblik på senere hjemsendelse finde det hensigtsmæssigt at tilbyde modersmålsundervisning, men i de tilfælde, hvor målet er en integration, er ressourcerne langt bedre anvendt på en styrkelse af danskundervisningen. Ønsker man så som fremmed at tilegne sig færdigheder i sit modersmål, må man tage selvstændige initiativer, eventuelt gennem folkeoplysningsloven.

Venstre kan således ikke støtte forslaget om totalt stop for modersmålsundervisning i folkeskolen, men vi støtter hellere end gerne en afskaffelse af kommunernes forpligtelse til at tilbyde modersmålsundervisning.

Frank Dahlgaard (KF):

Det Konservative Folkeparti har en vis sympati for dette forslag, fordi vi mener, at hovedindsatsen i den danske folkeskole med hensyn til sprog skal gå på at lære børnene dansk og ikke bruge kræfter og ressourcer og tid på eksotiske fremmedsprog som arabisk og swahili, og hvad det nu kan være. Det er dansk, der er brug for, og det er også dansk, der er brug for for de fremmedsprogede eller tosprogede børn, eller hvad man nu vil kalde dem. Det er dem, som skal leve og vokse op, arbejde og virke her i Danmark, og derfor er det helt afgørende, at det er dansk, der er deres sprog.

Vi mener derfor, det er et godt signal at sende ud, at det ikke skal være en pligt for kom-

munerne at yde modersmålsundervisning på samme måde, som det er en pligt for kommunerne at yde danskundervisning og anden form for undervisning. Vi mener også, det er et godt signal at sende til forældrene, at hvis de ønsker, deres børn skal have undervisning i deres oprindelige modersmål, skal det være noget, forældrene selv tager initiativ til og sætter i værk. I det danske samfund er der jo andre steder end lige netop folkeskolen gode muligheder for at få etableret en sådan undervisning, f.eks. under folkeoplysningsloven. Det er ikke sådan, at det danske samfund ikke står parat til at hjælpe, men vi synes, det er rigtigt, at det er noget, forældrene skal tage initiativ til, og at det ikke er noget, der skal foregå i folkeskolen, hvor kræfterne må koncentrere sig om danskundervisningen.

Så kan man selvfølgelig sige, at der kan blive et problem, hvis børn ikke kan kommunikere med deres forældre eller måske endnu mere nærliggende med deres bedsteforældre, fordi forældrene og bedsteforældrene ikke forstår dansk; men hertil er at sige, at det er et forkert signal. Forældrene og også bedsteforældrene må og skal lære sig dansk, jf. det forslag til folketingsbeslutning, Det Konservative Folkeparti sammen med Venstre har fremsat, hvor vi forlanger, at alle skal lære sig dansk. Det er ikke nogen straf, for det er temmelig vigtigt, at man kan dansk – også når man er ældre – selv om man kommer fra den tredje verden. Man har behov for at kommunikere med læger, hospitalspersonale og plejepersonale, og hvis man ikke kan det danske sprog, er man dårligt hjulpet. Vi stiller så sandelig det krav af hensyn til indvandrere selv, og så bliver det sprog, de kan kommunikere med deres børn på, efterhånden dansk, og det er jo den vej, det skal gå for indvandrere.

Vi mener nok, at forslagsstillerne går for langt, når de siger, at der ikke skal være mulighed for at give modersmålsundervisning i den danske folkeskole. Vi mener, at forpligtelsen for kommunerne til at yde modersmålsundervisning skal væk, men vi mener også, at det må være op til kommunerne selv at afgøre, om de vil gøre det, eller om de vil benytte muligheden for ikke at yde denne undervisning.

Med disse bemærkninger skal jeg udtrykke en betydelig velvilje over for forslaget, men vi synes, det går noget for langt.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Grunden til, at jeg tager en kort bemærkning til hr. Frank Dahlgaard, er, at jeg lige har lyst til at nævne et par citater fra en bog, som vi har fået fra Danmarks Pædagogiske Institut; jeg vil tro, at også hr. Dahlgaard har haft mulighed for at få fat i den. Der er lavet en masse undersøgelser, bl.a. over sammenhængen mellem modersmålsundervisningen og evnen til at skrive og formulere sig på dansk, og der står bl.a.:

»Endelig er der en direkte sammenhæng mellem deltagelse i modersmålsundervisning og arbejdsindsatsen i faget dansk. Den bedste arbejdsindsats ydes af elever, der har gået længst tid til modersmålsundervisning.«

Jeg tager et citat til, sådan til hr. Dahlgaards underholdning:

»Der påvist sig signifikant sammenhæng mellem deltagelse i modersmålsundervisning og bedre terminskarakter . . .« – det må da interessere hr. Dahlgaard – . . . i skriftlig fremstilling. Desuden fik elever med flere års modersmålsundervisning bedre karakterer.«

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Jeg har deltaget i ganske mange konferencer om modersmålsundervisning, behovet for den og virkningerne af den; jeg har også læst en del litteratur om emnet, og mere kommer til. Men al den litteratur og disse konferencer er ikke entydige. Det er da rigtigt, at der er mange, der pæger det, hr. Bruno Jerup nævnte, men så meget des vigtigere er det da for dem, der mener, det er sådan, at de sørger for, at der fra forældrenes side etableres en sådan modersmålsundervisning. Den behøver ikke nødvendigvis at foregå i folkeskolen, men hvis man ønsker det ude i kommunerne, mener vi fra Det Konservative Folkepartis side, at kommunerne fortsat skal have mulighed for at yde den. Alt godt inden for undervisningssektoren behøver ikke nødvendigvis at foregå i folkeskolen, men hovedproblemet er og bliver, at børn af indvandrere ofte kan meget, meget lidt dansk, når de starter i folkeskolen.

Anne Baastrup (SF):

Det er sjældent, jeg giver hr. Frank Dahlgaard ret, men det vil jeg altså tillade mig at gøre nu fra talerstolen, og det kommer også til at stå i de grønne bøger: Hr. Frank Dahlgaard har ret i, at tosprogede børn skal kunne dansk. Enig!

Spørgsmålet er bare, hvordan de skal lære dansk på et tilstrækkelig abstrakt niveau, og vi har rent faktisk en religionskrig her i Folketinget, hvor det er en årligt tilbagevendende begivenhed, at vi diskuterer spørgsmålet om, hvorvidt tosprogede børn må få modersmålsundervisning eller ej. Sidste år forsøgte vi i Uddannelsesudvalget at øve os lidt på at komme ud over religionskrigen, men jeg kan forstå, at Fremskridtspartiet ikke agter at tage udgangspunkt i dette virkelig alvorlige forsøg.

Jeg kan forstå, at Fremskridtspartiet heller ikke agter at tage hensyn til forskellige undersøgelser, der måtte komme senere, men fastholder, at der skal være et forbud mod offentlige midler til modersmålsundervisning. Sådan er det, og jeg vil derfor gentage nogle af de elementer, jeg tidligere har nævnt, når vi har diskuteret spørgsmål om modersmålsundervisning.

Efter min bedste overbevisning og på baggrund af de undersøgelser, jeg selv har haft lejlighed til at læse, er det faktisk min opfattelse, at forudsætningen for, at man kan få et abstrakt dansk sprog, er, at man behersker abstrakte elementer på sit modersmål, og i den forbindelse forstår jeg i og for sig slet ikke Fremskridtspartiets grundlæggende udlændingepolitik. Jeg ved godt, at Fremskridtspartiet ønsker at sende alle sorthårede hjem og gerne i faldskærme; men hvis disse mennesker skal kunne fungere i deres hjemland, mener jeg, det må være en forudsætning, at de rent faktisk kan deres eget sprog. Men det kan jo være, Fremskridtspartiet har én politik, når det drejer sig om hr. Jan Køpke Christensen, og en anden politikovre i Retsudvalget hos hr. Tom Behnke.

Jeg ser frem til, at undervisningsministeren nu langt om længe føler sig frigjort fra det forlig med Venstre og De Konservative, som undervisningsministeren desværre har været bundet af – men som Venstre og De Konservative gang på gang har forsøgt at springe fra – så vi nu får nogle retningslinjer. Der er ingen tvivl om, at man rundt omkring i skolerne har utrolig stor brug for at få fornyet det læseplanssystem, som modersmålsundervisningen går efter. Og der er ingen tvivl om, at vi på den baggrund kan få et kvalitativt spring i modersmålsundervisningen.

Jeg vil fortælle en lille historie. For et stykke tid siden var hr. Frank Dahlgaard og undertegnede af sted for at prøve at hitte ud af, hvad det var, de lavede ude på Enghøjsskolen, for vi kunne jo se, at Enghøjsskolens elever rent faktisk fik

ret gode karakterer, og de havde stort set alle sammen en mulighed for at komme videre i et uddannelsesforløb.

Og noget af det, der slog mig, det var den måde, som man anvendte modersmålslæreren der, og jeg ved også fra andre steder, at man er begyndt at anvende modersmålslæreren ikke så meget til at lære børnene det grammatiske sprog, og hvad ved jeg, men til at lære børnene at forstå den danske kultur og sammenstødene mellem de forskellige kulturer. Og det tror jeg er en utrolig vigtig udvikling, hvis vi i højere grad satser på at anvende modersmålslæreren offensivt.

Jeg tror ikke, det kommer som en overraskelse for hr. Jan Køpke Christensen, at SF ikke kan ikke støtte forslaget.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

For næsten præcis et år siden drøftede vi i Folketingssalen et lignende beslutningsforslag også fremsat af Fremskridtspartiet.

Denne gang har Fremskridtspartiet bare givet den en tand mere. Nu skal kommunerne ikke bare stilles frit med hensyn til, om de vil tilbyde modersmålsundervisning eller ej, sådan som det blev foreslået af Fremskridtspartiet sammen med Venstre og Det Konservative Folkeparti sidste år. Nej, i år vil Fremskridtspartiet have al offentlig støtte til modersmålsundervisningen stoppet. Intet mindre.

Det er næsten imponerende at konstatere, hvordan det ene forskningsresultat efter det andet om betydningen af modersmålsundervisningen preller af på Fremskridtspartiet og desværre også andre af mine kolleger her i Folketingssalen. Sidste år afholdt vi en høring netop om modersmålsundervisningen i Uddannelsesudvalget, sådan som fru Bastrup også var inde på, og der kunne man jo konstatere, at alle eksperter så at sige var enige om, at modersmålsundervisningen er vigtig. Måske med undtagelse af Venstres folketingskandidat Eyvind Veselbo.

Langt de fleste sprogforskere er enige om, at for at kunne tilegne sig et nyt sprog er man nødt til at være rigtig god til sit modersmål. Det faktum læner vi os kraftigt op ad i forbindelse med den egentlige fremmedsprogsundervisning i den danske folkeskole.

Vi lægger jo netop vægt på, at børnene kan tale og forstå dansk, inden vi giver os i kast med at lære dem engelsk, tysk og fransk. Vi mener, at de skal have et ordentligt fundament

i det danske sprog, inden de skal til at lære fremmedsprog.

Hvorfor skulle det forholde sig anderledes med de tosprogede børn. Kun at lære dem dansk vil være at springe over, hvor gærdet er lavest. Det nytter simpelt hen ikke. Vi får ikke det optimale ud af danskundervisning, fordi de tosprogede børn har sværere ved at tilegne sig dansk, når de ikke behersker deres oprindelige modersmål.

Så enkelt er det ikke. Jeg mener ikke engang, at det er spørgsmål om religion, det er spørgsmål om facts.

De børn, vi har i folkeskolen, hvis modersmål ikke er dansk, er vi nødt til at tage os ordentligt af. Det skal være af humane grunde, men det skal vi også af mere egennyttige grunde. Jo bedre vi hjælper dem med at blive integreret, mens de er små, jo bedre får vi udnyttet de store ressourcer, som disse børn har fra Danmark.

Derfor synes jeg, det er lige lovlig dristigt, når Fremskridtspartiet i bemærkningerne til beslutningsforslaget skriver, at kommunerne simpelt hen ikke kan se rimeligheden i forpligtelsen til at undervise i modersmål.

I lyset af de mange forskningsresultater og erfaringerne med modersmålsundervisningen kan jeg ikke se rimeligheden i Fremskridtspartiets beslutningsforslag, og jeg er overbevist om, at mange kommuner kan se en endog meget stor fornuft i at udbyde undervisning i modersmål.

Som det fremgik af undervisningsministerens tale, finder vi i denne undervisning på mange måder et fint bindeled mellem børnenes hjem og så folkeskolen. Samtidig har vi ved at varetage modersmålsundervisningen i folkeskolen en oplagt mulighed for at integrere undervisning i dansk kultur og i hvert fald påvirke undervisningen. Den ville gå tabt, hvis vi lod andre for eksempel private varetage undervisningen.

Med henvisning til det, jeg tidligere har sagt om modersmålsundervisningens positive betydning for integrationen af de tosprogede elever, så mener jeg, at det mildest talt er et fejlskud at hævde som Fremskridtspartiet, at modersmålsundervisningen alt for længe har belastet skatteyderne.

Pengene til modersmålsundervisning er nemlig givet godt ud. De gør i den grad gavn, at det vil være at skyde sig selv i foden, hvis vi ikke længere tog os råd til at give børnene den modersmålsundervisning, som vi giver dem i

øjeblikket. En sådan prioritering, altså hvis vi prioriterede ikke at give dem modersmålsundervisning, ville hævn sig senere. De virkelig tunge udgifter vil først komme, når de tosprogede børn er blevet voksne og stadig ikke behersker hverken dansk eller modersmålet til fuldkommenhed. Hvad er det så for nogle borgere, vi får ud af det?

For at der ikke skal være nogen tvivl, må jeg hellere samtidig sige, at modersmålsundervisningen naturligvis ikke skal stå alene. Den er et supplement til danskundervisningen og skal på ingen måde erstatte dansktimer.

I Det Radikale Venstre har vi altid lagt vægt på vigtigheden og nødvendigheden af, at alle i det danske samfund får lært ordentligt dansk. Men så meget desto mere er der grund til at huske, at modersmålsundervisning og dansk supplerer hinanden.

De tosprogede børn har en anden baggrund end børn af danske forældre. Med rod i to kulturer får de en anden start i livet. Lad os hjælpe med til at gøre den anderledes start til en styrke og en rigdom både for børnene og det danske samfund.

Så lad mig slå fast: Det Radikale Venstre har ikke tidligere kunnet støtte forslaget om at begrænse, endsige afskaffe modersmålsundervisning, og det kan vi heller ikke støtte i år.

Bruno Jerup (EL):

Det kommer sikkert ikke som nogen stor overraskelse for hr. Køppe Christensen, når jeg siger, at Enhedslisten ikke kan støtte det her forslag. Det er efter vores opfattelse et helt forkert forslag.

For en gangs skyld vil jeg gerne benytte lejligheden til at rose ministerens tale. Det gør jeg så sjældent, men jeg vil benytte lejligheden, fordi jeg faktisk mener, at den indeholdt en lang række vigtige præmisser og argumenter for, hvorfor modersmålsundervisningen er nødvendig og en god ting, en god ting på alle måder, næsten på hvilken som helst skala, man måler den. Hvad enten det handler om en diskussion om udvikling af dansk – mundtlig og skriftlig – om det handler om udviklingen af deres egen kultur, deres mulighed for at kunne bevare deres egen kultur, hvad jeg i hvert fald går ind for, hvis det handler om muligheden for integration, hvis det handler om mulighederne for, at børn og altså familierne ikke bliver splittet, sådan at de stadig væk kan kende deres forældre og kan snakke med deres forældre. Næsten

ligegyldigt på hvilken skala man måler det, er modersmålsundervisning et gode.

Og det undrer mig lidt, at man fra Fremskridtspartiets side er holdt op med at lytte efter argumenter på det her punkt. Det kan jo ske. Men det undrer mig lidt, at f.eks. Venstre og også De Konservative ikke prøver på at gå ind på ministerens præmisser og ligesom sige: Jamen hvad er det så for nogle elementer i det, man er fundamentalt uenig i, som faktisk er ret vigtige i forhold til de her unge menneskers eller børns videre udvikling i det danske samfund. Det synes jeg kunne være interessant.

Jeg forstår jo så på hr. Frank Dahlgaard, at hr. Dahlgaard er ikke imod modersmålsundervisning, men man må sådan ligesom selv afgøre ude i kommunerne, om man vil have det. Men det synes jeg jo er en lidt slap holdning. Altså hvis det her er godt, så er det vel noget, vi skal sørge for. Det kan jo ikke være sådan, at man har den holdning, at ja, vi går jo godt nok ind for, at folk skal lære dansk, men det må man da i øvrigt selv afgøre ude i kommunerne, om man vil lære folk. Altså sådan vil man jo ikke sige det. Sådan ville hr. Dahlgaard jo ikke sige det, hvis det var noget andet.

Og samme holdning har vi altså i forhold til spørgsmålet om modersmålsundervisning, at der siger vi ikke: Ja, vi synes, det er godt, men det må man så i øvrigt selv afgøre. Nej, der er man nødt til at sige: Det er faktisk et gode, det er et gode for den enkelte, det er et gode for familien, det er et gode for det danske samfund at sørge for, at de har modersmålsundervisning. Og derfor skal man sørge for, at det bliver lavet.

Noget andet er, at kvaliteten af den modersmålsundervisning, som foregår i en række kommuner og på en række skoler, er for dårlig. Det er en helt anden diskussion. Og derfor har vi også ved adskillige lejligheder over for ministeren fremhævet, at man burde stramme op på det felt, bl.a. ved at man fik udsendt den vejledning omkring modersmålsundervisning, som jo ligger i skuffen. Og det har vi tidligere påpeget. Den ligger i skuffen. Vi har den sådan set. Vi kunne sådan set udsende den for ministeren, hvis det skulle være. Men man har af en eller anden grund valgt at vente – og jeg har jo forstået, at nogle af grundene er de forskellige undersøgelser, som man venter på. Men nogle af dem er jo i hvert fald kommet. Jeg håber, at det meget snart vil ske, at man får sendt den ud, sådan at der kan blive strammet op, sådan at man faktisk får en forbedring her.

Og jeg tror i løbet af nogen tid – jeg håber det i hvert fald – at også Venstre og De Konservative vil indse, at det her er faktisk den gode vej at gå, hvis det er sådan, at man snakker om integration, hvis det er sådan, at man snakker om, at indvandrere i Danmark, anden generation, tredje generation, hvis de skal lære både deres egen og den danske kultur, hvis de skal lære det danske sprog, så er det her den rigtige vej at gå. Det er der perspektiv i, og det håber jeg også, de vil indse. For den evindelige bekriegen af modersmålsundervisningen er faktisk ret dårligt, og det er også dårligt i forhold til, at der er nogle kommuner, der jo lytter – desværre – til Venstre og De Konservative og tror: Nå men så er det nok ikke så vigtigt. Men det er altså ikke rigtigt. Sagen er, at der er ikke – i modsætning til hvad Fremskridtspartiet skriver – blandt eksperter uenigheder om det her spørgsmål. Det er der ikke. Det er rigtigt, der er politisk uenighed. Men det er politiske valg, der er truffet ud fra nogle andre præmisser, der ikke handler om faglighed, men handler om politiske prioriteringer, i forhold til hvem man ligesom har lyst til at jage i det her samfund, og jeg kan forstå, at det fra hr. Køpke Christensens side er vigtigt specielt at jage de folk, der ikke er danskere, men som er tyskere og tyrkere og englændere og franskmænd.

Formanden:

Så er det hr. Jan Køpke Christensen som ordfører for forslagsstillerne.

Jan Køpke Christensen (FP):

Man må jo ryste lidt på hovedet ad den sidste bemærkning, at Fremskridtspartiet sådan skulle jage de fremmede. Men o.k., det er åbenbart ikke en saglig debat, hr. Bruno Jerup ønsker i den her sag, så det må stå for hans regning.

Det, det handler om, er naturligvis, at vi skal fordele de økonomiske skatteyderressourcer, vi én gang får ind i statskassen, og da kan vi jo så se, at der kigger vi forskelligt på det alt efter partifarve. Vi ønsker i Fremskridtspartiet, at man er økonomisk ansvarlig og bruger dem på de vigtigste opgaver først såsom – ja, det kan være de ældre, det kan være sådan noget som at afvikle ventelisterne osv., og andre siger: Jamen vi vil helst bruge penge på kulturen osv., der skal der bare ødsles flere penge ud. Også vedrørende sådan noget som modersmålsundervisning, som vi har talt om i dag.

Det er således, at i bund og grund da handler det jo om netop den her prioritering, og det kan godt være, at hr. Bruno Jerup og andre kan finde rapporter osv., som de citerede fra, det ved jeg også godt, hvor man siger, det er altså et bedre standpunkt, man får, hvis man er tosproget. Og det må vi så tage til efterretning, at sådan er det. Når man tager det til efterretning, så ved jeg godt, at så accepterer man det, ja, vi må acceptere, at der er nogle, der i hvert fald konkluderer det af de såkaldte eksperter – og hvem skal så afgøre, hvem der er eksperter i den her sag? Det er selvfølgelig dem, der er højtuddannede osv., som de venstreorienterede ønsker at lytte til, og det må vi så acceptere, at sådan er det fra den side – i venstre side i salen specielt.

Vi mener helt klart, at det, det handler om her, det er, at når vi har en del ressourcer – skatteyderkroner – her i dette land, så må de fordeles bedst muligt, og da mener vi, at det er ganske overflødigt at give modersmålsundervisning. De penge, som også Det Konservative Folkeparti var inde på, er det bedre at bruge på danskundskaberne. Der skal ikke herske tvivl om, det er klart og tydeligt sprog, at det er det, det handler om for os. At fordele de ressourcer på en anden og en bedre måde.

Med hensyn til den høring, vi havde for et års tid siden – som Det Radikale Venstre også var inde på – da må jeg sige, at hvis man lagde mærke til de to piger, vi havde der: de havde været i landet cirka lige lang tid, men den ene var meget, meget svær at forstå, og det var hende, der havde haft modersmålsundervisning. Den, der aldrig havde haft modersmålsundervisning her i dette land, var meget nem at forstå. Klart og tydeligt dansk sprog var der fra den side, hvor den anden havde vanskeligheder også ved at forstå de spørgsmål, der kom fra politikerne.

Så kan man jo sige: Jamen er det ikke ligegyldigt, om de kan tale et forståeligt dansk sprog. Jeg synes, det er utrolig vigtigt, hvis de – som nogle partier her ønsker at også flygtninge skal – skal integreres i samfundet, så er det da utrolig vigtigt, at man kan det danske sprog klart og tydeligt, og at man ikke oplever, at de har været her 20, måske 30 år og stadig væk har svært ved at udtrykke sig på dansk.

Fru Anne Baastrup sagde godt nok, at det kunne ikke komme bag på mig, nej, det er klart, at SF ikke støtter det, og som jeg også sagde, jeg ville da nok have fået et chok, hvis SF pludselig

var gået her på talerstolen og havde ytret sympati for Fremskridtspartiets holdninger i denne her sag, og jeg ville også have taget det som noget, der var betænkeligt. Så ville jeg nok have studset lidt mere over mit forslag, hvad det i grunden var, der stod, hvis det var således, at SF kunne støtte det. Også med hensyn til Det Radikale Venstre. Det er klart, vi ligger milevidt fra hinanden på det her felt, og sådan skal det jo åbenbart fortsat være. Men vi håber så, at også vælgerne vil gøre klart, hvad det drejer sig om med hensyn til bl.a. modersmålsundervisning.

Jeg kan nævne et eksempel. Det er fra min egen kommune, hvor jeg selv sidder som kommunalbestyrelsesmedlem, og hvor alle partierne – inklusive Socialdemokratiet – faktisk har været med til at lave en slags civil ulydighed over for regeringen og har sagt: Vi ønsker ikke at give modersmålsundervisning, der er simpelt hen ikke økonomiske ressourcer til det. Vi vil hellere bruge dem f.eks. på danskundervisningen.

Lige fra Socialdemokratiet til Fremskridtspartiet var vi enige om, at det her ville vi ikke være med til længere. At man så ligesom trak i land på et tidspunkt, da man fik at vide, at nu kunne der altså ske nogle alvorligere ting, var selvfølgelig kedeligt, for jeg synes, man skulle have trukket det igennem.

Jeg mener for den sags skyld, at kommunerne skal have deres egen udlændingepolitik. De skal kunne sige: Vi ønsker ikke at give modersmålsundervisning. Det var det forslag, som vi fremsatte sidste år sammen med Venstre og Det Konservative Folkeparti. Og det var da et skridt i den rigtige retning, som vi plejer at sige herinde, men det kunne så ikke blive gennemført. Jeg må ærligt tilstå, at inderst inde havde jeg det lidt dårligt med det, for jeg mener reelt, at det forslag, der ligger her i dag, er det, der er brug for, hvis vi skal se på, hvor de økonomiske ressourcer bliver brugt bedst muligt.

Jeg var naturligvis glad for, at hr. Frank Dahlgaard havde en vis sympati og velvilje over for forslaget. Det kom ikke bag på mig. Det er klart, og med de ytringer, der kommer fra hr. Frank Dahlgaard, tror jeg ikke, at vi reelt står mange millimeter fra hinanden på det her område. Men Det Konservative Folkeparti – forstod jeg – mente alligevel til sidst, at man var gået lidt for langt, og at det skulle være ad frivillighedens vej.

Hr. Henning Urup var også principielt positiv over for forslaget, men at kommunerne eller amterne for den sags skyld skal dirigeres af Folketinget, er jo ikke noget Venstre ønsker som sådan. Det er i hvert fald det, man siger. Men nu er det jo som bekendt sådan, at Venstre siger ét, men gør noget helt andet. Når det f.eks. drejer sig om, at amterne skal tvinges til at bruge privathospitaler, så vil man gerne pålægge amterne et eller andet ude omkring. Men når det drejer sig om lige netop dette område, så vil man åbenbart have, at det skal være frivilligt. Nogle gange synes man, at det dér med lokalstyre osv. skal fratages amterne eller kommunerne, men på andre tidspunkter er det således, at man ønsker, det skal være frivilligt.

Så havde vi hr. Baadsgaard, og hr. Baadsgaard er jo en venlig person og altid stille og rolig og afbalanceret i sine ytringer, og jeg vil da takke for, at sådan er det her i salen med hr. Baadsgaard.

Det, jeg forstod, var, at nu ville man afvente hvad DPI, Dansk Pædagogisk Institut, kom frem til, og så ville man prøve at arbejde videre ud fra det punkt. Jeg kunne måske have sagt mig selv, at Socialdemokratiet nok ville ytre sig på den måde.

Det er ganske rigtigt, at det her er endnu mere vidtgående end det, vi tidligere har fremsat, og det gør vi jo også opmærksom på, men jeg må nok sige, at i det, som hr. Baadsgaard kom med, var der ligesom på et eller andet tidspunkt en lille åbning alligevel. Man afviste ikke fuldstændigt at debattere det her, for man har nok været klar over, at mange socialdemokratiske politikere, ja, sågar folketingsmedlemmer, har ytret sig om, at det nok burde være noget, kommunerne selv skulle afgøre. Det synes jeg er fint.

Jeg tænker her på den uddannelsespolitiske ordfører for Socialdemokratiet, fru Anne-Marie Meldgaard, som har udtrykt utrolig positive tanker i fjernsynet om, at det skulle være frivilligt. Jeg må da sige, at det måske er en åbning i Socialdemokratiet, og så må vi håbe, Socialdemokratiet kan påvirke undervisningsministerens parti så meget, at også Det Radikale Venstre forstår, at på et tidspunkt må vi gøre det frivilligt for kommunerne. Det vil være et kæmpe skridt i den retning, som Fremskridtspartiet ønsker.

Jeg kunne sige mange andre ting om det her, men jeg vil bare til slut oplyse, at vi naturligvis må tage til efterretning, at man ikke ønsker at få

forslaget igennem. Man ønsker ikke fra regeringens side at gå videre med de principper, og det ville et flertal her i Folketinget heller ikke. Der var godt nok to partier, der ikke ytrede sig. Jeg tror nok, at jeg måske på det ene partis vegne kunne sige, at det støtter forslaget, men jeg må sige, at der ikke er flertal i dag.

Så må vi håbe, at vi kan få et kanonvalg, så der ikke er et socialistisk flertal herinde i Folketinget, således at vi efter valget kan tage Fremskridtspartiets idé op og få gennemført, at der ikke skal være modersmålsundervisning i den danske folkeskole, eller at det i det mindste bliver frivilligt for kommunerne.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget til folketingsbeslutning overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

I Folketingets møde den 4. november 1997 blev forhandling om den af kulturministeren samme dag afgivne redegørelse om kulturpolitik (R 3) fastsat til torsdag den 13. november.

Efter ønske skal jeg foreslå, at forhandlingen om denne redegørelse i stedet finder sted fredag den 28. november 1997.

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 6. november 1997, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 20.21
